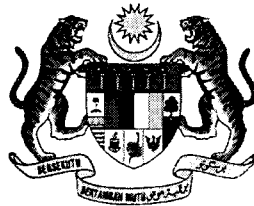

[TELAH DISEMAK]

**Jilid III
Bil. 50**

**Rabu
17 Oktober 2001**

MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN DEWAN RAKYAT

**PARLIMEN KESEPULUH
PENGKAL KETIGA
MESYUARAT KETIGA**

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN	(Halaman 1)
RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT	(Halaman 13)
RANG UNDANG-UNDANG: Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan (2001) (No.2) 2001	(Halaman 13)
<u>Jawatankuasa:-</u> <u>Jadual:-</u>	
Maksud B. 4 dan B. 7	(Halaman 51)
Maksud B. 26	(Halaman 103)
USUL: Anggaran Pembangunan (Tamb.)(Bil.3) 2001	(Halaman 13)
<u>Jawatankuasa:-</u>	
Maksud P.7	(Halaman 51)
Maksud P.16	(Halaman 71)
Maksud P.17	(Halaman 82)
Maksud P.18	(Halaman 98)
Maksud P.19	(Halaman 102)
Maksud P.20	(Halaman 102)
Maksud P.23 dan P.24	(Halaman 103)
Maksud P.26	(Halaman 103)
Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada Peraturan Mesyuarat	(Halaman 71)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

- Yang Amat Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Tun Dr. Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.
- Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)
- “ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)
- Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, Dato' Seri Dr. Ling Liong Sik, S.P.M.P., D.G.S.M., D.P.M.P. D.P.M.S. (Labis)
- “ Menteri Kerja Raya, Dato' Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)
- “ Menteri Perusahaan Utama, Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N., D.P.C.M. (Beruas)
- “ Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)
- “ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)
- “ Menteri Pertahanan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)
- “ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)
- “ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)
- “ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)
- “ Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P., S.M.J, P.I.S (Bakri)
- “ Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' Dr. Siti Zaharah binti Sulaiman, D.S.A.P., D.I.M.P. (Paya Besar)
- “ Menteri Penerangan, Tan Sri Dato' Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)
- “ Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)
- “ Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)
- “ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Seri Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)
- “ Menteri Pembangunan Usahawan, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)
- “ Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)

Yang Berhormat	Menteri Belia dan Sukan, Dato' Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Seri Utama Dr. Rais bin Yatim, S.P.N.S., D.S.N.S. (Jelebu)
"	Menteri Pertanian, Datuk Effendi Norwawi (Kuala Rajang)
"	Menteri Pembangunan Wanita dan Keluarga, Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, D.I.M.P. (Lembah Pantai)
"	Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Haji Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)
"	Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Senai)
"	Timbalan Menteri Penerangan Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
"	Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)
"	Timbalan Menteri Kesihatan, Dato' Seri Dr. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A. (Titiwangsa)
"	Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
"	Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Kerk Choo Ting, D.P.M.P. (Taiping)
"	Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
"	Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
"	Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)
"	Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B.K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
"	Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
"	Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)
"	Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)
"	Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)
"	Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
"	Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Dato' Seri DiRaja Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)
"	Timbalan Menteri Pertanian, Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)
"	Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)

Yang Berhormat	Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)
"	Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
"	Timbalan Menteri Kerja Raya, Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin P.I.S. (Johor Bahru)
"	Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)
"	Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
"	Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dr. Tiki anak Lafe (Mas Gading)
"	Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Dr. Ng Yen Yen (Raub)
"	Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dr. Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing)
"	Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato' Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
"	Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)
"	Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Haji Noh bin Haji Omar, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Datuk Yong Khoo Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S. G. Sothinathan (Telok Kemang)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato' Kosai (Muar)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P., A.M.N. (Tapah)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan, Datuk Rizalman bin Abdullah, P.G.D.K., J.P. (Tenom)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)

Yang Berhormat	Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Datuk Fu Ah Kiow, D.I.M.P. (Mentakab)
"	Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
"	Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
"	Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
"	Dato' Seri Haji Abdul Hadi bin Haji Awang, D.S.S.S.M.T. (Marang)
"	Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman (Sungai Benut)
"	Tan Sri Dato' Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh, P.S.M., S.P.M.P. (Kangar)
"	Dato' Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
"	Tuan Abd. Rahman bin Yusof (Kemaman)
"	Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A., S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C, D.P. (Kota Samarahan)
"	Dato' Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
"	Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
"	Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
"	Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok)
"	Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar (Larut)
"	Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)
"	Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
"	Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
"	Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
"	Dato' Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, D.P.M.S., A.S.A. (Hulu Langat)
"	Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
"	Datuk Bung Mokhtar bin Radin, P.G.D.K., A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
"	Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
"	Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
"	Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
"	Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
"	Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
"	Tun Dato' Daim Zainuddin, D.G.S.M., S.S.M., S.P.M.S., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)
"	Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor, D.S.D.K. (Pendang)

Yang Berhormat	Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
"	Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
"	Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
"	Dato Goh Siow Huat (Rasah)
"	Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)
"	Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
"	Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
"	Dato' Hew See Tong, D.P.M.P., J.P. (Kampar)
"	Dato' Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
"	Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
"	Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)
"	Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)
"	Tuan Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
"	Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, D.I.M.P. (Rompin)
"	Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
"	Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
"	Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
"	Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)
"	Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
"	Tuan Joseph Salang anak Gandum (Julau)
"	Tuan Juslie bin Ajirol, A.S.D.K. (Libaran)
"	Dato' Kamarudin bin Jaffar, B.C.M, D.S.N.S. (Tumpat)
"	Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)
"	Tan Sri Dato' Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
"	Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
"	Datuk Lau Ngan Siew, A.D.K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
"	Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
"	Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
"	Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
"	Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
"	Dato' Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
"	Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
"	Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
"	Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
"	Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
"	Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)
"	Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
"	Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)

Yang Berhormat	Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud (Kuala Krai)
"	Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
"	Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
"	Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
"	Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
"	Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said Keruak, P.G.D.K. (Kota Belud)
"	Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
"	Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
"	Dato' Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K, P.J.M. (Balik Pulau)
"	Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)
"	Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
"	Tuan Muhammad bin Mustafa (Peringat)
"	Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)
"	Dato' Mustafa bin Ali, D.P.M.T. (Dungun)
"	Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
"	Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
"	Tuan Ng Lip Yong (Batu)
"	Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)
"	Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
"	Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
"	Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
"	Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
"	Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)
"	Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
"	Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)
"	Tuan Robert Lau Hoi Chew, J.B.S., (Sibu)
"	Tuan Ronald Kiandee, A.S.D.K. (Beluran)
"	Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
"	Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
"	Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
"	Dato' Shahnnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
"	Tuan Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
"	Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)
"	Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)
"	Datuk Song Swee Guan, P.G.B.S. (Bandar Kuching)
"	Dato' Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)

Yang Berhormat	Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
"	Tan Sri Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)
"	Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
"	Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
"	Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
"	Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
"	Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
"	Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
"	Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
"	Dato' Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
"	Dato' Seri Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)
"	Dato' Tiong Thai King, (Lanang)
"	Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
"	Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
"	Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)
"	Tuan Wilfred Madius Tangau, J.P., A.D.K. (Tuaran)
"	Dato' Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
"	Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
"	Datuk Yong Teck Lee, P.G.D.K., P.J.N. (Gaya)
"	Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)
"	Dato' Seri Hajah Zaleha binti Ismail, D.P.M.S., S.M.S, K.M.N (Gombak)
"	Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)
"	Dato' Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)
	MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Brig. Jen. (B) Datuk Abdul Hamid bin Haji Zainal Abidin, K.M.N., P.A.T., D.P.M.P., J.S.M., P.J.N.
"	Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
"	Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Pandikar Amin Haji Mulia
"	Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato' Seri Musa bin Mohamad, P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.
"	Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.M.S.M., D.P.M.S.
"	Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Adnan bin Tengku Mansor, K.M.N., D.S.D.K., D.I.M.P., D.S.A.P., P.J.N.
"	Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk M Kayveas, P.J.N.
"	Setiausaha Parlimen Kementerian Penerangan, Datuk Zainudin bin Maidin, P.J.N., J.M.N., S.M.S., A.M.K.

DEWAN RAKYAT**PEGAWAI-PEGAWAI KANAN****Setiausaha Dewan Rakyat**

Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha

Roosme binti Hamzah
Zamani bin Haji Sulaiman
Haji Mustakin bin Selamat
Shahrom bin Haji Hasan

Penolong Setiausaha

Haji Mustafa bin Abdul Rahman
Ruhana binti Abdullah
Riduan bin Rahmat

JURUBAHASA SERENTAK

Ungku Fauzie bin Ungku A. Rahman
Mazidah binti Mohamed
Hajah Paizah binti Haji Salehuddin

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Zakaria bin Salleh
Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN DOKUMENTASI

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd. Hassan
Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
Mohd Saleh bin Mohd. Yusop
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Zaiton binti Yaacob
Abd. Talip bin Hasim
Ramlah binti Mohd. Yusuff
Jamilah Intan binti Haji Bohari
Nurziana binti Ismail
Noor Effarizan binti Mat Satib
Taharah binti Mohamed
Nik Elyana binti Ahyat
Marzila binti Muslim
Syed Azuddin bin Syed Othman
Abu Bakar bin Hasan

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN KOMPUTER

Mohd Shah bin Rahman
Sulaiman bin Sirad
Azzahar bin Hashim

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN MESIN CETAK

Kamal bin Oyub
Haji Latif bin Ismail
Kamaroddin bin Mohd. Yusof

MALAYSIA**DEWAN RAKYAT****Rabu, 17 Oktober 2001****Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi****DOA**

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah)]

mempengerusikan Mesyuarat]

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed [Shah Alam]** minta Menteri Pendidikan menyatakan memandangkan kementerian akan menjadikan mata pelajaran tulisan jawi sebagai mata pelajaran wajib di dalam kurikulum peringkat sekolah rendah pada tahun 2003, adakah kementerian sudah bersedia dari segi jumlah tenaga pengajar atau guru yang berkelayakan untuk mengisi tempat di semua sekolah di seluruh negara agar pelaksanaan kurikulum berkenaan tidak menghadapi sebarang masalah.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan [Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir]: Tuan Yang di-Pertua, saya ucap ribuan terima kasih kepada Yang Berhormat yang bertanya mengenai ini secara serius. Kementerian Pendidikan telah mengambil langkah-langkah khususnya daripada segi tenaga pengajar sebagai persediaan untuk melaksanakan tulisan Jawi sebagai sebahagian daripada kurikulum pendidikan Islam di sekolah. Antara tindakan yang diambil ialah:

- (i) melatih bakal-bakal guru di maktab-maktab perguruan yang pengkhususannya dalam bidang pengajian Islam di mana satu daripada komponen mata pelajarannya ialah tulisan Jawi dan khat;
- (ii) guru-guru mata pelajaran lain seperti guru bahasa Melayu yang berkemampuan diberi peluang untuk mengajar mata pelajaran tulisan Jawi; dan
- (iii) kementerian juga mengadakan kursus-kursus kaedah pengajaran dan pembelajaran tulisan Jawi kepada guru-guru pendidikan Islam yang sedang berkhidmat.

Berdasarkan kepada langkah-langkah yang telah dan sedang diambil, kementerian ini berkeyakinan bahawa mata pelajaran tulisan Jawi dapat dilaksanakan pada tahun 2003 seperti mana yang dirancang. Terima kasih.

Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed: Terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen yang telah pun memberikan maklum balas terhadap soalan yang saya bangkitkan. Sebagaimana yang kita sedia maklum bahawa tulisan Jawi adalah sebagai satu pusaka warisan bangsa dan ianya adalah terlalu hampir dan ada hubung kait yang begitu rapat dengan Al-Quran dan Hadis. Jadi, adakah Yang Berhormat mempunyai pandangan bahawa selama ini dan sejak kebelakangan ini penguasaan tulisan Jawi ini di kalangan kanak-kanak tidak begitu mantap kalau hendak dibandingkan dengan yang terdahulu. Dan dengan penguasaan tulisan Jawi ini tentulah akan memudahkan mereka untuk menguasai mempelajari Al-Quran. Adakah Yang Berhormat mempunyai pandangan bahawa kalau itulah yang menjadinya, mungkin mereka dapat mengikuti jalan yang singkat mempelajari Al-Quran dan sentiasa boleh terdedah dan dinodai dengan unsur-unsur yang negatif dalam pembelajaran Al-Quran itu mengikut tafsir orang yang mengajar.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih Yang Berhormat. Saya rasa saya sependapat dengan Yang Berhormat mengenai dengan tulisan Jawi ini di mana dikatakan ada kaitan rapat dengan membaca Al-Quran sebab daripada segi abjadnya itu adalah sama, kecuali beberapa abjad yang tertentu yang tidak terdapat dalam Al-Quran. Walau bagaimanapun, oleh kerana ia ada kaitan rapat dengan bacaan Al-Quran, maka tulisan Jawi kita anggap masih penting bagi anak-anak kita untuk memahaminya.

Mengenai dengan penguasaan tulisan Jawi, kebelakangan ini memang saya akui terdapat sedikit kelemahan daripada segi penguasaannya oleh anak-anak muda kita ini. Sekali lagi di sini ingin saya cadangkan juga bukan sahaja pihak sekolah yang berperanan, kita minta ibu bapa juga berperanan dalam memberi galakan kepada anak-anak mereka untuk mempelajari tulisan Jawi. Antara lain saya pun ingin mencadangkan di sini kalau boleh Ahli-ahli Yang Berhormat dapat sekurang-kurangnya menggalakkan anak-anak itu membaca dalam tulisan Jawi. Kalau bolehlah harap melanggan akhbar *Utusan Melayu* sekurang-kurangnya itu membiasakan dengan tulisan Jawi tadi di kalangan anak-anak muda kita.

Mengenai dengan pembelajaran Al-Quran itu, saya bersetuju dengan Yang Berhormat juga bahawa tafsiran Al-Quran boleh terdapat tafsirannya dalam bahasa Melayu itu sendiri. Umpamanya, terbitan daripada Dewan Bahasa dan Pustaka, saya galakkan supaya ramai daripada kita untuk membacanya. Bukan sahaja ada tulisan Jawi, ia juga ada ditulis dalam tulisan Rumi. Itu kita amat galakkan, ia sudah pun diterjemahkan daripada terjemahan Yusuf Ali ke dalam bahasa Melayu yang dilakukan oleh Profesor Osman Muhamed.

Sekali lagi saya katakan di sini, kita di Kementerian Pendidikan begitu serius sekali dalam melaksanakan pemahaman ataupun penguasaan tulisan Jawi di kalangan anak-anak muda kita. Terima kasih.

Tuan Ramli bin Ibrahim: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Pertama, saya setuju bahawa tulisan Jawi ini mesti diajar semula di sekolah-sekolah terutama sekali bukan sahaja kepada orang Islam, tetapi juga kepada orang yang bukan Islam, kerana dengan ini mereka dapat memahami apa sebenarnya yang terdapat dalam ajaran Islam itu dan tanggapan mereka tidak salah lagi seperti mana disebut oleh Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam semalam. Saya hendak bertanya Setiausaha Parlimen, kalau kita hendak laksanakan pada tahun 2003, adakah persediaan daripada segi buku-buku, adakah kita telah bersedia untuk menyediakan buku-buku agama Islam dalam tulisan Jawi?

Yang kedua ialah mengenai pemantauan buku-buku agama Islam tulisan Rumi ini. Saya dapati banyak terjemahan ataupun tulisan yang agak menyeleweng daripada ajaran Islam. Adakah ada satu jawatankuasa yang memantau supaya buku-buku ini diteliti semula, dikaji semula supaya menepati dengan ajaran Islam yang sebenarnya? Terima kasih.

Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir: Terima kasih Yang Berhormat. Untuk mengajar tulisan Jawi ini, saya rasa ya, kita bukan sahaja menghadkan kepada murid-murid Islam sahaja. Kita buka ini kepada semua. Mana-mana pihak yang ingin mempelajari tulisan Jawi itu, kita sentiasa terbuka. Malah macam kita kata setiap kali kita menggalakkan di sekolah supaya peraduan tulisan Khat umpamanya. Ini salah satu daripada cara untuk menggalakkan semua lapisan masyarakat tidak kira sama ada Islam ataupun bukan Islam untuk sama-sama menikmati tulisan Jawi tadi.

Begitu juga apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat tadi mengenai dengan persediaan buku-buku, kita memang sentiasa memberi galakan kepada pihak-pihak percetakan untuk menerbitkan buku-buku dalam tulisan Jawi. Apatah lagi mengenai dengan kaedah tulisan Jawi juga, kita galak penerbit-penerbit untuk menghasilkan buku-buku tadi. Peranan ini bukan sahaja kita biarkan kepada Dewan Bahasa dan Pustaka, tapi kita juga galak penerbit-penerbit yang lain.

Mengenai dengan penyelewengan daripada Islam tulisan-tulisan tadi, saya rasa memang ini adalah satu keadaan yang agak serius. Bagi saya, sekiranya kalau Yang Berhormat ada untuk menunjuk kepada kita bahawa ada penyelewengan itu berlaku, kita akan mengambil tindakan yang setimpal dengannya. Saya berharap kalaulah Yang Berhormat merasai ada penyelewengan daripada tulisan-tulisan tadi, sila

beritahu pihak kami dan kami akan mengambil tindakan terhadap pihak-pihak yang berkenaan. Terima kasih.

[Soalan No.2 - Y.B. Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor (Machang) tidak hadir]

[Soalan No.3 - Y.B. Tuan Chang See Ten (Gelang Patah) tidak hadir]

4. **Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]** minta Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna menyatakan keadaan inflasi dan pasaran hartanah tahun ini dan tahun depan. Apakah langkah yang sedang dan akan diambil untuk memastikan kesan Indeks Harga Pengguna yang melambung di bandar dan desa tidak membebankan rakyat.

Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna [Dato' S. Subramaniam]: Tuan Yang di-Pertua, petunjuk digunakan untuk menggambarkan kadar inflasi di Malaysia ialah Indeks Harga Pengguna (IHP). IHP Malaysia bagi bulan Januari hingga September 2001 adalah stabil pada paras kenaikan di antara 1.3% hingga 1.6% bagi bandingan dengan bulan-bulan yang sama tahun lepas. IHP bagi tempoh Januari hingga September 2001 meningkat sebanyak 1.5% berbanding dengan tempoh yang sama tahun lepas. Kenaikan-kenaikan ini adalah terutamanya disebabkan oleh kenaikan Indeks tiga kumpulan utama khususnya pengangkutan dan perhubungan sebanyak 3.9% yang menyumbang sebanyak 51.5% kepada kenaikan IHP tersebut; sewa kasar bahan api dan kuasa sebanyak 1.5% dengan sumbangan sebanyak 24.1%; serta makanan sebanyak 0.7% dan sumbangan sebanyak 14.1%.

Berdasarkan maklumat dari Unit Perancang Ekonomi (UPE) IHP bagi tahun 2001 dan 2002 dijangka kekal rendah di antara 1.8% hingga 2%. Jangkaan kadar inflasi yang rendah ini adalah berdasarkan perkembangan Indeks Harga Pengeluaran (PPI) yang dijangka kekal rendah dan tidak memberi tekanan terhadap kos pengeluaran. Malah bagi tempoh bulan Januari hingga bulan Ogos 2001 PPI mencatatkan kejatuhan sebanyak 4.4% dan dijangka kekal rendah.

Walau bagaimanapun, dengan serangan ke atas World Trade Center dan Pentagon di Amerika Syarikat dan serangan balik Amerika Syarikat ke atas Afghanistan, kos pengangkutan udara dan laut dijangka meningkat termasuk dengan peningkatan kos insurans dan mungkin juga harga petrol. Akibatnya harga barang import mungkin meningkat tetapi jika pengimportan adalah kebanyakannya dari negara-negara seperti Australia dan New Zealand serta negara-negara Asia/ASEAN, adalah diharap kesan kenaikan itu tidak begitu tinggi.

Tuan Yang di-Pertua, antara langkah-langkah yang diambil oleh kerajaan untuk memastikan kadar inflasi kekal rendah dan tidak membebankan masyarakat bandar dan desa termasuklah di peringkat makro seperti melaksanakan dasar kewangan yang menjamin keseimbangan di samping mengekalkan rejim kadar pertukaran matang; mengekalkan dasar fizikal berhemat dengan sebahagian besar pembiayaan defisit fizikal diperolehi daripada sumber dalam negeri; dan memastikan bekalan barangan dan perkhidmatan sentiasa mencukupi.

Antara langkah-langkah yang diambil oleh kementerian ini pula termasuklah:

- (i) memantau perkembangan Indeks Harga Pengguna terutamanya kumpulan makanan yang mempunyai wajar yang paling tinggi iaitu 33.8%;
- (ii) memantau kedudukan harga mingguan 255 jenis barang, harga harian bagi 28 jenis barangan kegunaan harian yang dikutip di 14 bandar utama negara; dan
- (iii) memantau bekalan 21 jenis barangan pada sepanjang masa serta 25 jenis pada musim perayaan dan melaksanakan kawalan harga secara pentadbiran ke atas 11 jenis barangan asas atau perlu khususnya gula pasir, tepung gandum, susu pekat manis, roti *standard loaf*, ayam dan minyak masak 100% kelapa sawit, minyak petrol, minyak diesel, gas petroleum cecair, simen *part land* dan batang besi keluli.

Tuan Yang di-Pertua, berhubung dengan pasaran hartanah yang mempunyai kaitan rapat dengan prestasi ekonomi negara jumlah hartanah yang tidak terjual pada penghujung bulan Jun 2001 terdiri daripada unit kediaman kedai dan industri di mana ia tidak terjual sebanyak 62,051 unit pada penghujung bulan Disember 2000. Dan jumlah ini berkurangan sebanyak 25.4% kepada 46,315 unit pada penghujung bulan Jun 2001.

Jumlah nilai hartanah yang tidak terjual di sektor kediaman industri dan kedai dianggarkan bernilai RM8.43 bilion iaitu turun sebanyak 14.3% berbanding dengan tempoh separuh kedua tahun 2000.

Dr. Tan Seng Giaw: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Memang saya setuju bahawa pihak kementerian pun sudah mengambil beberapa langkah untuk memantau semua tetapi nampaknya langkah-langkah yang telah diambil dan pemantauan yang dibuat belum lagi mencapai tahap keberkesanan yang tinggi, rendah lagi.

Bolehkah Yang Berhormat terangkan bagaimana Yang Berhormat menyelaraskan di antara IHP di bandar-bandar dengan IHP di desa? Sebab ini memang perlu kita buat supaya kita dapat mengendalikan semua IHP ini dan juga adakah Yang Berhormat sedar bahawa walaupun angka yang diberi mengenai hartanah tadi sama ada kediaman, industri, kedai dan sebagainya sudah turun sedikit pada setengah tahun yang pertama dengan hartanah keadaannya sudah bertambah buruk.

Dan juga harga komoditi sekarang lembap sedikit dan ini bermakna tekanan kepada inflasi kita pun sudah meningkat. Apakah pihak kerajaan akan memberi subsidi lagi sebab kita pun tahu subsidi diberi kepada diesel, kepada minyak masak dan sebagainya. Apakah subsidi yang akan diberi oleh pihak kerajaan untuk membantu rakyat? Sekian, terima kasih.

Dato' S. Subramaniam: Tuan Yang di-Pertua, langkah-langkah yang diambil oleh pihak kerajaan dan kementerian adalah berkesan dan ini dapat digambarkan apabila saya sebut Indeks Harga Pengguna (IHP) masih terdapat dalam paras yang begitu rendah bagi tempoh yang disebutkan tahun 2000 dan 2001 di bawah paras 2%.

Yang kedua, memang dalam mengumpulkan harga barang-barang untuk menentukan Indeks Harga Pengguna, pihak Jabatan Statistik mengasingkan harga barang-barang di bandar dan di desa untuk mendapat satu gambaran menyeluruh tentang IHP dan perkembangan dalam IHP. Tentang hartanah itu keadaan sekarang adalah lembap sedikit dan oleh kerana itu dalam bidang hartanah itu tidak ada tekanan inflasi sebenarnya. Sebaliknya harga hartanah itu adalah menurun atau kekal pada harga yang telah pun diumumkan.

Pihak kerajaan tidak memberi subsidi kepada diesel atau petrol. Untuk menolong atau membantu rakyat pada amnya, pihak kerajaan mengenakan ataupun menggunakan satu skim yang khas di mana harga itu ditetapkan tetapi apabila harga pasaran di peringkat antarabangsa naik, kerajaan dapat cukai yang lebih sedikit. Kalau turun kerajaan punya cukai kurang sedikit. Itu bukan bererti subsidi tetapi kekalkan harga petrol, yang pertama.

Jadi, tidak ada apa-apa cadangan untuk kerajaan memberi subsidi kepada mana-mana pihak dalam bidang hartanah.

Tuan Hoo Seong Chang: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Saya ucapkan terima kasihlah kepada kementerian yang mengambil banyak langkah untuk pastikan supaya kadar inflasi masih di bawah paras yang rendah. Pada saya mungkin ada dua cara lagi yang dapat kita membendung inflasi, iaitu:

- (i) mungkin kita kerap mengadakan koperasi dan mengambil tindakan terhadap peniaga-peniaga yang menaikkan harga barang kawalan dengan sewenang-wenangnya; dan
- (ii) mungkin kita dapat mengadakan aktiviti-aktiviti jualan murah seperti belanja dengan cermat dan juga saya masih ingat pada suatu ketika dahulu kita mengadakan jualan murah pada hari Sabtu pertama setiap bulan.

Jadi, saya ingin tahu bagaimana penguatkuasaan kementerian, ertinya berapa kali operasi telah dijalankan dan berapa kes tindakan telah diambil? Adakah aktiviti-aktiviti jualan murah yang saya sebutkan tadi masih dijalankan? Sekian, terima kasih.

Dato' S. Subramaniam: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan terima kasih kepada cadangan yang dibuat oleh Ahli Yang Berhormat. Sebenarnya kedua-dua ini dijalankan oleh Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna. Pihak kementerian menjalankan pemantauan harga barang-barang di seluruh negara dengan cara memeriksa premis-premis perniagaan yang terdapat di bandar, di desa termasuk FELDA, kampung baru dan estet.

Mengikut pemantauan ini kalau ada kenaikan-kenaikan barangan yang dikawal kita ambil tindakan serta-merta. Bagi barang-barang yang tidak dikawal, kita juga memantau dan kalau peniaga-peniaga menaikkan harga tanpa tanda harga beberapa barang tidak dikawal, maka kita memerlukan peniaga cuma menandakan harga itu supaya pengguna boleh membuat *choice*, keputusan untuk beli atau tidak beli. Kalau harga barang-barang perlu kita mengawal harga tersebut.

Daripada pemeriksaan yang kita jalankan banyak tindakan, ratusan tindakan terhadap peniaga-peniaga yang menyeleweng menaikkan harga barang-barang telah diambil. Tetapi statistik mengenai berapa kes dan berapa didenda atau berapa dituduh di mahkamah saya tidak bawa. Jadi, saya akan beri kalau diperlukan.

Yang kedua, pada dasarnya kerajaan memang menggalakkan jualan murah seperti dahulu kita mewajibkan setiap syarikat untuk menjalankan satu jualan penglibatan dalam jualan mega pada setiap tahun, itu satu. Selain daripada itu mereka boleh menjalankan jualan-jualan murah dan memberitahu kementerian beberapa kali sehingga lima, enam kali dalam satu tahun. Dan kalau memerlukan kita akan menggalakkan mereka menjalankan jualan murah lebih daripada itu.

Sehingga sekarang prestasi jualan murah masih terdapat baik walaupun pengguna begitu *cautious* buat masa sekarang.

5. **Dr. James Dawos Mamit [Mambong]** minta Menteri Pendidikan menyatakan pelan bersepadu dan '*blue-print*' bagi 'Commonwealth Working Group on Traditional and Complementary Health System' di mana Malaysia akan menjadi pusat maklumat bagi perubatan tradisional dan "*complementary medicine*".

Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan [Tuan S. G. Sothinathan]: Tuan Yang di-Pertua, bagi memastikan pelaksanaan projek Commonwealth Information Hub ini sebuah jawatankuasa yang dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Penyelidikan dan Sokongan Teknikal) telah ditubuhkan. Jawatankuasa ini yang dianggotai oleh wakil dari Institut Penyelidikan Perubatan (IMR), Malaysia Herbs Society, Malaysia Herbal Cooperation MIGHT dan juga Pengerusi Commonwealth Working Group (CWG) on Traditional and Complementary Health System telah mengadakan perbincangan beberapa kali dan draf bagi pelaksanaan projek telah pun disediakan. Proposal ini akan dihantar kepada Commonwealth Secretariat sebelum ia dibentangkan dalam Mesyuarat Menteri-menteri Kesihatan Komanwel yang akan datang.

Cadangan tersebut telah menggariskan, antara lain, pelan tindakan bagi jangka masa terdekat, *medium term* dan juga jangka panjang bagi melaksanakan projek yang berkonsep perkongsian bijak antara Malaysia, negara-negara Komanwel, organisasi antarabangsa dan juga badan sukarela. Penubuhan kumpulan kerja (*data group*) yang terdiri dari kalangan teknikal dan profesional sama ada di segi penyumbang isi kandungan *information hub* dan juga *search engine* dari kalangan tempatan dan antarabangsa sedang dimulakan bagi menyediakan *blueprint* projek berkenaan.

Dr. James Dawos Mamit: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Setiausaha Parlimen atas jawapan yang cukup jelas. Tetapi saya ada juga soalan tambahan. Sudah tentu kerajaan kita ingin membangunkan industri ubat tradisi ini dan kalau begitu apakah langkah-langkah yang diambil dan bantuan yang diberi oleh kerajaan kita bagi memastikan agar industri ini terus maju?

Tuan S.G. Sothinathan: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya *information hub* yang diwujudkan ini adalah untuk perkongsian maklumat di antara negara-negara Komanwel kerana di negara kita mempunyai prasarana yang cukup di bawah MSC dan juga lain-lain *facility* yang sedia ada memang menjadikan negara kita sesuai sebagai *information hub* bagi *traditional* dan *complementary medicine*.

Tetapi dari segi menggalakkan industri *traditional complementary medicine* di negara kita ini memang ini adalah satu daripada langkahnya. Langkah-langkah lain ialah kita juga adakan pusat penyelidikan di IMR sendiri kerana pada masa ini kalau kita perhatikan walaupun *traditional medicine* ini telah wujud sejak manusia telah wujud di dunia ini tetapi memang apa yang kita minta sekarang *evidence-based medicine*, dengan izin.

Jadi itulah yang kita kena memainkan peranan, kementerian terpaksa memainkan peranan yang aktif dalam perkara ini supaya kita dapat membantu ubatan tradisional ini, juga diperakukan secara saintifik dan itu adalah cara yang terbaik memperkukuhkan lagi kedudukan tradisional dan *complementary medicine* di dalam negara kita.

Dato' Zulhasnan bin Rafique [Wangsa Maju]: Pengiktirafan Malaysia sebagai pusat perubatan tradisional bagi negara-negara Komanwel membuktikan kelebihan-kelebihan serta kecanggihan industri perubatan tradisional dan *complementary medicine* negara ini. Jadi kita wajar menjaga status dan imej baik ini daripada dikotorkan oleh pengamal-pengamal perubatan tradisional dan *complementary medicine* yang penipu dan hanya ingin mengambil kesempatan di atas industri yang kian berkembang ini.

Soalan saya, Timbalan Yang di-Pertua, ialah sama ada kementerian akan memperketatkan lagi syarat-syarat lesen pengamal terbabit dan apakah ada strategi pemantauan untuk semua pengamal-pengamal perubatan tradisional yang berdaftar dan adakah perancangan peringkat kementerian untuk memastikan semua pengamal perubatan tradisional didaftar dan dikawal selia. Terima kasih.

Tuan S.G. Sothinathan: Timbalan Yang di-Pertua, memang kita telah pun memulakan pemantauan dan pengawalan terhadap pengedaran dan juga penggunaan ubat-ubat tradisional sejak beberapa tahun kebelakangan ini. Salah satu daripada langkahnya ialah dengan pendaftaran ubat-ubat tradisional ini. Dan seperti yang saya telah pun beritahu Dewan ini, dalam hampir daripada 25,000 ubat-ubatan yang sedia telah berdaftar di negara ini satu pertiganya ialah ubat-ubat tradisi.

Jadi itu adalah antara satu langkah yang saya rasa akan membantu kita supaya memastikan bahawa status negara kita sebagai satu negara di mana kita memberi keutamaan kepada ubat-ubatan tradisional itu memang akan dapat kita *maintain*, dengan izin. Jadi daripada segi pengamal-pengamal juga terdapat beberapa pertubuhan yang menjaga kebajikan dan juga cara-cara pengamalan ubat-ubatan tradisional ini seperti pengamal ubat-ubat tradisi Chinese *medicine* dan ubat-ubat tradisi orang Melayu, ubat-ubat tradisi orang India dan sebagainya.

Jadi kita ada empat, lima kumpulan yang mengawal pengamal-pengamal perubatan tersebut dan kementerian mengawal selia pergerakan dan juga pengawalan mereka dari semasa ke semasa.

6. **Tuan Thong Fah Chong [Ipoh Timur]** minta Perdana Menteri menyatakan:

- (a) adakah kerajaan akan melaksanakan satu sistem komunikasi dan perkongsian maklumat yang dapat berfungsi sebagai sistem perantaraan antara jabatan-jabatan kerajaan bagi meningkatkan efisiensi sektor awam; dan
- (b) apakah jumlah aduan yang diterima oleh Biro Pengaduan Awam setakat ini serta tindakan-tindakan yang diambil ke atas mereka yang didapati bersalah.

Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri [Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop]: Tuan Yang di-Pertua,

- (a) Kerajaan memang sedang berusaha untuk meningkatkan efisiensi perkhidmatan awam dengan penggunaan teknologi maklumat dan komunikasi (ICT) secara meluas. Kebanyakan agensi-agensi kerajaan telah menyediakan maklumat dan perkhidmatan secara 'on-line' bagi memudahkan perhubungan orang awam dengan jabatan-jabatan kerajaan. Bagi menyokong komunikasi dan perkongsian maklumat antara agensi-agensi kerajaan, beberapa projek telah dan akan dilaksanakan. Buat masa kini, sistem perantaraan yang telah diwujudkan ialah Malaysian Civil Service Link (MCSL)

Projek MCSL merupakan saluran rasmi kerajaan untuk menyediakan maklumat dan perkhidmatan yang diberi oleh agensi-agensi sektor awam melalui saluran internet. MCSL menyokong matlamat projek kerajaan elektronik dalam konteks hubungan kerajaan dengan rakyat (*government to citizen*), kerajaan dengan peniaga (*government to business*) dan kerajaan dengan kerajaan (*government to government*) untuk menggunakan sistem ini, sila rujuk laman berikut: www.mesl.mampu.gov.my

Usaha sedang dibuat untuk mewujudkan *portal* perkhidmatan awam di mana bukan saja maklumat boleh dikongsi, segala urusan dengan agensi-agensi kerajaan dapat di buat secara 'on-line' dan melalui konsep 'one-stop center'.

Bagi meningkatkan efisiensi perhubungan di antara agensi-agensi kerajaan, sistem-sistem yang sedang dan telah diwujudkan termasuklah sistem GOE (*generic office environment*) yang mengendalikan urusan pentadbiran dan pengurusan harian pejabat; Sistem Pengesan Projek (PMS) yang memantau perancangan dan pelaksanaan projek-projek pembangunan kerajaan; sistem *e-procurement* (EP) bagi memudahkan urusan perolehan oleh agensi-agensi kerajaan; HRMIS (Human Resource Management Information System) bagi meningkatkan kecekapan pengurusan personel sektor awam; sistem e-service yang menyediakan perkhidmatan oleh agensi-agensi Kerajaan secara 'on line'; serta sistem ALIS (Agency Link-up System) yang membolehkan agensi-agensi kerajaan mendapatkan maklumat asas individu dari Jabatan Pendaftaran Negara untuk tujuan semakan dan lain-lain.

Selain dari meningkatkan kecekapan dan produktiviti sektor awam, pelaksanaan sistem-sistem di atas akan meningkatkan transparency jabatan-jabatan Kerajaan.

- (b) Bagi tempoh 1 Januari 2001 hingga 30 September 2001, Biro Pengaduan Awam telah menyiasat sebanyak 1,891 aduan terhadap Jabatan/Agensi Kerajaan Persekutuan dan Negeri. Daripada aduan-aduan ini sebanyak 1,088 telah diselesaikan dan 532 aduan atau 48.8% didapati berasas.

Tindakan sewajarnya diambil oleh jabatan berkenaan untuk memperbaiki kelemahan dan pihak yang didapati cuai atau bersalah akan dikenakan tindakan tatatertib berdasarkan kepada peraturan yang sedia ada.

Tuan Thong Fah Chong: Terima kasih Timbalan Yang di-Pertua, Terima kasih Setiausaha Parlimen, kerajaan kita tidak dapat menafikan kejayaan ekonomi dan mempertingkatkan perkhidmatan kepada rakyat dan negara, kita harus mewujudkan, dengan izin, *a world class civil service*. Hari ini bukan world class MP lah. Hari ini tiap-tiap negara mahu bertanding untuk pelaburan dan kita menghadapi cabaran baru globalisasi. Untuk berjaya mendapat pelaburan tempatan dan asing kita perlu perkhidmatan awam efisien dan boleh diharap.

Soalan tambahan saya, bolehkah kerajaan memastikan mutu kerja dan *efficiency* sektor awam dan mempertimbangkan aduan-aduan dari Yang Berhormat dan rakyat dalam menyelesaikan masalah rakyat. Ahli Yang Berhormat nak jumpa Pengarah Jabatan pun susah. Nak selesaikan masalah rakyat lagi susah. Bolehkah kementerian beri keterangan?

Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop: Yang Berhormat, Biro Pengaduan Awam memangnya telus dan kita sentiasa memberi peluang mana-mana pihak membuat aduan kepada Biro Pengaduan Awam kerana kita ingin melihat sebuah kerajaan yang bersih, cekap dan amanah. Sebarang aduan yang ingin dibuat mana-mana pihak termasuk parti pembangkang sila adukan pada bila-bila masa kerana kita mempunyai tempat-tempat yang tertentu yang boleh diadukan.

Contohnya kita boleh buat aduan seperti di kaunter bergerak, maklumat dari media, program mesra rakyat, malahan kalau pembangkang ingin membuat dialog bersama Biro Pengaduan Awam kita sedia untuk berjumpa Yang Berhormat-Yang Berhormat. Juga Biro mempunyai empat cawangan, di Pantai Timur kita ada di Kuala Terengganu, di bahagian utara kita ada di Pulau Pinang, di tengah di Kuala Lumpur di selatan kita ada di Johor Bahru. Sabah dan Sarawak kita mempunyai pejabat yang dipanggil "*smart partnership*". Jika bersabit dengan persekutuan, Biro akan bekerjasama dengan pihak negeri yang berikut. Biro menjalankan juga tindakan dengan menggunakan segala kamera, video, kamera digital dan sebagainya untuk memastikan setiap jentera kerajaan berjalan dengan baik, lancar dan telus. Terima kasih [Tepuk].

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof [Bachok]: Terima kasih Timbalan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Isu yang berbangkit di sebalik kecekapan ataupun *efficiency* di peringkat jabatan-jabatan kerajaan di antaranya ialah dari sudut pengurusan kewangan yang didapati banyak dakwaan daripada pihak kontraktor, pembayaran terlalu lewat dan baru-baru ini pun pihak PM sendiri telah mengeluarkan kenyataan supaya pembayaran segera dapat dibuat. Kemudian berbangkit juga ialah berhubung dengan apa yang disebut oleh pihak kementerian tadi bahawa dalam memastikan kecekapan dari sudut hubungan G to G (*government to government*) di antara kerajaan negeri dengan Kerajaan Pusat, seterusnya Kerajaan Kelantan.

Isu kewangan ini tak berkesudahan dan berterusan. Khususnya dalam penyelesaian pemberian wajib Kerajaan Pusat kepada kerajaan negeri Kelantan yang kita dapati hari ini masih berbaki begitu banyak daripada RM127 juta yang seharusnya dibayar kepada kerajaan negeri sekarang ini masih lagi berbaki RM106.57 juta. Ini suatu isu yang saya rasa pihak kementerian harus tangani dengan lebih baik kerana perkara ini akan terus berbangkit sekiranya tidak diadakan satu penyelesaian yang lebih cekap. Minta jawab.

Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya soalan ini terkeluar dari soalan asal. Namun begitu untuk memuaskan hati Yang Berhormat atas rasa curiga atas rasa berburuk sangka kepada kerajaan kami bagi pihak Biro Pengaduan Awam sedia menerima apa jua laporan secara bertulis. [Tepuk]. Sedia nyatakan kes dengan tepat, nama, alamat dan nombor kad pengenalan. [Sorak]. Terima kasih.

7. **Tuan Philip Benedict Lasimbang [Penampang]** minta Menteri Sumber Manusia menyatakan mengapa pindaan terhadap Ordinan Buruh yang berkaitan dengan Sabah tertangguh sehingga sekarang walhal perbincangan mengenai perkara ini sudah berlarutan lebih kurang 20 tahun.

Timbalan Menteri Sumber Manusia [Dr. Abdul Latiff bin Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, pindaan Ordinan Buruh Sabah telah diteliti oleh Kerajaan Negeri Sabah dan dari penelitian tersebut terdapat beberapa cadangan baru. Cadangan-cadangan ini perlu dikaji dan ini mengambil masa sedikit supaya pindaan yang akan dibuat memberi faedah dalam pengurusan pekerja.

Tuan Philip Benedict Lasimbang: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Cadangan ini telah dihantar untuk dipinda oleh MTUC Cawangan Sabah. Saya tahu ramai yang sudah jadi mangsa akibat ketidakselarasan dengan undang-undang di peringkat Persekutuan.

Walaupun pindaan terhadap Ordinan Buruh ini bukan di bawah kuasa kementerian, namun saya ingin *highlight* di Dewan yang mulia ini, keperluan untuk pindaan tersebut yang perlu digubal, yang sudah lama tidak digubal sejak sebelum Malaysia lagi dan mohon bantuan dari kementerian kerana sudah lama, sudah lebih 20 tahun. Jadi, apakah kementerian boleh membantu ataupun langkah-langkah yang boleh diambil, yang pihak Kementerian Sumber Manusia boleh membantu di dalam hal yang sedemikian kerana ini sudah terlalu lama dan perlu dipertimbangkan segera? Terima kasih.

Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Terima kasih Yang Berhormat bagi Penampang. Kita memang prihatin tentang nasib pekerja-pekerja di Sabah dan juga Sarawak kerana kedua-dua negeri ini mempunyai sejarah yang tersendiri. Ekoran daripada itu, struktur organisasi yang memastikan bahawa harmoni perindustrian di antara pekerja, majikan serta kerajaan diurus tadbir oleh negeri sendiri. Apa yang dikatakan oleh Ahli Yang Berhormat memang betul. Walau bagaimanapun, kementerian tidak berhenti di situ sahaja. Yang Berhormat Menteri dan juga saya sendiri telah berjumpa dengan Yang Amat Berhormat Ketua Menteri dan Yang Berhormat Menteri pun baru berjumpa Yang Amat Berhormat Ketua Menteri yang baru mengenai isu-isu tersebut, kerana roh dan semangat pindaan ini adalah bagi memastikan apa juga keistimewaan-keistimewaan yang diterima oleh pekerja-pekerja Semenanjung khususnya dalam hal-hal cuti, elaun lebih masa, cuti bersalin, pampasan yang menjadi hak kepada pekerja bila mereka diberhentikan, sepatutnya diterima pada peringkat yang adil dan saksama atau setara dengan mereka yang berada di Sabah dan di Sarawak. Kita tidak berhenti, Yang Berhormat Penampang, usaha ini diteruskan kerana cadangan-cadangan baru ini perlu ada *political will* daripada kerajaan negeri.

Jadi, kalau hasil daripada perbincangan-perbincangan yang dibuat oleh kesatuan-kesatuan sekerja dengan majikan dan juga kerjasama daripada kerajaan negeri, kita dapati kita tidak ada masalah untuk membawa pindaan Ordinan Buruh Sabah dan juga Sarawak ini ke Parlimen. Sekian, terima kasih.

Dato' Yong Teck Lee: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Adakah kementerian bercadang mengadakan mesyuarat *tripartite* di antara Kerajaan Pusat bersama dengan Kerajaan Negeri Sarawak dan Negeri Sabah di mana sekiranya ada syarat-syarat pindaan dan cadangan yang sesuai bagi negeri Sarawak, ia boleh dimasukkan dalam Ordinan Buruh Sarawak dan kalau yang didapati sesuai bagi negeri Sabah, ia dimasukkan berasingan dalam Ordinan Buruh Sabah? Maka kita tidak perlu menunggu supaya negeri Sabah dan negeri Sarawak punya cadangan sama-sama serupa. Ini supaya proses pindaan Ordinan Buruh Sabah dapat dipercepatkan, begitu juga pindaan Ordinan Buruh Sarawak juga dapat dipercepatkan.

Saya ingat beberapa tahun yang lalu ada *tripartite meeting* tiga pihak bersama-sama bermesyuarat. Jadi, kalau mesyuarat ini dapat diteruskan, kemungkinan besar proses pindaan Ordinan Buruh ini dapat dipercepatkan.

Dr. Abdul Latiff bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat bagi Gaya. Memang Kerajaan Barisan Nasional sentiasa memastikan perhubungan perusahaan hanya akan dapat diwujudkan dengan cara baik, cara harmoni bila ada input-input kedapatan. Dan cadangan-cadangan yang terbaharu yang dibuat oleh kerajaan negeri adalah dibuat berasaskan kepada semangat *tripartite* ini.

Jadi, kalau ada input-input baru di mana cadangan-cadangan untuk memastikan input baru baik Ordinan Buruh Sabah mahupun Ordinan Buruh Sarawak diperkuatkan lagi dengan mesyuarat-mesyuarat *tripartite*, kementerian akan mengalu-alukan cadangan tersebut. Terima kasih.

8. **Tuan Husam bin Haji Musa [Kubang Kerian]** minta Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia menyatakan kos dan rasional pembelian lombong arang batu di Indonesia oleh TNB.

Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia [Datuk Tan Chai Ho]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, TNB sedang menjalankan kajian kemungkinan untuk membeli ekuiti dalam sebuah syarikat yang mempunyai lombong arang batu di Indonesia. Ekuiti yang dicadangkan ialah sebanyak 70% dari syarikat berkenaan. Harga masa ini kajian mengenai *feasibility* lombong berkenaan sedang dijalankan. Oleh itu, kos pembelian belum dapat dimuktamadkan.

Rasional TNB untuk membeli lombong arang batu di Indonesia adalah untuk memenuhi permintaan arang batu yang dijangka meningkat ke 20 juta tan setiap tahun mulai tahun 2007 apabila jana kuasa-jana kuasa yang menggunakan arang batu yang baru iaitu TNB Jana Manjong Sendirian Berhad, SKS Ventures dan Jimat Power beroperasi.

Tuan Yang di-Pertua, dengan pembelian lombong ini, ianya akan dapat memastikan bekalan arang batu yang mencukupi untuk jana kuasa-jana kuasa yang menggunakan arang batu yang sedia ada dan yang akan beroperasi pada masa hadapan. Di samping itu juga, ianya akan dapat mengurangkan risiko sekiranya harga arang batu naik pada masa hadapan. Sekian, terima kasih.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin kepastian daripada kementerian ini, mengikut jawapan tadi pembelian belum lagi dimuktamadkan. Adakah ini benar, kerana setakat yang saya tahu mengikut laporan akhbar perjanjian ini telah pun dimuktamadkan. Tetapi perjanjian ini telah dilakukan tanpa kelulusan lembaga pengarah TNB, adakah sebab itu kementerian datang pada hari ini mengatakan perjanjian ini belum dimuktamadkan. Jawapan kementerian akan memberi kesan yang besar, kerana saya akan membuat susulan selepas daripada ini.

Datuk Tan Chai Ho: Tuan Yang di-Pertua, apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat adalah tidak benar. Sebenarnya, TNB telah melantik iaitu Price Waterhouse Coopers untuk menjalan *financier fuel diligence*, Tuan Yang di-Pertua, dengan izin, dan kedua, Mastone untuk menjalankan *technical fuel diligence* di atas empat kawasan-kawasan konsesi, dan ketiga, Jurafie & Partners untuk menjalankan *bigger fuel diligence*. Oleh itu, jika *financier* dan *technical fuel diligence* dijangka diselesaikan pada awal tahun 2002, jadi itu sebab saya kata kos pembelian belum dimuktamadkan.

Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Arang Batu merupakan suatu sumber tenaga yang amat murah dan senang diperolehi, tetapi memandangkan kemungkinan pencemaran dalam proses menghasilkan tenaga *to generate energy* melalui arang batu, jadi, saya ingin tahu adakah kementerian Yang Berhormat mempunyai rancangan untuk menggantikan arang batu dengan sumber tenaga yang lain? Malaysia, negara kita mempunyai *natural gas*. Apakah rancangan kerajaan yang dijalankan untuk menghasilkan tenaga dengan menggunakan gas? Sekian, terima kasih.

Datuk Tan Chai Ho: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya, penggunaan arang batu adalah digalakkan oleh kerajaan bagi mempelbagaikan sumber penjanaan untuk masa hadapan supaya negara ini tidak bergantung kepada gas yang harganya tidak tetap dan memang pada satu hari bekalannya akan berkurangan.

Jadi, kerajaan pun sedang mencari sumber-sumber yang lain seperti di bawah Rancangan Malaysia Yang Kelapan, di mana kerajaan telah menetapkan supaya mini energy ataupun tenaga yang diperbaharui menyumbang kepada 5% daripada jumlah bekalan elektrik bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005.

Jadi, kita pun telah mengambil tindakan menggalakkan penjanaan elektrik mini energy. Inilah adalah satu rancangan yang telah diputuskan oleh kerajaan. Dan untuk makluman Ahli Yang Berhormat, tidak lama lagi dua syarikat yang menjana *mini energy* akan dimulakan.

9. **Dato' Mohd. Zain bin Omar [Balik Pulau]** minta Menteri Dalam Negeri menyatakan apakah tindakan/langkah yang diambil untuk mengawal pengimportan filem-filem atau penerbitan luar negara yang disiarkan melalui TV swasta atau Astro benar-benar melalui Lembaga Penapisan Filem (LPF) kerana banyak bahan-bahan tayang itu mempunyai pengaruh tidak baik kepada masyarakat tempatan.

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Zainal Abidin bin Zin]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Ahli Yang Berhormat dari Balik Pulau. Semua filem tempatan dan import untuk disiarkan melalui kerajaan dan swasta kecuali Astro hendaklah terlebih dahulu ditapis dan diluluskan oleh Lembaga Penapis Filem Malaysia. Kerajaan telah memberi pengecualian kepada Astro ini untuk membuat tapisan dalaman sendiri (*in-house*) tidak tertakluk kepada LPF. Walau bagaimanapun, Astro hendaklah mematuhi garis panduan penapisan filem yang sama yang digunakan oleh pihak LPF yang ditetapkan oleh kerajaan ataupun oleh Kabinet.

Tuan Yang di-Pertua, bagi menentukan filem yang disiarkan di stesen televisyen tidak mengandungi unsur-unsur negatif dan pengaruh tidak baik kepada masyarakat tempatan, LPF menapis filem berpandukan garis panduan penapisan yang komprehensif dan mengandungi garis peraturan mengenai babak, dialog dan tema-tema filem yang tidak boleh diluluskan seperti filem-filem yang mengandungi unsur-unsur yang negatif dan kemudaratan dalam aspek-aspek keselamatan, sosial budaya, ideologi dan politik, keagamaan serta peradaban dan ketatasusilaan.

Tuan Yang di-Pertua, ideologi dan politik, filem tidak sepatutnya anti nasional dan memaparkan propaganda ideologi yang bertentangan dengan prinsip-prinsip rukun negara dan yang boleh menarik simpati serta sokongan kepada propaganda tersebut. Ia juga tidak boleh campur tangan dalam arena politik di Malaysia serta dasar luar negara. Filem tidak boleh menumpukan kepada amalan agama sesat, salah, mengkritik atau mempersendakan agama lain, sejajar dengan kehendak peruntukan dalam Perlembagaan Persekutuan.

Filem tidak sepatutnya merosakkan norma-norma masyarakat Malaysia dan membangkitkan persepsi yang salah terhadap adat resam negara ini terutamanya yang menghina atau mengimport dan mempromosikan budaya kuning yang boleh merosakkan minda, sikap dan ketatakelakuan masyarakat.

Filem tidak seharusnya mengagung-agungkan keganasan, kekejaman, kengerian, seram dan pelanggaran undang-undang yang akhirnya boleh ditiru oleh penonton. Pelanggaran undang-undang tidak merangkumi aspek penyalahgunaan dadah dan bahan-bahan psikotrofik yang lain, hasutan dan perkauman. Dari segi hubungan luar negara, filem tidak boleh menyinggung sensitif atau memberi malu, menyindir dan menghina negara-negara sahabat sama ada pemimpin atau rakyatnya.

Dato' Mohd. Zain bin Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Soalan tambahan saya. Oleh kerana saya dapat tahu bahawa Astro itu dikecualikan, jadi saya minta kepada Yang Berhormat mengapa tidak kalau kerajaan mengawal Astro supaya filem-filem yang agak boleh merangsangkan semangat anak-anak muda ini dapat dikawal. Saya kalau boleh filem yang kita katakan untuk umur 18 tahun ke atas – filem yang boleh ditonton oleh golongan 18 tahun ke atas - kemudian filem yang boleh ditonton oleh semua lapisan masyarakat, kalau boleh yang 18 tahun ke atas itu tidak payahlah.

Tujuan kita untuk mengadakan hiburan ini semata-mata yang sebenarnya ialah untuk waktu lapang, waktu rehat kepada masyarakat kita melihat, menonton filem atau pun menonton TV. Jadi kalau kita hendak memberi peluang itu kepada golongan 18 tahun ke atas, kemudian golongan masyarakat semua lapisan, kadang-kadang bagi saya, pendapat saya, saya rasa seolah-olah tidak begitu terkawal. Jadi lebih baik kalau kita rasa bahawa filem hanya golongan dewasa sahaja yang boleh ditonton, lebih baik kita batalkan terus, kita cari filem-filem lain yang boleh, orang kata, memberi manfaat kepada masyarakat kita. Kita amat takut kerana unsur-unsur itu ...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah Yang Berhormat. Sudah masuk soalan tu. Umur 18 tahun tidak boleh, lepas itu yang boleh semua umur.

Dato' Mohd. Zain bin Omar: Saya pun terlajak juga, Tuan Yang di-Pertua, bila saya tengok orang lain boleh lajak, saya yang tidak boleh lajak

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya *control*, Yang Berhormat, saya *control*.

Dato' Mohd. Zain bin Omar: Saya mintalah kepada Yang Berhormat supaya dapat satu kajian yang baik, kemudian kalau boleh Astro sekali dikawal, jangan memberi satu kebebasan kepada Astro. *[Tepuk]*.

Dato' Zainal Abidin bin Zin: Terima kasih Yang Berhormat dari Balik Pulau. Berdasarkan rentetan persoalan ini yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat, saya hendak mengucapkan berbilang terima kasih kerana Yang Berhormat sendiri mengikuti semua tayangan Astro ini *[Ketawa]*. Bawah 18, atas 18, yang garang, yang tidak garang, dan kalau kita sekat nanti esok Yang Berhormat pula nanti kompelin kerana ada yang mana Yang Berhormat suka yang kita tidak tahu.

Peraturan-peraturan ini sebenarnya berasaskan kepada elemen-elemen peraturan yang lain yang agak sama di mana oleh sebab permintaan yang kita terpaksa lihat daripada keseluruhan masyarakat kita dan bila kita menyebut bahawa atas 18 itu telah membuktikan kepada kita bahawa sudah berlaku proses penapisan awal. Pada tahap umur begini kita tidak benarkan tengok tetapi lepas pada umur ini boleh dibenarkan tengok.

Ini bermakna seperti telah saya bagi jawapan di peringkat awal, Astro juga mestilah mematuhi garis panduan penapisan filem yang sama yang digunakan oleh pihak LPF yang ditetapkan oleh Kabinet. Bermakna kita kerajaan telah memberi perhatian yang serius dalam perkara ini tetapi dalam masa yang sama juga kita mesti memuaskan hati sebahagian daripada pelanggan-pelanggan Astro sendiri. Tetapi sudah tentulah seperti kata Yang Berhormat atau pun kata yang lain-lain, kalau kita hendak secara total membuat penapisan ini berterusan, mungkin pihak yang melanggan Astro akan mempersoalkan kepada kita, kita tidak memberikan kepuasan di atas kebenaran yang kita beri awal supaya Astro boleh mengadakan kemudahan yang ada dalam negara ini memancarkan ataupun membuat tayangan mengikut sumber *business* yang telah dipersetujui di peringkat awal.

Walau bagaimanapun pandangan Yang Berhormat dari segi umur ini dan daripada segi kedewasaan, kita akan terus-menerus memantau dan mana-mana, bukan sahaja Yang Berhormat daripada Balik Pulau dan seluruh ahli Dewan ini ataupun masyarakat amnya, kiranya terdapat filem-filem pada ketika Yang Berhormat menonton, umpamanya 'Vaan' - ini filem Tamil, ya - ataupun terdapat filem Cina Kungfoo yang agak radikal, melompat lebih tinggi daripada WTC umpamanya, *[Ketawa]* hendaklah dimaklumkan kepada kita.

Saya sendiri tidak mengikuti seluruh filem yang telah ditayangkan, begitu juga pegawai-pegawai kita, dan kebiasaannya filem-filem yang ditayang melalui Astro ini, dia ada tayangan pada larut malam dan ada tayangan waktu pagi, umpamanya "Baywatch" - saya ingat ramai orang yang suka kepada "Baywatch" ini kerana *they want to watch the bay* - *[Ketawa]* ada yang ditayangkan pada waktu malam, ada ditayangkan waktu pagi, ada yang ditayangkan waktu petang tetapi kita yang kadang kala menonton pertunjukan ini pada ketika kita berhadapan dengan TV dengan Astro yang berkenaan, filem ini tidak dapat fasal kita duduk pada ketika yang lain.

Yang ini saya hendak minta supaya kita dapat sumber pandangan daripada penonton memaklumkan kepada kita pukul berapa, filem apa dan apa tajuknya supaya dia tidak dapat tayangkan kali kedua, umpamanya daripada *sex scene* yang berlebihan. Ini juga dapat dimaklumkan kepada kita. Ini saya hendak minta kerjasama supaya setelah kita melihat dan kita terasa kita patut mengedukatekan rakyat yang menonton filem ataupun yang menonton Astro ini boleh dijaga daripada lebih meluas dalam negara. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-Ahli Yang Berhormat, pertanyaan-pertanyaan bagi jawapan lisan sudah selesai. Itu pun sudah lebih saya bagi.

[Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Lisan telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 2, 3 dan 10 hingga 23 adalah dijilid dalam buku berasingan]

RANG UNDANG-UNDANG DI BAWA KE DALAM MESYUARAT**RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2002****Bacaan Kali Yang Pertama**

Rang Undang-undang bernama Suatu Akta bagi menggunakan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perkhidmatan bagi Tahun 2002 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk perkhidmatan bagi tahun itu: dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada 19 Oktober 2001.

RANG UNDANG-UNDANG**RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN TAMBAHAN****(2001) (No. 2) 2001****Bacaan Kali Yang Kedua****DAN****USUL ANGGARAN PEMBANGUNAN (TAMB.)(BIL.3) 2001**

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan (2001)(No.2) 2001 dibacakan kali yang kedua sekarang" dan "Bahawa Usul yang berikut ini dirujuk kepada Jawatankuasa sebuah-buah Majlis."

"Bahawa Dewan ini, mengikut subseksyen 4(3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan bahawa jumlah wang tambahan sebanyak empat billion tiga ratus enam belas juta empat ratus tujuh puluh dua ribu tujuh ratus enam puluh ringgit (RM4,316,472,760) diperuntukkan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun kewangan 2001, bagi Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) seperti yang dinyatakan dalam ruang pertama dan kedua penyata Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Tambahan Ketiga, 2001 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 28 Tahun 2001 dan yang disenaraikan di sebelah Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) dalam ruang ke sebelas dan kedua belas penyata tersebut, diserahkan kepada Jawatankuasa sebuah-buah Majlis." hendaklah disahkan. **[16 Oktober 2001]**

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya minta Bukit Mertajam menyambung ucapannya, ada masa 13 minit lagi. Sila.

11.09 pagi.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya sambungkan ucapan saya. Dalam pilihan raya Negeri Sarawak, MCA, Gerakan dan SUPP menentang kuat kepada negara Islam. Negara Islam kepada mereka seolah-olahnya syaitan yang terdahsyat di bumi Malaysia yang perlu ditentang habis-habisan. Kepada mereka, mereka bukan menentang negara Islam kerana Perlembagaan Malaysia ini mengatakan negara ini sekular tetapi mereka menyamakan negara Islam dengan rusuhan, keganasan, pembunuhan, rompak dan apa-apa yang dahsyat yang boleh berlaku dan tidak ada tempat untuk orang bukan Islam di negara Islam.

Saya tidak tahu apakah ini pendirian UMNO. Pada kaca mata MCA, Gerakan, SUPP, negara Islam adalah begitu dahsyat. Tetapi dua hari selepas pilihan raya Sarawak dengan tiba-tiba mereka menjadi penyokong kuat negara Islam semata-mata kerana kali ini ialah Dr. Mahathir yang mengumumkan negara Malaysia ialah sebuah negara Islam.

Pemimpin-Pemimpin MCA, Gerakan dan SUPP ...

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada yang berdiri, Yang Berhormat. Sri Gading.

Puan Chong Eng: Nanti, nanti!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi lagi, Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Menerangkan kepada orang bukan Islam bahawa negara Islam yang diumumkan oleh Dr Mahathir ini bermaksud negara Islam sekular. Jadi, saya ingin mendapat penjelasan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sama ada apa yang diterangkan oleh MCA, Gerakan dan SUPP adakah tepat maksudnya negara Islam yang beliau umumkan iaitu negara Islam Malaysia sekarang ialah negara Islam sekular.

Perdana Menteri pernah meminta supaya PAS. PAS mengumumkan

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Sri Gading berdiri lagi Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Nanti ya, tidak ada masa. Membentuk

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi lagi, Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Menyampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi lagi Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Perdana Menteri telah meminta PAS supaya mengumumkan apakah bentuk negara Islam yang ingin ditubuhkan oleh PAS dan beliau berkata, perlu ditulis dalam bahasa Mandarin, bahasa Tamil, bahasa Inggeris dan bahasa Malaysia, atau Iban, supaya keterangannya adalah sama kepada semua komuniti.

Jadi, saya pun minta permintaan yang sama terhadap Perdana Menteri supaya [Tepuk]

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia berdiri lagi, Yang Berhormat. Hendak bagi jalan atau tidak?

Puan Chong Eng: Tidak beri jalan! Dan jangan kacau lagi!

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi, Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Tidak bagi dan jangan ganggu!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi, ya.

Puan Chong Eng: Ini adalah piawaian yang digunakan oleh Perdana Menteri dan saya sekarang hanya menggunakan piawaian yang sama terhadap beliau sendiri *[Tepuk]* supaya dia tidak kelirukan komuniti-komuniti yang berlainan. Kepada komuniti Islam katakan bukan sekular tetapi untuk MCA dan SUPP dia katakan ini adalah sekular. *[Tepuk]* Jadi, saya harap

Tuan Robert Lau Hoi Chew: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Sibu berdiri, Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Tidak beri jalan. *[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak beri jalan, Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Tuan Yang di-Pertua, ...

Tuan Kerk Kim Hock: Terus, terus.

Puan Chong Eng: Tuan Yang di-Pertua, saya *[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi jalan, Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Tuan Yang di-Pertua, saya harap

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak bagi jalan, Yang Berhormat.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: *[Bangun]*

Dato' Haji Noh bin Haji Omar: *[Menyampuk]*

Puan Chong Eng: Tuan Yang di-Pertua, kalau *back-benchers* tidak tahu peraturan tetapi saya minta Setiausaha Parlimen perlulah tahu kedudukan beliau.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila duduk, Yang Berhormat. *[Disampuk]* Ha, ini empat orang berdiri, Setiausaha Parlimen pun berdiri. Hendak beri jalan?

Puan Chong Eng: Tidak beri jalan. Tolong beritahu mereka sila duduk.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya sudah beri tahu, dua-dua berdiri terpaksa saya tanya. Hendak bagi jalan atau tidak bagi jalan? Kalau tidak bagi, cakap tidak bagilah.

Puan Chong Eng: Tidak bagi jalan.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila duduk Yang Berhormat, dia tidak bagi. Saya hanya minta kalau bercakap mengenai Islam ini berhati-hatilah. Itu sahaja pandangan saya. *[Disampuk]*

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] *mempengerusikan Mesyuarat*]

Beberapa Ahli: *[Bangun]* *[Menyampuk]*

Puan Chong Eng: Pada pengetahuan saya, Islam adalah *[Disampuk]*

Beberapa Ahli: *[Bangun]* *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat. Semua sila duduk!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat. Semua sila duduk, Yang Berhormat!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Seri Gading, Tebrau, Tanjong. Tanjong....

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Tebrau, Sri Gading, sila duduk!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila duduk, sila duduk, sila duduk!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup! Sila duduk!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tanjong!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ini Dewan!

Puan Fong Po Kuan: *[Bangun] [Mengangkat buku Peraturan Mesyuarat].*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ha, Peraturan Mesyuarat, Peraturan Mesyuarat!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Puan Fong Po Kuan: Peraturan

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sri Gading. Ada Peraturan Mesyuarat.

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Ada Peraturan Mesyuarat. Ya, Batu Gajah.

Puan Fong Po Kuan: Peraturan Mesyuarat 41(b).

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat!

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Saya minta semua bersabar, Yang Berhormat. Ya, Yang Berhormat bagi Parit Sulong.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, memang terdapat kekeliruan di dalam kefahaman Yang Berhormat tadi mengenai Islam. Jadi, saya minta

Yang Berhormat, *[Disampuk]* saya harap Yang Berhormat membuat ruling dan perbetulkan kesilapan itu. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, cukup! Yang Berhormat Parit Sulong.

Beberapa Ahli: [Bangun] [Menyampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukup, cukup!

Bukit Mertajam, tolong Yang Berhormat, Yang Berhormat diingatkan perkataan, ayat yang digunakan berjaga-jagalah. Teruskanlah. Cukuplah Parit Sulong.

Puan Chong Eng: kerana apa yang saya cakap di sini ialah quoted daripada SUPP, MCA dan Gerakan.

Tuan Chow Kon Yeow: Kisah benar, kisah benar! *[Tepuk]*

Tuan Robert Lau Hoi Chew: *[Bangun]* Sibu, Sibu!

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Bangun]*

Puan Chong Eng: Sekarang adalah *floor* saya, saya harap *[Disampuk]* ... Saya begitu kecewa bahawa Islam ini merupakan agama negara ini dan orang Malaysia, rakyat Malaysia dikatakan tidak boleh sentuh, tidak boleh cakap dengan isu Islam dan negara Islam ini akan mendatangkan kesan kepada saya sebagai seorang rakyat Malaysia.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Puan Chong Eng: Dan ini hak sebagai seorang rakyat Malaysia. *[Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, okay, ada lain tajukkah?

Puan Chong Eng: Dan kalau Islam katakan - kalau saya tidak salah - kalau saya salah tunjuk ajar. *[Tepuk]* Islam adalah satu

Beberapa Ahli: [Bangun] [Menyampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tampin!

Beberapa Ahli: [Bangun] [Menyampuk]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, saya terpaksa tegur sedikit. Kita ada Peraturan Mesyuarat. Peraturan Mesyuarat perlu kita semua patuhi, jadi sebelum saya memberikan kebenaran, tolonglah jangan keluar apa-apa perkataan. Dan, saya minta Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam apabila gunakan ayat ataupun bangkitkan sesuatu perkara, kena berjaga-jagalah supaya jangan timbulkan perasaan pihak yang lain itu. Terpaksa saya meminta dan mengingatkan Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Tuan Yang di-Pertua, perasaan itu kalau bukan di *provoke*, kalau apa yang saya cakap ini adalah legitimate dan kalau mereka hendak bereaksi, itu adalah masalah mereka. Dan, saya mengikut peraturan

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sila gulung, masa sudah cukup. Sila gulung, Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Ha! Kacau banyak! Dan, saya katakan Islam kalau saya diberitahu fahaman yang betul, Islam adalah *submission to god*. Adakah itu salah?

Ya, dan saya hendak sokong bahawa agama Islam sebagai agama kepada negara ini, negara Malaysia. Tetapi kepada kepercayaan konco-konco UMNO iaitu MCA, Gerakan dan SUPP kepercayaan mereka ialah *submission to the* ketuanan UMNO. Dan saya katakan Perlembagaan negara ini ialah sistem sekular. Saya hendak quote. Dalam *Reconstitution Commission* dikatakan, dengan izin:

"In the memorandum submitted by the Alliance, it was stated that the religion of Malaya shall be Islam. The observance of this principal shall not impose any disability on non-Muslim nationals

professing and practicing their own religions and shall not imply that the state is not a secular state."

In the White Paper on the Reconstitution Commission's report presented by the Alliance government headed by Tunku mengatakan, dengan izin:

"There has been included in the proposed Federal Constitution a declaration that Islam is a religion of the Federation. These will in no way affect the present position of the Federation as a secular state and every person has the right to profess and practise his own religion and the right to profess his religion".

Ini adalah merupakan *guarantee* yang diberi oleh Bapa Malaysia yang mengatakan bahawa negara ini adalah satu negara yang sekular.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Sila gulung, Yang Berhormat, sila gulung.

Datuk Ruhanie bin Ahmad: *[Bangun]*

Puan Chong Eng: Tidak beri jalan lagi, ya. Dan semua kekacauan itu tadi saya harap digantikan balik masa yang saya ada.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak. Sila gulung, Yang Berhormat.

Puan Chong Eng: Dengan pendeknya negara ini perlukan satu polisi agama yang inclusive yang tidak memikirkan agama-agama yang lain dan kita tidak perlu satu negara Islam untuk mempromote Islam. Negara Amerika Syarikat ialah sebuah negara sekular tetapi agama Islam berkembang dengan cepat dan baik. Dan kita perlu ingat bahawa negara ini ialah kepunyaan semua - Islamkah atau bukan Islam - dan orang Islam dan bukan Islam di negara ini mempunyai hak asasi untuk menentukan pembangunan negara ini dan bukan ...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Baik. Masa cukup, Yang Berhormat.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Puan Chong Eng: Dalam tajuk juga. Dalam tajuk. *[Disampuk]*. Penjelasan..

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa cukup, masa cukup, masa cukup. Beluran, sila.

11.23 pagi.

Tuan Ronald Kiandee [Beluran]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kerana diberi peluang untuk turut serta dalam membahaskan perbahasan Anggaran Tambahan Ketiga 2001 ini dan saya akan menyentuh tentang Maksud B.4 – Suruhanjaya Pilihan Raya yang telah diperuntukkan sebanyak RM22 juta bagi menampung perbelanjaan Pilihan Raya Umum Negeri Sarawak Ke-8 yang lalu. Saya ucapkan syabas kepada SPR dan syabas kepada semua kakitangan SPR yang telah mengendalikan Pilihan Raya Umum Negeri Sarawak dengan begitu berjaya. Kalau kita tengok negara-negara jiran kita ataupun negara-negara lain, pilihan raya merupakan satu proses yang begitu rumit sekali. Setelah pilihan raya dijalankan penantian untuk keputusan pilihan raya merupakan satu proses yang lama tetapi disebabkan oleh kecekapan anggota-anggota SPR Malaysia telah sekian lama dapat mengendalikan pilihan raya dengan begitu cekap dan dapat mengumumkan keputusan-keputusan pilihan raya begitu cepat sekali. Saya adalah antara warganegara negara ini yang begitu mempunyai pandangan yang begitu tinggi terhadap kecekapan SPR dalam mengendalikan pilihan raya di negara kita.

Dalam pada itu, Tuan Yang di-Pertua, kita tidak harus melupakan Pilihan Raya Kecil Likas yang telah berlalu. Bukan kerana BN telah menang dengan begitu besar pada pilihan raya kecil tersebut tetapi atas sebab mengapa pilihan raya telah diadakan. Keputusan hakim tentang kehadiran pengundi-pengundi hantu dalam senarai pengundi kita merupakan isu yang harus diambil perhatian oleh SPR untuk pilihan raya-pilihan raya di masa-masa akan datang. Saya ingin memetik antara keputusan hakim dalam petisyen pilihan raya Likas yang lalu yang menyebut, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, saya quote:

"Immigrants in Sabah have been for quite some years and from that day a numerous crisis of illegal immigrants who have been registered in the electoral roll have voted using fake identity cards. It is public knowledge that the presence of a large number of illegal identity cards obtained illegally. This is of a great concern to the Sabahan in particular and in general to all Malaysian citizens."

Tuan Yang di-Pertua, isu kad pengenalan palsu yang digunakan dalam senarai pemilih merupakan satu isu yang besar yang harus diperjelaskan oleh SPR. Sebagai pengundi negeri Sabah, saya dan juga sebagai penduduk negeri Sabah, isu ini harus diperjelaskan seolah-olah senarai pemilih yang terdapat di negeri Sabah begitu dicemari dengan kehadiran pengundi palsu ini. Status ini harus diclearkan oleh SPR.

Sehubungan dengan itu, dengan keputusan Hakim Mahkamah Tinggi ini, saya ingin tahu sejauh mana tindakan yang telah diambil untuk membersihkan senarai pemilih yang ada daripada dicemari oleh senarai-senarai pemilih yang palsu. Dan apakah tindakan-tindakan yang telah diambil oleh SPR dalam membersihkan daftar pengundi yang ada pada ketika ini?

Kenyataan Pengerusi SPR bahawa SPR tidak mampu untuk membersihkan daftar pengundi dengan usahanya sendiri sekiranya tidak dapat kerjasama daripada badan-badan kerajaan dan orang ramai, daftar tersebut akan terus dicemari oleh nama bukan pengundi rakyat dengan pengundi hantu adalah merupakan satu keadaan di mana lebih mengeruhkan keadaan yang ada. Ini bukan sahaja menunjukkan bahawa adanya pengundi-pengundi hantu dalam senarai pemilih yang ada tetapi mengeruhkan keadaan *confidence* rakyat negeri Sabah yang menjadi pemilih.

Saya mengajak agar SPR melihat kemelut atau masalah yang dihadapi ini iaitu masalah pengundi hantu yang ada dalam senarai pemilih kita yang ada. Dalam masa tiga tahun akan datang ini saya harap agar SPR mengambil langkah-langkah drastik untuk membersihkan senarai yang ada dan kita berharap agar masalah petisyen pilihan raya seperti yang berlaku di Likas ini tidak akan menjadi satu *precedent*. Kita lihat bahawa terlalu banyak belanja yang digunakan untuk mengadakan pilihan raya. Jika masalah pemilih hantu yang terdapat dalam senarai pemilih merupakan satu masalah besar ia akan menjadi *precedent* dan lebih banyak pilihan raya kecil akan diadakan. Saya harapkan agar SPR mengambil langkah ini dan mengelakkan kejadian ini daripada terus berlaku.

Saya melihat *the whole scenario* sebagai bukan salah SPR. Kita tidak boleh persalahkan secara total kepada SPR. Tidak boleh kita *deny* terdapatnya setengah pihak atau individu yang membelakangkan negara demi tujuan lain yang mereka sendiri ketahui untuk menyebabkan senarai pemilih kita dicemari oleh pemilih-pemilih yang tidak seharusnya berada dalam senarai tersebut. Tetapi pada saya SPR boleh membuat sesuatu, jika masalah ini disebabkan oleh proses maka SPR harus membaiki proses yang ada. Begitu juga jika ianya adalah disebabkan peruntukan-peruntukan undang-undang yang terdapat dalam Akta Pilihan Raya kita maka SPR harus sedia untuk meminda undang-undang untuk memastikan bahawa pilihan raya kita dijalankan dengan adil dan juga saksama.

Kita ketahui bahawa keadaan sekarang ini seseorang boleh mendaftar sebagai pemilih dengan mudah sekali. Dengan membawa kad pengenalan, seseorang itu boleh mendaftar sebagai pemilih.

Di peringkat ini, pegawai-pegawai pendaftar SPR tidak dalam keadaan untuk mengetahui sama ada sesuatu kad pengenalan yang dibawa oleh seseorang itu merupakan satu kad pengenalan yang betul ataupun sah dan bukan kad pengenalan yang diagih secara haram ataupun kad pengenalan palsu ataupun dokumen yang menggunakan kad pengenalan sementara ataupun kad pengenalan yang mempunyai nombor pendua atau kad pengenalan yang tidak diiktiraf melalui hukuman mahkamah. Kesemua ini tidak dapat ditentukan oleh mana-mana pegawai pendaftar pemilih ini yang dijalankan oleh SPR.

Saya ingin mencadangkan agar satu pangkalan data bersama-sama dengan agensi-agensi lain termasuk Jabatan Pendaftaran Negara, Jabatan Imigresen, mahkamah, polis dan juga hospital diadakan untuk kita menangani masalah pemilih palsu, pengundi yang telah mati, pengundi-pengundi yang telah tidak diiktiraf disebabkan oleh hukuman mahkamah. Tiba masanya untuk mengadakan pangkalan

data bersama ini. Saya tidak nampak sebarang masalah dalam era teknologi kita untuk mengadakan satu sistem di mana beberapa agensi dapat berkongsi sama dengan data-data yang ada.

Saya juga ingin mencadangkan agar SPR mengkaji sistem pendaftaran yang ada. Harus diadakan satu mekanisme yang lebih ketat untuk mengesan pengundi-pengundi bermasalah. Kita mempunyai sistem yang ada sekarang di mana apabila pendaftaran dibuat, diadakan semakan pendaftaran dan diadakan *display* atau semakan. Tetapi apa yang kita lihat bahawa walaupun semakan telah diadakan, walaupun bantahan telah diadakan, pada akhirnya apabila sesuatu senarai pengundi itu yang telah disemak, telah dibantah dan yang telah disahkan oleh SPR, tetapi masih mempunyai ruang-ruang yang boleh dipertikaikan di mahkamah.

Seharusnya satu senarai pemilih yang telah disemak, telah disenaraikan sebagai sahih, digazet, harus menjadi satu dokumen yang sahih. Dalam konteks ini saya rasa perlu untuk SPR mengkaji peruntukan undang-undang untuk mengadakan satu peruntukan di mana senarai-senarai yang telah digazetkan sebagai satu senarai yang sahih dan ini tidak harus dipertikaikan. Kerana itu saya katakan bahawa perlu ada satu mekanisme yang lebih efisien untuk menyemak senarai-senarai ini daripada senarai pemilih yang palsu. Jika satu mekanisme itu dipraktikkan, dapat diperbaiki, maka kita tidak perlu menghadapi proses petisyen pilihan raya terhadap senarai pemilih yang ada.

Tuan Yang di-Pertua, saya cadangkan ini adalah untuk mengelakkan *precedent* Likas daripada berlaku di masa-masa akan datang. Yang penting sekali saya rasakan bahawa SPR perlu ada satu usaha yang konkrit untuk membersihkan senarai pemilih ini daripada senarai yang tidak diperakui. Perlu ada satu usaha untuk membersihkan senarai ini daripada senarai yang tidak betul dan seperti saya katakan awal tadi, masa 3 tahun ini merupakan masa yang kritikal bagi SPR....

Datuk Yong Teck Lee: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Gaya bangun.

Tuan Ronald Kiandee: ...untuk memastikan senarai ini.

Datuk Yong Teck Lee: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih juga kepada Ahli Yang Berhormat bagi Beluran kerana membangkitkan perkara pengundi hantu di mana adakah Yang Berhormat bagi Beluran sedar bahawa selain daripada kategori-kategori pengundi hantu yang disebutkan itu, kebanyakan orang PTI memegang IC palsu mendaftar sebagai pengundi. Atas kelemahan proses pendaftaran dahulu, maka terdapat juga pendatang tanpa izin (PTI) yang memegang IC palsu berjaya didaftar sebagai pengundi dan didapati juga ada yang membuang undi.

Selain daripada ini, adakah Ahli Yang Berhormat sedar, mudah-mudahan pihak SPR juga boleh menjawab melalui Menteri, bahawa ada juga didapati PTI yang mempunyai dua ataupun tiga IC palsu. Gambarnya sama tetapi namanya berlainan dan nombor IC pun berlainan. Maka, selain daripada PTI yang melanggar undang-undang mendaftar sebagai pengundi, ada juga yang mempunyai dua atau tiga IC palsu, semua nama itu dan nombor IC itu didaftar dalam daftar pengundi, cuma gambarnya sama satu orang dan ada kemungkinan satu orang pun boleh undi dua atau tiga kali dengan menggunakan dua atau tiga IC palsu.

Jadi, apabila saya mendengar ucapan Yang Berhormat bagi Beluran, kategori ini belum disebut dan kemungkinan ini perlu dibawa perhatian kerajaan.

Tuan Ronald Kiandee: Tuan Yang di-Pertua, masalah ini merupakan masalah yang berlaku di negeri Sabah dan saya harap bahawa pihak SPR telah mencatat kemusykilan ataupun masalah yang telah dikemukakan oleh Yang Berhormat bagi Gaya tadi untuk diambil tindakan yang sepatutnya dalam menangani masalah senarai pemilih yang tidak bersih di dalam senarai pemilih yang ada di negeri Sabah.

Tuan Yang di-Pertua, petisyen Likas banyak menimbulkan *consequential event* akibat daripada keputusan seorang hakim. Kalau kita lihat keputusan Pilihanraya Kecil Likas ini, ianya tidak merubah kepada keputusan pilihan raya yang awal, tetapi apa yang berlaku ianya mengakibatkan begitu banyak wang ringgit yang terpaksa dikeluarkan oleh SPR, pihak-pihak yang bertanding sama ada daripada kerajaan dan juga daripada pembangkang.

Saya kira bahawa tiba masanya untuk SPR membuat kajian tentang keperluan untuk mengadakan peruntukan *right to appeal*, peruntukan untuk *appeal* di dalam Akta Pilihanraya yang ada. Kalau kita lihat sekarang ini, Akta Pilihanraya tidak memperuntukkan sebarang peruntukan untuk seseorang yang kalah dalam petisyen pilihan raya untuk membuat rayuan di mana-mana mahkamah dan mungkin keadaan ini sesuai pada masa-masa yang lalu.

Apabila kita melihat bahawa keputusan Pilihanraya Likas yang lalu di mana hakim telah membuat keputusan-keputusan yang sedemikian dan melibatkan *consequential event* yang begitu mahal bagi negara ini. Saya rasa perlu bagi SPR untuk mengkaji kemungkinan untuk mengadakan peruntukan di mana seseorang itu boleh membuat rayuan dalam mana-mana keputusan pilihan raya yang dibuat oleh mahkamah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Tuan Robert Lau Hoi Chew: [Bangun]

Tuan Wilfred Madius Tangau: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tiga orang bangun.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat. Mungkin Yang Berhormat setuju kalau boleh satu pindaan dibuat supaya keputusan pilihan raya yang akan datang ini adalah merupakan keputusan yang muktamad dan tidak perlu lagi ke mahkamah supaya tidak lagi timbul masalah-masalah yang lain. Minta sedikit pandangan, Yang Berhormat. Perlu atau tidak dipinda Perlembagaan supaya semua keputusan pilihan raya adalah muktamad dan tidak perlu lagi pergi ke mahkamah untuk buat petisyen dan sebagainya? Minta sedikit pandangan.

Tuan Ronald Kiandee: Itu merupakan satu cadangan tetapi saya lebih mirip kepada diadakan proses rayuan ini, diadakan peruntukan agar petisyen pilihan raya mempunyai peruntukan untuk merayu terhadap keputusan-keputusan hakim pilihan raya.

Tuan Yang di-Pertua, saya kira ini sesuai dengan keadaan sekarang dan saya inginkan penjelasan dan pandangan daripada SPR terhadap perkara ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Tuan Ronald Kiandee: Pada keseluruhannya...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Tuan.

Tuan Wilfred Madius Tangau: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat bagi Beluran. Yang Berhormat telah bercerita panjang tentang pengundi hantu dan kalau kita tengok *Hansard* di Dewan yang mulia ini, sudah bertahun-tahun perkara ini disebut-sebut oleh banyak Ahli Yang Berhormat.

Hari ini Yang Berhormat menyatakan tentang peranan SPR dalam soal menyelesaikan perkara ini, tetapi adakah Yang Berhormat bersetuju bahawa terdapat bukan sahaja kelemahan tetapi seolah-olah perkara ini dibiarkan berlarutan bertahun-tahun. Apakah pihak Jabatan Pendaftaran Negara dan Kementerian Dalam Negeri telah begitu serius menangani masalah ini ataupun bagaimana?

Kalau di negeri Sabah tiap-tiap hari kita boleh membaca daripada surat khabar keputusan-keputusan mahkamah tentang pendatang tanpa izin (PTI) yang mempunyai kad pengenalan, dan selepas itu mengatakan saya mendapat kad pengenalan, selepas itu saya pergi mengundi. Sekarang ini saya akan diusir keluar daripada negara ini. Sendiri dia mengaku. Kadang-kadang apabila kita membaca laporan-laporan di dalam akhbar, kita sebagai rakyat Malaysia merasa malu seolah-olah dalam sistem pentadbiran ini, pentadbiran kewarganegaraan di negara ini seolah-olah tidak diendahkan langsung. Adakah Yang Berhormat bersetuju bahawa dalam Jabatan Pendaftaran ini ataupun jabatan-jabatan yang berkenaan ini perlu mengambil perkara ini secara serius, sebab ini bukan sahaja melibatkan banyak implikasi seperti kos dalam *petition* pilihan raya seperti mana Yang Berhormat sebutkan, tetapi juga dalam perkara-perkara yang lain. Terima kasih.

Tuan Ronald Kiandee: Tuan Yang di-Pertua, isu kad pengenalan palsu dan juga senarai pemilih berhantu ini merupakan isu berbeza, tetapi walaupun isu yang berkaitan ia berbeza kerana ditangani oleh jabatan yang berbeza. Tetapi saya lihat bahawa.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat boleh gulung.

Tuan Ronald Kiandee: Ya, tetapi saya lihat bahawa isu kad pengenalan palsu sama ada palsu ataupun kad pengenalan asal tetapi diperolehi secara haram harus ditangani oleh kerajaan, harus ditangani bersama oleh Jabatan Pendaftaran Negara. Tuan Yang di-Pertua, saya akan gulung. Saya mencadangkan kerajaan mengkaji selain daripada mengadakan peruntukan untuk bil terhadap *petition* pilihan raya tetapi mengkaji keseluruhan kelima-lima akta pilihan raya yang ada agar dapat menyesuaikan keadaan masa kini. Saya melihat bahawa beberapa peruntukan harus dikaji sama ada proses pengundian, proses kempen, proses-proses penamaan calon dan sebagainya harus dikaji di SPR untuk dapat disesuaikan dengan keadaan. Dengan kata-kata yang demikian saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kinabatangan.

11.44 pagi

Datuk Bung Moktar bin Radin: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Peruntukan sebanyak lebih kurang RM5.8 bilion yang telah dicadangkan oleh kerajaan dan telah diguna pakai dalam bil undang-undang tambahan perbekalan ketiga ini, saya lihat sebagai satu tuntutan yang seharusnya disokong oleh semua pihak. Dan saya secara peribadi melihat bahawa ini adalah kesungguhan kerajaan untuk menstabilkan kedudukan ekonomi global dalam negara ini sendiri, di mana kalau kita lihat negara-negara yang lain dihipit oleh kelembapan ekonomi ekoran daripada perkara-perkara di luar jangka, seperti berlakunya serangan pengganas pada 11 hari bulan di World Trade Center dan di Pentagon, sekarang dikenali sebagai '*half gone*'. [Ketawa]

Tuan Yang di-Pertua, kelmarin kita juga melihat bahawa wakil-wakil pembangkang sama sekali tidak dapat merasakan bahawa wang tambahan ini kononnya sebagai pembaziran. Mereka juga melahirkan isu-isu yang tidak relevan dan sebetulnya bukan isu bagi kita. Seperti ISA, ISA - Akta Keselamatan Dalam Negeri ini seharusnya tidak dipertikaikan lagi kerana saya percaya Parlimen ini yang kita duduk pada hari ini tidak akan dapat kita duduk dengan tenteram, aman dan bebas tanpa adanya akta ISA. Saya percaya tidak akan ada lagi Parlimen kerana dahulu ISA ini dilaksanakan oleh kerajaan untuk mengekang kegiatan pengganas iaitu pengganas komunis.

Dalam negara moden pada hari ini timbul pula pengganas moden seperti Al Qaeda dan pembangkang sering menyatakan ISA tidak rasional, ISA tidak berperikemanusiaan. Kalau tanpa undang-undang ini mungkin negara Malaysia sudah menjadi porak-peranda dan menjadi hancur dan musnah. Pada satu ketika kita masih ingat bahawa kerajaan Amerika Syarikat telah mengutuk Malaysia kerana melaksanakan Akta ISA, tetapi ekoran tindakan pengganas mencerooboh negara mereka, mereka telah mengimplementasikan akta yang sama lagi dahsyat. Dalam akta tersebut mereka boleh menangkap mana-mana sahaja yang disyaki pengganas di seluruh dunia. Kelmarin Tony Blair, Perdana Menteri Britain telah juga mengendorse kan akta yang sama. Mana yang betul? Adakah Malaysia ini membuat diskriminasi atau kita negara yang benar?

Justeru itu saya meminta PAS terutamanya, contoh tadi wakil daripada Bukit Mertajam tidak layak berbicara soal Islam mengatakan Islam itu sekular, Islam tidak ada kena mengena dengan sekular, Islam lain, sekular lain tetapi wakil PAS tidak pun bangun menegur. Mereka kena membantu rakan mereka walau pun bersengkokol dalam jalan yang salah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Datuk Bung Moktar bin Radin: Sedikit ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Yang Berhormat. Saya pun tertarik juga dengan saranan Yang Berhormat yang mana Yang

Berhormat ada mengatakan bahawa Perdana Menteri Tony Blair - kita mendengar laporan bahawa Perdana Menteri British ini - ada juga menelefon menghubungi Perdana Menteri kita untuk meminta.....

Beberapa Ahli Pembangkang: [Keluar Dewan]

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ini sabotaj ke pun. [Ketawa] sebut sahaja sedikit sudah ada sabotaj - untuk meminta pandangan kerana Perdana Menteri kita telah pun memberikan pandangan yang bernas berhubung dengan soal keganasan ini. Dua tiga hari yang lalu seorang pemimpin Arab juga telah meminta Perdana Menteri kita mengetuai OIC berhubung dalam soal memenangi masalah keganasan ini. Cuma saya ingin menarik perhatian Yang Berhormat dalam soal KMM ini yang mana pembangkang selalu menyebut bahawa mereka tidak terbabit dalam soal ini.

Jadi, saya hendak meminta supaya pihak pembangkang membuat satu pendirian sejelas-jelasnya - *transparent* - berhubung dengan soal militan ini, tentang pendirian mereka kerana kita lihat bahawa sandiwara mereka terutama dengan DAP ini seolah-olah macam sandiwara yang tidak boleh hendak disorok-sorokkan lagi. Di depan mereka mengatakan mereka telah bercerai tetapi seolah-olah mereka bermain sandiwara. Jadi, minta sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat, walaupun sedikit masa yang diberikan.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Soal mereka bersandiwara itu kita tidak tahu, kita tidak ingin mahu tahu, kerana itu urusan mereka. Tetapi sebetulnya kita lihat sahaja sejarah telah membuktikan dahulu antara Angkatan Perpaduan Ummah dengan PAS dengan Semangat 46 dan yang lain-lain. Apa berlaku? Parti Semangat 46 lari jauh-jauh, lari kuat-kuat meninggalkan PAS. Sekarang pula ada Barisan Alternatif, DAP belum sampai pun perjuangan sudah meninggalkan BA. Sebetulnya BA itu tidak ada, mereka sengaja ada-adakan seperti isu tidak ada, mereka sengaja ciptakan isu yang ada. Huru-hara di negara kita ini seharusnya tidak ada tetapi mereka yang mencipta huru-hara. Kerana parti pembangkang sudah tidak ada isu justeru itu mereka ingin melihat dan mengambil kesempatan. Kalau negara huru-hara kerajaan tidak boleh mentadbir negara dengan baik, maka mereka akan menjadi pemimpin ataupun menjadi hero membela untung nasib negara konon-kononnya kerajaan Barisan Nasional tidak boleh mentadbir negara ini dengan baik. Cuma pembangkang sahaja boleh mentadbir negeri ini dengan baik. Saya...

Tuan Shaziman bin Abu Mansor: Tuan Yang di-Pertua dan sahabat saya Yang Berhormat apak Kinabatangan, saya hendak bertanya sedikit. Tadi Yang Berhormat sebut apabila seorang Ahli Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam mengatakan Islam dan sekular, tidak ada mana-mana rakan daripada parti pembangkang walaupun beragama Islam untuk menerangkan keadaan ini. Cuma di sini saya hendak bertanya pandangan Yang Berhormat, apakah macam PAS yang mengatakan mereka memperjuangkan Islam, tindak tanduk yang ditunjukkan oleh parti ini, sama ada daripada ahli dan pemimpinnya. Kalau dalam Dewan ini sendiri, kalau kita hendak bandingkan antara pemimpin Barisan Nasional, pemimpin UMNO Yang Berhormat Dato Seri Dr. Mahathir Mohamad dengan pemimpin PAS, kesabaran sikap pemimpin itu sendiri jauh kalau hendak kita bandingkan. Kita lihat dalam Dewan ini kadang-kadang kalau pemimpin PAS *diprovoked* serba sedikit tindakan beliau seolah-olah marah, mudah melenting dan sebagainya. Apakah ini tindakan pemimpin? Apakah ini contoh sikap pemimpin yang hendak kita tonjolkan dalam Islam? Apakah Islam menggambarkan keganasan, mudah marah dan sebagainya? Sila Yang Berhormat beri penjelasan, terima kasih.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Ya, bagi saya biarlah rakyat di negara kita ini menilai mana intan mana kaca. Mana pemimpin yang boleh mentadbir dan menjalankan kewajipan yang sebenarnya, mana yang tidak. Pada saya walaupun ini kerja pembangkang mereka menjaja ke sana ke mari memburuk-burukkan pemimpin-pemimpin kita. *Racial issues*, Malaysia adalah negara nombor satu. Kita ada tiga suku bangsa yang besar boleh hidup dalam satu bumbung dalam keadaan yang aman, damai dan tenteram dibandingkan dengan negara-negara yang hanya satu bangsa, satu agama, mereka boleh berperang antara satu sama lain, pun negara kita dikutuk oleh rakyat kita sendiri, di maki hamun oleh orang kita sendiri.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Bagan bangun.

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat bagi Kinabatangan. Saya ingat, baik kita rujuk kepada Hansard yang akan dikemukakan besok hari berkenaan dengan percakapan atau ucapan Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam.

Mengikut pendengaran saya tadi, beliau hanya kata pihak SUPP, pihak MCA dan Gerakan sebulat suara menyokong pengumuman Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang telah *declare* bahawa Malaysia adalah satu negara Islam dan alasan yang diberi oleh komponen parti Barisan Nasional iaitu MCA, Gerakan dan SUPP adalah kononnya alasan mereka mengatakan Islamic country yang diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri adalah sekular Islam. Bukan dia sendiri yang ciptakan Islam sekular, bukan. Jadi besok rujuk kepada *Hansard* dan kita akan pastikan sama ada dia ada menghina atau tidak kepada agama Islam. Sekian.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Terima kasih Yang Berhormat, tetapi yang jelas, Islam tidak ada kena mengena dengan sekular. Kita rakyat Malaysia boleh membahaskan apa juga isu dalam agama tetapi pembahas itu mestilah faham agama yang dia bahaskan itu, mesti dia arif dengan agama tersebut. Kalau dia tidak arif dengan agama yang dia cuba bahaskan, dia mungkin boleh menyalahafsirkan kedudukan yang sebenarnya seperti yang berlaku sebentar tadi. Jadi kita tunggulah nanti. Tetapi yang jelas Islam tidak ada kena mengena dengan sekular.

Berhubung dengan ISA, pembangkang selalu menyatakan apabila berlaku satu peristiwa dasar, kononnya kerajaan bermain sandiwara, seperti isu Al-Ma'unah. Kita sedar bahawa kesemua mereka sudah empat bulan dibicarakan, belum tentu menang atau kalah tetapi yang jelas mereka dibicarakan. Tetapi anggota keselamatan yang dibunuh tetap mati, sudah dibunuh, tidak ada ceritanya lagi.

Di Memali berlaku pertembungan antara ekstremis agama dengan kerajaan. Ramai yang mati dan ramai juga yang cedera. Dalam soal ini, pada saya kerajaan memang telah melakukan yang terbaik dan Undang-Undang Persekutuan ISA ini tidak harus dipertikaikan lagi, tidak harus dibicarakan lagi. Pada saya, kita harus melaksanakan tanggungjawab ini sebelum negara ini - saya ambil kata rakan saya bagi Sri Gading - sebelum bumi ini menjadi padang jarak padang tekukur, sebelum darah bertumpahan, sebelum ibu merempat menangis di jalan raya. Kerajaan yang ada pada hari ini bertanggungjawab memastikan kestabilan rakyatnya dalam keadaan aman, damai dan tenteram.

Saya percaya kerajaan telah melakukan yang terbaik sekali sehingga pemimpin-pemimpin daripada negara luar Eropah, Emirates Arab Bersatu dan sebagainya mengangkat darjat negara kita melalui Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Dato' Seri Dr. Mahathir Mohamad untuk mengepalai OIC dalam menangani isu-isu keganasan. Pada saya, kita di pihak kerajaan bukan "pak turut", kita bukan ada mulut tapi diam, kita bukan ada telinga tapi tidak dengar. Kita akan memperbetulkan struktur kerajaan yang tidak betul. Ini kerja kami daripada pihak kerajaan.

Dan hari ini juga kita menegur pemimpin-pemimpin, menteri-menteri dalam kerajaan yang tidak menjalankan kewajipan mereka. Hari ini juga saya meminta Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mengkaji semula jawatan-jawatan menteri yang tidak menjalankan kewajipan mereka. Ini merugikan rakyat kerana kita terima banyak laporan. Kita pemimpin daripada peringkat akar umbi, kita menerima laporan banyak menteri cakap tidak serupa bikin. Janji sana, janji sini, dan yang disalahkan oleh pembangkang ialah parti kita dan kerajaan kita. Mereka mengambil kesempatan dalam kelemahan seorang atau dua orang ini.

Justeru itu kita tidak boleh, dan pembangkang mengambil kesempatan dalam isu-isu yang berlaku ini. Isu Akur Janji ini bukan satu isu. Kalau saya yang mentadbir, saya lebih keras,

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat dari Sri Gading bangun.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Memang Yang Berhormat bagi Kinabatangan, ramai menteri yang dedikasi yang berkesan tetapi tidak dapat hendak dinafikan memang ada di kalangan menteri-menteri kita yang tidak menjalankan tugas dengan sebaik mungkin sebagaimana dalam usaha hendak memikul amanah kerajaan. Jadi saya menyokong Kinabatangan supaya Yang

Amat Berhormat Perdana Menteri mengkaji semula pelantikan ini kerana saya lihat Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Timbalan Perdana Menteri terkontang-kanting. Kadang-kadang sesetengah menteri tidak membawa satu imej yang dapat membantu usaha gigih Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Jadi kena semak, kadang-kadang sesetengah menteri, muka pun tidak nampak dekat Parlimen ini dan sesetengah kementerian kadang-kadang semua Ahli Parlimen malahan kadang-kadang Setiausaha Parlimen pun tidak dilayan. Ini satu tindakan yang agak mengecewakan sangat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat,....

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Minta maaf, saya hendak tanya Yang Berhormat ini. Ini soalan. *[Ketawa]* Kadang-kala apabila kita hendak jumpa Menteri umpamanya, PA dia kata, "Jangan lewat-lewat, tiga minit cukup". Dia lebih besar daripada menteri? Kalau menteri macam itu, jadi apa masalahnya? Jadi saya mintalah kalau ada *reshuffle* kabinet ini, tolonglah mana-mana menteri yang tidak berkesan ini, buang sahaja, ganti dengan yang lainlah. Saya tidaklah, mungkin Kinabatangan pun tidaklah. *[Ketawa]* Tidak, ini kita juga bercakap soal kepentingan kita. Kita tahu siapa kita, kita tidak layak. Tetapi yang layak adalah ramai, supaya ajar menteri-menteri yang tidak berkesan ini supaya mereka benar-benar menjalankan tugas.

Kita Ahli Parlimen *Back-benchers* menghadapi pembangkang macam hendak gila, kita tiap-tiap hari menteri lepas tangan, kita pertahankan parti, pertahankan kerajaan, di kawasan kita kena *torture* dengan pengundi-pengundi

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Sri Gading, mengapa panjang sangat?

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ini masalah, ini luahan rasa hati bagaimana kita bekerja tujuh hari seminggu. Di Parlimen kita berhadapan dengan parti pembangkang yang mengutuk kerajaan.....

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukuplah.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: *Relax* ya, ini soal tanggungjawab. Saya bersetuju dengan Kinabatangan. Kalau boleh saya hendak tambah lagi. Kalau boleh. *[Ketawa]* Saya minta penjelasan daripada Kinabatangan, sahabat saya yang begitu baik cadangannya. Saya minta Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dengar rintihan kita di Parlimen pada pagi ini supaya menyemak pelantikan menteri-menteri dan sebagainya untuk betul-betul kerajaan ini menjalankan tugas sebagaimana yang dikehendaki oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang begitu gigih memajukan bangsa, negara dan juga kerajaan. Terima kasih.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Ya, terima kasih abang saya dari Sri Gading. Ini menunjukkan keikhlasan kita dalam Barisan Nasional. Kita bukan main wayang macam pembangkang, kalau ketua salah pun tidak tegur. Yang dulu kawan pun salah tidak tegur, diam sahaja. Itu namanya "pak turut". Kita tidak. Kita mana yang tidak betul, kita perbetulkan. Memang wujud, memang ada, terlalu banyak birokrasi yang dilakukan oleh menteri-menteri. Ada juga

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Kubang Kerian.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Sekejap, saya habiskan dulu. Ada juga di kalangan pegawai-pegawai tadbir kerajaan menguasai segala-galanya dan menidakkan arahan yang diminta oleh menteri. Kalau ada ini, lapor dengan segera, kita buang pegawai kerajaan ini *[Tepuk]* kerana bukan sahaja rakyat rugi tapi kerajaan rugi, seluruh negara akan rugi akibat perbuatan seorang manusia ibarat seekor kerbau membawa lumpur, semua terpalit! Dengan isu dan insiden seumpama ini, pembangkang mengambil isu pula! Silakan.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, sila gulung.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Satu lagilah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Gulung, gulung.

Seorang Ahli: Dia suruh gulung, gulung, gulung.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Ya, tidak ada masa. Jadi pada saya, Tuan Yang di- Pertua, ...

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Datuk Bung Moktar bin Radin: Saya diminta digulung, kalau saya tidak gulung, saya dilipat *[Ketawa]*

Tuan Yang di- Pertua, pada keseluruhannya, saya memohon kerajaan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mengkaji semula struktur pentadbiran kerajaan daripada A sampai Z, periksa betul-betul, teliti betul-betul mana-mana menteri, mana-mana ketua jabatan yang mengingkari arahan sehingga terbengkalainya projek-projek yang seharusnya dilaksanakan, bagi pihak kerajaan juga harus mengkaji semula akan dasar-dasar kerajaan yang boleh merugikan rakyat. Kalau enakmen sudah lapuk, tidak boleh guna pakai, mengapa kita tidak pinda, kenapa kita tidak tukar, kenapa kita tidak kaji untuk menyelaraskan negara kita ini sesuai dengan negara-negara yang membangun, yang akan menjadi negara maju?

Sekian dan terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng]: Kemaman.

12.00 tgh.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof [Kemaman]: Terima kasih Tuan Yang di- Pertua di atas peluang yang diberikan untuk membahaskan belanjawan kali ketiga untuk tahun ini yang melibatkan belanjawan tambahan lebih daripada RM1.5 bilion. Satu pertambahan yang cukup besar, sebelum belanjawan baru yang akan dibentangkan pada minggu depan. Selain daripada tiga kali tambahan dalam belanjawan yang dibentangkan, kerajaan juga mengumumkan dua pakej rangsangan ekonomi di luar Parlimen yang melibatkan RM3 bilion untuk pakej pertama dan RM4.3 bilion untuk pakej kedua. Jumlah kesemua belanjawan tambahan dan pakej-pakej rangsangan ialah hampir RM9 bilion atau 14.4% daripada jumlah belanjawan asal. Satu pertambahan belanjawan yang cukup tinggi dan tidak munasabah.

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Tujuan pakej pertama dibuat ialah untuk merangsang ekonomi yang meleset akibat daripada kemelesetan ekonomi Amerika Syarikat. Daripada RM3 bilion yang diumumkan, tidak sampai RM200 atau RM300 juta dibelanjakan. Saya ingin bertanya, apabila kerajaan mengumumkan pakej pertama ini, apakah kerajaan mengeluarkan waran pengagihan atau *allocation warrant* dari Perbendaharaan untuk dibelanjakan, atau ia hanya merupakan satu gimik kerajaan untuk menaikkan sentimen pasaran saham yang lemah? Dengan kenaikan indeks pasaran saham, kepimpinan negara berharap saham-saham syarikat yang akan *dibailout* akan naik dan kepimpinan negara dapat menjustifikasi pembelian syarikat-syarikat seperti MAS, Time dotCom, Renong dan sebagainya yang dibeli dengan harga yang cukup tinggi.

Sekiranya ini merupakan satu gimik kerajaan untuk menaikkan sentimen pasaran saham, maka ia adalah satu pakej yang gagal kerana pada hari pakej ini diumumkan, pasaran saham menjunam tujuh mata sedangkan pasaran saham di rantau ini meningkat pada hari tersebut atau mungkin kerajaan kekeringan sumber kewangan untuk membiayai projek-projek yang diumumkan dalam pakej tersebut. Ini kerana segala sumber kewangan yang ada, terpaksa digunakan untuk membiayai skim-skim *bailout* yang sedang dilaksanakan daripada membelanjakan untuk projek-projek yang sepatutnya merangsang ekonomi negara. Walaupun kerajaan mengumumkan keadaan ekonomi yang positif dan mempunyai pelbagai perancangan dan perencanaan untuk merangsang ekonomi, tetapi setakat ini, unjuran ekonomi menunjukkan ia semakin mengecut dan merosot. Mungkin, yang merangsang ekonomi kita sudah terlalu lanjut usia yang menyebabkan ekonomi negara tidak lagi ghairah untuk naik atau mengembang apabila dirangsangkan. Jika demikian, saya cadangkan ekonomi negara di'viagra'kan dan tidak lagi dirangsangkan. Tetapi yang membahayakan, 'viagra' ini boleh mengakibatkan kematian dan kenaikannya tidak semula jadi.

Tuan Yang di-Pertua, untuk memberi gambaran yang positif dan keadaan ekonomi yang terkawal, kerajaan sanggup memanipulasikan fakta-fakta unjuran

ekonomi untuk mengabui mata rakyat. Jabatan Perangkaan Negara mengumumkan Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) untuk suku kedua tahun 2000 ialah sebanyak RM84.7 bilion sebelum diselaraskan. Suku kedua tahun 2001 ialah RM82.6 bilion, merosot sebanyak RM2.1 bilion atau negatif 0.25%, berasaskan perbandingan tahun ke tahun. Tetapi, kerajaan mengumumkan pertumbuhan ekonomi sebanyak 0.5% di antara suku kedua tahun 2001 dan suku kedua tahun 2000, satu pembohongan fakta sebelum diselaraskan semata-mata untuk menutup 'kemaluan' kepimpinan negara kerana gagal memulihkan ekonomi sepertimana yang dijanjikan apabila Datuk Seri Anwar Ibrahim dipecat dari kerajaan pada 2 September, 1998. Malah, keadaan ekonomi bertambah parah selepas pemecatan Datuk Seri Anwar Ibrahim. Sekarang, siapa pula yang bertanggungjawab mengurangkan ekonomi negara?

Tuan Mohamad bin Sabu: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya. Yang Berhormat, Kuala Kedah bangun.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Sekejap, sekejap ya. Kerajaan telah mengubah angka pertumbuhan KDNK tahun 2000 daripada 8.5% kepada 8.3% untuk mengambil kira data-data daripada beberapa tinjauan dan bancian yang mengubah perkiraan pertumbuhan ekonomi 1998. Daripada angka atau data baru, susutan ekonomi tahun 1998 diubah dari 7.5% ke 7.4%. Pertumbuhan KDNK tahun 1999 diubah dari 5.8% ke 6.1%. Anggaran KDNK 1998 diubah untuk memasukkan tinjauan yang dibuat terhadap beberapa perkhidmatan termasuk pembinaan, pengangkutan, hotel, ejen hartanah dan broker serta bancian memasukkan industri kuari dan perlombongan. Untuk tahun 1999, maklumat akaun tahunan diperluaskan untuk memasukkan maklumat perusahaan ternakan, pertanian pelbagai atau *miscellaneous* dengan izin, perikanan dan perhutanan.

Semua anggaran suku tahunan KDNK telah diselaraskan untuk mengambil kira pengubahsuaian anggaran baru tahunan. Hasilnya, pertumbuhan KDNK untuk suku tahun pertama untuk tahun pertama pada tahun 2000 telah berubah dari 11.8% ke 11.7%. Untuk suku tahun kedua, dari 8.8% ke 8%. Suku tahun ketiga, dari 7.7% ke 7.6% dan suku tahun keempat, dari 6.5% ke 6.3%.

Dengan membuat pengubahsuaian ke atas data-data dan angka-angka unjuran ekonomi ini, maka Perdana Menteri yang juga Menteri Kewangan dengan gah, tanpa segan silu mengumumkan negara terselamat dari kemelesetan ekonomi dan negara lebih baik dari Singapura. Satu pembohongan yang nyata terhadap kedudukan sebenar ekonomi negara. Rakyat dihayalkan dengan kehebatan pengolahan ekonomi oleh kerajaan UMNO dan Barisan Nasional. Tetapi sebenarnya, rakyat diperbodohkan melalui manipulasi angka-angka dan data-data oleh kepimpinan negara. Di mana kebenaran kenyataan Perdana Menteri kita bahawa ekonomi sudah pulih atau memang benar apa yang diperkatakan oleh rakyat bahawa Perdana Menteri kita suka berbohong.

Tuan Yang di-Pertua, pada Jun tahun lalu, kerajaan telah menerbitkan bon "daulah" berjumlah USD1 bilion bersamaan dengan RM3.8 bilion di pasaran kewangan antarabangsa. Perdana Menteri mengumumkan penerbitan bon tersebut adalah untuk membiayai projek-projek kerajaan. Sekiranya benar, saya minta Perdana Menteri yang juga Menteri Kewangan menyenaraikan projek-projek yang dibiayai hasil penerbitan bon ini. Umum mengetahui bahawa Perdana Menteri berbohong apabila mengumumkan.....[Disampuk]

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat, perkataan berbohong itu tidak boleh digunakan. Minta tarik baliklah perkataan itu, ya. *Physically*, ...

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Okay. Tidak bercakap benar apabila mengumumkan penerbitan bon tersebut untuk membiayai projek-projek kerajaan. Difahaman, kerajaan menerbitkan bon "daulah" tersebut untuk menampung keperluan rizab luar negara yang merosot demi mempertahankan kadar pertukaran ringgit pada kadar yang ditetapkan mengikut kehendak Perdana Menteri, bukan mengikut pasaran. Untuk ini, kerajaan terpaksa membayar kos yang cukup tinggi iaitu pada kadar 7.7% berbanding 4.5% sekiranya ia diterbitkan dalam pasaran tempatan. Perbezaan sebanyak 3.2%. Ini bermakna, kerajaan terpaksa menyelenggara faedah sebanyak USD77 juta bersamaan dengan RM292.6 juta setahun untuk 10 tahun berbanding dengan USD45 juta bersamaan dengan RM171 juta perbezaan sebanyak RM121.6 juta

setahun. Untuk 10 tahun perbezaan, sebanyak RM1.2 bilion. Ini perbezaan kadar faedah sahaja.

Kalau dikira jumlah faedah untuk 10 tahun, ialah USD770 juta bersamaan dengan RM2.9 bilion. Siapa yang akan menanggung kos ini? Bukankah kerajaan dan rakyat yang terpaksa menanggung kos ini? Rizab luar negara naik mendadak pada bulan Julai lepas hasil dari pinjaman, bukan daripada pendapatan eksport seperti mana yang cuba digambarkan oleh media arus perdana. Sedangkan rakyat dibohongi oleh Perdana Menteri sendiri yang.....[Disampuk]

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat, perkataan 'bohong' itu tidak boleh dipakai.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Ya, okay. Sedangkan rakyat diberitahu oleh Perdana Menteri sendiri bahawa bon tersebut diterbitkan untuk membiayai projek-projek kerajaan.

Bercakap pasal bon ini, saya ingin tahu kedudukan mutakhir penyiasatan terhadap skandal penerbitan bon US\$5 bilion bersamaan dengan RM19 bilion oleh Permodalan Usahawan Nasional Berhad yang difahamkan mempunyai kaitan dengan cubaan menggunakan wang tersebut untuk menyelamatkan MAS dan kumpulan Renong. Hari ini, kes tersebut ditutup dan diklasifikasi sebagai rahsia rasmi kerajaan walaupun bekas Ketua Pengarah BPR, Dato' Zaki Hussein pada satu ketika dahulu menyatakan bahawa siasatan hampir selesai dan akan diumumkan seminggu lagi. Mengapa kerajaan begitu takut mengumumkan hasil siasatan skandal ini?

Apakah ia melibatkan kepimpinan tertinggi negara yang menjadi pemegang amanah Permodalan Nasional Berhad dan Yayasan Bumiputera? Mengapa bekas Ketua BPR ditukar secara tiba-tiba? Mengapa tidak ada tangkapan atau dakwaan hingga ini? Kerajaan bertanggungjawab memberi penjelasan yang benar kerana ia melibatkan sebuah institusi kerajaan yang ditubuhkan untuk membantu bumiputera dalam perniagaan dan perusahaan dan jumlahnya yang amat besar yang boleh menggugat kedudukan ekonomi negara.

Tuan Yang di-Pertua, baru-baru ini Petronas mengumumkan hasil pendapatan sebanyak US\$19.3 bilion bersamaan dengan RM73.3 bilion dan keuntungan sebanyak US\$7.6 bilion bersamaan dengan RM29 bilion yang difahamkan hasil daripada kenaikan harga minyak mentah di pasaran dunia dan peningkatan pengeluarannya. Petronas meningkat pengeluaran sebanyak 1.2 juta tong minyak mentah sehari, peningkatan hampir sekali ganda pada kadar biasa. Pada kadar pengeluaran ini, berapa lama lagi rizab petroleum negara dapat bertahan sebelum kehabisan. Daripada jumlah 1.2 juta tong ini, berapa banyak yang dikeluarkan dari perairan negeri Terengganu dan berapa jumlah hasil pengeluarannya?

Yang membimbangkan ialah bagaimana Petronas yang mempunyai hasil pendapatan yang begitu besar boleh berhutang sebanyak US\$10.7 bilion bersamaan dengan RM40.7 bilion yang mana 70% atau US\$7.5 bilion bersamaan dengan RM28.5 bilion akan matang dalam tempoh lima tahun. Dengan jumlah hutang ini, Petronas terpaksa menyelenggara bayaran faedah lebih kurang US\$800 juta bersamaan dengan RM3 bilion setahun. Dilaporkan Petronas mempunyai aset tunai atau setaraf dengannya sebanyak US\$11.7 bilion bersamaan dengan RM44.5 bilion.

Apa yang dipergunakan oleh Petronas akan aset-aset tunai ini? Kenapa tidak digunakan untuk melangsaikan hutang-hutangnya yang amat membebankan Petronas daripada segi pembayaran faedah? Kenapa Petronas terus meminjam untuk membiayai....

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada yang bangun, Yang Berhormat. Hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tidak, saya tak bagi sebab banyak perkara saya hendak baca.

.....terus meminjam untuk membiayai keperluan kewangannya? Umum mengetahui bahawa wang Petronas digunakan untuk membiayai skima-skima *bailout*, dengan izin, seperti Bank Bumiputra sebanyak RM6 bilion; Proton RM2 bilion; Konsortium Perkapalan kepunyaan anak Perdana Menteri RM1.8 bilion; pembinaan

KLCC lebih daripada RM10 bilion; pembinaan Putrajaya yang dianggarkan menelan belanja RM22 bilion; Litar Formula One RM0.5 bilion; dan entah apa lagi yang tidak diketahui umum kerana kedudukan kewangan Petronas dan kegunaannya hanya Perdana Menteri seorang berkuasa penuh dan tidak pernah diumumkan.

Saya cadangkan laporan kewangan Petronas dibentangkan dalam Parlimen ini untuk....

Tuan Yang di-Pertua: Dia tak bagi jalan, Yang Berhormat.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Sila, sila.

Tuan Mohamad bin Sabu: Tadi ada katakan wang Petronas digunakan untuk pembinaan litar lumba. Sedarkah Yang Berhormat bagi Kemaman bahawa untuk membiayai perlumbaan Formula One ini, kerajaan menjual loteri baru-baru ini, dan jawapan ini kerajaan telah membuat cabutan loteri untuk F1 dan Sukan SEA. Dalam mengisytiharkan Malaysia negara Islam, pada masa yang sama loteri dilancarkan untuk membiayai F1 dan Sukan SEA itu. Bagaimana pandangan Kemaman? Yang kedua, tadi Kemaman sebut 'tutup kemaluan pemimpin negara,' minta tarik baliklah perkataan tersebut. *[Ketawa]* Minta ulasan yang tadi.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Yang kedua itu mungkin tersalah bahasa, saya tak bermaksud 'kemaluan' seperti apa yang difikirkan oleh Yang Berhormat. Kerana dia memberitahu kepada rakyat bahawa ekonomi akan pulih, tetapi sebenarnya hingga hari ini belum lagi.

Mengenai pembiayaan loteri ini, saya juga mintalah supaya kerajaan menghapuskan segala bentuk judi kerana negara sudah diisytiharkan sebagai negara Islam dan patutlah kerajaan menghentikan segala kegiatan judi. Juga kita perlu ingat bahawa sekarang ini kerajaan banyak mengutip wang daripada rakyat untuk membiayai kegiatan-kegiatannya termasuklah Tenaga Nasional sekarang ini, untuk memasukkan 'api' pun dia minta bayaran RM10 dan sebagainya. Banyak perkara sekarang ini melibatkan pembiayaan daripada rakyat untuk membiayai kegiatan-kegiatan kerajaan.

Tuan Yang di-Pertua, kita bimbang akan keupayaan....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, atas Peraturan Mesyuarat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Hormat sikit Dewan. 36(6). Yang Berhormat selalu sangat buat tuduhan jahat, pembohongan dan sebagainya. Cakaplah benda-benda yang boleh bagi cadangan. Yang Berhormat buat tuduhan daripada mula sampai ke akhir. Patutlah Yang Berhormat ini layak menggantikan Chandra Muzaffar, kekosongan jawatan Timbalan Presiden KeADILan. Kalau hendak tegur, tegurlah Ketua Pembangkang, terlalu emotional....

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: sejak dua, tiga hari ini. Jangan hanya mengalih kepada kerajaan...*[pembesar suara dimatikan]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Larut. Sila, sila.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Saya minta Menterilah tolong jawab soalan dia itu.

Kita bimbang akan keupayaan Petronas menyelenggara hutang-hutangnya dan apakah Petronas akan terus digunakan dalam skima-skima *bailout*, dengan izin, yang akan dilaksanakan oleh kerajaan. Difahamkan selepas FIASCO, dengan izin, atau kegagalan kumpulan Renong Unit, United Engineer terdapat 29 lagi syarikat yang akan di'*bailout*' termasuk Kumpulan Lion's.

Skima-skima *bailout* ini akan melibatkan sama ada wang rakyat atau kerajaan sebanyak RM30 bilion lagi. Saya minta dijauhkan Petronas mengalami nasib yang sama seperti Pertamina di Indonesia atau MAS atau kumpulan Renong. Kedudukan Tenaga Nasional, Telekom dan banyak lagi syarikat kerajaan yang lain yang telah dikorporatkan atau diswastakan mengalami kedudukan kewangan yang cukup meruncing. Saya tidak bercadang membahaskannya dalam perbahasan ini.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, negeri Terengganu yang telah menyumbang hampir atau lebih RM200 bilion kepada pendapatan negara hasil pengeluaran petroleum dan gas dari perut buminya, tetapi hari ini rakyatnya dizalimi

dari mendapat bayaran royalti. Rakyat negeri Terengganu diberitahu wang royalti dirompak supaya wang ehsan dapat disalurkan.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tidak.

Tuan Yang di-Pertua: Sudahlah, janganlah sebut perkara itu, ya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Okay. Diketahui bahawa penyelewengan telah berlaku dalam pembahagian wang ehsan yang melibatkan berjuta-juta ringgit oleh beberapa kepimpinan UMNO di negeri Terengganu. Timbalan Pengerusi Perhubungan UMNO negeri Terengganu telah mengambil cuti belajar dan Bendaharinya pula meletak jawatan, angkara penyelewengan yang berlaku dalam pembahagian wang ehsan. *[Tepuk]* Apakah kerajaan akan menyiasat segala laporan yang dibuat oleh ahli-ahli UMNO sendiri terhadap pemimpin mereka yang menyeleweng atau kerajaan takut rakyat mengetahui dan menyedari memang UMNO tidak boleh diharapkan dan diamanahkan? Jika demikian, memang UMNO tidak layak untuk memerintah baik di negeri Terengganu mahupun negara kita yang tercinta ini.

Tuan Yang di-Pertua: Ada yang bangun, Yang Berhormat. Hendak bagi jalan atau tidak?

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat untuk saya...

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Tebrau.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Ya.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila Tebrau.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Oh, ingat tak boleh tadi. Okay, sama-sama tak ada rambut.

Tuan Yang di-Pertua, ini tuduhan, belum ada bukti, belum ada lagi keputusan. Saya kasihan, orang itu tak ada dalam Dewan, dituduh menyalahgunakan wang ehsan. Kalau tidak berlaku, itu dosa besar. Yang Berhormat menyebut dengan hati.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: *[Bangun]*

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Nanti dahulu, saya hendak habis, sekejap. Telah berlaku hari itu, Duta Malaysia ke Arab Saudi dituduh dalam *Harakah* menyeleweng RM10 juta. Selepas itu minta maaf. Ini bukan cerita main-main, sesama Islam tak baik. Biarlah kalau yang salah, kita tunggu biar dia dihukum esok kalau dia salah. Tetapi kalau tak bersalah, orang itu tak boleh jawab dalam kedua-dua Dewan ini. Tuduhan bendahari menyeleweng, lari ke luar negeri, kita tak tahu apa tujuan yang baik. Jadi, saya minta penjelasan, kalau boleh bercakap berhati-hatilah, janganlah menyakit hati orang Islam yang lain. Terima kasih.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih. Apa yang saya bawa tadi itu ialah hasrat ahli-ahli UMNO dari negeri Terengganu yang suruh saya bawa perkara ini dalam Parlimen, suruh saya bertanya kerana laporan yang dibuat oleh ahli-ahli UMNO.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Saya tak bagi. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Cukuplah. Sila, sila teruskan ya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tuan Yang di-Pertua, Proton yang telah di'*bailout*' oleh Petronas pada suatu ketika dahulu membeli kumpulan Lotus dengan harga 60 juta *pound sterling* secara tunai. Perdana Menteri dengan bangganya memberitahu rakyat bahawa pembelian kumpulan-kumpulan Lotus ini boleh *jump start*, dengan izin, pemindahan teknologi automobil yang sangat diperlukan oleh Proton. Walau bagaimanapun, Proton tertipu kerana pembelian kumpulan Lotus ini hanya melibatkan syarikat kejuruteraan reka bentuk yang tidak boleh diguna pakai kerana konflik dengan perjanjian antara Proton dan Mitsubishi. Pembelian ini juga tidak termasuk kumpulan team Lotus yang sangat diminati negara untuk menyertai perlumbaan Formula Satu. Oleh sebab itulah, Petronas terpaksa membeli *team "Sabre"*.

Baru-baru ini kumpulan Rover telah menawarkan kepada Proton untuk mengambil alih kumpulan Lotus. Apakah kerajaan bersetuju dengan pembelian ini dan apa akan jadi kepada teknologi transfer yang sangat dikehendaki negara atau memang syarikat kumpulan Lotus tidak mempunyai apa-apa *'technology know-how'* yang boleh dipindahkan ke dalam negara dengan berapa harga yang ditawarkan dan berapa kerugian yang dialami Proton hasil pembelian kumpulan Lotus ini.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, minta gulung ya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Gulung dah. Tuan Yang di-Pertua, ini yang akhir. Pada satu ketika dahulu negara digemparkan - bercakap mengenai hubungan luar ini, sering kali rakyat diberitahu Perdana Menteri diberi penghormatan untuk membuat ucapan utama di forum-forum antarabangsa, terutamanya di negara-negara di Benua Afrika. Saya ingin bertanya, daripada forum-forum ini, berapa banyak yang ditaja oleh syarikat-syarikat tempatan atau Kerajaan Malaysia dan berapa banyak pula yang ditaja seratus peratus oleh negara luar. Saya harap rakyat tidak dikelirukan dengan kenyataan-kenyataan Perdana Menteri kita adalah wira negara ketiga, sedang forum-forum yang beliau berucap itu adalah forum yang ditaja oleh syarikat-syarikat atau Kerajaan Malaysia sendiri sebagai usaha untuk membuat *image building*, dengan izin, bagi mengelirukan rakyat. Dengan kata-kata itu, saya sudahi. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Sipitang.

12.23 tgh.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob [Sipitang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua atas peluang untuk membahas Anggaran Belanjawan Tambahan Ketiga 2001 yang melibatkan perbelanjaan mengurus sebanyak RM1.5 bilion dan perbelanjaan pembangunan sebanyak RM4.3 bilion.

Tuan Yang di-Pertua, peruntukan tambahan ini memang perlu dan ini adalah di atas keprihatinan kerajaan untuk merangsang ekonomi dalam negara dan mengurangkan kesan kelembapan ekonomi dunia berikutan dengan kelembapan ekonomi Amerika. Saya merasa sedih sebentar tadi mendengar daripada rakan saya daripada Kemaman. Pembangkang tidak pernah mengakui keadaan sebenar negara ini. Mereka cuma semata-mata membuat kenyataan walaupun tidak betul seperti yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Kemaman tadi mengatakan bahawa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pembohong, menggunakan *platform* tertentu untuk mengelabui mata rakyat. Ini tidak betul.

Saya merasa hairan walaupun Yang Berhormat arif dengan agama, mereka selamba sahaja tanpa ada perasaan malu, rasa berdosa ataupun segan silu dengan kenyataan mereka. Inilah sifat yang amat memalukan negara kita. Sebagai pemimpin yang berwibawa seharusnya membuat kenyataan yang lebih bertanggungjawab, lebih rasional dalam perkara ini. Saya merasa sedih, ada orang Malaysia yang sanggup memburuk-burukkan negaranya sendiri demi kepentingan peribadi dan rasa rakus inginkan kuasa seperti kenyataan tadi yang semata-mata membuat kenyataan agar rakyat menerima kenyataan mereka dan membenci kerajaan yang ada sekarang, dan supaya mendapat sokongan rakyat untuk sama-sama membenci bersama mereka. Mereka lupa bahawa kenyataan mereka itu sebenarnya menampakkan kebodohan mereka sendiri, menampakkan ketidaksiuman mereka sendiri.

Apakah tidak ada cara lain untuk berpolitik? Rakyat dan kakitangan kerajaan lihatlah sendiri, kakitangan swasta, NGO, lihatlah bagaimana perangai pemimpin-pemimpin pembangkang ini yang sengaja sanggup melihat negara ini susah akibat perbuatan dan kenyataan mereka. Sepatutnya akibat daripada kemelesetan ekonomi yang melanda negara ini, akibat daripada serangan 11 September yang lalu mereka harus insaf, khususnya rakyat Malaysia yang beragama Islam walaupun berlainan fahaman politik seharusnya menjadi sebagai satu iktibar untuk rakyat Malaysia lebih bersatu akibat daripada serangan pada 11 September yang lalu.

Iktibar yang kita lihat ialah kita mestilah bersatu untuk menentang keganasan dan seperti yang dikatakan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri kita memang selama ini tidak pernah menyokong keganasan, tetapi pihak pembangkang dalam keadaan yang kritikal sebegini pula ingin membuat provokasi. Misalnya, soal ucapan ketua parti pembangkang semalam iaitu mengadakan sembahyang hajat di depan Kedutaan Amerika. Memang saya setuju sembahyang ini boleh diadakan di mana-

mana, baik di padang, dalam bilik atau di rumah. Tetapi apakah dalam keadaan hari ini, dalam keadaan yang kritikal sebegini boleh kita lakukan perkara ini?

Apakah kita ingin menunjukkan bahawa negara ini dalam keadaan yang huru-hara, dalam keadaan kucar-kacir? Dan apakah jaminan bahawa insiden sebegini tidak memberi gambaran yang buruk kepada orang lain? Sudah pasti apa yang dilakukan oleh parti pembangkang PAS untuk bersembahyang di depan Kedutaan Amerika itu mempunyai pelbagai interpretasi. Kenapakah kita tidak lebih rasional, tidak lebih berfikir panjang? Kenapa kita tidak membuat sembahyang hajat di masjid-masjid di seluruh negara dan diberitahu kepada umum? Mengapa pula membuat pendedahan yang begitu meluas untuk sembahyang hajat di depan Kedutaan Amerika sahaja?

Tuan Zawawi bin Haji Ahmad: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Padang Terap bangun, Yang Berhormat.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya tahu UMNO sendiri telah membuat sembahyang hajat di tempat lain yang tertutup, tetapi ini hubungan kita dengan Allah S.W.T., tidaklah menunjuk-nunjuk bahawa kita bersembahyang hajat supaya mendapat publisiti. Kita berdoa dengan Allah S.W.T. supaya serangan di Afghanistan dihentikan. Kita tidak setuju dengan serangan di Afghanistan.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, hendak beri tidak?

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya beri peluang.

Tuan Zawawi bin Haji Ahmad: Terima kasih, Yang Berhormat. Kenapa Yang Berhormat terlalu terhis dengan sembahyang hajat di depan Kedutaan Amerika? Sebab yang kita tentang itu bukan Malaysia, yang kita tentang itu keganasan Amerika terhadap negara Islam, Afghanistan dan rakyat yang beragama Islam di tempat-tempat yang lain. Yang Berhormat terhis sangat itu pasal apa?

Seorang Ahli: Pasal apa?

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya tidak terhis, saya rasional tetapi pihak PAS tidak rasional untuk mengambil tindakan ini. Tidakkah kita terfikir bahawa dengan perbuatan itu membuat satu provokasi yang mana boleh mengancam keselamatan dan juga ketenteraman negara ini? Dalam keadaan ini, dalam ekonomi yang tidak menentu ini seharusnya kita lebih rasional, melihat lebih jauh untuk memberi kestabilan ataupun memberi ketenangan yang lebih kepada negara kita. Bukan untuk membuat provokasi yang sengaja meminta ataupun menjemput suatu keadaan yang tidak stabil.

Bukan saya tidak setuju dengan sembahyang hajat, saya tidak terhis tetapi kita mesti bersifat lebih rasional.

Silakan rakan saya daripada Semporna.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, sila. Sila Yang Berhormat.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Okay. Terima kasih Yang Berhormat bagi Sipitang. Cuma saya ingin mendapat sedikit penjelasan dan pandangan daripada Yang Berhormat. Adakah Yang Berhormat setuju apa yang telah dilakukan oleh rakan-rakan daripada pihak pembangkang yang menunaikan solat sembahyang hajat itu? Yang kita kesal itu bukannya dari segi ibadat itu walaupun hukumnya sunat, cuma gambaran yang hendak kita paparkan ke dunia setiap kali berlaku masalah kepada umat Islam di dunia ini tidak ada lain yang kita mampu hanya melaksanakan dengan adanya demonstrasi sahaja.

Tetapi gambaran yang hendak kita paparkan ialah imej Islam. Kita bimbang pada keseluruhannya, bukan hanya ahli pembangkang sahaja akan mendapat pencemaran daripada lain pihak. Dia melibatkan kita selaku umat Islam. Pada ketika ini, apa yang perlu kepada kita selaku umat Islam harus seperti Yang Berhormat nyatakan tadi rasional kita dalam bertindak, dan kita harus mengambil langkah-langkah yang boleh dapat menyelesaikan. Adakah dengan adanya rusuhan dan juga demonstrasi ini dapat menyelesaikan masalah ini? Sudah tentu tidak. Adakah Yang Berhormat setuju dengan perkara ini?

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Terima kasih, rakan dari Semporna. Saya memang setuju pandangan rakan saya dari Semporna. Saya katakan tadi kita mesti lebih rasional dalam menghadapi masalah ini dalam keadaan sekarang ini. Tidakkah pembangkang terfikir bahawa dengan perbuatan itu boleh membuat satu provokasi - saya ulangi - dan memberi pandangan negatif kepada negara luar yang mana negara luar mungkin takut untuk berdagang dengan kita? Sudahlah keadaan ekonomi merudum, dengan keadaan provokasi, dengan keadaan seolah-olah sebagai satu demonstrasi sembahyang hajat ini akan menakutkan orang lain, pedagang-pedagang kita dan ini

Tuan Mohamad bin Sabu: [Bangun]

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: minta maaf, sekejap saya habiskan dahulu.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Belakang, belakang.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya beri. Ini akan menakutkan pedagang-pedagang berdagang dengan kita. Ini akan menyusahkan rakyat kita. Tidakkah pemimpin pembangkang terfikir dengan perbuatan itu menyusahkan rakyat keseluruhannya.....

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Minta laluan sedikit.

[Disampuk]

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: termasuk pembangkang sendiri? Pemimpin pembangkang sendiri? Inilah yang kita harus fikirkan, mesti menuju satu rasional. Dalam keadaan inilah kita harus bersatu untuk membela negara kita bukan dengan kenyataan-kenyataan seperti Yang Berhormat bagi Kemaman tadi, semua negatif, semua untuk menjatuhkan, merendah-rendahkan imej Malaysia, sedangkan masa ini kita perlu imej Malaysia itu dinaikkan. Saya beri peluang Yang Berhormat bagi Larut.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, hendak beri dekat siapa itu? Larut?

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya setuju sangatlah Yang Berhormat, kita kalau buat amal ibadat ini tidak perlu menunjuk-nunjuk kerana itu antara kita dengan Tuhan. Yang menyedihkan ia seolah-olah menghina agama itu sendiri, seolah-olah gambaran kepada dunia luar masjid kerana kita sudah tidak ada surau, sudah tidak ada tempat untuk kita berjemaah.

Saya hendak sambung sedikit pada kenyataan Yang Berhormat, ini pasal jihad yang selalu dilaung-laungkan oleh PAS ini. Hendak berjihad mencabar kerajaan supaya mengetuai jihad. Saya hendak tanya kepada Yang Berhormat, setujukah Yang Berhormat supaya Ketua Pemuda PAS ini yang lantang sangat, kita minta supaya dia mengetuai satu jihad di Afghanistan. Minta sedikit pandangan Yang Berhormat, jangan cakap sahaja membuat provokasi kepada orang lain, cakap depan lain belakang lain. Mengondem (condemn) orang sana-sini. Kita minta sedikit kalau terror sangat - dengan izin - supaya dia mengetuai satu kumpulan jihad ke Afghanistan. Kita hendak lihat taringnya setakat mana! Minta sedikit pandangan.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya tidaklah ingin masuk kepada jihad ini, tetapi saya setuju dengan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Dalam keadaan sekarang ini bukan keadaan jihad. Dan jikalau pemimpin pembangkang ingin membela rakyat Afghanistan, kenapa tidak diadakan kempen besar-besaran mengutip derma dan sebagainya? Kerana akibat daripada serangan itu masalah yang besar ialah bukan orang Taliban tetapi bayangkan jutaan manusia yang menjadi pelarian.

Bila kita lari, kita tinggalkan rumah, kita tidak ada tempat tinggal. Bila kita lari kita tinggalkan ladang kita, kita tidak membawa makanan. Bila menjadi pelarian tidak ada klinik, akan terdedah kepada penyakit. Masalahnya rumit, tempat tinggal, makanan, penyakit, pelbagai seribu satu macam masalah yang akan wujud. Tidak terkira tekanan psikologi, tekanan mental, sekolah anak-anak tidak boleh disambung.

Kalaulah pelarian ini berpanjangan

Tuan Mohamad bin Sabu: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: kalau - saya habiskan ayat ini. Kalaulah pelarian ini berpanjangan, ratus ribu anak-anak tidak ada sekolah, tidak ada pendidikan. Ini akan menambah masalah keseluruhannya dan inilah yang kita mesti rasional.

Saya ingat Amerika pun mesti sepatutnya rasional dalam hal ini.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Larut bangun lagi.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya beri peluang Kuala Kedah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua,

Tuan Yang di-Pertua: Hendak beri dekat siapa?

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Kuala Kedah dahulu.

Tuan Yang di-Pertua: Kuala Kedah, ya.

Tuan Mohamad bin Sabu: Terima kasih, Yang Berhormat bagi Sipitang kerana memberi kebenaran. Nampaknya Yang Berhormat bagi Sipitang dalam dia menentang, mengkritik kita. Dia banyak juga bersetuju hal-hal apa yang dilakukan oleh Amerika di Afghanistan bukan mengejar Osama ataupun Kumpulan Taliban tetapi yang banyak mati ialah orang-orang awam. Ini yang kita sama-sama bersependapat.

Saya ingin bertanya pendapat Sipitang tentang demonstrasi. Demonstrasi dilakukan di England - negeri yang menyerang Afghanistan - lebih 50,000 orang, aman tenteram. Demonstrasi anti-perang di Washington dihadiri lebih daripada 15,000 orang. Demonstrasi dibuat di Korea, di mana-mana.

Jadi, di Malaysia sahaja yang pelik, bila ada demonstrasi, gas pun datang. Ini satu perkara tindakan pemerintah yang tidak rasional langsung sedangkan bukan kita menentang Kerajaan Malaysia.

Perkara kedua, yang kita boleh buat hanya sembahyang hajat, betul. Menyediakan kekuatan senjata adalah kerajaan, negara. Kalau kami sediakan senjata habis masuk Kem Kamunting. Kita juga tidak mahu bersetuju atau tidak. Misalnya Singapura boleh mencabar: "Please, kalau siapa berani, serang Singapura sekarang". Ini bererti Singapura menyediakan kekuatan tentera, kita tidak. Bersetuju atau tidak? Dan beri ulasan apa yang saya beri pandangan ini.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya tidak setuju dengan pandangan itu. Itu tidak rasional kerana saya ingin bertanya Yang Berhormat. Kalau demonstrasi apa hasilnya? Tidak ada hasil. "Anjing menyalak bukit", tidak akan runtuh bukit. Tidak ada hasil melainkan hasilnya ialah gambaran negara kita huru-hara.

Yang kedua, *traffic jam*. Yang ketiga menimbulkan salah faham di antara kita. Kita nak ikut di England? England tak apalah, dia berdemonstrasi, itu budaya dia tetapi demonstrasi bukan budaya kita. Ini negara kita. Di England, ikutlah, negara mereka tidak meleset ekonominya - mungkin melesetlah. Tetapi kita mesti melihat kepada negara kita. Tidak ada untung langsung kita berdemonstrasi. Kenapa tidak ulama-ulama, cerdik pandai PAS, orang-orang Islam duduk bersama mencari idea untuk menyelesaikan masalah ini? Berkongsi pendapat untuk memberi cadangan kepada OIC ataupun PBB ataupun kepada Presiden Bush, apa cadangan yang terbaik.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Ada dua yang bangun. Larut pun bangun di belakang.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya habiskan dulu ayat ini. Saya beri Larut lepas ini. Kenapakah kita tidak lebih rasional dalam hal ini? Dulu, pembangkang misalnya semasa Datuk Seri Anwar ditangkap, pemimpin KeADILan dan beberapa pemimpin PAS ke sana ke mari untuk membela nasib Anwar Ibrahim. Kalaulah PAS,

KeADILan pejuang Islam, kenapa tidak masa inilah kita melobi dengan Bush atau Colin Powell. Dulu jumpa Albright untuk meminta Anwar Ibrahim dikeluarkan supaya kerajaan Malaysia dikalahkan. Kenapa tidak sekarang, kalau ingin membela nasib orang-orang Afghanistan, orang-orang yang susah? Kenapa tidak berjumpa dengan Colin Powell? Atau berjumpa balik Al Gore yang sudah kalah?

Ini dia yang tidak rasional. Kita mesti melalui satu landasan yang betul. Bukan cuma soal kepentingan peribadi. Saya bagi Larut dulu.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Yang Berhormat. Kesimpulannya berjihad ini ialah dalam erti kata berjihad dalam konteks bertamadun. Bukan dalam konteks kolot. Jadi kita mintalah supaya PAS ini dalam waktu kita serius dalam menangani masalah keganasan ini supaya terfikir kalau negara-negara asing memberi penghormatan kepada pemimpin negara kita untuk mengetengahkan idea dan cadangan dalam menangani masalah di peringkat antarabangsa, soal keganasan ini OIC baik, dan dalam laporan hari ini kita lihat Tony Blair sendiri menghubungi Perdana Menteri kita.

Jadi agak janggal dan mendukacitakan kerana pemikiran pembangkang, PAS utamanya. Adakah ini satu permainan politik Yang Berhormat? Kerana mereka sudah ketandusan modal. Seolah-olah PAS ini macam parti PHD - Parti Hilang Deposit - terutama dalam pilihan raya di Sarawak, lebih-lebih lagi setelah bercerai dengan DAP. Jadi saya minta sedikit pandangan daripada Yang Berhormat.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya setuju dengan pandangan Yang Berhormat bagi Larut. Dalam keadaan apa jua kita melihat bahawa pembangkang ini akan mengambil kesempatan untuk kepentingan mereka sendiri. Tidak pernah untuk memperjuangkan soal negara, soal kepentingan negara, tetapi semata-mata untuk politik, untuk kepentingan kepimpinan mereka sendiri.

Contohnya, pemimpin-pemimpin di Kelantan daripada PAS tidak sedikit pun merasa malu menjadi Menteri Besar, dalam keadaan negeri yang dipimpin dalam keadaan daif. Keadaan kucar kacir, keadaan susah. Seharusnya pemimpin mesti insaf dan belajar bagaimana untuk menyelesaikan masalah rakyat yang susah.

Contohnya, saya mendapat tahu pagi tadi bahawa kejadian rogol di Kelantan telah naik menjadi 38 kes berbanding tahun sudah 20. Tidakkah Menteri Besar Kelantan merasa malu yang keadaan rogol di Kelantan meningkat?

Kita menjadi pemimpin bukan semata-mata ingin menjadi pemimpin tetapi untuk *deliver* sebagai pemimpin itu apakah tugas kita untuk menyelesaikan masalah. Bukan semata-mata menjadi pemimpin untuk mengeruhkan keadaan. Dalam keadaan apa sekalipun biar negara rosak asal saya boleh jadi pemimpin. Itu bukan pemimpin, itu pengkhianat.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan sahabat saya dari Sipitang. Perlu kita ingatkan kembali bagaimana keputusan tidak rasmi Presiden Amerika diumumkan dan yang pertama sekali mengumumkan keputusan tidak rasmi jawatan Presiden Amerika ialah Timbalan Menteri Dalam Negeri pada waktu itu yang mengumumkan kekalahan Al Gore di tangan George Bush, riu teman-teman saya daripada Barisan Nasional bertepuk tangan ke atas kemenangan George Bush tersebut. Sila rujuk kepada *Hansard* tersebut.

Yang pertama sekali mengumumkan ialah Timbalan Menteri Dalam Negeri. Jadi saya nak tanya, oleh kerana Yang Berhormat tidak setuju dengan demonstrasi, bagaimana pandangan Yang Berhormat terhadap teman kita Naib Ketua Pemuda UMNO yang memanjat pagar, memanjat pagar bangunan Dewan Perniagaan Cina Selangor dan menunjuk tangan macam ini [*menunjukkan isyarat tangan*] kepada Setiausaha Suqiu pada waktu itu dan nak bakar bangunan tu. Itu macam mana ni? Ini rasional, bertamadun atau tidak? Mana lebih teruk? Yang ni kita belum sampai tahap itu. Tolong beri komen tentang demonstrasi yang dilakukan oleh Pemuda UMNO sendiri. Minta maaf. Sila jelaskan.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Dua-dua saya tak setuju. Yang PAS buat tak setuju, yang kalau UMNO buat pun saya tak setuju. Ini secara peribadi. Secara peribadi saya, kalau perbuatan itu mendatangkan mudarat kepada rakyat dan seluruh negara saya tidak setuju.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat ada satu minit lagi, Yang Berhormat. Ya, gulung, ya.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Baru *warm-up*, Tuan Yang di-Pertua. Belum masuk duit lagi ni. Ini hak Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri nak 'announce', nak mengucapkan tahniah, tak apa. Memang Al Gore kurang ajar, memang kita hendak dia kalah. Kita hendak dia kalah pun. Dia memang kurang ajar.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat Pokok Sena, tolong, tolonglah, tolong. Yang Berhormat dah berucap dah.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Tuan Yang di-Pertua saya baru nak masuk fasal duit ni. Saya tadi banyak lagi nak cakap Tuan Yang di-Pertua, tetapi oleh kerana diberi peluang sedikit masa saya ingin masuk ke soal bab peruntukan ini.

Saya ingin mengucapkan tahniah kepada kakitangan kerajaan yang telah pun walaupun tadi dikomen ada yang membuat perangai menyebabkan projek ini terbengkalai tetapi tidak kurang juga berkhidmat dengan baik. Saya setuju dengan pandangan rakan-rakan yang tidak baik itu kita perbetulkan dan kita mestilah rasional dalam hal ini. Kita telah belajar daripada kesilapan-kesilapan yang lalu.

Saya telah bertanya kepada kementerian juga iaitu masalah projek-projek yang lambat ini apa sebabnya? Masalahnya adalah masalah yang berulang-ulang, Tuan Yang di-Pertua. Tidak ada tanah, projek diubah tempat, kemudian kontraktor tidak sesuai. Kenapakah masalah ini berulang-ulang sedemikian? Kalau boleh kita mintalah kerajaan lebih rasional khususnya pegawai-pegawai pelaksana ini supaya melihat perkara ini agar peruntukan yang diberi ini, misalnya lagi ada peruntukan untuk merangsang ekonomi sebanyak RM7.3 bilion ini akan dapat dilaksanakan dengan cepat.

Kita minta pegawai kerajaan ini melihat semula prosedur-prosedur ataupun *red tape* ataupun tatacara yang boleh melambatkan proses ini. Kita buang, kita permudahkan, misalnya beberapa projek perunding berlapis-lapis, projek-projek yang dilaksanakan itu, perunding itu, perunding ini. Kenapakah ini harus berlaku? Tidakkah ada cara untuk memudahkan projek ini? Bagaimana satu konsultan yang mempunyai projek yang begitu banyak dengan kakitangan yang terhad untuk melaksanakan projek-projek di luar bandar yang jauh? Beri peluanglah kontraktor-kontraktor Kelas D, F di daerah-daerah tertentu untuk melaksanakan projek-projek ini supaya ia cepat.

Tuan Yang di-Pertua: Masa Yang Berhormat dah cukuplah tu.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Banyak lagi, Tuan Yang di-Pertua, tetapi oleh kerana teguran Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong akta ini. Terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, mengikut Peraturan Mesyuarat, dalam prinsip ini hanya satu hari sahaja. Semalam separuh hari, hari ini separuh hari, sudah cukup satu hari ya, selepas daripada pukul 12.00 tengah hari, pukul 1.00, pukul 2.30 akan digulung dan dijawab oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri. Saya minta maaf, ya. Saya minta maaf di atas perkara ini. Ya, hanya saya minta seorang sahaja di antara Ahli Yang Berhormat yang hendak berucap. Siapa dia Yang Berhormat, ya.

Seorang Ahli: Kubang Kerian.

Tuan Yang di-Pertua: Kubang Kerian, okay. Sila Kubang Kerian, lepas itu di sebelah petang Yang Berhormat Menteri akan menjawab.

12.46 tgh.

Tuan Husam bin Haji Musa [Kubang Kerian]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih dan rakan-rakan yang lain. [Ketawa] Kasihan Tuan Yang di-Pertua.

Dalam beberapa bulan yang lalu, selepas daripada Menteri Kewangan, Yang Berhormat bagi Merbok meletakkan jawatan, negara telah menyaksikan penyusunan semula badan-badan korporat dan konglomerat besar dan sebahagian daripada tokoh-

tokoh korporat ini dilabelkan sebagai orang-orang Tun daripada Merbok terpaksa melepaskan pegangan mereka ke atas badan-badan korporat tersebut.

Dilihat dari satu segi kita sedang menuju urusan korporat yang lebih bersih, profesional dan tidak berkepentingan. Ia telah disambut secara positif oleh para pelabur pada umumnya. Inilah juga yang telah dituntut oleh pembangkang bertahun-tahun yang lalu.

Walaupun penyusunan ini *long overdue*, dengan izin, saya maksudkan pasukan profesional muda yang buat masa ini bebas dan tidak berkepentingan memberikan sedikit kelegaan kepada rakyat yang cintakan ketelusan pengurusan ekonomi dan korporat negara kita, supaya kekayaan negara tidak seharusnya diperkudakan oleh elit terpilih semata-mata, tetapi hendaklah pada akhirnya memberikan manfaat terbanyak kepada majoriti rakyat.

Namun begitu, ada tiga isu yang memerlukan penjelasan kerajaan. konglomerat besar yang telah terpaksa diselamatkan bermula daripada MAS, UEM Renong, termasuklah Putera LRT, Keretapi Tanah Melayu yang diperuntukkan dalam belanjawan tambahan ini. Yang terakhir sekali ialah PERNAS dan IWK sebelumnya. Seperti yang telah saya sebutkan sesuatu yang tidak kena telah berlaku dalam proses penswastan negara kita sehingga akhirnya penswastan ini berkesudahan dengan menegarakan semula badan-badan yang telah saya sebutkan tadi.

Kenapakah - persoalan yang belum dijawab sampai hari ini - konglomerat besar yang telah diberikan segala keistimewaan ini akhirnya runtuh? Inilah yang belum dijawab. Dalam kes MAS kita telah berucap pada sesi yang lalu bahawa pengurusan MAS mestilah dipertanggungjawabkan terhadap apa yang telah berlaku sehingga negara terpaksa mengorbankan duit yang menjadi hak rakyat seluruhnya berbilion ringgit dikorbankan.

Saya ingin merujuk kepada buletin dalaman MAS yang terakhir, Oktober, yang bertajuk *Berita Malaysia Airlines*. Tulisan dan ucapan Yang Berbahagia Tan Sri Azizan, saya petik dengan izin, Tuan Yang di-Pertua, dua para: "*It has fostered abuse, the plunder of the company for personal gains, high costs, inefficiency, and has driven the company to near bankruptcy*". Dan perenggan yang lain, "*reviewing and improving the processes and procedures to plug the rampant leakages and stop the hemorrhage*", dengan izin, Tuan Yang di-Pertua.

Bagaimanakah *leakages and hemorrhage* ini berlaku? Bagaimanakah *plunder of the company for personal gains* boleh dibiarkan? Bagaimanakah *fostering abuse* kepada konglomerat ini dibiarkan berlaku sehingga kita sampai kepada kedudukan yang kita ada pada hari ini? Kenyataan ini Tuan Yang di-Pertua, telah menghumbankan menteri berkenaan ke dalam lumpur kehinaan. Kenyataan ini daripada orang yang ada *authority* yang telah mendapat kesempatan melihat rekod pengurusan dan kewangan MAS. Kenyataan ini memerlukan kerajaan datang dengan satu keterangan, penjelasan yang menyeluruh mengapakah *plunder of the company for personal gains* boleh berlaku.

Dan apakah *personal gains* itu? Saya tidak berkesempatan melihat rekod-rekod itu, tetapi secara ringkas dalam Malaysian Airlines System Berhad, Laporan Kewangan tahun 2000, secara ringkas Tuan Yang di-Pertua, pada muka surat 159 di bawah item 27, urus niaga penting pihak-pihak berkaitan, ada beberapa senarai syarikat hampir 20 syarikat. Di hujung syarikat ini ada tanda satu bintang, ada tanda dua bintang. Tanda satu bintang bermakna kumpulan syarikat di mana pengarah sebelumnya dan pemegang saham syarikat ialah Tan Sri Dato' Tajuddin Ramli. Dia mempunyai kepentingan. Ini ayat yang saya baca daripada buku ini, "Di antara syarikat itu ialah menyewa premis kepada Technology, membayar sewa premis kepada Technology Resources Property Sendirian Berhad sebanyak RM248,000 bagi tahun kewangan 2001 dan RM132,000 bagi tahun kewangan 2000."

Perkhidmatan pengendalian di darat diberikan oleh Advanced Cargo Logistic (ACL) di Jerman sebanyak RM28 juta dan beberapa pembayaran lain yang berjumlah hampir RM100 juta. Dan pada muka surat seterusnya ada dua kes saman yang telah dicatatkan di sini, iaitu pada muka surat 161 yang telah disaman ke atas MAS sebanyak AS\$25 juta kerana pembatalan perjanjian kargo di antara MAS dengan syarikat yang dikuasai oleh Tan Sri Tajuddin.

Pada hemat saya, inilah sebahagian daripada keadaan yang telah membawa kudis kepada ekonomi negara kita. Saya hanya memetik dalam kesempatan yang ringkas ini beberapa fakta yang ringkas untuk makluman Dewan ini terhadap kedudukan ini dan kita tidak mempunyai kesempatan untuk meneliti rekod dalam UEM, Renong, PLUS, Putera LRT, Keretapi Tanah Melayu.

Dalam Keretapi Tanah Melayu umpamanya, dalam laporan tahunan yang sempat saya baca, satu contoh yang kecil ialah apabila Keretapi Tanah Melayu mula diswastakan pada Ogos 1997, langkah pertama lembaga pengurusan atau lembaga pengarah yang baru ialah berlanggan *membership* kelab golf, daripada RM55,000 satu tahun yang sebelumnya tidak dibelanjakan, tidak digunakan, kepada RM115,000 satu tahun bagi tahun kewangan 2000, pada setiap tahun. Ini satu contoh *punder of the company for personal gains* kumpulan pengarah, pengurusan terpilih di bawah privatisation yang telah menghancurkan kedudukan ekonomi kita sehingga kerajaan terpaksa mengambil alih.

Memang, kita boleh bersetuju kerajaan mengambil alih, tetapi sejarah lalu yang hitam, sejarah lalu penyelewengan tidak sama sekali harus dibiarkan kerana ia melibatkan wang rakyat. Ia tidak patut dibiarkan. Inilah yang kita hendak kerajaan bertindak.

Dalam kes yang lain, Tuan Yang di-Pertua, Pos Malaysia

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ada yang bangun Yang Berhormat.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Tidak mengapa Tuan Yang di-Pertua, saya habiskan dahulu.

Tuan Yang di-Pertua: Dia tidak beri jalan.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Pos Malaysia, saya berharap Timbalan Menteri dapat memberikan perhatian, Timbalan Menteri Kewangan datang ke Dewan ini memberitahu bahawa penswastan Pos Malaysia telah dirancang begitu lama, iaitu melalui *back door listing* menerusi Phileo Allied Berhad yang dikatakan *cash rich* hasil daripada jualan Phileo Bank RM1.3 bilion. In the end, pada akhirnya, kenapakah rancangan begitu lama tadi tidak berjalan seperti yang dirancang. Phileo Allied Berhad telah dijual sahamnya oleh Mokhzani pada akhir April tahun 2001.

Kerajaan mengumumkan penswastan Pos Malaysia kepada Phileo akhir Mei 2001, satu bulan selepas Mokhzani menjualkan kepentingannya dalam Avenue Assets dalam Phileo Allied Berhad. *This is a fact.* Ya, dia sudah pergi, ini tidak ada kena mengena dengan syarikat baru. Tetapi pembeli saham tersebut mendapat manfaat yang paling segera daripada penglibatannya mengambil alih syarikat Mokhzani yang bermasalah. Kenapakah jika dirancang begitu lama, pada akhirnya, penswastan menerusi Phileo Allied tidak terjadi? Diumumkan bahawa SC telah menilai saham Phileo pada RM1.92 menyebabkan RM250 juta yang sepatutnya ditukar menjadi *preference shares* sebanyak 32.9% oleh kerajaan dalam Phileo tidak terjadi.

Oleh kerana *exercise* ini tidak terjadi dan memang telah dirancang untuk tidak terjadi, kerajaan kata ia tetap hendak pegang Pos Malaysia kerana Pos Malaysia adalah mempunyai aset RM1.1 bilion. Keuntungan tahunan RM600 juta lebih satu tahun, maka caranya ialah kerajaan mengambil alih Avenue Assets melalui dua cara. Kementerian Kewangan diperbadankan dan juga BSN dengan harga yang tertentu dan kita pada hari ini memperuntukkan RM139 juta untuk kerajaan membeli saham Avenue Assets bagi menguasai Phileo Allied, bagi menguasai Pos Malaysia, dan ini yang saya hendak tekankan, Tuan Yang di-Pertua.

Avenue Assets ialah sebuah syarikat yang telah ditinggalkan oleh Mokhzani, sebuah syarikat bermasalah. *Deferred taxation* sahaja, dengan izin, kalau tidak silap saya, Tuan Yang di-Pertua, ialah RM239 juta dan *forgiven*, diampunkan oleh kerajaan, tak payah bayar bila kerajaan *took over* saham Avenue Assets ini. Ini memerlukan penjelasan Dewan ini. Mengapakah susunan ini telah diatur sebegitu rupa, sehingga *deferred taxation* Avenue Assets terpaksa diampunkan oleh kerajaan? Mereka tidak perlu membayar RM239 juta, kerana kerajaan dipaksa mengambil alih Avenue Assets kononnya untuk menguasai Phileo Allied untuk menguasai Pos Malaysia.

Selain daripada itu, Avenue Assets ada liabiliti yang lain, bukan sahaja cukai tertunggak yang ada tanggungan, ia ada *short and long term liabilities* yang lain, yang kesemua akhirnya menjadi tanggungan kerajaan bersama Bank Simpanan Nasional.

Hilanglah keharuman penyusunan semula, pengurusan korporat yang baru dengan satu *exercise* yang demikian buruk. Apabila saya mengemukakan soalan ini, Menteri Kewangan telah menjawab, satu baris. Tun Menteri Kewangan yang lepas, bila saya tanya apa-apa soalan, kadang-kadang berhelai-helai. Ini satu contoh, Tun Daim Zainuddin jawab masa dia Menteri Kewangan, berhelai-helai. Perdana Menteri jadi Menteri Kewangan, bila ditanya tentang perkara yang demikian penting, satu baris, penswastan Pos Malaysia telah dimuktamadkan melalui *back door listing*.

Apa ini? Tun sudah jawab berhelai-helai. Dalam jawapan Tun ini, saya berikan satu contoh, Tuan Yang di-Pertua, ...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, ada seminit lagi.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Ya, seminit lagi Tuan Yang di-Pertua. Arena Targets, satu syarikat yang tidak pernah kita dengar, "*loans given via preference shares RM550 million.*" Saya telah bangkitkan dalam persidangan yang lepas, apa benda syarikat ini, apa yang dia berniaga, kenapa kerajaan beri kepada Arena Targets half of billion! Bila saya tanya Menteri Kewangan yang baru, juga Perdana Menteri, dia jawab, juga satu baris, Arena Targets menjalankan perniagaan perhotelan dan tidak ada *loan* diberikan kepadanya, sedangkan Tun Daim Zainuddin daripada Merbok telah menjawab ada *loan* diberikan *half of billion*. Ini penjelasan yang saya pohon daripada Kementerian Kewangan.

Saya ada lagi masa, Tuan Yang di-Pertua?

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Ya, saya berbalik kepada *anthrax*, ini satu perkara yang saya ingat mendesak. Saya berharap bahawa kerajaan dapat mengambil langkah segera supaya mempersiapkan pasukan perubatan dan keselamatan kesihatan kita dengan peralatan untuk menghadapi jika sekiranya berlaku - *nauzubillah*, kita berdoa tidak berlaku - tetapi dalam dunia yang berkekrisis pada hari ini, kita tidak boleh menolak kemungkinan serangan *biochemical* dan saya berharap kerajaan kita telah mempersiapkan pasukan kesihatan kita bagi menghadapi ini.

Saya baru ini pergi demonstrasi di Kedutaan Amerika mengiringi Presiden PAS dan Presiden NGOs yang lain menyerahkan memorandum, bukan kita hendak pergi demo macam itu sahaja, hendak tunjuk ada perasaan, tetapi hendak pergi serah memorandum dan Presiden kita telah berjumpa dengan Duta Amerika, menyatakan apa sebab kita menentang serangan tersebut, bagaimana kita hendak menyelesaikan persoalan ini, masa itu Presiden baru keluar diiringi oleh polis. Ini pengalaman Tuan Yang di-Pertua, ini belum lagi *anthrax*, kena sembur dengan gas pemedih mata kimia, sesak, tidak boleh bernafas.

Itu baru gas yang baru polis kita sendiri bancuh dan saya ucap tahniah kepada Menteri Dalam Negeri, bancuhan itu berkesan, tak dan nak bicara orang lain dah. Tetapi adalah memalukan, sebagai sebuah *Islamic state* yang menentang keganasan di peringkat antarabangsa, tidak memberikan kesempatan kepada rombongan yang menghantar memorandum ini bersurai dengan bertindak cepat melepaskan gas pemedih mata. Ini rakaman yang pada saya amat memalukan. Di Itali, polis Itali tidak kacau orang tunjuk perasaan, di London, di Manila, di Korea, di Bangkok, tetapi di Malaysia berlainan sama sekali.

Tuan Yang di-Pertua: Sudah cukuplah, Yang Berhormat.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Saya masih ada masa, Tuan Yang di-Pertua?

Tuan Yang di-Pertua: Ya, masa sudah cukup Yang Berhormat.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Cukup. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasihlah. Ahli-ahli Yang Berhormat, jika perlu petang ini akan kita sambungkan mesyuarat. Jika perlu ya, tengoklah keadaan sama ada semasa membincangkan berkenaan dengan perkara dalam Jawatankuasa. Ahli-ahli Yang Berhormat, mesyuarat ditangguhkan hingga jam 2.30 petang.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 tengah hari.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) *mempengerusikan Mesyuarat*]

2.30 ptg.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jemput Timbalan Menteri untuk membuat jawapan dan ucapan. Sila.

Timbalan Menteri Kewangan [Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan berbanyak terima kasih kepada 12 Ahli-Ahli Yang Berhormat yang telah sudi turut serta dalam perbahasan ini. Cadangan anggaran perbelanjaan disediakan lebih setahun sebelum tahun kewangan berkenaan. Semasa penyediaan banyak faktor luaran dan dalaman diambil kira dan tempoh masa yang panjang ini faktor-faktor tersebut sentiasa berubah yang mengaitkan dan mengakibatkan kerajaan perlu merangka semula strategi dan cadangan perbelanjaan.

Kejadian seperti yang berlaku di Amerika Syarikat pada 11 September 2001 pun membawa impak yang besar ke atas ekonomi negara dan cadangan perbelanjaan kita. Prestasi pelaksanaan projek-projek dan aliran wang tunai sebenarnya yang diperlukan mempengaruhi juga keperluan peruntukan. Di mana boleh kerajaan memindah peruntukan yang tidak sempat dibelanjakan kepada projek-projek yang memerlukan seperti projek-projek keutamaan dan projek-projek yang mendahului jadual pelaksanaan. Selepas mengambil langkah-langkah ini, baki yang masih diperlukan dipohon dari Dewan ini dalam bentuk tambahan. Kesimpulannya tambahan yang diminta dari Dewan ini adalah untuk menyesuaikan keperluan peruntukan mengikut perubahan-perubahan semasa.

Yang Berhormat dari Pendang telah meminta penjelasan mengenai perjanjian konsesi lebuhraya bertingkat Ampang-Kuala Lumpur. Lebuhraya Bertingkat Ampang-Kuala Lumpur dikendalikan oleh Projek Lintasan Kota Sdn. Bhd. [PROLINTAS] dan tempoh perjanjian ialah selama 33 tahun sehingga tahun 2029. Projection traffic flow ialah tahun 2001 - 39,330 sehari dan sehingga tahun 2029 - 93,290 kenderaan sehari. Kerajaan tidak bercadang untuk membina dan menyelenggara lebuhraya kerana kerajaan telah pun menyerahkan konsesi ini kepada syarikat konsesi dan oleh itu pihak kerajaan tidak perlu menyediakan peruntukan bagi tujuan ini.

Kalau kita lihat Ahli-Ahli Yang Berhormat, untuk makluman bahawa kadar bayaran tol bagi setiap kilometer perjalanan bagi lebuhraya-lebuhraya di Malaysia adalah berbeza-beza kerana ia bergantung kepada kos pembinaan lebuhraya tersebut. Bantuan kerajaan seperti pinjaman, sokongan, sokongan trafik dan juga kos pembayaran balik tanah sekiranya ada. Tohmahan yang mengatakan kadar tol di Malaysia adalah tinggi berbanding negara-negara lain adalah kurang tepat kerana beberapa kajian telah dibuat mengenai kadar tol di negara-negara Asia seperti Jepun, China, Indonesia, Filipina, Thailand dan juga Korea Selatan, dan mengikut maklumat yang ada pada tahun 1996 kadar tol bagi negara-negara tersebut adalah seperti berikut:

(i)	Malaysia – Lebuhraya Utara-Selatan, kadar tol sekilometer ialah sebanyak 8 sen hingga 14 sen satu kilometer.
(ii)	Jepun - 82.3 sen
(iii)	Thailand - 12.8 sen – 24.8 sen
(iv)	Indonesia - 2.6 sen – 13.24 sen
(v)	Filipina - 13 sen – 19 sen
(vi)	China - 9.88 – 21.81 sen
(vii)	Korea Selatan - 10.14 sen

Daripada perangkaan di atas menunjukkan kadar tol yang dibenarkan bagi lebuhraya-lebuhraya Malaysia adalah jauh lebih rendah berbanding dengan negara-negara Asia yang lain.

Yang Berhormat daripada Pendang juga menyatakan bahawa kerajaan telah memberi subsidi ke atas diesel bagi memastikan kos diesel berada di tahap yang munasabah. Beliau meminta penjelasan kumpulan mana yang menggunakan diesel yang berkenaan. Oleh kerana diesel digunakan oleh semua pihak beliau menyarankan supaya kerajaan perlu berhati-hati dalam menimbangkan sebarang permohonan untuk menaikkan tambang pengangkutan awam – bas dan teksi.

Pada ketika ini kerajaan membayar subsidi di atas diesel yang digunakan oleh sektor pengangkutan darat, sektor kerajaan dan sektor komersial dan bot-bot nelayan. Sektor pengangkutan darat termasuk kenderaan jabatan, kerajaan memperoleh diesel daripada stesyen-stesyen minyak yang beroperasi di seluruh negara kesemuanya berjumlah 2,320 buah. Manakala bot-bot nelayan memperoleh minyak diesel melalui Persatuan Nelayan Kebangsaan [NIKMAT] bagi kawasan Semenanjung Malaysia dan KUNELAYAN bagi kawasan Sabah dan Sarawak. Sementara sektor komersial termasuk bas, lori dan kilang yang kebiasaannya mempunyai skid tanknya sendiri mendapatkan bekalan diesel secara terus daripada syarikat-syarikat minyak direct-selling atau diperolehi daripada orang-orang tengah. Anggaran pengurusan diesel mengikut sektor adalah seperti berikut:

- (i) Penjualan diesel melalui stesyen-stesyen minyak kepada sektor-sektor pengangkutan darat termasuk kenderaan kerajaan adalah dianggarkan sebanyak 24.63%.
- (ii) Penjualan kepada sektor industri, kilang melalui jualan langsung dan wholesale dianggarkan sebanyak 48.08%.
- (iii) Penjualan kepada sektor pengangkutan komersial, bas dan lori, bot-bot nelayan dan sektor kerajaan seperti tentera dan JKR melalui wholesale dianggarkan sebanyak 26.9%.
- (iv) Bekalan diesel kepada 'bunkering' dianggarkan sebanyak 0.39% - tidak diberi subsidi kerana ia melibatkan pedagang asing.

Yang Berhormat daripada Pendang juga memohon penjelasan mengenai kolej komuniti dari segi objektifnya dan kurikulumnya. Antara objektif penubuhan kolej komuniti ialah seperti berikut:

- (i) menyediakan laluan alternatif kepada pelajar lepasan menengah dan pelajar yang tercicir daripada pendidikan formal untuk mengikuti latihan dan kemahiran dalam bidang-bidang teknikal dan vokasional seperti perdagangan, pertanian, kesihatan dan lain-lain.
- (ii) Menyediakan pendidikan seumur hidup kepada individu dan masyarakat setempat bagi meningkatkan kualiti kehidupan masyarakat.
- (iii) Membolehkan syarikat-syarikat swasta menggunakan khidmat kolej komuniti untuk memberi latihan kepada pakej pekerja-pekerja mereka.
- (iv) Mewujudkan kerjasama yang erat di antara ahli-ahli masyarakat, kerajaan tempatan dan sektor swasta bagi memajukan kawasan setempat.
- (v) Menyediakan latihan dan kemahiran supaya dapat memenuhi keperluan prasarana dan keperluan pasaran dan penduduk setempat dan memberi peluang kepada masyarakat setempat untuk menggunakan kemudahan-kemudahan yang disediakan oleh kolej komuniti itu.
- (vi) Memberi khidmat nasihat kaunseling kepada masyarakat setempat bagi mempertingkatkan tahap pengetahuan dan perkembangan kerjaya mereka.

Kurikulum juga yang disediakan oleh kolej komuniti digubal dengan tujuan kursus-kursus yang ditawarkan adalah berbentuk formal dan bukan formal yang menitikberatkan kemahiran hard skill dan soft skill. Penentuan kursus untuk sesebuah kolej komuniti mengambil kira aktiviti ekonomi setempat serta infrastruktur yang wujud

di lokasi kolej komuniti yang berkenaan. Kursus-kursus yang berasaskan teknologi maklumat dan komputer (ICT) dan yang mengandungi k-content adalah diberi keutamaan. Kursus-kursus formal sepenuh masa adalah kursus-kursus peringkat sijil dan juga diploma. Kursus-kursus ini adalah ditawarkan kepada mereka yang telah tamat pengajian tingkatan lima dan lulus bahasa Malaysia di peringkat SPM. Kolej komuniti menekankan kepada integrasi kemahiran, praktikal 75% dan juga teori 25%.

Yang Berhormat bagi Pendang menyatakan mengapakah pelaksanaan projek kolej matrikulasi tidak melalui tender terbuka. Pelaksanaan projek matrikulasi dibuat secara rundingan terus dan keputusan pemberian projek ini ditentukan oleh Kementerian Kewangan. Dan untuk makluman, projek-projek ini perlu disiapkan dengan kadar segera melalui kaedah fast track bagi menampung keperluan pelajar. Oleh itu kita telah membuat acara ini untuk menjayakan projek itu dengan seberapa segera.

Kaedah pelaksanaan pembinaan sekolah-sekolah rendah dan juga menengah, pelbagai kaedah digunakan dalam melaksanakan projek-projek sekolah rendah dan menengah, kaedah tender terbuka masih dilaksanakan. Selain itu kaedah rundingan terus juga digunakan untuk mempercepatkan pelaksanaan projek yang kebanyakan projek dibina secara reka dan bina atau pun *design and build*.

Pendang juga mencadangkan supaya prasarana di IPTS dipantau dan kurikulum dinilai oleh Lembaga Akreditasi Negara. Bagi memastikan kualiti pengajian di IPTS mencapai tahap yang tinggi dan mendapat pengiktirafan, Kementerian Pendidikan melalui Jabatan Pendidikan Swasta dan Lembaga Akreditasi Negara (LAN) telah mengambil beberapa langkah antaranya:

- (i) memastikan kursus pengajian yang ditawarkan IPTS menepati tahap minimum yang ditentukan oleh LAN;
- (ii) memastikan tenaga pengajar mempunyai kelayakan dan prasarana pendidikan yang sedia ada dan disediakan oleh IPTS adalah mencukupi.
- (iii) Mengadakan pemantauan secara berterusan melalui laporan tahunan, lawatan berkala dan lawatan khas berasaskan aduan-aduan daripada orang ramai.

Yang Berhormat bagi Tambun telah menyatakan tentang struktur. Begitu juga Sipitang dan juga Batang Lepar, mengenai kelambatan, kelewatan pegawai-pegawai kerajaan dan sistem kerajaan menjalankan tugasnya hingga menyebabkan banyak projek-projek terbengkalai.

Untuk itu Kementerian Kewangan telah menyediakan beberapa langkah yang telah diambil oleh kementerian untuk mempercepatkan pelaksanaan projek-projek pembangunan. Di antaranya

- (i) mempermudah prosedur-prosedur tender;
- (ii) menurunkan lebih kuasa kepada kementerian dan agensi-agensi untuk melancarkan atau pun membuka tender;
- (iii) memberi kuasa kepada Pegawai Pengawal bagi pindah peruntukan ataupun virement;
- (iv) prosedur-prosedur mempercepatkan bayaran kepada kontraktor-kontraktor telah pun diadakan; dan
- (v) penubuhan "*flying squad*" bagi memantau dan mengenal pasti masalah-masalah yang dihadapi oleh kontraktor-kontraktor atau pun pihak kerajaan di peringkat bawah bertujuan untuk mempercepatkan pelaksanaan.

Selain daripada itu, MAMPU juga telah pun memohon supaya dilantik pakar runding dan pengauditan swasta untuk pelaksanaan dan pensijilan MS ISO 9000 di agensi-agensi kerajaan. Kita berharap dengan adanya semua jabatan-jabatan yang mendapat pensijilan MS ISO 9000 dan juga pemantauan-pemantauan yang dibuat oleh Kementerian Kewangan maka serba sedikit yang kita harapkan supaya masalah-masalah kelewatan dari segi perancangan dan juga dari segi projek yang dibina di peringkat bawah dapat kita atasi.

Serdang telah membincangkan isu pembinaan SJKC Taman Connaught 2, Cheras dan SJKC Chee Wen di Subang Jaya. Pembinaan SJKC Taman Connaught 2 telah dicadangkan dalam Rancangan Malaysia Kelapan dan mengenai SJKC Chee Wen Kementerian Pendidikan telah memberi kelulusan pemindahan sekolah tersebut ke USJ pada 2 Ogos 1999 dengan syarat pihak Lembaga Pengelola Sekolah,

- i. mencari tapak sendiri;
- ii. bina sendiri sekolah tersebut; dan
- iii. tutup sekolah asal selepas sekolah tersebut dipindahkan.

Pihak Lembaga Pengelola difahamkan telah memperolehi tapak di SS15 Subang Jaya. Oleh yang demikian, adalah menjadi tanggungjawab pihak lembaga sekolah untuk membina sekolah tersebut.

Pendang juga telah pun menanyakan mengenai Bakun dan menanyakan juga mengenai bayaran-bayaran pampasan yang kita bagi kepada penduduk-penduduk yang terpaksa berpindah. Bayaran pampasan yang dibuat kepada penduduk yang terlibat adalah seperti berikut: Tanah yang jauh dari rumah panjang diberi pampasan sebanyak 3000 sehektar; tanah yang dekat dengan rumah panjang ialah sebanyak 4500 ke 5000 sehektar; penduduk tetap rumah panjang diberi 99 ribu satu-satu famili; penduduk Nomad atau Penan, ini yang berpindah-randah ialah 3 ribu satu famili. Dan, tanaman-tanaman seperti durian kalau berbuah, kita bagi RM81 sebatang; dan kalau tidak berbuah RM26 sebatang; asam kuinin kalau berbuah, RM53 sebatang; tidak berbuah RM19 sebatang; limau nipis kalau berbuah, RM19 sebatang; dan kalau tidak berbuah RM11 sebatang; lada hitam kita bagi RM51 kalau berbuah; dan kalau tidak berbuah RM18.

Jadi, kita berharap dengan peruntukan yang kita berikan dan dengan penyelarasan yang dibuat oleh kerajaan peringkat persekutuan dengan Kerajaan Negeri, masalah orang-orang yang terpaksa berpindah ke kawasan baru akan dapat kita atasi.

Serdang juga telah meminta penjelasan, kenapa berlakunya kesesakan Lebuhraya Damansara-Puchong. Kesesakan berlaku kerana bilangan kenderaan bertambah. Ini sudah biasa berlaku, kalau sesuatu lebuhraya itu dibuat dalam masa tiga atau empat tahun itu kita lihat ramai orang telah membeli kenderaan dan kerana itu projection kita agak kecundang.

Jadi, dengan adanya ramai membeli kenderaan, usaha sedang dibuat untuk mengatasi masalah ini dan kerajaan bercadang untuk membina persimpangan bertingkat dengan harga RM150 juta. Persimpangan ini tidak dibina oleh pemegang konsesi kerana jika ia dibina oleh pihak konsesi kadar tol akan menjadi bertambah tinggi.

Kota Melaka telah menanyakan mengenai kenapa diperlukan lottery khas untuk membiayai bantuan Japanese encephalitis, Formula 1 dan SEA Games, kenapa cara memungut derma ini. Jadi, kerajaan mengadakan lottery khas untuk membiayai sebahagian daripada bantuan JE. Ini telah pun dibincangkan dan telah pun diberi jawapan secara detail, Formula 1 dan SEA Games kerana peruntukan asal untuk membiayainya tidak mencukupi ekoran daripada kurangnya penjanaan yang dibuat oleh pihak-pihak swasta akibat daripada kelembapan ekonomi.

Kerajaan memilih cara ini untuk membiayai bantuan-bantuan tersebut memandangkan masalah kelembapan ekonomi serta untuk memastikan projek-projek pembangunan dan projek-projek lain yang dilaksanakan untuk menjana ekonomi negara dan untuk kepentingan rakyat supaya tidak akan terjejas.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kubang Kerian berdiri, Yang Berhormat. Hendak bagi jalan?

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih, Yang Berhormat Timbalan Menteri. Judi yang telah dilancarkan, judi khas yang telah dilancarkan oleh Kementerian Kewangan untuk mengutip derma bagi membiayai pampasan kepada penternak, untuk Formula 1. Adakah ini selaras dengan konsep negara Islam yang telah diumumkan oleh Amirul Muslimin baru-baru ini?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Tuan Yang di-Pertua, kita ada satu wabak, wabak JE, jadi wabak ini mudaratkan negara, kalau kita ambil duit daripada peruntukan yang sedia ada, ia akan menjejaskan ekonomi negara untuk kepentingan rakyat dan oleh kerana itu kita mengadakan kutipan bantuan JE ini khusus untuk orang-orang Cina yang menternak babi. Jadi, oleh kerana itu saya rasakan perkara ini dibolehkan.

Yang Berhormat bagi Pokok Sena telah menyatakan panjang lebar tentang Akur Janji.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kota Melaka, bangun ya.

Tuan Kerk Kim Hock: *[Sambil menekan butang]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Oh! Tekan pun tidak mahu keluar. Pinjam yang lain sekejap boleh.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya ingin menjelaskan di sini bahawa saya tidak bangkang cabutan loteri khas oleh kerana ada *The New Straits Times* yang telah salah laporkan apa yang saya kata. Yang saya tanya apakah sebabnya kalau dahulu cabutan loteri khas ini digunakan untuk tujuan amal sahaja, apakah sebabnya dan Menteri telah menjawab tetapi saya hendak kalau bolehlah Yang Berhormat Timbalan Menteri berikan butir-butir yang terperinci apakah tujuan dana khas itu dan berapa telah dikumpul dan berapa telah digunakan untuk membiayai perlumbaan kereta F1 dan Sukan SEA. Dan apakah sebabnya apabila kerajaan mengadakan cabutan loteri khas ini tujuannya langsung tidak diumumkan? Ini berlainan dengan loteri khas bagi tabung wabak JE. Kalau bagi tabung wabak JE memang tujuannya diumumkan. Tetapi bagi lain semua secara senyap sahaja. Ini tidak boleh jadilah kerajaan buat cabutan khas diam-diam sahaja, baru semalam rakyat tahu wah begitu banyak mereka telah sumbang kepada perlumbaan F1.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih Yang Berhormat. Kalau kita tengokkan JE kita telah pun banyak buat loteri khas ini untuk membantu wabak yang telah menimpa di beberapa tempat.

Mengenai F1, kerajaan mengadakan loteri khas untuk membiayai sebahagian perbelanjaan F1 adalah disebabkan kurangnya penajaan yang dibuat oleh syarikat-syarikat tempatan. Jadi, oleh kerana itu kita buat.

Tentang dana khas saya teringat ada satu dana yang kita anjurkan dulu iaitu apabila kita ditimpa musibah resesi dan ramai orang bagikan duit, bagi loket, gelang dan sebagainya untuk menaikkan taraf perbelanjaan kita dalam segi pembangunan negara. Saya nanti akan bagi tentang dana khas berapa peruntukan yang telah diterima dan berapa yang telah pun kita belanjakan dan berapa yang tinggal.

Yang Berhormat bagi Beluran telah pun membincangkan masalah dengan panjang lebar tentang pengundi hantu ini di Sabah dan mencadangkan kajian sistem diadakan, cadangan pindaan undang-undang kepada keputusan pilihan raya boleh dirayu dan sebagainya. Jadi, ingin saya maklumkan di sini masalah pengundi hantu yang melibatkan pendatang tanpa izin adalah masalah lama yang selalu dihantui oleh SPR. Walau bagaimanapun, selepas tahun 1999 apabila SPR membuat kerjasama dengan Jabatan Pendaftaran Negara di mana kaedah pendaftaran *online* berpandukan data-data warganegara dari JPN. Jadi, melalui proses ini kita akan dapati bahawa cuma warganegara yang sah sahaja akan dapat mendaftar dalam daftar pemilih kerana mereka yang tidak ada kesahihan dalam JPN nama mereka tidak akan dimasukkan.

Pada tahun 1999, misalnya 70,999 orang pemilih telah dikeluarkan dari daftar pemilih negeri Sabah kerana status kewarganegaraannya yang mencurigakan. Jadi, kita berharap bahawa SPR dan JPN akan sama-sama bekerja menguatkan lagi hubungan mereka supaya dapat daftar pemilih ini kita bersihkan dan tidak lagi apabila Ahli Yang Berhormat itu telah pun menang akan ada petisyen dan sebagainya.

Ahli Yang Berhormat bagi Pokok Sena telah pun panjang lebar menyatakan tentang akuan janji untuk pegawai awam dan menyatakan bahawa kerajaan tidak lagi percaya kepada pegawai awam oleh kerana itu mereka terpaksa membuat akujanji

untuk pegawai awam ini. Untuk pegawai awam ini saya berkecimpung dalam pegawai awam mula-mula jadi guru, selepas itu jadi kerani, masuk universiti jadi PTD, jadi pensyarah INTAN, jadi Pengarah Jabatan Agama Islam, jadi pegawai penyidik dan sebagainya dan saya memang masak tentang akujanji untuk pegawai awam ini. Ini cuma untuk melihat kembali bahawa peraturan-peraturan dan Chapter D itu diredisekan.

Saya tidak nampak apa masalah akujanji untuk pegawai awam ini ditimbulkan kerana saya rasakan kalau kita sebagai seorang Islam kita pun membuat akujanji banyak kali dengan Tuhan. Kita sembahyang kita buat akujanji, kita akad pun kita buat akujanji. Jadi, masalah akujanji ini saya rasa pada saya tidak timbul oleh kerana olahragawan pun apabila mereka hendak bertanding sekarang ini masa sukan di mana-mana kementerian dan mana-mana jabatan masing-masing pun buat akujanji.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: [Bangun]

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ada dua orang berdiri Yang Berhormat.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Jadi, masalah ini pada saya hanya mengambil balik setengah daripada Chapter D dikeluarkan dan dibuat akujanji. Itu sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ada yang berdiri. Yang mana satu Yang Berhormat?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Ya, saya bagi.....

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Rantau Panjang...

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Abdul Fatah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Rantau Panjang ya.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Terima kasih. Persoalan akujanji. Saya ingin dapat penjelasanlah kenapakah persoalan akujanji ini timbul di saat-saat kakitangan kerajaan, pelajar dan seterusnya sebahagian besar di kalangan rakyat yang bekerja dengan kerajaan ini sudah hilang kepercayaan kepada kerajaan. Maka di saat-saat inilah barulah timbul masalah akujanji ini kerana kerajaan bercadang supaya masalah waran ataupun surat perjanjian akujanji ini hanya dimasukkan sahaja dalam *General Orders* ataupun Perintah Am sahaja, tidak perlu diasingkan antara dua perkara.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Kawan saya semasa saya di universiti dulu ramai daripada Kelantan, orang Cina yang beragama Buddha. Tetapi bila dia ambil Islamic Studies dia *score A*. Semasa saya di Kementerian Sumber Manusia dulu ramai juga kawan-kawan saya yang bertanya kepada Pak Abu ini - dia ini kacukan Siam sama Cina duduk di Gua Musang - ambil Islamic Studies di Universiti Kebangsaan Malaysia *score* dan bertanyakan masalah-masalah dari segi hukum-hukum Islam dan dia jawab. Saya pun selalu juga mengusik-usik dia Pak Abu hari ini Jumaat jom kita sembahyang. Dia kata dia sembahyang qasar sahaja. Jadi, ada perbezaan di situ di antara lulus peperiksaan dengan spiritualisme ini. Jadi, kita yang hendak kena tengok dari segi itu. Kalau tidak, tidak dapat kita bayangkan bagaimana ya, Yang Berhormat esok, ini baru penggal pertama mungkin penggal kedua esok kena juga *ritual* dan sebagainya. Jadi, ini pada saya tidak menjadi masalah dan saya rasakan lebih semangat kita kalau kita memperbaharui keimanan kita memperbaharui akujanji kita di setiap masa.

Last sekali, yang lain itu banyak menyentuh mengenai agama Islam, negara Islam dan sebagainya. Saya hendak menyentuh mengenai Yang Berhormat bagi Kubang Kerian. Dia pun sudah senyum itu. Katanya kenapa mengambil alih Pos Malaysia tidak berjalan dengan lancar? Dan dalam *Hansard* sesi dulu katanya Yang Berhormat Tun ada menyebut Arena Target terima pinjaman sebanyak RM550 juta dan kenapa kerajaan pilih Avenue Assets Berhad. AAB adalah syarikat yang bermasalah yang mempunyai *default taxation* sebanyak RM239 juta.

Untuk makluman Yang Berhormat bagi Kubang Kerian, kerajaan memang berhasrat menswastakan Pos Malaysia Berhad (PMB) ini memandangkan sentimen pasaran BSKL dan terdapat sebuah syarikat tersenarai yang mempunyai sumber kewangan yang besar seperti mana yang dikatakan Yang Berhormat tadi, yang mempunyai sumber kewangan yang besar, maka kerajaan berpendapat kaedah *back door listing* ini adalah yang paling sesuai.

Untuk makluman Yang Berhormat, penyenaian PMB melalui *back door listing* telah selesai dan yang mana kerajaan kekal menguasai Pos melalui Phileo Allied Berhad (PAB) yang dikuasai secara langsung dan tidak langsung sebanyak 31.5%. Tadi Yang Berhormat marah kerana jawapan itu satu baris sahaja kerana Yang Berhormat menanya bagaimana kedudukannya pada masa ini? Jawab kita sudah selesai. Dan ini dikuasai secara langsung atau tidak langsung sebanyak 31.5%. Kerajaan membeli ekuiti 20.1% dalam Avenue Assets Berhad (AAB) kerana syarikat itu menguasai 19.4% PAB supaya penguasaan kerajaan dalam PAB pada paras 31.5% agar kerajaan akan mengekalkan penguasaan di dalam Pos.

Berhubung dengan *default taxation* AAB yang dibangkitkan berjumlah RM229 juta adalah fakta yang tidak tepat. AAB sebenarnya cuma mempunyai tunggakan cukai sebanyak RM145 juta sahaja dan penalti sebanyak RM20 juta sahaja. Jadi, kalau kita campurkan RM145 juta campur RM20 juta sama dengan RM165 juta. Dalam pada itu kerajaan mengambil kesempatan untuk mendapatkan tunggakan cukai tersebut melalui terbitan *convertible, unsecured loan stock equals* oleh AAB yang membolehkan tambahan pegangan ekuiti sebanyak 12.0% dalam AAB kepada 32%.

Jadi, di sini Tuan Yang di-Pertua, setakat ini sahaja penjelasan saya tentang perkara ini.

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya, Kubang Kerian ya.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tuan Yang di-Pertua dan Dato' Timbalan Menteri Kewangan, ada tiga isu yang telah saya bangkitkan. Satu, telah mendapat jawapan tetapi masih kabur. Kedua, tidak mendapat jawapan. Arena Target telah diberikan pinjaman sebanyak setengah bilion ringgit. Kenapakah Arena Target diberikan pinjaman sebesar itu? Apakah bidang perniagaan Arena Target, telah saya sebutkan sekejap tadi dan mengapakah ada dua jawapan yang berbeza daripada dua Menteri Kewangan. Satu, kata ada loan yang telah diberikan oleh kerajaan kepada Arena Target yang dijawab oleh Menteri Kewangan sebelumnya dan Menteri Kewangan yang baru berkata bahawa tidak ada *loan* diberikan oleh kerajaan kepada Arena Target, pertama.

Yang kedua, dalam isu Pos Malaysia, apa yang telah saya sebutkan ialah bahawa jika kerajaan telah merancang begitu lama untuk menswastakan menerusi *back door listing* Phileo Allied Berhad, mengapakah pada akhir *exercise* ini kerajaan terpaksa menggunakan kewangan yang lebih banyak iaitu RM139 juta yang kita luluskan ini kerana Yang Berhormat boleh jadi masih ingat, dalam cadangan yang pertama, jualan Pos Malaysia ialah melalui RM550 juta wang tunai dibayar kepada kerajaan dan bakinya RM250 juta ialah bagi *preference shares* dalam Phileo Allied Berhad, langsung tidak ada melibatkan peruntukan baru bagi kerajaan menguasai Phileo Allied Berhad yang telah mendapat Pos Malaysia. Tetapi dalam kes yang kita hadapi sekarang, kita terpaksa menggunakan wang tambahan sebanyak RM139 juta kerana kita tidak menguasai Phileo Allied Berhad seperti yang dirancang, tetapi kita terpaksa membeli saham dalam Avenue Assets yang telah Yang Berhormat sebutkan, *deferred taxation*nya tidak RM239 juta, tetapi hanya seratus...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: 60 lebih.

Tuan Husam bin Haji Musa: less than RM200 milion. Boleh jadi saya betul, boleh jadi dia betul Yang Berhormat, tetapi maknanya kalau perbezaannya mungkin dalam RM20 atau RM30 juta, tetapi asasnya ialah *deferred taxation* ini telah dihapuskan oleh kerajaan. Bermakna kerajaan mengalami kekurangan hasil lebih kurang RM200 juta daripada cukai tertunggak yang tidak perlu dibayar oleh Avenue Assets, tidak termasuk tanggungan lain. Yang Berhormat tidak sebutkan berapa tanggungan lain Avenue Assets. Persoalannya, mengapakah Avenue Asset terpaksa dipilih? Adakah ini satu perkara yang telah diatur demikian awal supaya akhirnya

Syarikat Avenue Asset ini dapat diselamatkan oleh kerajaan menerusi penguasaan yang kononnya untuk menguasai Pos Malaysia. Ini persoalan yang penting.

Yang ketiga ialah MAS. Apakah tindakan kerajaan untuk menyemak semula pengurusan masalah MAS seperti yang disebutkan oleh chairman, saya minta maaf tadi, bukan Dato' Mohd. Nor Yusof, sebenarnya chairman MAS iaitu Tan Sri Azizan dan saya rasa buku buletin ini telah dihantar kepada Kementerian Kewangan dan ini tersebar di seluruh dunia.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih ya. Saya ingat biar kita *recapitulate* balik, kita tengok balik dari segi susunannya, baru kita nampak. Kalau saya jawab satu-satu itu, ia agak keliru.

Di bawah perjanjian awal dengan PAB, kerajaan sepatutnya memegang 32.9% saham dalam PAB melalui penukaran *renewable quotable loan* yang dikatakan tadi berjumlah RM290 juta kepada ekuiti. Walau bagaimanapun, berikutan daripada keputusan Suruhanjaya Sekuriti yang telah menetapkan harga terbitan pada RM1.92, kerajaan perlu membuat cash top up sebanyak RM230 juta untuk mengekalkan pegangan saham sebanyak 32.9% dalam PAB.

Kerajaan tidak menganggap cash top up ini sebagai satu tawaran yang menarik dan seterusnya mengenal pasti langkah-langkah alternatif untuk mengekalkan pegangan majoriti saham dalam PAB selaras dengan hasrat kerajaan terus menguasai Pos Malaysia perlu dikenal pasti. Di sini kita nampak bahawa apa sahaja alasan yang kerajaan tadi bahawa dalam kes ini, Securities Commission tidak setuju. Ini bermakna bahawa Securities Commission tidak duduk di bawah Kementerian Kewangan kerana ia mempunyai *authority*nya sendiri.

Sehubungan dengan ini, kerajaan mengumumkan pengambilalihan sebanyak 31.5%.....

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak jawab dulukah atau hendak...

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Jawab dulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Jadi, dia dapat susunannya. Sehubungan ini, kerajaan mengumumkan pengambilalihan sebanyak 31.5% secara langsung dan tidak langsung ekuiti PAB dan seterusnya membolehkan kerajaan melalui Menteri Kewangan diperbadankan MKD dan menguasai Pos Malaysia.

Jadi, penguasaan ini tercapai melalui langganan sebanyak 55% ekuiti dalam sebuah syarikat yang ditubuhkan khas bagi maksud tersebut iaitu Aroma Teraju Sendirian Berhad (AT) oleh MKD, sementara baki ekuiti sebanyak 45% dalam Aroma Teraju telah ditawarkan dan diterima oleh Bank Simpanan Nasional. Jadi, maknanya 55% kerajaan, MKD dan juga 45% BSN.

Dalam beberapa transaksi luar pasaran (off market) pada 17 Ogos, Aroma Teraju telah membeli 21% pegangan ekuiti dalam Avenue Asset Berhad (AAB) daripada pemegang saham majoriti terdahulu iaitu Yang Mulia Raja Zainal Raja Husin dan Aroma Teraju membayar RM75.42 juta untuk 30.168 juta saham pada harga RM2.50 sesaham dan 12.1% selepas penyesuaian untuk saham perbendaharaan, pegangan ekuiti dalam PAB daripada pemegang majoriti terdahulu iaitu Encik Ahmad Abdullah. Jadi, pegangan ini melibatkan 42.8 juta saham yang dibeli pada harga RM2.51 sesaham dengan jumlah bayaran sebanyak RM107.428 juta. Dengan cara ini kita beli, lebih memudahkan dan lebih menguntungkan kita daripada kita buat cash top up, dan oleh kerana itu MKD pada kali ini RM9 juta, kita ada dalam tangan. Jadi kita minta RM139 juta tadi.

Dan jumlah modal berbayar Aroma Teraju sebanyak RM268 juta, sebanyak RM182.8 juta telah digunakan bagi maksud transaksi luar pasaran yang disebutkan tadi dan baki sebanyak RM85.2 juta akan digunakan untuk menyokong dan melanggan saham hak yang akan diterbitkan oleh AAB kelak.

Jadi, memandangkan bahawa AAB menguasai 19.4% selepas penyelarasan saham perbendaharaan secara langsung dalam ekuiti PAB, pegangan ekuiti kerajaan secara langsung dan tidak langsung dalam PAB kini berjumlah 31.5%. Ini akan menjadikan kerajaan sebagai pemegang saham majoriti tunggal PAB dan seterusnya dapat mengekalkan penguasaan ke atas Pos Malaysia dan juga mengenai dengan golden share kerajaan terhadap perkara ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kubang Kerian.

Tuan Husam bin Haji Musa: Kedua-dua Dato', ada tiga perkara di sini. Pokoknya ialah kerajaan ingin menjualkan Pos Malaysia dengan harga RM800 juta, itu pokoknya. Tidak semestinya kepada Phileo Allied mahupun Avenue Asset. Jika Securities Commission mendapati harga saham Phileo yang dahulunya dikatakan RM1 dinilai sebagai RM1.92, kerajaan boleh menilai semula penjualan ini kepada syarikat yang lain. Mengapa tetap dipilih Phileo dan mengapa tetap dipilih Avenue yang telah saya sebutkan yang kedua-duanya adalah kebetulan sebuah syarikat yang telah ditinggalkan oleh satu peniaga yang telah saya sebutkan sebelum ini?

Ini persoalannya di mana dengan exercise ini telah menyebabkan kerajaan kerugian dalam tiga perkara. Kita kena tambah peruntukan untuk membeli saham tersebut. Kita kena melunaskan (*waiver*) kepada *deferred tax* dan yang ketiga ialah kita kena menanggung liabiliti syarikat Avenue Asset mahupun Phileo. Jadi, pada akhirnya exercise ini tidak menguntungkan kerajaan. Boleh Yang Berhormat faham persoalan ini?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Jadi....

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, dia kira faham lah itu.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Menyampuk]*

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Jadi, kita tengok...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Jangan tanya dia faham atau tidak faham, susah.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: ...pasal kita melihat....

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Menyampuk]*

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Nanti dulu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, susah kita.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Menyampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya, ya.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tetapi saya hanya hendak tahu expression saya itu sampailah tidak, itu sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terpulang kepada Menteri untuk menjawab.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Yang Berhormat, kadang-kadang kita melihat satu gelas air, setengah penuh ataupun setengah kosong. Saya melihatnya dengan setengah penuh, tetapi Yang Berhormat melihat dengan setengah kosong, ya.

Kalau kita lihat di sini bahawa Aroma Teraju Berhad yang saya katakan tadi dipunyai oleh kerajaan 100%, 55% oleh MKD dan 40% oleh BSN dan kita hendak mengambil Pos Malaysia dan PAB. Apabila kita lihat AAB dan PAB, ada dua orang yang memegang saham yang terbesar iaitu Raja Zainal sebanyak 20.10% dan juga Ahmad Abdullah sebanyak 12.10%. Kalau kita ambil kedua-dua ini sekali, kita lebih untung daripada kita buat top up. Tujuan kita adalah untuk mengambil Pos Malaysia dan Phileo Allied, ya.

Jadi, di sinilah kita mengambil AAB dan PAB melalui saham yang terbesar yang ada dalam AAB dan ada dalam PAB melalui dua orang tadi. Dengan adanya kita beli saham ini yang berjumlah RM182.8 juta, jadi kita dapat menguasai PAB dan Pos Malaysia sekali.

Yang Berhormat, kita telah berjanji dengan orang-orang Pos ini bahawa kita tidak akan membuang kerja apabila PAB mengambil alih Pos ini dan banyak lagi pertemuan-pertemuan kita dengan ahli-ahli *union* mengenai tatacara kita mengambil Pos, mengambil PAB dalam masa yang sama. Jadi oleh kerana itu kita memikirkan bahawa melalui ini sahajalah cara kita dapat mengambil alih daripada Raja Zainal dan AT, AAB dapat mengambil alih Ahmad Abdullah daripada PAB dengan bayaran yang kurang daripada *top up* yang dicadangkan pada ketika itu.

Jadi, di sini kita sudah untung, cuma kita minta RM139 juta ini tadi kerana MKD 55% kita ada RM9 juta dalam tangan. Jadi kita hendakkan RM148 juta ditolak RM148 – RM9 dapat RM139 juta yang dipohon. Tetapi percayalah ini semua korporat punya *linkages* dan sebagainya. Kita berharap perkara ini dapat dijelaskan.

Tentang satu tadi Yang Berhormat terangkan mengenai Pemas tadi, mengatakan kerajaan telah memberi RM550 ribu kah apa? Sebenarnya.....

Tuan Husam bin Haji Musa: [*Bangun untuk bertanya tetapi pembesar suara lambat berfungsi*] Sistem kita ini lemah sedikit, Dato'. Saya tadi itu bukan berniat kata hendak merendahkan Dato' Timbalan Menteri bila saya bertanya boleh faham. Saya hanya maksudkan adakah persoalan saya itu difahami ataupun tidak, mungkin *expression* saya tidak kena. Pos Malaysia dikatakan telah dirancang untuk *back door listing* ini lama, itu soalan saya. Mengapa tiba-tiba bila sudah dirancang lama kita tidak boleh buat seperti yang kita rancangan dahulu iaitu RM1.00 harga Phileo Allied Berhad, bukan RM1.92 sen yang menyebabkan kita kena *top up* yang dikatakan jika kita hendak *control* 32.9% of Phileo Allied Berhad punya *shares* kita kena *top up* RM200 juta lebih selain daripada RM250 juta saham yang kita sudah berikan dahulu menjadi sebahagian daripada pembayaran itu.

Hari ini kalau kita hendak meyakinkan orang ramai bahawa *back door listing* ataupun pergi kepada papan Bursa Saham adalah satu cara *exercise* yang baik bukan masanya. Kerana kerajaan sendiri telah pun mengambil alih sebahagian daripada syarikat-syarikat yang disenaraikan dan akan di *listing*. Jadi, logik itu tidak *consistent*. Bila *exercise* ini tidak dapat dilakukan seperti yang telah lama dirancang seharusnya kita mengkaji semula penjualan kerana Pos masih lagi milik kerajaan. Pos hak kerajaan, yang kerajaan hendak bersusah payah sekarang kena tambah semua ini ialah hendak menguasai Pos Malaysia yang masih dalam milik kerajaan. Mengapa kita kena swastakan? Mengapa kepada Phileo? Mengapa kepada Avenue? Kalau bermasalah, mengapa tidak tangguhkan dahulu penswastakan itu? Apa ruginya kalau kita tangguh? Dan yang Dato' terlupa tadi ialah Arena Target. Ini bukan jawapan dalam lisan tetapi jawapan bertulis, kedua-dua Menteri Kewangan. Tetapi kalau Dato' misal tidak bersedia saya tidak menjadi masalah untuk mendapatkan jawapan secara bertulis.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Terima kasih, Yang Berhormat.

Seperti mana yang saya katakan dahulu apabila Phileo Allied menjual bank dia kepada satu bank yang lain, dia kaya. Kita tidak mahu dia melabur di luar negara, kalau boleh disuruh melabur dalam negara. Jadi, kita pujuk dia suruh ambil Pos. Fasal apa? Dahulu kita sudah pun swastakan Telekom, dahulu kita sudah swastakan Tenaga Nasional, kita sudah lama tertunggak-tunggak untuk menswastakan Pos. Dengan adanya Phileo Allied yang kaya ini tadi, kalau dia pergi ke luar negeri kita rugi. Jadi, kita minta dia kalau boleh, dia mengambil Pos. Tetapi sesudah itu kita ambil Phileo Allied, jadi kita punya Phileo Allied dan kita punya Pos. Ini yang secara kasarnya dan dikatakan tadi bahawa ini telah dirancang yang begitu lama dan rancangan kita begitu lama pun oleh kerana *top up* itu lebih mahal daripada cara yang kita ambil daripada Raja Zainal dan cara yang kita ambil daripada Ahmad Abdullah kita menggunakan *option* yang kedua, daripada *option* pertama yang telah pun dinyatakan oleh *commission* itu sendiri.

Tentang satu lagi tadi itu bukan Arena Teraju, Arena apa tadi?

Tuan Husam bin Haji Musa: Arena Target.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Ha! Arena Target tidak masuk dalam kawasan ini. Saya ada rajah semua ini, dia tidak masuk dalam kawasan ini, ia itu di antara Petronas dengan Khazanah, bukannya kerajaan meminjam, memberi RM550 juta dan sebagainya. Tentang MAS ini tadi saya bersetuju dengan Yang Berhormat. Dan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pun telah mengatakan kalau kita tidak membuat *intervention* yang tegas mungkin agaknya pengurusan MAS ini parah. Kita *declare*, kita akui bahawa ada permasalahan dalam MAS. Oleh kerana itu Tan Sri Azizan dan juga Dato' Mohd Noor yang datang daripada Kementerian Kewangan dahulu pergi ke sana untuk menyelesaikan masalah itu. Kita berharap pun - pada hari itu saya jawab kita harapkan - tiga tahun, kita akan membuat *turn around*. Tetapi Yang Berhormat pun sedia maklum pada masa sekarang ini mana-mana penerbangan pun New Zealand, Swissair dan sebagainya, semuanya mengalami masalah yang berkenaan.

Jadi, kalau Yang Berhormat kata *bail out* Yang Berhormat kata *pump priming*. Kita buat dahulu sebelum 11 September, sekarang ini Amerika meniru kita. Terima kasih.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hendak beri jalan kepada Yang Berhormat Jeli?

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Tidak ada sudah. Terima kasih Yang Berhormat, habis.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Habis kesemua sudah.

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh: Habis.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha.... terima kasih. Sudah habis kesemua Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya adalah bahawa rang undang-undang dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan dipersetujukan

Rang Undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Dewan sebagai Jawatankuasa.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, saya kemukakan masalah bahawa Usul di atas nama Yang Berhormat Menteri Kewangan di dalam Aturan Urusan Mesyuarat ini diedarkan kepada Jawatankuasa sebuah-buah Majlis hendaklah disetujui.

Usul dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

Diputuskan,

Bahawa Usul yang berikut ini dirujuk kepada Jawatankuasa sebuah-buah Majlis:

Bahawa Dewan ini, mengikut subseksyen 4 (3) Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966, membuat ketetapan bahawa jumlah wang tambahan sebanyak empat bilion tiga ratus enam belas juta empat ratus tujuh puluh dua ribu tujuh ratus enam puluh ringgit (RM4,316,472,760) diperuntukkan daripada Kumpulan Wang Pembangunan bagi tahun kewangan 2001, bagi Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) seperti yang dinyatakan dalam ruang pertama dan kedua penyata Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Tambahan Ketiga, 2001 yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 28 Tahun 2001 dan yang disenaraikan di sebelah Maksud-maksud dan Butiran-butiran (Projek-projek) dalam ruang kesebelas dan kedua belas penyata tersebut;

hendaklah disahkan.

[Majlis bersidang dalam Jawatankuasa]

[Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah] mempengerusikan Jawatankuasa]

Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd.Salleh: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan bahawa wang sejumlah tidak lebih daripada Ringgit Malaysia satu bilion lima ratus tiga puluh tujuh juta lapan ratus ribu ringgit (RM1,537,800,000) yang diperuntukkan dalam Anggaran Perbelanjaan Mengurus Tambahan Ketiga 2001 bagi Maksud-maksud Bekalan B.4,B.7, B.26, B.29, B.33 dan B.48 untuk kementerian-kementerian dan jabatan-jabatan yang berkenaan dijadikan Jadual. Dan wang sejumlah tidak lebih daripada Ringgit Malaysia empat bilion, tiga ratus enam belas juta, empat ratus tujuh puluh dua ribu, tujuh ratus enam puluh ringgit (RM4,316,472,760) yang diperuntukkan dalam Anggaran Perbelanjaan Pembangunan (Tambahan) (Bilangan 3) Tahun 2001 bagi Maksud-maksud Pembangunan P.7, P.16, hingga P.20, P.23, P.24, P.26, P.28, P.33, P.42 dan P.47 untuk kementerian-kementerian dan jabatan-jabatan yang berkenaan seperti yang ditunjukkan dalam penyata yang dibentangkan sebagai Kertas perintah 28 Tahun 2001 dijadikan Anggaran Perbelanjaan.

Tuan Pengerusi, saya telah pun menerangkan tentang keperluan bagi mengadakan peruntukan-peruntukan tambahan dalam Anggaran Perbelanjaan Mengurus tahun 2001 dan Anggaran Perbelanjaan Pembangunan tahun 2001 kelmarin. Di samping itu penjelasan lanjut mengenai cadangan-cadangan anggaran tambahan ini adalah juga diberi dalam Memorandum Perbendaharaan yang dibentangkan sebagai Kertas Perintah 27A Tahun 2001 bagi Anggaran Perbelanjaan Mengurus Tambahan Ketiga 2001 dan Kertas Perintah 28A tahun 2001 bagi Anggaran Perbelanjaan pembangunan Tambahan Ketiga, 2001. Oleh itu saya tidak berhajat hendak memberi apa-apa penerangan tambahan lagi. Tuan Pengerusi, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Douglas Uggah Embas]: Tuan Pengerusi, Saya mohon menyokong.

Maksud B.4 dan B.7 [Jadual] –**Maksud P.7 [Anggaran Pembangunan (Tamb.) (Bil.3) 2001]**

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Kepala Bekalan B.4 dan B.7 dan Kepala Pembangunan P.7 di bawah Jabatan Perdana Menteri terbuka untuk dibahas. Ya, saya beri kepada Yang Berhormat bagi Jeli dahulu.

3.20 petang.

Tuan Mohd. Apandi Haji Mohamad [Jeli]: Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian, ini merupakan kali ketiga kerajaan melakukan supplementary budget untuk tahun 2001 semenjak bekas Timbalan Perdana Menteri dipecat, dan pada masa beliau membaca dan membentangkan Budget Tahun 1997 merupakan julung-julung kali budget negara kita pada ketika itu merupakan budget surplus lebih kurang RM6.6 bilion. Tetapi semenjak daripada 1998 sehingga sekarang dan mungkin yang akan dibaca pada 19 Oktober 2001 merupakan lima tahun berturut-turut budget negara kita

Datuk Douglas Uggah Embas: Tuan Pengerusi, kita dalam peringkat Jawatankuasa, maka kita harus sentuh butir-butir berkenaan, bukan menyentuh mengenai dasar.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya Jeli, jangan sentuh mengenai dasar sebab kita dalam Jawatankuasa khusus kepada B.4 & B.7 dan P.7 sebab butir-butir itu ada disebut mengenai perkara-perkara Suruhanjaya Pilihan Raya, Jabatan Perdana Menteri. Ada dinyatakan demikian.

Tuan Mohd. Apandi Haji Mohamad: Terima kasih. Terima kasih kepada pesanan daripada penaja Dewan, Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Sebelum kita bertemu ataupun hendak menghalu kepada mana-mana jalan,

mestilah kita lalu jalan-jalan yang lain dulu sebelum kita masuk ke mana-mana rumah. Jadi sebelum sampai ke muka pintu itu, kenalah lalu ikut jalan dulu. Sekarang ini saya membentangkan secara umum sebelum kita pergi kepada secara spesifik. Sekarang ini saya hendak menceritakan bahawa supplementary budget telah pun dibentangkan di dalam dewan. Jadi sebelum....

Datuk Douglas Uggah Embas: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya, ya, tidak apa, tidak apa.

Datuk Douglas Uggah Embas: Kalau Yang Berhormat tidak ada apa-apa perkara mengenai butiran yang disebut, saya minta janganlah membuang masa. Berilah yang lain yang ada perkara-perkara berkenaan. Kita tidak perlu pusing-pusing jalan yang jauh.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya.

Tuan Mohd. Apandi Haji Mohamad: Ya, terima kasih atas nasihat itu.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Jeli, jeli, oleh sebab itu masa kita di peringkat dasar sudah sebut mengenai dengan budget tambahan ini. Jadi kalau boleh terus masuk kepada perkara yang berkaitan, Yang Berhormat. Sila.

Tuan Mohd. Apandi Haji Mohamad: Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri khususnya dan teman-teman Ahli-ahli Dewan sekalian, sekarang ini kita sudah tahu bahawa Negeri Sarawak tidak ada pilihan. Mereka terpaksa mengadakan pilihan raya pada tahun ini. Pada tahun 2001, kenapa seawalnya lagi semasa bekas Menteri Kewangan membentangkan Belanjawan pada ketika itu tidak memasukkan kos sebanyak lebih kurang RM22.01 juta ini pada waktu itu kerana mengikut kepada syarat-syarat Pilihan Raya Negara dan Pilihan Raya Negeri Sarawak sepatutnya pada ketika itu sudah pun dimasukkan supaya kita tidak mengalami suasana? Maknanya ianya sentiasa ditambah. Ini merupakan penambahan kali ketiga dan penambahan kali ini merupakan satu penambahan yang banyak yang melibatkan RM1.5 bilion untuk pengurusan dan RM4.3 bilion untuk pembangunan bagi keseluruhan walaupun untuk Jabatan Perdana Menteri hanya sekitar lebih kurang RM27 juta.

Tetapi persoalannya sekarang, saya fikir bahawa RM22 juta ini mungkin hanya setakat ini dan bahkan kita akan menerima banyak lagi tuntutan-tuntutan (claims) berbaki yang sepatutnya. Bagi kita, kalau kita seorang pengawal kewangan yang cekap sudah menduga dan menjangka kerana apabila kita seorang yang cekap kita mesti baca ke depan, bukan sentiasa bila datang masalah, baru kita hendak selesaikan. Itu pendekatan kita. Sebab itu kadang-kadang kita mungkin kurang membuat ramalan-ramalan di masa depan. Sebab itu saya kira ini merupakan satu perkara yang asas yakni semua kita sudah tahu bahawa Negeri Sarawak tidak ada pilihan, dia mesti mengadakan pilihan raya pada tahun ini juga.

Begitu juga dengan Pilihan Raya Umum. Walau bagaimana sekalipun, kita mesti kalau tidak diadakan Pilihan Raya Umum pada 2003 maka sudah semestinya semasa membentangkan budget bagi 2004 sudah ada peruntukan untuk disediakan bagi SPR bagi menjalani proses pilihan raya peringkat negara. Ini yang kita tekankan tentang perancangan dan juga pengurusan yang kurang cekap dari segi kita hendak mengurus kewangan sedangkan dalam keadaan sekarang ini, kita kena sedar bahawa kita sudah lima tahun berturut-turut mengalami defisit perbelanjaan.

Pada kali ini defisit kita dicampur dengan defisit yang pada mula-mula dibentangkan pada bulan Oktober sebanyak lebih kurang RM93 bilion tolak RM69 bilion jadi RM24 bilion; campur yang ini RM5.8 bilion, saya kira sudah hampir kepada RM30 bilion. Dan RM30 bilion ini adalah lebih daripada 10% daripada Keluaran dalam Negara Kasar negara kita. Kalau lebih daripada 10%, ini merupakan satu tahap yang bahaya, tahap berjaga-jaga. Justeru itu perbelanjaan kita mesti perbelanjaan yang cukup berhemat. Ini belum lagi mengambil kira defisit-defisit sebelum ini yang kalau dicampur mungkin sudah melebihi RM150 bilion, iaitu defisit kita semenjak 1998 sehinggalah kepada tahun bakal 2002.

Sebab itu saya memohon kerajaan menjelaskan secara terperinci walaupun ianya khusus kepada negeri Sarawak sebanyak RM22 juta itu secara khususnya tempat mana yang melibatkan perbelanjaan yang sebegitu besar kerana kita

menjangkakan kalaulah sekiranya untuk Negeri Sarawak perbelanjaan sebanyak ini maka sudah tentunya bila masa Pilihan Raya Umum nanti, maka kita menjangkakan kalau Sarawak salah satu negeri, kita ada 14 negeri maka RM22 juta didarab dengan 14 negeri. Itu merupakan sesuatu yang melibatkan perbelanjaan yang besar.

Jadi saya fikir itulah komen saya untuk mendapat perhatian daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri pada petang ini sebagai menyatakan ketidakpuasan hati saya kerana tidak memasukkan ianya dalam Budget semasa dibentangkan pada Oktober 2000 baru-baru ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, saya beri Kota Melaka.

3.29 petang.

Tuan Kerk Kim Hock [Kota Melaka]: Tuan Pengerusi, terlebih dahulu saya ingin bertanya sebab saya masuk lewat tadi. Apakah kerajaan tidak akan jawab apa yang kita telah hujahkan semalam pada peringkat dasar mengenai SPR?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, tidak jawab keseluruhannya.

Tuan Kerk Kim Hock: Mengenai SPR tadi dia sudah jawab sedikit. Saya cuma dengar satu ayat sahaja iaitu mengenai undi hantu sahaja.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak, dia ada jawab.

Tuan Kerk Kim Hock: Mengapa apa yang telah saya hujahkan semalam terpaksa saya ulangi atau

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, terpulang kepada

Tuan Kerk Kim Hock: ...atau akan jawab apa yang kita telah ucapkan? Saya tidak mahu buang masa saya ulangi apa yang saya ucapkan semalam, langsung tidak sentuh berkenaan dengan syarat permit yang tidak munasabah berkenaan dengan apa yang telah diumumkan oleh CPO, berkenaan taktik kotor yang digunakan oleh SUPP langsung tidak disentuh. Minta wang sebanyak RM22 juta, satu balasan pun tidak ada. Ini bukan satu kelakuan yang baik. Ini paksa orang menandatangani Akur Janji, terpaksa saya tengok Yang Berhormat Menteri kena buat Akur Janji.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, cakap yang berkait. Yang Berhormat, kalau hendak tahu jawapan....

Tuan Kerk Kim Hock: Kalau tidak mahu jawab, mana boleh kita luluskan? Jadi saya tidak mahu ulang tetapi saya harap boleh jawab apa yang telah saya ucapkan semalam berkenaan dengan apa yang berlaku di Sarawak apabila pilihan raya diadakan.

Saya ingin merujuk kepada Maksud B.4 supaya SPR sebagai satu badan yang boleh bertindak secara profesional, mengadakan mesyuarat untuk membuat satu *post mortem* bersama-sama dengan semua parti yang telah bertanding dalam pilihanraya. Ini tidak pernah dibuat tetapi sebenarnya begitu banyak sungutan yang sentiasa diutarakan oleh semua parti politik. Jadi, jangan SPR berlagak seperti apa yang telah berlaku selepas Pilihan Raya Kecil Sanggang, di mana laporan sahaja dihantarkan kepada kerajaan. Seterusnya, kerajaan membuat bermacam-macam tohmahan dan SPR macam pak turut sahaja, ikut sahaja dan pinda. Hendak pinda Election Offences Act. Kita kena dengar semua sungutan dari semua pihak.

[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] **mempengerusikan Jawatankuasa]**

Jadi, saya bercadang bahawa setiap kali satu pilihan raya kecil dan juga pilihan raya besar diadakan, satu *review meeting* harus diadakan dan semua parti politik haruslah dijemput. Itu yang pertama. Yang kedua, saya juga ingin mengambil kesempatan ini supaya sebelum Election Offences Act - saya dengar sudah siap dibentangkan di dalam Parlimen ini - SPR harus menjemput semua parti juga oleh sebab SPR bukan jawab kepada Barisan Nasional sahaja. SPR adalah sebuah badan yang telah ditubuhkan di atas nama Yang di-Pertuan Agong. Jadi, saya harap SPR

boleh menjemput semua ahli parti politik untuk mengadakan rundingan dan mendapatkan maklum balas dari semua parti.

Saya ingin merujuk sekarang kepada Maksud B. 7 iaitu berkenaan dengan MS ISO 9000. Semalam, apabila saya mengambil bahagian dalam perbahasan pindaan Akta Pemaju, saya ada sebut di Melaka, di Majlis Daerah Alor Gajah, di mana jurutera dan juga Building Inspector telah menggunakan alasan implementasi MS ISO 9000 dan telah mengenakan peraturan sendiri yang telah melambatkan pengeluaran CF. Jadi, saya harap kerajaan akan ambil perhatian di mana ISO ini telah disalahgunakan dan ISO telah menyusahkan orang ramai. Itu sahaja. Terima kasih.

Seorang Ahli: Tidak jawab langsung.

Tuan Mohamad bin Sabu: [Bangun]

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kuala Kedah.

3.34 ptg.

Tuan Mohamad bin Sabu [Kuala Kedah]: Tuan Pengerusi, B.4 Suruhanjaya Pilihan raya. Pertama, kami terima keputusan yang rakyat buat di Sarawak yang telah belanja RM22 juta. Saya ingin komen hanya tempat yang saya bertugas iaitu di Sadong Jaya sahaja. Di lain-lain tempat, saya tidak mengetahui apa yang berlaku. Dalam pilihan raya, sudah tentu yang paling berkuasa ialah Suruhanjaya Pilihan Raya dan menguatkuasakan undang-undang itu termasuklah pihak polis. Bagi saya yang terlibat di Sadong Jaya, saya mengucapkan tahniah kepada pihak polis kerana menjalankan tugas dengan agak baik. Saya tidak tahu lain-lain tempat.

Cuma, selain daripada SPR dan pihak polis, ada pasukan *uniform* lain yang menjelma semasa kempen dan semasa hari mengundi, iaitu di baju mereka tertulis RSS. Pakaian hitam, satu uniform. Saya diberitahu iaitu RSS ini ialah Rumpun Silat Sarawak. Bukan setakat pengundi takut, saya pun takut melihat mereka ini menjelma terutama di hari pilihan raya. Mereka menakutkan para pengundi terutama pengundi-pengundi yang cuba hendak mengundi parti lain selain daripada Barisan Nasional dan khususnya PBB. Kenapa ada pasukan lain yang beruniform boleh berkeliaran semasa pilihan raya dan semasa hari pilihan raya? Bahkan, pasukan beruniform RSS ini, ada dalam sekolah tempat mengundi, bukan setakat di meja panas tempat rayuan undi.

Walaupun bantahan kita buat, pihak polis datang tetapi agak lambat kerana di Sarawak ini, peti-peti undi ditutup pukul 12.00, pukul 1.00 dan meja-meja panas pihak Barisan Nasional dibuat dalam kawasan sekolah. Kita biasa pilihan raya di Semenanjung, ini pertama kali saya terlibat dalam pilihan raya Sarawak, saya lihat pelik bin ajaib. Macam undang-undang lain berada di sana.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Rantau Panjang bangun.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat bagi Kuala Kedah, sebentar tadi Yang Berhormat ada menyebut tentang kedudukan di Sadong Jaya di mana terdapat kumpulan Rumpun Seni Silat Sarawak memakai pakaian seragam di tempat peti undi. Di sini, saya ada petikan Tatasusila Pilihan Raya untuk Yang Berhormat bagi Kuala Kedah komen. Dalam Tatasusila Pilihan Raya ada disebut '*Hendaklah mengelak dari memakai secara beramai-ramai pakaian di kepala dan pakaian seragam dengan tujuan berpihak-pihak*'. Ini adalah tatasusila yang telah dikeluarkan oleh Suruhanjaya Pilihan Raya untuk semua parti-parti politik. Apa pendapat Yang Berhormat dengan keadaan parti Barisan Nasional meletak mereka yang memakai pakaian seragam begini?

Tuan Mohamad bin Sabu: Terima kasih Yang Berhormat bagi Rantau Panjang. Kalau kita buat begitu, RTM akan letak tiap-tiap kali Warta Berita. Tetapi oleh kerana Barisan Nasional yang buat, pasukan RSS ini, tidak apa. Bahkan mereka begitu bermaharajalela sehingga ke dalam tempat mengundi. Peraturan pilihan raya kita dikutuk. Kita kalau langgar, dihentam tetapi kalau Barisan Nasional langgar, tidak apa. Ini satu perkara yang perlu dilihat oleh SPR dan Jabatan Perdana Menteri kalau

kita mahu sebarang keputusan rakyat terima dengan baik. Kami bukan menolak keputusan kami kalah, itu kita terima. Tetapi, ejen-ejen seperti ini.

Begitulah juga pasukan RELA. Pasukan RELA adalah baik tugas mereka. Tetapi RELA juga bersama dengan RSS ini untuk menjalankan kegiatan menakutkan para pengundi dan kita ada buat report polis, beberapa kejadian yang berlaku di Sadong Jaya dan saya yakin di lain-lain tempat juga. Bahkan, seperti kata Ketua Pembangkang, perpaduan antara Semenanjung dengan Sarawak begitu teruk. Kami daripada Semenanjung digertak, dihalau balik ke Semenanjung dan sebagainya, termasuk kita wakil-wakil rakyat digertak. Tidak eloklah begitu. Hentamlah PAS, kritiklah pemimpin PAS, hendak maki pun, makilah PAS. Tetapi, jangan menimbulkan semangat anti Semenanjung dan sebagainya. Ini perkara yang tidak berapa baiklah yang berlaku dalam pilihan raya baru-baru ini.

Tuan Pengerusi, begitu juga kita lihat bila di tempat parti pembangkang PAS gunakan komputer dalam mengendalikan saluran mengundi dan sebagainya, pihak polis datang menegur kerana pihak Barisan Nasional bantah kita pakai komputer. Kita kata, *'Di Semenanjung boleh pakai komputer, kenapa di Sarawak tidak boleh?'* Rupanya, Barisan Nasional begitu ketinggalan jauh dalam IT, masih pakai kayu pembaris hendak cari nama [Ketawa] sedangkan kami telah pakai komputer begitu lama sejak daripada Pilihan Raya Changkat Jering. Sebab itu, mereka laungkan IT, tetapi tidak pakai. Boleh dikatakan kami setiap Ahli Parlimen, tidaklah setiap, ramai yang ada website sendiri. Tetapi kita lihat, di sini kita pakai komputer, mereka datang kompelin dan bila kita terang kepada pihak polis, boleh pakai komputer untuk mempercepatkan proses dan sebagainya, pihak polis itu pun akur. Pihak polis itu pun pelik juga. Sepatutnya, dia kena faham tidak payah pergi tegur kerana memang sekarang digalakkan pemakaian komputer.

Tuan Pengerusi, peranan media dalam pilihan raya, saya nampak RTM menjadi alat propaganda kerajaan, saya setuju. RTM menyiarkan kegiatan menteri-menteri, saya setuju. Memang tugas radio, televisyen untuk menjadi alat propaganda kerajaan, betul. Kalau kami ditakdirkan memerintah, kami pun akan guna macam itu juga. Tetapi, kebelakangan ini, RTM sudah jadi alat propaganda parti Barisan Nasional dan UMNO. Ini yang tidak betul, kita kena beza. Dua perkara itu berlaku begitu ketara terutama selepas datangnya orang baru dalam RTM iaitu Zam, Datuk Zainuddin bin Maidin. Beliau mula melarikan fungsi RTM begitu jauh sekarang ini. RTM yang sepatutnya jadi alat propaganda kerajaan sudah menjadi propaganda UMNO dan Barisan Nasional, ini salah.

Alat propaganda kerajaan, betul. Menyiarkan ucapan Timbalan Perdana Menteri, menyiarkan kegiatan menteri-menteri, menerangkan dasar Cyberjaya, menerangkan dasar 2020, program kerajaan, itulah tugas RTM. Kami tidak boleh cemburu, muka kami jarang keluar, tidak apa. Tetapi sekarang, sudah Warta Berita Dunia Jam 11.00 digunakan untuk menghentam PAS, menghentam parti pembangkang yang lain oleh RTM. Kalau TV3, ntv7 lain sedikit, mereka swasta.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Tuan Mohamad bin Sabu: Okay. Sila.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat bagi Kuala Kedah. Saya hendak tanya sikit. Daripada dahulu sampai sekarang, asyik hentam media tempatan, kononnya kroni-kroni kerajaan. Itu pendapat pembangkanglah. Baru-baru ini ataupun sebelum ini, media luar, media antarabangsa sebagai contoh yang baru-baru ini telah memutarbelitkan, bukan setakat kenyataan Perdana Menteri kita, ini boleh mengancam keselamatan negara kita berhubung dengan isu Israel. Kenapa pembangkang tidak langsung tampil ke hadapan? Inikah yang dikatakan ketelusan?

Tuan Mohamad bin Sabu: Sebenarnya pernah[Disampuk]

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tidak, tidak. Bagi saya cakap dahulu. Bagikah tidak ini? Sikit lagi. Yang Berhormat emosional juga. Tadi kata, kami boleh terima teguran. Terimalah.

Tuan Mohamad bin Sabu: Tetapi ini tidak emosional. Gelaklah ini.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Sikitlah. Serupa juga Ketua Pembangkang. Sejak akhir-akhir ini, emosional sangat pasal apa? Sudah kalah,

kalah, terima sahajalah walaupun deposit hilang di Sarawak. Jadi, kita kena terima kritikan bersama untuk kebaikan kita semua.

Jadi, saya minta penjelasan sedikit, yang dok hentam sangat media tempatan, hak luar negeri kita biar. Pasal apa? Sampai boleh menjejaskan maruah bangsa kita. Saya minta sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat. *[Disampuk]* Ini bukan geram, sudah hilang sabar. Minta sedikit penjelasan.

Tuan Mohamad bin Sabu: Apa ini? Bertanya pun emosi, tambah-tambah berucap. *[Ketawa]* Makan durian banyak di Larut, panas.

Tuan Pengerusi, sebenarnya Perdana Menteri kita penakut menghadapi Israel. Ha, beliau sendiri kata bahawa kalau Amerika hendak serang negara itu yang dimaksudkan oleh Israel. Akhbar lain semua keluar tetapi dia tarik balik. Kenapa? Kami hendak sokong Perdana Menteri. Perdana Menteri tarik balik kenyataan dia. Ini buka *Hansard*, baca. Yang dimaksudkan oleh Perdana Menteri ialah Israel sebab itu apabila dunia antarabangsa siar kenyataan itu, dia kata dia tidak bermaksud demikian sedangkan kami telah bersedia untuk menyokong Perdana Menteri *[Disampuk]* *[Ketawa]*.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Tuan Mohamad bin Sabu: Ha, ha. *[Ketawa]* Jaga ini *floor* saya, *floor* saya.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat....

Tuan Mohamad bin Sabu: Saya tidak *emotional*. Saya boleh gelak, saya boleh gelak lagi. Saya tidak *emotional*.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Hendak beri laluanakah?

Tuan Mohamad bin Sabu: Cukuplah, cukuplah! Cukuplah dahulu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukuplah, Yang Berhormat bagi Larut. Sila duduk.

Tuan Mohamad bin Sabu: Larut duduk dahulu, saya hendak jawab. *[Disampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Cukup, Yang Berhormat.

Tuan Mohamad bin Sabu: Perdana Menteri sudah dua kali tarik balik kenyataannya terhadap Yahudi....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat tidak payah pandang sana, pandang sini.

Tuan Mohamad bin Sabu: Saya pandang Tuan Pengerusi *[Ketawa]* Jadi, Tuan Pengerusi, saya sebut tadi boleh menerima RTM alat propaganda kerajaan yang memerintah, betul. Tetapi sejak Zam masuk RTM, RTM sudah menjadi alat propaganda UMNO dan Barisan Nasional. Ini yang salah. Menerangkan dasar-dasar kerajaan yang memerintah adalah betul, tugas RTM.

Jadi, RTM sekarang sudah jadi macam *Utusan Melayu*, *Utusan Malaysia*. Digunakan Warta Berita pukul 8.00. Waktu Berita Antarabangsa pukul 11.00 dihujungnya digunakan untuk menghentam pembangkang. Begitulah juga menyiarkan amanat Perdana Menteri di hari akhir, bukan soal keselamatan, menyeru rakyat supaya menyokong Barisan Nasional.

Ini parti pembangkang tidak boleh buat apa-apa. Kami tidak ada media untuk membalas balik dan memang kami akui kami hilang *deposit* satu tempat. Ingat di Sabah dahulu bila kami kalah keenam-enam kerusi DUN. Di Pasir Mas, Kelantan naik sepanduk PAS kalah 6-0. Selepas Pilihan Raya Sabah, yang naik sepanduk itu Timbalan Menteri waktu itu daripada Pasir Mas. Lepas itu dia kalah 8,000 lebih di Pasir Mas. Kita jangan samakan keadaan di Sabah, Sarawak dengan di sini.

Di sini kita tunggulah pertarungan yang akan datang. Di Sabah dahulu kami hilang 6-0, enam kerusi tidak sampai 1,000 undi. Di Sarawak Alhamdulillah, dua kerusi itu tidak hilang wang pertarungan dan undi yang cukup baik, bekalan yang cukup baik untuk kami bertapak di Sarawak. *[Sorak]* *Take my word*, dengan izin. *[Ketawa]*

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Insya-Allah.

Tuan Mohamad bin Sabu: Insya-Allah, Insya-Allah. Insya-Allah, saya sudah sebut tadi Yang Berhormat bagi Rompin belum datang. *[Ketawa]*

Jadi, kita dalam masa pilihan raya kalau ada kompelin

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Larut bangun lagi.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Yang Berhormat. Sekejap tadi kata saya *emotional*. Tidak *emotional*. Saya pun hairan jugalah, kira ikut macam mana ini Yang Berhormat? Yang dok yakin kata lepas ini boleh sapu semua sebab PAS pun menghadapi masalah. DAP sudah bercerai. Saya tidak tahulah. KeADILan dengan cara KeADILan, hak yang letak jawatan, sudah letak jawatan. *[Disampuk]*

Jadi, dua hari sudah Ketua Pemuda pun letak jawatan. Sebelum itu Timbalan, mungkin Yang Berhormat bagi Kemaman layaklah jadi Timbalan Presiden, tengok hari ini bercakap bukan main lagi. *[Disampuk]* Tidak, tidak! Sedikit lagi! Saya tidak *emotional*! *[Ketawa]* Saya minta penjelasan sebab kami pun hendak tahu juga yakin tang mana ini? Baru sahaja kalah di Sarawak sanggup mengatakan bahawa lepas ini "Tunggu, tunggu". Walaupun Yang Berhormat beri satu alasan tadi tetapi saya hendak tanya tentang kedudukan DAP ini. Adakah ini sandiwara? Minta penjelasan sedikit. *[Disampuk]*

Tuan Mohamad bin Sabu: Tuan Pengerusi, hendak layan atau tidak?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payahlah, balik kepada tajuk.

Tuan Mohamad bin Sabu: Ha, Tuan Pengerusi kata balik kepada tajuk.

Tuan Saupi bin Daud: Kuala Kedah, Kuala Kedah.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Jeli, Jeli.

Tuan Mohamad bin Sabu: Ha, Jeli pula.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan sahabat saya daripada Kuala Kedah. Kadang-kadang saya cukup cemburu bila mana melihat negara-negara ASEAN yang lain *minus* dengan izin, Singapore. Saya melihat di Thailand umpamanya, parti-parti sama ada 'Thai Rak Thai', Demokrat.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, ini semua di atas mana satu tajuk?

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Ini, ini Suruhanjaya ini. SPR ini. Saya perlihat bahawa 'Catpatana', 'Thai Raptai' dan juga Demokrat

Seorang Ahli: Yakah atau tidak itu? *[Ketawa]*

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: *[Menyampuk]*

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Ketua BBC macam mana tidak ikut undang-undang ini?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Baik, baik Rompin.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Sudah tiga penggal, tidak ikut undang-undang. Macam mana ini?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Jeli, Jeli.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Saya hendak pandang Tuan Pengerusilah ini! *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Apa soalan? Apa soalan?

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Soalanlah, sebelum soalan.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payahlah itu, tidak payahlah.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: ha, saya tengok negara-negara ASEAN yang lain...., Tuan Pengerusi, saya tengok negara-negara ASEAN yang lain baik di Thailand, baik di Indonesia, baik di Filipina semua parti pada ketika itu termasuk Bangladesh baru-baru ini, semua parti-parti dibenarkan. Maknanya, TV dia tidak berat sebelah. Akhbar-akhbar tidak berat sebelah tetapi apa yang berlaku di Malaysia ini sama ada TV dan segala-galanya.

Umpamanya, di Sarawak baru-baru ini satu pihak sahaja yang menggunakan. Walhal pada waktu itu sepatutnya sudah tidak ada kerajaan negeri. Jadi, macam mana pandangan Yang Berhormat bagi Kuala Kedah mengenai isu ini? Apakah kita masih tidak ikut demokrasi-demokrasi lain ataupun masih hendak ikut Singapore juga. Terima kasih.

Tuan Mohamad bin Sabu: Saya setujulah dengan Jeli. Kita hendak dapat semua berubah itu lambatlah tetapi sedikit-sedikitlah dahulu. [Ketawa] Sedikit-sedikit, ertinya sedikit-sedikit itu pun kalau saya tadi ada lain-lain ejen dalam pilihan raya. Itu tidak boleh. Penggunaan media ini memang. Saya kata tadi RTM alat kerajaan yang memerintah, saya boleh setuju. Itu dia punya liberalnya kita. Tetapi menggunakan alat untuk kempen UMNO, Barisan Nasional itu tidak boleh. Menerangkan dasar kerajaan, boleh.

Misalnya, pembangkang tidak setuju Multimedia Super Corridor. RTM menerangkan apa dia Multimedia Super Corridor kepada rakyat dan rakyat dengar penerangan. Ha, itu tugas RTM, bukan - sejak Zam masuk dalam RTM - menggunakan RTM untuk maki parti pembangkang, tidak boleh. TV3 boleh, ntv7 boleh kerana dia bergantung kepada pemegang syer. Kalau pemegang syer TV3 itu orang yang anti PAS, nasiblah kami. Kalau ntv7, ntv7 pula baik juga walaupun dikuasai oleh Menteri Pertanian tetapi tidak segegas RTM

Kalau ntv7 menyerang kami, kami boleh faham dia menteri daripada Barisan Nasional. Tetapi ntv7 tidak segegas RTM yang kami sama-sama membayar cukai, rakyat sama-sama membayar cukai. Perkara ini perlu diperbetulkan kalau tidak dasar-dasar kerajaan walaupun dia terang yang betul esok, dasar kerajaan, rakyat tidak mahu dengar. Dan jangan lupa rakyat. Kalau ikut, bumiputera Melayu yang mengundi pembangkang lebih ramai daripada yang mengundi UMNO. UMNO minoriti parti sekarang. You are minority leader [Ketawa], bukan majoriti. Majoriti kami. [Disampuk] Ambil, semak balik dalam daftar.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat sekarang berucap di mana?

Tuan Mohamad bin Sabu: Pilihan raya. [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Bukan kedai kopi, ya.

Tuan Mohamad bin Sabu: Jadi, saya – sebab soalan kedai kopi, jawab bentuk kedai kopi. Soalan bentuk PBB jawab PBB.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat! Ahli Yang Berhormat

Tuan Mohamad bin Sabu: Jadi, saya tegaskan di sini iaitu ejen-ejen pilihan raya mesti ikut peraturan yang ada. Kalau kami buat silap kami ditegur, kami terima. Di sana Barisan Nasional buat silap, Rompin silap, Sarawak dan sebagainya ini pilihan raya akan datang jangan digunakan lagi. Biar hari pilihan raya rakyat mengundi ikut parti mana yang mahu dan integrasi antara Semenanjung dan Sarawak mesti dipereratkan, bukan kita menggunakan sentimen untuk kata macam-macam kepada orang di Semenanjung.

Sekian, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sibulah.

3.51 ptg.

Tuan Robert Lau Hoi Chew [Sibu]: [Disampuk] Saya diberi peluang ya, terima kasih.

Tuan Pengerusi, jangan *emotional* ya [Ketawa] Saya ingin merujuk Suruhanjaya Pilihanraya. Tuan Pengerusi, saya ingin mengucap setinggi-tinggi tahniah

kepada Suruhanjaya Pilihanraya kerana mereka telah mengadakan satu pilihan raya negeri di Sarawak begitu baik, begitu berkesan [Tepuk] Di dalam masa satu hari semua keputusan telah keluar. Ya, tahniahlah atas kecekapan dan perkhidmatan yang berkesan.

Tuan Pengerusi, saya harap semua parti politik di dalam Pilihanraya Negeri Sarawak kali ini perlu hormat dan terima keputusan rakyat Sarawak. Kalau kalah atau menang tidak apa-apa, sentiasa dan lain kali lawan lagilah [Ketawa] Jangan sakit hati. Jangan cari alasan siapa main taktik kotor, Suruhanjaya Pilihanraya tidak adillah, RTM tidak adillah dan lain-lain ini.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Sibu, kita berada di peringkat Jawatankuasa.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Jawatankuasa? Sama dengan perkara ini khasnya. Saya tidak keluar tajuk. [Disampuk] Pilihan Raya Sarawak kerana Belanjawan Tambahan ini untuk adakan pilihan raya di negeri Sarawak.

Saya harap semua parti politik kalau kalah.....,

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Rompin bangun.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Ya, okay boleh. [Ketawa]

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Saya hendak bertanya tentang - penjelasan sedikit - tentang isu perbelanjaan SPR, RM22 juta. Semestinya sebahagian dibelanjakan di Sarawak dan memberikan satu usaha yang baik menjalankan pilihan raya kita baru-baru ini.

Seperti Yang Berhormat katakan tadi ada yang menang, ada yang kalah. Adakah seperti yang kita dengar sebelah sana tetapi di sebelah sana tidak boleh menerima kekalahan. Adakah ini contoh yang baik untuk rakyat Malaysia, bermakna rakyat Sarawak menolak mereka tetapi mereka tidak mahu terima? Apa pandangan Yang Berhormat dalam perkara ini?

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Itulah, saya fikir ini tidak. Kalau mana-mana parti termasuk Barisan Nasional atau pembangkang, menyiasatlah sendiri dahulu. Calonkah, dasar politiknya, perkhidmatan kepada rakyatnya selama lima tahun. Menyiasat sendiri dahulu *performance. Examine your own performance first*, dengan izin. Jangan di dalam masa kempen, ini calon baru keluar, baru pergi ke kawasan. Cuba wujud sedikit isu, cuba pancing undi. Selepas hari mengundi menang atau kalah hilang, mereka di dalam kempen janji 'mayong' mengkritik. Apakah

Seorang Ahli: Janji 'mayong'?

Tuan Robert Lau Hoi Chew: janji banyak, *sorry*. [Ketawa] Cakap Iban *sorry*.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, Yang Berhormat! Ini mukadimah sudah banyak kita bangkitkan. Bolehkah Yang Berhormat balik kepada peruntukan

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Ya, *sorry, sorry!* Mintaf maaf, minta maaf ini Bahasa Iban. [Ketawa]

Tuan Joseph Mauh anak Ikeh: [Bangun]

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Nanti sekejap, ya. [Ketawa] Maksud saya, saya fikir sekarang pengundi-pengundi mereka punya fikiran sudah lain. Mereka punya pendidikan pun sudah tinggi. Mereka tahu timbang polisi-polisi atau dasar-dasar politik dan perkhidmatan-perkhidmatan ahli politik di Sarawak. Ini saya fikir kalau *you* mahu guna taktik begitu selama sebelum pilihan raya, lima tahun tidak ada kerja. Tidak ada melawat rakyat. Tidak melawat kawasan. Hanya.....

Tuan Joseph Mauh Anak Ikeh [Selangau]: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Selangau bangun.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Ya, ya sekejap, hanya di dalam masa kempen datang tidak gunalah. Ini nasihat saya. Ya, ya! *[Ketawa]*.

Tuan Joseph Mauh Anak Ikeh: Terima kasih. Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat dari Sibul. Adakah Yang Berhormat dari Sibul setuju bahawa parti PAS atau parti KeADILan hendak menjejakkan kaki di Sarawak itu mimpi di siang hari? Dan tambah pula mereka kurang ada penjelasan berkenaan dengan tambahan RM22 juta bagi pilihan raya negeri Sarawak. Tidakkah mereka tahu negeri Sarawak negeri yang terbesar di Malaysia dari segi logistiknya, kawasannya dan tambah pula yang dulu kita membuang undi dalam masa dua hari? Kali ini satu hari. Dan perbelanjaan RM22 juta ini berpatutan. Kalau lebih dapat ditambahkan. Adakah Yang Berhormat setuju daripada itu?

Tuan Mohd Apandi bin Haji Mohamad [Jeli]: *[Bangun]*

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Betullah, ini memang. Jeli sahabat saya. Ya, Kelantan kecil, tahu. Ya, Sarawak besar kurang lebih kalau geografinya kurang lebih sebesar dengan Semenanjung Malaysia. Iaitu kalau fikirkan seluruh Sarawak, jangan Kuching ada kucing sahaja. Saya fikir ini apa tambahan RM22 juta ini saya fikir tidak lebih.

Tuan Pengerusi, rakyat di Sarawak di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Ketua Menteri dan Kerajaan Barisan Nasional. Kami telah mencapai satu tahap, iaitu kita mencapai keharmonian di antara kaum, kestabilan politik supaya ekonominya kita teruskan membangun di bawah dasar politik pembangunan dicadangkan oleh Yang Amat Berhormat Ketua Menteri, iaitu kita semua hidup bersama. Tuan Pengerusi, saya harapkan ini parti dari Semenanjung - PAS, KeADILan dan DAP - silakan pergi sana tengok. Timbang sahaja mana ada demonstrasi seperti di sini. Demonstrasi di dalam jalan raya ini tidak guna kerana kalau pelabur-pelabur dari asing mereka takut datang Malaysia. Inilah jangan satu, saya fikir kalau parti pembangkang kalau mereka mahu memainkan satu peranan yang *credible*.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, belum sentuh lagi tentang peruntukan tambahan.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Ini, ini semua tentang pilihan raya negeri Sarawak. Sekarang Sarawak dengan izin. Ini fikiran rakyat Sarawak masih belum dicemari oleh parti pembangkang seperti PAS, KeADILan dan DAP. Kami tidak menyokong agama *fundamentalist*, kami tidak menyokong politik guna demonstrasi jalan raya. Kami tidak menyokong parti menggunakan tipuan rakyat.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukuplah.

Tuan Mohd Apandi bin Haji Mohamad [Jeli]: *[Bangun]*

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Tuan Pengerusi, saya harapkan kalau parti pembangkang (disampuk). Jeli you mahu apa? Okay, kasi peluang tak apa. *[Ketawa]*

Tuan Mohd Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih Tuan Pengerusi dan sahabat saya daripada Sibul. Saya mahu tanya. Kita tengok dalam pilihan raya, umpamanya di Sarawak, parti-parti kerajaan, sama ada SUPP kah, PBB kah, saya tengok bahawa parti-parti ini telah menggunakan TV secara meluas untuk kempen-kempen kepada rakyat sedangkan parti-parti pembangkang sama ada PAS kah, KeADILan, DAP tidak diberi ruang. Ini adilkah nama dia, Sibul? Saya mahu tanya. *Fair* kah ini *fight*? Dengan izin. Terima kasih.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Yang Berhormat bagi Jeli, saya dengannya apa dari sebentar tadi dari Jeli? Yang Berhormat Kuala Kedah, eh, Kuala Kedah. Wah, kerana ini semua ini *hightech*. Semua ini MP mempunyai satu *web site*. Melalui *web site* lah, melalui *web site*. Tetapi sekarang *web site* orang tidak percaya kerana semua bohong, semua tipu orang sahaja. Itu masalahnya mana ada TV khasnya untuk promosikan kempen Barisan Nasional punya. Ya, Okay, Okay.

Tuan Mohamad bin Sabu: Tuan Pengerusi, macam mana hendak gunakan *web site* di Sadong Jaya? Tempat itu elektrik pun tak ada lagi di setengah-setengah tempat, dan mandi pun air hujan. Isu tangki air iaitu kalau tak undi BN tangki air tak dapat, tangki untuk himpun air hujan. Manalah hendak bercakap soal *web site* di sebelah pendalaman? Tolonglah sikit bercakap. Ini Parlimen.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Saya fikir sekarang marilah parti pembangkang, sekarang parti PAS sudah beri *chance* untuk mengurus dua negeri. Berilah kita satu, apa itu ...kita bertanding.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Sibu, Yang Berhormat memang sangat jauh daripada tajuklah. Kita berada di peringkat jawatankuasa.

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Ini, ekonomi apa ini kata pembangunan ekonomi siapa lebih cepat, ya? Ini pendapatan individual rakyat siapa lebih tinggi? Inilah saya fikir bukan guna isu panas, guna itu jihad, itu apa, saya fikir KMM itu, saya takut. Saya takut, saya tidak mahu Twin Tower diserangkan seperti di New York itu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat....

Tuan Robert Lau Hoi Chew: Akhir kata saya, tadi siapa kata tidak izin guna komputer di Sarawak di dalam hari undi. Ini tidak benar. Di Sibu, kita semua pakai komputer. Kuching pun kena. Ini bukan polisi atau keputusan dari SPR. *Check* dulu. Sekian terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Selangau

4.05 ptg.

Tuan Joseph Joseph Mauh anak Ikeh [Selangau]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Pertama saya ingin hendak menjelaskan bahasa yang digunakan Yang Berhormat dari Sibu yang "mayong" tadi iaitu banyak lah dalam bahasa Iban. Saya ucapkan terima kasih kepada Tuan Pengerusi kerana telah memberi saya peluang untuk mengambil bahagian dalam perbincangan anggaran perbelanjaan tambahan ketiga bagi tahun 2001.

Mengenai dengan maksud B.4, Suruhanjaya Pilihan Raya butiran 0100 – urusan pilihan raya bagi pentadbiran dan operasi pilihan raya negeri Sarawak yang dibekalkan RM2 juta.

Pertama, saya ingin menyentuh berkenaan dengan mengapakah Suruhanjaya Pilihan Raya telah membelanjakan RM22 juta. Saya telah menyentuh tadi sebab geografinya atau luasnya negeri Sarawak begitu besar, kalau dibandingkan dekat sebesar dengan negeri di Semenanjung ini. Tambah pula hari mengundi dari dua hari kepada satu hari dan kebanyakan tempat-tempat di kawasan pedalaman dan di hulu sungai atau di luar bandar menggunakan helikopter. Dan oleh sebab itu terpaksa SPR untuk menggunakan perbelanjaan yang begitu banyak dan kami dari negeri Sarawak mengucapkan berbilang terima kasih. Syabas kepada petugas pilihan raya negeri Sarawak yang begitu cekap dan lincin dan tidak ada huru-hara apa yang dikatakan kawan kita daripada parti pembangkang.

Oleh itulah sebab rakyat di negeri Sarawak telah memilih dengan lantangnyanya mengundi Barisan Nasional kembali kepada kerajaan lebih daripada 23%. Hanya 2 sahaja yang kalah ini boleh silap sikit lah.

Yang kedua saya ingin menyentuh sedikit sebanyak bukan dengan pengurusan SPR tentang senarai-senarai, apa nama pengundi di mana kebanyakan senarai-senarai lama yang masih diguna. Jadi saya minta wang peruntukan atau tambahan untuk SPR negeri Sarawak untuk memperkemaskinikan lagi senarai-senarai pengundi itu. Yang saya ada contoh di sini, di mana rumah-rumah atau ketua-ketua kampung atau ketua-ketua rumah panjang yang dikatakan tuai rumah lama masih dalam senarai itu. Dan juga pengundi-pengundi di tempat yang mengundi di mana mereka patut mengundi di tempat yang dekat telah ditempatkan mengundi di tempat yang jauh. Dan saya harap, SPR pada masa akan datang untuk mengemaskinikan senarai-senarai bagi apa nama pendaftaran pengundi dan kita ucapkan berbilang terima kasih kepada kerajaan kerana mulai daripada tahun depan kita telah diberitahu bahawa kita mendaftar sebagai pengundi tak kira bulan berapa seperti yang dulu di Sarawak bulan tujuh, satu bulan atau bulan 10 satu bulan sahaja tetapi sekarang mulai dari bulan satu hingga ke hujung tahun. Ini kita terima kasih kepada kerajaan kerana di negeri Sarawak didapati ramai penduduk ataupun bilangan negeri Sarawak yang tinggal di luar bandar itu banyak belum dapat mendaftarkan diri sebagai pengundi.

Saya rasa bagi orang Dayak, misalnya contoh, lebih 600,000 orang di negeri Sarawak yang hanya mendaftar tak lebih separuh. Jadi saya rasa dengan kerajaan

yang telah melaksanakan atau dengan membuka cara terbuka ini di mana pengundi-pengundi dari luar bandar dapat membuat pendaftaran sepanjang tahun dan saya juga memberi cadangan bahawa pegawai-pegawai SPR dengan bantuan sama ada daripada pegawai-pegawai jabatan kerajaan kah dapat pergi ke pusat-pusat, sekolah atau mana-mana tempat di kawasan rumah panjang atau di kawasan luar bandar supaya untuk mendaftar orang-orang dari kawasan luar bandar sebagai pengundi.

Yang ketiga, Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh sedikit berkenaan dengan tempat mengundi. Oleh sebab tempat di Sarawak yang besar dan luas, mintalah SPR untuk menempatkan kelompok pengundi-pengundi mengikut kumpulan masing-masing, di mana sebuah kelompok rumah panjang atau kampung-kampung patut ada tempat mengundi yang terdekat sekali. Saya telah difahamkan bahawa di kawasan pedalaman misalnya orang rumah panjang dari tempat mengundi ke satu tempat pengundi ada yang jarak 50 batu, ada juga menggunakan bot sampai dua, tiga jam.

Jadi, saya rasa SPR patut merancang bahawa tempat mengundi itu ditempatkan mengikut kelompok-kelompok kampung atau rumah panjang yang berdekatan dengan mereka, di mana yang minta tambah tempat mengundi itu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Tanah Merah bangun.

Tuan Joseph Mauh Anak Ikeh: Adakah berkaitan dengan tempat mengundi?

Tuan Saupi bin Daud: Ya.

Tuan Joseph Mauh Anak Ikeh: Ya, terima kasih, sila.

Tuan Saupi bin Daud: Tuan Pengerusi, terima kasih. Saya tertarik dengan ungkapan yang telah dikeluarkan oleh Ahli Yang Berhormat sebentar tadi berhubung dengan tempat mengundi juga.

Saya terbaca di dalam laporan akhbar tempoh hari mengenai satu kawasan pedalaman di Sarawak ini, di mana sebuah helikopter terpaksa disewa untuk mengambil seorang pengundi di dalam kawasan pilihan raya yang begitu jauh, tetapi akhirnya pengundi yang hendak dicari itu tidak dapat, tidak ada, tetapi kerajaan ataupun SPR terpaksa membelanjakan lebih daripada RM20,000 untuk maksud tersebut. Jadi, adakah perkara yang sama yang dihasratkan oleh Yang Berhormat, di antara contoh-contoh yang terdapat di Sarawak mengenai perhubungannya, dari segi penempatannya dan juga untuk masa depan supaya perbelanjaan SPR di dalam menghadapi pilihan raya Sarawak ini lebih kecil daripada yang berlaku. Itu, saya minta pandangan Ahli Yang Berhormat.

Tuan Joseph Mauh Anak Ikeh: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya gambarannya bukan begitu. Di kawasan itu memang ramai orang tetapi pengundi hanya seorang. Mengikut undang-undang, memanglah SPR sama ada seorang atau dua orang atau lebih memang dia datang untuk membawa peti undi ke tempat undi yang telah disahkan oleh SPR. Kalau SPR tidak datang di tempat itu, memang salah dari segi undang-undang. Tetapi sama ada pengundi itu ada di sana saya tidak tahu, tetapi sebenarnya kita semua tahu kalau ada tempat mengundi, SPR mesti datang ke tempat itu. Sama ada orang ada mengundi atau tidak, ini bukan kerja SPR. Kerja SPR datang ke tempat mengundi yang disahkan oleh SPR.

Jadi, terima kasihlah Yang Berhormat.

Saya selepas daripada menambahkan tempat mengundi saya juga harap ramai lagi kakitangan SPR yang bekerja di pejabat, selain daripada pegawai-pegawai kalau tidak cukup, atau staff yang tidak cukup, kita mintalah atau memohon kepada pihak SPR atau mengemukakan nama-nama untuk bekerja. Dan saya juga telah diberitahu bahawa SPR ada mengambil staff sambilan semasa daftar pengundi dan kebanyakan ini budak-budak yang lepas SPM yang kurang profesional dan kadang-kadang tidak tahu tempat mereka bertugas. Kalau boleh kita ambil orang-orang tempatan atau dari kampung-kampung atau rumah-rumah panjang yang mengenal pasti tempat itu supaya mereka tahu di mana ketua kampung, di mana telah meninggal dunia, bahawa senarai ini dikeluarkan daripada daftaran seperti ini. Dan saya harap SPR bila mengambil orang bertugas untuk mendaftarkan pengundi mengambil orang yang dekat atau orang yang tahu berkenaan dengan sesuatu tempat.

Jadi, saya rasa tidak ada lagi, Tuan Pengerusi, dan saya ucapkan berbanyak terima kasih. Sekian.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Seputeh.

4.15 ptg.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Bagi saya ini pertama kali saya pergi membantu dalam kempen pilihan raya Sarawak di mana saya juga berpendapat bahawa Suruhanjaya Pilihan Raya telah gagal memainkan peranannya atas tiga sebab.

Yang pertama ialah media yang terkawal, seperti yang dibangkitkan oleh rakan-rakan kita tadi, secara umumnya surat khabar bahasa Cina biasanya mempunyai lebih ruang tetapi bila saya pergi ke Sarawak, saya juga rasa terkejut di mana banyak perkara yang penting terutamanya yang diucapkan oleh pihak pembangkang tidak keluar langsung dalam surat khabar Cina di sana. Ini juga kerana kesemua tuan punya tauke-tauke akhbar Cina di Sarawak ini adalah kepunyaan orang SUPP sehinggakan maklumat yang kita hendak sampaikan itu gagal disampaikan kepada rakyat.

Yang kedua ialah, macam mana SPR boleh membenarkan pemimpin kerajaan BN di Sarawak itu memberi peruntukan? Sebenarnya walaupun calon mereka adalah pemimpin kerajaan, bekas Ketua Menteri ataupun Menteri di Kabinet di Sarawak, tetapi mereka pada masa itu mereka adalah calon dan sama tarafnya dengan calon parti pembangkang. Jadi macam mana mereka boleh memberi peruntukan bina sekolah, bina jambatan, bina jalan, dan mengumumkan peruntukan untuk membuat ini itu? Jadi ini memanglah salah, dan sepatutnya ditegah oleh Suruhanjaya Pilihan Raya.

Yang ketiga, isu yang saya hendak bentangkan adalah mengenai Encik Tan Seng Hin yang isunya pernah saya bangkitkan di Dewan yang mulia ini dalam dua sidang yang lepas, di mana beliau adalah seorang

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, adakah perkara ini berkaitan dengan peruntukan tambahan?

Puan Teresa Kok Suh Sim: Ya, ada! Mengenai hak pengundiannya. Di mana beliau dihalaui oleh Timbalan Ketua Menteri, George Chan dari SUPP itu ke Semenanjung Malaysia. Jadi, beliau ingin balik ke kawasannya, Piasau di Miri untuk membuang undi. Jadi dia dapati daripada web site SPR namanya masih ada, jadi dia pun membuat permohonan, menulis surat kepada Pengarah Imigresen Sarawak, tetapi tiada jawapan diberi baginya untuk masuk semula ke Sarawak.

Jadi, lepas itu, Tan Seng Hin bersama dengan saya pun cubalah beli tiket dan cuba naik kapal terbang pergi ke Miri dan pada masa itu Pegawai Imigresen membuat satu kesilapan dan cop pasportnya benarkan dia masuk dengan saya, lepas itu mereka baru sedar mereka telah buat kesalahan. Dan lepas itu, kerana Tan Seng Hin kata, pasport saya sudah ada kebenaran iaitu cop daripada Imigresen, jadi dia pun lari daripada lapangan terbang dengan saya, lepas itu dia terpaksa sembunyi empat hari di Miri, menunggu hari buang undi baru dia keluar buang undinya, lepas itu dihantar balik.

Alasan saya bangkitkan isu ini ialah Encik Tan Seng Hin ini mungkin seorang dissident yang tidak sehaluan dengan pemimpin SUPP, tetapi haknya untuk membuang undi haruslah dihormati. Jadi, dalam isu ini sepatutnya SPR haruslah campur tangan menegakkan kuasanya dan membenarkannya membuang undinya, tetapi ini saya rasa tidak dilakukan oleh SPR di Sarawak pada masa itu. Ya, okay.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Datuk Peter Chin Fah Kui]: Yang Berhormat, mengenai Tan Seng Hin ini, pas lawatannya yang ditamatkan oleh Kerajaan Negeri Sarawak, bukankah ini hak yang diberikan dalam Perlembagaan kepada negeri Sarawak untuk menamatkan mana-mana pihak pasnya, pas lawatannya dalam satu tempoh, kalau pas itu sudah ditamat dan tidak dilanjutkan lagi, orang itu tidak boleh dibenarkan untuk masuk Sarawak. Dan oleh sebab itu, pas itu sudah ditamatkan dan tidak ada kaitan langsung dengan SUPP atau Presiden SUPP, Tan Sri Datuk Amar Dr. George Chan. Sebab itu, saya haraplah Yang Berhormat janganlah cuba mengaitkan pas yang ditamatkan oleh pihak Negeri Sarawak ini dikaitkan dengan perbuatan Tan Sri Datuk Amar Dr. George Chan atau SUPP. Saya harap ini Yang Berhormat akan sedar dan janganlah menyebarkan satu maklumat yang tidak benar di dalam Dewan yang mulia ini.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Terima kasih maklum balas daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Tetapi yang anehnya ialah sehingga sekarang kita semua tidak tahu - termasuk Encik Tan Seng Hin - tidak tahu alasan beliau dihalau daripada Sarawak dan apa

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya rasa ini adalah perkara yang sepatutnya dibangkitkan semasa kita membahaskan dasar. Jadi cukuplah.

Puan Teresa Kok Suh Sim: Tuan Yang di Pertua, sebenarnya saya hendak bangkitkan tentang hak mengundinya yang mana harus dipertahankan oleh Suruhanjaya Pilihan Raya. Itulah sebab saya bangkitkan isu ini kerana pada masa kempen pilihan raya, Tan Sri George Chan itu dia seorang calon di kawasan biasa sahaja. Dia bukan lagi seseorang yang penting dalam Kabinet kerana masa itu tidak ada Kabinet. Jadi Suruhanjaya Pilihan Raya haruslah membuat satu cara bagi dia untuk membuang undi dan nasib baik Tan Seng Hin ini dapat peluang membuang undi kerana kelalaian atau kecuai oleh Imigresen. Kalau tidak dia akan hilang peluang ini yang mana ini adalah satu hak asasi kita semua sebagai pengundi.

Jadi saya berharap mungkin dalam masa yang akan datang perkara ini akan berlaku lagi dan Suruhanjaya Pilihan Raya merupakan badan yang paling berkuasa dalam masa kempen pilihan raya haruslah memainkan peranannya menegakkan keadilan dan memberi peluang kepada setiap pengundi yang ada hak mengundi untuk membuang undinya. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Rantau Panjang. Dan selepas ini Timbalan Menteri boleh jawab.

4.21 ptg.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron [Rantau Panjang]: Terima kasih kepada Tuan Pengerusi. Saya juga ingin bercakap berkenaan dengan B.4 - Suruhanjaya Pilihan Raya khususnya apa yang berlaku di negeri Sarawak kerana sebahagian besar peruntukan ini iaitu sebanyak RM22 juta ini diperuntukkan untuk Pilihan Raya Umum Negeri Sarawak.

Tadi boleh dikatakan kesemua Ahli Parlimen yang bangun bercakap menyentuh tentang kedudukan Pilihan Raya Sarawak baru-baru ini, dan saya rasa saya terpaksa juga menyentuh hal Pilihan Raya Sarawak ini kerana Pilihan Raya Sarawak ini merupakan satu pilihan raya yang bersejarah yang penuh dengan insiden-insiden keganasan dan pihak pembangkang khususnya kawan-kawan saya tentang peristiwa-peristiwa yang berlaku di negeri Sarawak khususnya beberapa Dewan Undangan Negeri seperti DUN Sadong Jaya, Beting Maru dan sebagainya.

Tadi saya telah pun menyebut - dan sahabat-sahabat saya telah menyebut - bagaimana peristiwa-peristiwa itu berlaku. Saya tidak hendak mengulangi apa yang berlaku. Cuma apa yang saya hendak sebut di sini ialah perkara-perkara yang sungguh kesal apabila insiden itu berlaku pihak PAS khususnya telah pun membuat laporan polis tetapi pihak polis mengatakan beliau tidak mempunyai kuasa di tempat pilihan raya tersebut kerana beliau diberi tugas untuk menjaga keamanan di tempat mengundi tersebut. Kemudian apabila diadukan kepada RO atau pun pegawai pilihan raya dia juga menjawab demikian dengan mengatakan beliau tidak boleh berbuat apa-apa kerana tidak mempunyai tenaga yang banyak. Beliau hanya ada beberapa orang pegawai dan kakitangan sahaja dalam tempat mengundi tersebut. Apabila perkara ini diadukan lebih atas lagi kepada SPR sendiri, SPR menjawab satu perkara yang cukup-cukup aneh iaitu beliau menyatakan pihak beliau tidak mempunyai pegawai penguat kuasa untuk melarang apa-apa yang berlaku, insiden-insiden yang berlaku di kawasan tempat pilihan raya tersebut kecuali kalau dapat membantunya ialah polis.

Beginilah keadaan yang berlaku di negeri Sarawak. Helah itu terlalu banyak. Kalau ibaratkan orang Melayu kita seolah-olah macam cerita "Bangau oh Bangau", betul-betul seperti itu: Polis helah kepada orang ini, SPR helah kepada orang ini, RO pula helah kepada orang ini. Yang menjadi mangsanya ialah pengundi itu sendiri takut hendak mengundi pembangkang khususnya. Ini berlaku di Sarawak dan memang berlaku. Orang-orang di Sarawak ini aneh sedikit. Beberapa tempat yang saya hadir di Sarawak ini sebahagian besarnya memang polis tidak ada, kadang-kadang memakan masa kita berjalan naik bot itu sampai 2-3 jam tidak jumpa lagi pondok polis.

Ini satu perkara yang aneh yang perlu pihak SPR mengambil berat. Kalau hendak mengadakan pilihan raya pula mesti pastikan polis itu ramai - jangan hanya ada di tempat mengundi sahaja tetapi di tempat-tempat orang berhimpun untuk menunggu kenderaan-kenderaan, umpamanya untuk menunggu bot ke tempat mengundi mestilah ada pegawai polis supaya pihak pengundi tidak diancam oleh mereka yang tidak bertanggungjawab sewaktu pengundian dijalankan.

Satu lagi masalah komputer, oleh kerana di sini juga ada diperuntukkan untuk membeli komputer – barangkali komputer untuk digunakan sewaktu pilihan raya baru-baru ini - tetapi penggunaan komputer oleh SPR ini terlalu terhad pada pandangan saya, di mana hanya dimasukkan data-data atau maklumat pengundi sahaja dalam komputer yang ada oleh SPR. Kalau dikira bagi negeri-negeri yang maju seperti Amerika dan sebagainya mereka ini telah ke depan. Mereka telah menggunakan semaksimum yang boleh komputer tersebut. Mereka mengira undi pun menggunakan komputer sekarang ini. Kita tidak. Kita masih lagi menggunakan dengan secara manual atau pun cara biasa – cara membilang satu-persatu. Ini satu perkara yang perlu diambil perhatian oleh SPR supaya komputer yang dibeli itu digunakan semaksimum yang boleh di masa hadapan ini.

Kalau kita tengok Barisan Nasional pula, memang sebahagian besarnya tidak ada mempunyai komputer dan kalau ada komputer pun memang tidak digunakan di tempat-tempat mengundi tetapi digunakan di daerah pedalaman untuk mengutip pengundi sahaja. Saya berjumpa sendiri di beberapa tempat seperti yang saya duduk ialah di Manggu, di Udak, di Supak, Pusak, Semarang di dalam DUN Beting Maru dalam Parlimen Batang Lupar. Sayang Ahli Parlimennya pada petang ini tidak ada. Saya memang berada di situ mengaku seperti mana yang disebutkan oleh beliau semalam mengatakan saya orang nombor dua daripada kanan ini berada di Manggu di kawasan Parlimen Batang Lupar kerana saya berada di sana. Tetapi saya melihat komputer digunakan oleh UMNO di sana hanya semata-mata untuk mengutip pengundi sahaja – dimasukkan data-data pengundi dan diculakan di hujung nama itu ialah kalau BN, BN dan kalau Pas, Pas. Kemudian ditunjukkan kepadanya. Dibukakan komputer ditunjukkan kepada pengundi. Nama A, misalnya Mohamad bin Abdullah, “Mohamad bin Abdullah, kamu di hujung nampaknya mirip kepada Pas. Macam mana? Betul tidak betul? Ini komputer sudah trace nama.” Mereka mengatakan bahawasanya mengundi ini sudah tidak ada rahsia lagi. Ini cara penggunaan salah oleh Barisan Nasional. Kita menggunakan komputer untuk memudahkan pengundian, dia mengguna komputer untuk mengutip pengundi-pengundi yang berada di kawasan pedalaman. Ini satu perkara yang patut diawasi oleh pihak Suruhanjaya Pilihan Raya kerana salah guna komputer ini juga menjadi satu perkara yang agak melanggar tata susila pilihan raya.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Sebentar tadi sahabat saya telah bertanya kepada pihak Timbalan Menteri berkaitan dengan peruntukan sebahagian daripada RM21 juta ini digunakan untuk menyelenggarakan pengundian bagi seorang pengundi yang terpaksa menghabiskan perbelanjaan sebanyak RM70,000 dan dengan sewa helikopter dan sebagainya, walau pun berakhir dengan pihak pengundi tersebut tidak keluar mengundi.

Kalau dilihat sini kononnya seolah-olah Barisan Nasional ini betul-betul mengamalkan demokrasi tulen. Tetapi apa rasionalnya kalau kita tengok pula apa yang berlaku di dalam daftar pemilih pilihan raya. Yang tadi kerana seorang hendak menyelamatkan supaya boleh mengundi, supaya keluar memberi tanggungjawab sebagai seorang pengundi untuk memilih kerajaan, habiskan RM50,000.

Tetapi kalau kita tengok pula di dalam hal yang lain pula, sebahagian besar pengundi-pengundi digugurkan. Ada pula di antaranya yang saya berjumpa sendiri ada beberapa orang kampung daerah pedalaman ini diambil kad pengenalnya oleh orang yang tidak saya kenali, tetapi dianggapkan mereka itu mungkin berlagak sebagai pegawai atau pun benar-benar pegawai - tidak tahulah - kononnya untuk memproses untuk mendapatkan bantuan, bentuk wang tunai atau pun bentuk input pertanian kepada pengundi tersebut dan prosesnya kononnya terpaksa kad pengenalan ini dibawa ke Kuching kerana ibu pejabat untuk proses untuk mendapat bantuan ini di Kuching dengan memakan masa hingga dua tiga empat hari.

Akhir sekali sewaktu hari mengundi itu pun kad pengenalan ini tidak sampai kepada beliau dan beliau tidak dapat mengundi. Sayangnya kita hendak memberi

laporan kepada polis, tempat-tempat yang saya sebutkan tadi – di Manggu, Udak, Supak memang - tidak ada balai polis, tidak ada polis. Ini satu perkara yang perlu difikirkan oleh pihak SPR.

Apabila berlaku penyelewengan, berlaku sesuatu perkara yang melanggar peraturan pilihan raya, undang-undang pilihan raya, kita hendak melaporkan perkara ini berlaku, polis tidak ada. Kawasan pedalaman jauh pula. Jadi, saya mencadangkan supaya masa hadapan ini, sebelum kita hendak menyediakan pilihan raya di tempat pedalaman ini hendaklah ada, mengatitkan dahulu polis sekejap, walaupun tidak tetap tetapi letaklah polis dalam sebulankah, polis-polis untuk menjaga keamanan atau pun membimbing rakyat di kawasan itu supaya mereka ini boleh mengundi dengan tenang, supaya kad pengenalan ini tidak diambil, tidak disalahgunakan sewaktu pilihan raya berlaku.

Dan, saya tengok pula, dan saya terjumpa juga sebahagian besar di kalangan orang-orang sana memang tidak daftar sebagai pengundi sebagaimana yang disebut oleh sahabat saya tadi. Ramai pemuda-pemuda yang umur sudah 21 tahun mempunyai anak dua, tiga orang tetapi masih lagi tidak mendaftar sebagai pengundi.

Tuan Saupi bin Daud: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ada yang bangun ya, Yang Berhormat.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Ya, silakan.

Tuan Saupi bin Daud: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat bagi Rantau Panjang, adakah Yang Berhormat bersetuju bahawa perkara-perkara yang Yang Berhormat sebut tadi daripada segi kelemahan-kelemahan yang dibuat oleh SPR dan juga kedudukan masyarakat Sarawak yang tidak begitu mahir di dalam arena politik dan pilihan raya ini menyebabkan Kerajaan Negeri Sarawak tetap dengan dasarnya iaitu dasar menutup pintu kepada ahli-ahli pembangkang, parti-parti pembangkang daripada Semenanjung dan juga kepada UMNO sendiri, tidak dibenarkan masuk ke Sarawak supaya perkara-perkara ini dapat dikekalkan dan keadaan pemerintahan dan keadaan kemunduran rakyat ini daripada segi pemikiran rakyat tentang demokrasi tidak dapat dinikmati dengan sepenuhnya. Minta penjelasan.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Memangnya kalau kita melihat sendiri apa yang berlaku di Sarawak sewaktu pilihan raya baru-baru ini, kita lihat ada pertembungan sedikit berlaku. Ada sebahagian besarnya adalah untuk menyedarkan rakyat supaya mereka itu betul-betul bertanggungjawab untuk keluar mengundi, untuk memilih satu kerajaan yang mereka fikir baik.

Ada satu lagi ialah mereka itu lebih suka rakyat kekal dengan kebodohan mereka itu, supaya kalau boleh, kalau yang anti kerajaan jangan keluar mengundi, kalau boleh, itu hasrat dia. Dan, kalau boleh penggunaan kemudahan-kemudahan yang diberikan oleh pihak kerajaan khususnya SPR itu jangan digunakan dengan secara sewenang-wenangnya, kalau boleh penggunaannya terhad, saya sudah sebut tadi, terhad. Jadi, komputer yang sepatutnya digunakan untuk menyemak daftar pemilih tetapi komputer juga digunakan untuk mengugut pengundi kononnya pilihan raya sekarang ini pengundi-pengundi tidak lagi rahsia. Itu yang digunakan sekarang ini, kita nampak jelas apa yang berlaku di Sarawak ini.

Apatah lagi mereka ini ghairah untuk mengekalkan kedudukan di Sarawak itu, mereka sanggup membuat apa sahaja asalkan mereka boleh menang, boleh memerintah. Melanggar peraturan pilihan raya itu diketepikan di sana. Dan, kita lihat anak-anak muda seperti yang saya sebut tadi, ada anak muda yang telah 21 tahun yang tidak daftar pemilih dan ada juga anak muda yang berumur 19, 20 tahun, itu memang tidak boleh didaftarkan sebagai pemilih kerana mereka ini tidak cukup umur sebagaimana yang dihadkan atau pun disyaratkan oleh pihak Suruhanjaya Pilihanraya.

Suruhanjaya Pilihanraya, kalau ditanya kenapa umur 19 tahun, 20 tahun

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Tebrau bangun ya.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Sekejap. Kalau ditanya kenapa – saya tidak bagi. Kalau ditanya kenapa umur 19 tahun, 20 tahun tidak boleh didaftar sebagai pengundi. Suruhanjaya Pilihanraya akan menjawab kerana mereka ini

umurnya belum matang lagi. Tetapi kalau kita lihat pula umur 19 tahun, 20 tahun itu ramai yang telah pun dipilih menjadi tentera, dipilih menjadi polis dan menjadi kakitangan kerajaan lain seperti pembantu tadbir dan sebagainya.

Waktu itu kalau kita bertanya kenapa umur 19 tahun sudah boleh mendapat pekerjaan seperti ini. Jawabnya ialah mereka ini telah matang. Inilah *double standard* nya. Sewaktu hendak kepada rakyat dikatakan 19 tahun sudah matang, waktu tidak hendak kepada rakyat, tidak mahu beri hak kepada rakyat, dikatakan umur 19 tahun, 20 tahun masih lagi tidak matang. 21 tahun ke atas barulah matang. Sila

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya tengok Yang Berhormat bercakap ini memang Yang Berhormat ini tidak mahu mengakuilah keputusan sudah dibuat oleh rakyat di negeri Sarawak dan Barisan Nasional telah berjaya dengan cemerlang. Itu pilihan rakyat. Yang Berhormat ini kalau di Terengganu tu menang, ha, itu Suruhanjaya betul, baik kerana PAS menang.

Bila di kawasan di mana-mana pihak pembangkang PAS kalah, salah, macam-macam Yang Berhormat timbulkan. Seperti yang Yang Berhormat timbulkan konon yang anti kerajaan jangan keluar, kemudahan-kemudahan membuat apa suka, langgar peraturan, ini satu tuduhan kepada Suruhanjaya. Tidak baik Yang Berhormat. Yang Berhormat ini kalah bukan sikit, teruk. Jadi, Yang Berhormat setujukah kalau Kerajaan Barisan Nasional di negeri Sarawak telah berjaya seolah-olah Yang Berhormat hendak menafikan bahawa rakyat sudah salah memilih kerajaan. Kalau di Terengganu, ha itu betul, rakyat pilih kerana PAS menang.

Yang Berhormat kena rasional sikitlah, baiklah dia punya cara itu – pemikiran. Tidaklah tuduh asal kalah sahaja, ha, ini sebab, ini sebab, tuduh Suruhanjaya dan sebagainya.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Saya melihat Yang Berhormat ini tidak ada modal lain, kalau bangun bertanya, itu sahaja modalnya. Masalah tidak berdosa kah, berdosa kah, itu sahaja, macam dia itu alim sangat, itu sahaja caranya. Saya cakap ini ialah, memang pihak kerajaan tidak akan

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, hendak bagi jalan atau tidak?

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Cukup, cukup. Tidak bagi sudah, saya jawab dahulu. Memang pihak kerajaan tidak akan bercakap seperti mana yang saya bercakap ini kerana kalau pihak kerajaan sendiri mendedahkan perkara ini, mungkin bala atas diri mereka itu. Sebab itu mereka, kalau mereka sudah tahu pun mereka diam, ini perangai mereka. Perangai Ahli-ahli Parlimen Barisan Nasional, ini perangai dia. Apatah lagi orang berada di Sarawak, di kawasan ini.

Ada setengah Ahli Parlimen itu, apa yang berlaku di kawasan dia, buruk kawasan dia, tidak ada jambatan, tidak ada sekolah, tidak ada telefon, tidak ada api, tidak ada air, pun senyap sahaja. Ada juga macam itu, sedangkan dia mewakili rakyat. Kalau saya berada di sini satu minggu, saya boleh mengetahui berapa buah sekolah yang tidak ada air, tidak ada elektrik, kampung tidak ada telefon, tidak ada hospital, tidak ada klinik pun, tidak ada sebarang infrastruktur di sana. Saya boleh beritahu satu-persatu. Itu kalau saya duduk se minggu di sana. Bagaimana Ahli Parlimen berada 4 tahun, 5 tahun tidak boleh mendedahkan perkara ini di Parlimen? Takut? Mari di Parlimen bercakap hal dunia, bercakap hal IT, globalisasi dan sebagainya.

Di kampung dia sendiri, saya boleh tunjuk satu-persatu saya ada senarai di sini. Sekolah-sekolah yang tidak mempunyai telefon, tidak mempunyai faks, tidak mempunyai api, tidak mempunyai elektrik, tidak mempunyai air. Itu kawasan yang kecil saya duduk, kawasan lain.....

Datuk Douglas Unggah Embas: [Bangun]

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Silalah.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat.

Datuk Douglas Unggah Embas: Tuan Pengerusi, kita sekarang dalam peringkat jawatankuasa, Yang Berhormat saya fikir sudah terlalu jauh, jadi saya fikir dia patut berhenti.

Tuan Pengerusi: Ya, saya pun hendak tegur tadi [Ketawa] Ya, Yang Berhormat bercakap berkenaan dengan Perbelanjaan ini. [Disampuk]

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Saya balik kepada SPR ini, ada perkara yang saya belum sentuh di sini berkenaan dengan SPR ialah berkaitan dengan satu perkara yang barangkali kesilapan berlaku sama ada pihak SPR atau pihak yang lain. Iaitu waktu awal tahun dahulu pihak SPR mengumumkan pada kali ini daftar pemilih hendaklah digunakan IC baru, nombor IC baru, nombor kad pengenalan baru.

Setiap daftar pemilih hendaklah menggunakan nombor pendaftaran baru. Walaupun kita bagi IC kita, ada dua nombor, satu nombor lama, satu nombor baru. Semuanya dimasukkan nombor kad pengenalan baru, itu pihak SPR buat pengumuman. Tetapi apa yang berlaku dalam daftar yang paling baru sekali, 2001 ini, ialah dimasukkan nama IC yang lama di ruangan B ini, dimasukkan IC yang lama. Kebetulan pula ruangan B ini ialah - saya baca di sini ruangan B: "Bagi mereka-mereka yang baru/baru hendak daftarkan" ataupun yang pindah, masuk di B dipanggil di sini.

Dimasukkan nama-nama, nombor-nombor IC lama, kemudian kebetulan pula mereka ini telah pun mati. Macam mana boleh berlaku orang yang telah mati lama sudah dimasukkan kembali sebagai daftar dalam ruangan daftar pemilih B. Ini adalah bagi orang yang baru masuk. Kalau tidak ada bantahan dan tentangan ia akan menjadi dalam daftar A pula. Ini satu perkara yang pelik.

Kalau hendak katakan mereka ini pindah daripada kawasan lain ke kawasan lain, adalah tidak munasabah kerana mereka sudah mati, kecuali pindah daripada dunia ke akhirat sahaja. Kemungkinan berlakukah seorang ini pindah daripada dunia ke akhirat dimasukkan pula ke sini? Hendak mengundi di mana? Mengundi di akhirat? Ini satu kesilapan yang besar. Saya minta pihak Menteri memberi penjelasan kenapa perkara ini berlaku. Dan ini bukti, buku ini saya bawa sendiri.

Sedangkan dengan SPR ini kita memberitahu kepada mereka itu orang yang mati, kita bawa surat mati kepada mereka itu supaya nama orang-orang mati ini dibuang dan dimasukkan ke ruangan C, mereka tidak terima. Mereka mengatakan: "Awak tidak berhak, yang berhak ialah pihak pendaftar". Pihak pejabat pendaftaran sahaja yang berhak menentukan sama ada orang ini mati atau tidak, tetapi kalau pihak pejabat pendaftaran tidak hantar surat mati ataupun senarai orang-orang yang mati maka nama itu kekal di situ. Ini cukup-cukup aneh. Saya boleh buktikan dan saya bawa pun satu persatu surat mati tetapi dimasukkan pula ke sini.

Jadi, saya mintalah penjelasan supaya di masa hadapan tidak akan berlaku dan inilah di antara barangkali perkara-perkara yang akan berlaku pengundi hantu ini. Memang hantu sungguhlah ini kalau sudah mati. Kalau berlaku pengundian memang hantu sungguh sebab dia sudah mati. Itu benda-benda yang saya hendak sebutkan di sini dan saya hendak mencadangkan di sini supaya bagi menghadapi pilihan raya akan datang ini saya mencadangkan supaya SPR mengadakan kod perlakuan ataupun *code of conduct*. Ini satu.

Yang kedua supaya jangan ada parti-parti politik yang berkempen untuk mengaburi mata rakyat atau membodohkan rakyat supaya mengundi sepanjang pilihan raya. Sebagaimana yang disebutkan oleh sahabat-sahabat saya tadi, kalau kita tidak ada kod pilihan raya maka akan berlaku berterusanlah perkara-perkara yang tidak diingini berlaku. Saya mengharapkan perkara ini (kod perlakuan) juga dibuat supaya dengan adanya parti-parti politik yang mengugut rakyat bahawa mengundi ini tidak terjamin kerahsiaannya lagi, saya bimbang dan takut-takut pegawai-pegawai kerajaan pula terpengaruh. Setakat ini hanya orang-orang kampung, orang-orang pedalaman sahaja terpengaruh dengan cara atau taktik yang digunakan oleh puak Barisan Nasional dalam keghairahan untuk mendapat kemenangan dalam pilihan raya. Sekian terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, Timbalan Menteri jawab. Yang Berhormat panjangkah jawapan itu?

4.42 ptg.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Douglas Uggah Embas]: Tidak berapa panjang.

Tuan Pengerusi, bagi pihak Jabatan Perdana Menteri saya mengucapkan terima kasih kepada semua yang telah memberi pandangan, kritikan dan cadangan mengenai belanjawan yang telah diadakan di depan kita ini. Kita faham mengapa pihak pembangkang membuat berbagai tuduhan dan begitu emosional khasnya mengenai keputusan pilihan raya negeri Sarawak yang lepas. Tetapi, Tuan Pengerusi, tidaklah perlu untuk pihak pembangkang meneruskan usaha untuk menghina rakyat Sarawak. Walaupun kami mundur, walaupun kami kurang pembangunan tetapi rakyat Sarawak tahu juga apa dia komputer, rakyat Sarawak tahu juga pembangunan.

Dan tidaklah perlu untuk ahli dari PAS menghina Ahli Parlimen dari Sarawak khasnya Ahli Parlimen bagi Batang Lupa, kerana saya tahu PAS memang bertungkus lumus untuk memenangi kawasan Beting Mero tetapi mereka gagal. Mengapa gagal? Kerana pembangunan ada di sana. Untuk makluman Yang Berhormat, kawasan Beting Maru taburan bekalan elektrik luar bandar dia 99%, hampir semua kampung ada elektrik. Adakah ini bukan pembangunan? Jadi saya percaya kita jangan terlalu emosional sehingga menghina rakyat Sarawak. Sebab itulah parti pembangkang tidak mendapat tempat dan ditolak terus oleh rakyat Sarawak kerana kadang-kadang ucapannya ada menghina orang Sarawak.

Walaupun bagaimanapun, saya berharap semua pihak menerima keputusan pilihan raya negeri Sarawak yang telah memberi mandat kepada Barisan Nasional untuk memerintah lima tahun lagi. Walaupun kita mendapati dalam ucapan-ucapan Yang Berhormat tadi banyak aduan, banyak perkara-perkara disentuh, jadi saya tidak hendak menjawab setiap tuduhan itu kerana kita ada peruntukan dalam undang-undang pilihan raya di mana mana-mana pihak yang tidak berpuas hati mengenai perjalanan pilihan raya, ada salah guna kuasa ataupun ada perkara yang disentuh misalnya seperti yang dituduh oleh Yang Berhormat tadi ada orang *highjack* IC, pihak yang berkenaan bolehlah mengadu dan membuat petisyen seperti yang diperuntukkan dalam Akta Pilihanraya.

Tuan Pengerusi, SPR berpuas hati dengan perjalanan pilihan raya di Sarawak dan kita berasa bangga kerana inilah kali pertama kita dapat mengadakan pengundian dalam satu hari di negeri Sarawak. Jadi, kita juga berterima kasih kepada kedua-dua Yang Berhormat bagi Sibu dan Selangau yang telah mengiktiraf jasa dan pengorbanan SPR untuk mengadakan pilihan raya di negeri Sarawak baru-baru ini.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Jeli tadi telah bertanya mengapa kos perbelanjaan pilihan raya begitu tinggi. Saya berharap Yang Berhormat bagi Jeli dan rakan-rakan yang lain yang mempersoalkan kos ini memahami bahawa Negeri Sarawak hampir seluas negeri Semenanjung Malaysia ini dan cara-cara perhubungan begitu susah sekali. Oleh yang demikian, maka SPR perlu gunakan tidak kurang dari 41 buah helikopter. Jadi, itulah sebab mengapa kos pilihan raya di Sarawak menjangkau RM22 juta.

Yang Berhormat bagi Kota Melaka mencadangkan bawah satu *post mortem* di antara parti-parti politik akan diadakan. Untuk makluman Yang Berhormat, sebelum pilihan raya Negeri Sarawak kita mengadakan satu perbincangan di antara pelbagai parti di Kuching di mana kita menjelaskan berbagai peraturan dan berbincang dengan semua parti politik mengenai peraturan pilihan raya. Jadi, cadangan Yang Berhormat ini adalah satu cadangan yang baik dan kita akan pertimbangkan dan kita berharap Yang Berhormat menyampaikan hasrat ini kepada SPR.

Yang Berhormat bagi Kota Melaka juga menyentuh mengenai pelaksanaan MS ISO 9000 di Majlis Daerah Alor Gajah. Sangat dukacita kalau apa yang berlaku didapati oleh Yang Berhormat. Kita minta Yang Berhormat majukan perkara ini kepada pihak Biro Pengaduan Awam. Matlamat MS ISO 9000 adalah untuk meningkatkan kecekapan, ketelusan pentadbiran kerajaan kerana dengan adanya MS ISO 9000 ini kita berharap setiap jabatan akan merancang apa dia hendak buat, dokumenkan apa dia rancang, dan laksanakan apa dia telah dokumenkan. Jadi, dengan cara itu ianya akan lebih telus, lebih mantap dan lebih jelas. Adalah mustahil kerana ada MS ISO 9000 ini CF itu lambat dikeluarkan. Jadi, kita harap Yang Berhormat dapat menyampaikan perkara yang disentuh tadi.

Yang Berhormat bagi Selangau menyebut tentang menyusun semula tempat mengundi. Kita berterima kasih kepada Yang Berhormat. Kita berharap Yang Berhormat akan memberitahu kepada SPR untuk membantu menasihati kita macam mana tempat mengundi yang lebih sesuai supaya ramai lagi penduduk-penduduk di

tempat tertentu dapat membuang undi. Mengenai pengambilan tugas tempatan SPR, dengan seboleh-bolehnya akan mengambil pegawai-pegawai tempatan untuk bertugas dengan SPR.

Akhirnya saya ingin menjawab mengenai perkara yang disentuh oleh Yang Berhormat bagi Rantau Panjang tadi iaitu mengenai pendaftaran nama-nama di mana Yang Berhormat ada mempunyai bukti bahawa pengundi itu sudah mati.

Jadi, Tuan Pengerusi, SPR yang dari masa ke semasa menyemak dan membersihkan segala senarai pengundi ini dan di sini saya berharap semua pihak akan mengambil bahagian dan menyumbang kerana dalam....

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: *[Bangun]*

Datuk Douglas Uggah Embas: Tunggu, saya belum habis ayat. Kerana dalam peraturan kita, kita ada membuat pameran dan semasa pameran itu, orang ramai diminta membuat aduan kepada SPR untuk menyatakan bahawa ada nama yang tidak kena, ada nama yang sudah meninggal dan sebagainya dan SPR akan mengambil tindakan atas aduan-aduan tersebut.

Tuan Pengerusi: Ya, Rantau Panjang.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Persoalan yang timbul sekarang ini ialah bukan kata orang itu baru mati. Kalau orang itu baru mati, okaylah kita kata tetapi sekarang ini orang sudah mati lama dimasukkan kembali, itu satu yang peliknya.

Kemudian masa yang diberi untuk kita membuat bantahan dan tuntutan ialah masanya dua minggu, sedangkan masa untuk pendaftaran yang diberi adalah masa yang begitu panjang tetapi notis masa yang diberi kepada kita hanya dua minggu. Dipamerkan untuk kita buat tuntutan atau bantahan kepada sebarang kesilapan nama.

Jadi, saya minta masa itu dipanjangkan dan apa yang berlaku itu ialah kenapakah pihak SPR itu boleh mendaftarkan orang yang telah mati. Sudah tentu ICnya tidak ada. Siapa yang mendaftarkan orang yang telah mati itu? Ha ini, orang yang sudah mati lama, 10 tahun, 20 tahun, kemudian naik kembali nama dia dengan menggunakan IC yang lama. IC baru dia sudah tidak ada. Ini persoalan yang berlaku.

Buktinya saya ada buku ini. Kalau pihak Yang Berhormat hendak, saya boleh bagi. Saya boleh buktikan.

Datuk Douglas Uggah Embas: Tuan Yang di-Pertua, yang pertama, 14 hari sudah cukup memadai untuk seorang seperti wakil rakyat untuk membaca senarai yang dipamerkan oleh SPR. Takkan Yang Berhormat akan mengambil masa yang begitu panjang untuk mengkaji segala senarai yang dipamerkan? Kalau Yang Berhormat betul-betul hendak menolong dan membantu, saya rasa 14 hari itu cukup.

Mengenai nama-mana yang mungkin khasnya dalam Pilihanraya Negeri Sarawak kerana negeri Sarawak terlalu luas dan besar seperti mana Yang Berhormat maklum, walaupun Yang Berhormat terikat di Beting Maru sahaja kerana hendak memenangi Beting Maru walaupun kalah, tetapi ada di pedalaman, di Bario dan sebagainya adalah susah untuk rakyat jelata untuk melaporkan seseorang itu telah meninggal.

Maka, kalau dia tidak dilaporkan, bagaimana SPR tahu yang dia telah meninggal? Inilah yang menjadi masalah tetapi kita dari SPR berusaha minta bantuan ketua masyarakat, wakil rakyat dan sebagainya untuk membantu kita untuk membersihkan senarai pendaftar pemilih ini.

Jadi, dengan itu saya sekali lagi mengucapkan terima kasih. Segala perkara yang telah ditimbulkan yang tidak dijawab akan diambil perhatian oleh Kementerian supaya usaha-usaha pengurusan SPR ini berjalan dengan lancar untuk kepentingan bersama.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM22,010,000 untuk Maksud B.4 dan RM4,900,000 untuk Maksud B.7 di bawah Jabatan Perdana Menteri jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM22,010,000 untuk Maksud B.4 dan RM4,900,000 untuk Maksud B.7 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM10 untuk Maksud P.7 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan Tambahan Ketiga bagi tahun 2001 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak RM10 untuk Maksud P.7 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan (Tamb.)(Bil.3) 2001.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBAHKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

Menteri Pembangunan Luar Bandar [Dato' Haji Azmi bin Khalid]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1), Majlis Mesyuarat hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga pukul 8.00 malam dan selepas itu Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan kepada esok hari.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Douglas Uggah Embas]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, seperti biasa dalam masa kita berbincang dalam Jawatankuasa Perbekalan Tambahan, kita hadkan selama 10 minit seorang. Kalau tidak kita susahlah hendak menghabiskan kerja kita. Jadi, sekarang saya hadkanlah perbahasan kepada 10 minit kerana belum lagi dihadkan oleh Pengerusi-pengerusi tadi.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Maksud P.16 [Anggaran Pembangunan (Tamb.) (Bil.3) 2001] –

Tuan Pengerusi: Kepala Pembangunan P.16 di bawah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan terbuka untuk dibahas. Ya, Serdang.

4.55 ptg.

Dato' Yap Pian Hon [Serdang]: Tuan Pengerusi, saya mengambil bahagian dalam perbahasan dalam maksud P.16, Butiran 00100 – Balai Bomba dan Bangunan, tambahan sebanyak RM70 juta untuk membiayai bayaran kemajuan balai bomba termasuk di negeri Selangor.

Tuan Pengerusi, Balai Bomba Seri Kembangan telah siap dibina tetapi kini tidak tahu apa sebab kereta-kereta bomba dan kelengkapannya masih belum disampaikan ke Balai Bomba Seri Kembangan di mana komitmen kerajaan melalui Yang Berhormat Timbalan Menteri pada persidangan bulan Julai yang lalu telah menyatakan bahawa Balai Bomba Seri Kembangan akan mula berkhidmat dan berfungsi pada bulan Julai tahun ini.

Jawapan ini telah disiarkan dalam surat khabar tetapi saya tunggu sehingga kini Balai Bomba Seri Kembangan masih belum berfungsi dan tidak berkhidmat walaupun ada kebakaran berlaku baru-baru ini dan terpaksa memanggil kereta bomba dari Kajang untuk memberi perkhidmatan memadamkan api yang berlaku ketika itu.

Penduduk-penduduk di sekitar Seri Kembangan tertanya-tanya apakah sebabnya Balai Bomba Seri Kembangan telah siap dibina tetapi tidak boleh digunakan, tidak boleh memberi bantuan semasa kejadian kebakaran yang berlaku itu walaupun komitmen kerajaan ada mengatakan pada bulan Julai tahun ini akan bermula. Oleh yang demikian, saya minta pihak kerajaan untuk memberi penjelasan sebab-sebab kelambatan untuk memberi perkhidmatan dan berfungsi bagi Balai Bomba Seri Kembangan itu kerana ini penting di situ.

Dan saya juga difahamkan bahawa Balai Bomba Seri Kembangan sekarang telah dijadikan sebagai pusat latihan. Bukan berfungsi untuk memadamkan api tetapi latihan pegawai-pegawai dan kakitangan yang baru. Jadi, inilah satu pertanyaan daripada rakyat, apakah sebab jadi sedemikian itu? Adakah kerana Balai Bomba Seri Kembangan itu akan mengubah jenis perkhidmatan?

Oleh yang demikian, saya minta pihak Yang Berhormat memberi satu tarikh yang tepat supaya rakyat tidak akan bimbang dan keliru terhadap pembukaan rasmi dan juga perkhidmatan serta fungsi Balai Bomba Seri Kembangan dengan secepat mungkin kerana para penduduk di situ telah menunggu dan memperjuangkan untuk membina balai bomba di situ selama 7 hingga 8 tahun.

Tuan Pengerusi, suka saya merujuk kepada Butiran 00400 – Penyelenggaraan Bangunan Bomba dan Pili Bomba, sebanyak RM5 juta untuk penyelenggaraan dan baik pulih bangunan balai bomba dan pili bomba yang sedia ada di seluruh negara. Masih terdapat permohonan untuk membaiki atau membina pili-pili bomba begitu susah untuk mendapatkannya.

Satu kebakaran berlaku di Taman Seri Serdang dan terdapat bahawa jaraknya pili bomba tidak ada, terpaksa begitu jauh untuk mendapatkan air untuk memadamkan kebakaran yang telah berlaku. Saya kemukakan perkara ini kepada pihak yang berkenaan untuk mewujudkan pili-pili bomba di kawasan tersebut untuk mencegah kebakaran itu tetapi sehingga kini tidak ada jawapan. Maka, saya mintalah cara mana permohonan untuk mendapatkan dan membina pili bomba? Cara yang lebih cekap dan lebih cepat supaya rakyat dapat mengelakkan kebakaran dan menikmati perkhidmatan memadamkan api di situ. Ini penting.

Walaupun peruntukan diberi untuk pili bomba yang sedia ada untuk membaikinya tetapi juga cara mana untuk memohon untuk membaiki pili-pili bomba yang tidak berfungsi itu. Ini penting untuk mengelakkan sebarang kejadian yang berlaku.

Dengan demikian saya menyokong peruntukan tambahan ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, Bentong.

5.00 ptg.

Tuan Liow Tiong Lai [Bentong]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya mengucapkan terima kasih kerana memberi peluang untuk menyertai perbahasan Maksud P.16 Jabatan Bomba dan Penyelamat. Di kawasan saya Bentong telah berlaku kebakaran lebih kurang tiga kali dalam tahun ini dan didapati memang terdapat kekurangan dari segi bekalan-bekalan bomba untuk memastikan keberkesanan bomba dalam membantu ahli-ahli bomba untuk memadamkan api. Setelah satu kebakaran yang besar berlaku di Kampung Perting, Bentong, lebih kurang 88 buah rumah telah hangus terbakar dan saya telah pun menulis surat merayu kepada Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan agar dapat membekalkan satu kereta bomba yang lebih baru ke pejabat Bentong tetapi sehingga ke hari ini masih tidak ada jawapan. Sebenarnya di balai bomba Bentong ini ada dua buah kereta bomba tetapi salah sebuah darinya telah dipinjam untuk ke daerah lain dan hanya tinggal sebuah kereta bomba sahaja yang berada di bandar Bentong.

Memandangkan kawasan Bentong ini adalah satu kawasan yang luas dan memerlukan kakitangan dan juga bekalan yang banyak termasuk juga menjaga keselamatan di lebuhraya Kuala Lumpur-Karak, kita berharap kementerian dapat

mengambil berat tentang permintaan-permintaan balai bomba Bentong agar kereta dan juga kereta bomba dapat disediakan dengan sebaik-baiknya.

Dalam hubungan ini juga saya telah mendapat banyak rayuan daripada pasukan bomba sukarela di kampung-kampung baru, di kawasan saya ada 14 buah kampung baru dan ada lebih kurang lima atau enam kampung baru, pasukannya menubuhkan pasukan bomba sukarela dan kebanyakan daripada mereka ingin merayu untuk mendapatkan pam air daripada Jabatan Bomba. Oleh itu adalah diharapkan permintaan ini dapat diberi perhatian. Tambahan pula banyak rayuan kepada kita bahawa badan-badan sukarela ini tidak mendapat apa-apa bantuan dan sumbangan kewangan daripada Jabatan Bomba, mahu pun elaun bulanan. Oleh itu saya berharap kementerian dapat memberikan pertimbangan pada tahun-tahun yang akan datang bagaimana untuk kita menggariskan polisi agar badan-badan sukarela ini dapat diberi elaun dan diberikan penghargaan yang sepatutnya. Seperti yang dikatakan oleh Ahli Parlimen bagi Serdang tadi, banyak kebakaran di kampung-kampung baru kebanyakannya diselamatkan oleh bomba-bomba sukarela, kerana kalau menunggu pasukan bomba daripada balai bomba memang memakan masa yang lama kerana jaraknya begitu jauh. Kita tidak salahkan balai bomba tetapi memandangkan keadaan-keadaan kampung baru di kawasan-kawasan luar bandar adalah jauh daripada bandar, maka pasukan sukarela ini adalah amat perlu dan telah nyata dan jelas sekali bahawa pasukan sukarela ini adalah amat penting bagi kampung-kampung yang terpencil ini.

Oleh itu adalah tidak terlalu berlebihan untuk kita meminta supaya kerajaan memberi sedikit penghargaan kepada pasukan-pasukan sukarela ini. Kalau boleh kita memberikan sumbangan elaun bulanan untuk membolehkan mereka menjalankan latihan-latihan dan membantu keselamatan di kawasan kampung. Kita perhatikan bahawa ramai ahli-ahli sukarelawan ini selalunya tercicir, selepas latihan mereka tidak ada minat lagi dan terus tercicir daripada pasukan tersebut. Pasukan bomba kena melatih ahli-ahli sukarelawan yang baru, ini kadang-kadang satu-satu kampung itu hangat-hangat tahi ayam, hanya selepas dua tiga minggu berlatih selepas itu berdiam setahun, dua tahun dan langsung tidak ada aktiviti-aktiviti yang lain.

Oleh itu adalah penting bahawa sekiranya kementerian ada rancangan atau apakah langkah-langkah yang perlu diambil untuk menghidupkan, memberikan motivasi dan juga memberikan semangat baru kepada pasukan-pasukan bomba sukarela kita ini. Saya juga ingin menyahut seruan Yang Berhormat bagi Serdang tadi bahawa pili-pili bomba yang sedia ada sekarang kadang-kadang tidak berfungsi. Apabila dilaporkan ke balai bomba kadang-kadang ada jawapan mengatakan bukan tanggungjawab mereka kerana kalau tidak ada air ini adalah masalah Jabatan Bekalan Air, tidak ada kena mengena dengan balai bomba. Oleh itu kalau asyik memberi alasan-alasan sebegini kita kluatir bahawa sesuatu kebakaran di satu kampung itu, maka rakyat dan negara akan kehilangan dan menghadapi kerugian yang besar.

Oleh itu saya berharap sekiranya ada apa-apa pili bomba yang tidak ada bekalan air yang mencukupi maka adalah juga merupakan tanggungjawab pihak bomba untuk menyelaraskan kerja-kerja ini dengan Jabatan Bekalan Air. Saya rasa kerja-kerja penyelarasan ini perlu dijalankan dengan sebaik-baiknya. Dengan kata-kata itu saya menyokong.

Tuan Pengerusi: Ya, Sila, Yang Berhormat bagi Sibu.

5.08 ptg.

Tuan Robert Lau Hoi Chew [Sibu]: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya hanya ingin bertanya bila pasukan bomba baru di Sibu akan dibina, dengan kos berapa dan berapa luasnya tanah kalau disediakan oleh Jabatan Bomba. Tuan Pengerusi, saya ingin bertanya apakah rancangan yang akan diberikan oleh kementerian berkenaan kebakaran di rumah-rumah panjang di seluruh Sarawak kerana sentiasa saya menyaksikan kalau ada kebakaran di rumah panjang semuanya akan terbakar. Ini banyak merugikan dan tambahan pula majoritinya penduduk-penduduk di rumah panjang ini adalah orang miskin. Oleh itu bagaimana cara akan diberikan oleh Jabatan Bomba untuk menasihatkan mereka di dalam membina atau design rumah panjang baru mereka supaya mereka mempunyai fire-break - dengan izin. Ini di luar pengetahuan saya, saya mahukan penjelasan dari Yang Berhormat Timbalan Menteri. Sekian.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat bagi Tebrau.

5.09 ptg.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan [Tebrau]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ada satu dua perkara sahaja hendak dibangkitkan dalam membahaskan Maksud P.16 Jabatan Bomba dan Penyelamat berhubung dengan balai bomba dan juga bangunan. Butiran 21 dan juga bomba dan penyelenggaraan bangunan bomba 2.3 yang berjumlah RM 80 juta.

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya hendak tahu sedikit dasar pihak Jabatan Bomba membina balai bomba dan juga bangunan di satu-satu kawasan atau di satu tempat. Saya ambil contoh di satu kawasan seperti di kawasan saya sendiri di Tiram, dahulu 15-20 tahun kawasan ini tidak begitu ramai, orang ramai berpindah ke kawasan sekitar kawasan Tiram, tetapi dalam tempoh tidak berapa tahun ini agak begitu mendadak sekali perpindahan orang ramai di kawasan itu dengan adanya projek perumahan, dengan ada projek-projek industri yang dibina begitu banyak dan juga penghijrahan orang ramai di kawasan tersebut. Begitu banyak sekali, tetapi pihak Jabatan Bomba saya tidak tahu, saya berapa kali sudah memohon tetapi tidak diambil perhatian ataupun ada masalah saya tidak tahu, tetapi saya hendak bertanya dasar bangunan adakah diambil kira. Okay, dalam suatu jangka masa yang pendek penghijrahan dan pembinaan-pembinaan pembangunan di satu-satu kawasan itu agak begitu mendadak sekali.

Saya ingat kalau dasar itu bergantung kepada yang saya sebutkan itu tadi, maka sudah sewajarnya pihak bomba membina sebuah balai di bandar Tiram. Sekarang ini ada satu balai bomba di Johor Bharu. Daripada Johor Bharu hendak pergi ke Tiram lebih kurang 40 kilometer. Itu jalan hendak pergi ke Tiram tidak begitu mudah kerana begitu sesak dengan kenderaan yang ada dan ada pernah berlaku beberapa kebakaran tetapi pihak bomba terlambat datang kerana masalah jauh di mana balai bomba itu di Johor Bharu, hendak pergi ke kawasan bandar Tiram yang saya sebutkan dekat 40 kilometer.

Jadi dari segi pembinaan inilah saya minta kalau boleh Jabatan Bomba. Saya minta ini bukan berdasarkan kepada kawasan tetapi kerana penghijrahan dan peminat rumah banyak betul Tun, beribu penduduk agaknya daripada 1,000 sudah jadi dekat 6,000 dengan rumah, kilang yang begitu banyak sekali. Jadi saya minta dari segi kategori yang saya sebutkan tadi diberi keutamaan dalam pembinaan balai bomba dan juga bangunan seperti di kawasan Tiram.

Yang kedua, rakan-rakan lain pun sudah menyebut dari segi pili bomba. Saya timbulkan kerana masalah juga. Banyak pili bomba ini yang tidak dijaga ataupun siapa yang mengawal pili-pili bomba ini? Adakah JBA yang bertanggungjawab dalam menjaga pili bomba ini ataupun Jabatan Bomba itu sendiri ataupun siapa yang membuat kajian dan menyiasat di mana patut pili-pili bomba itu diadakan di sesuatu kawasan sebab ada berlaku kebakaran, bila pergi ke kawasan itu tidak ada pili bomba.

Jadi saya tidak tahu dari segi Jabatan Bomba ini ada tidak pegawai yang membuat penyiasatan secara keseluruhan di sesuatu kawasan yang perumahannya begitu banyak, di mana kedudukan pili bomba termasuk juga di kawasan saya ada setingan dan sebagainya, Tuan Pengerusi. Jadi saya haraplah dalam masalah pembinaan pili-pili bomba ini sama ada Jabatan Bomba ataupun JBA dua-dua jabatan ini bertanggungjawab dalam pili bomba ini. Jadi saya harap perkara ini dapat diberi perhatian serius kerana kita khuatiri takut berlaku kebakaran.

Akhirnya berhubung dengan latihan bomba. Saya tidak tahu berapa kerap kali pihak bomba mengadakan latihan mengatasi masalah kebakaran mengejut terutama di bangunan-bangunan tinggi. Kita khuatir sekarang ini macam-macam boleh berlaku. Jadi saya tidak tahu sejauh mana pihak bomba mengadakan latihan di bangunan-bangunan tinggi sampai 20-30 tingkat umpamanya di Bangunan Kembar Petronas dan juga di tempat-tempat lain, macam mana cara hendak menyelamatkan kalau berlaku kebakaran. Ada atau tidak pernah dibuat latihan oleh Jabatan Bomba ke bangunan-bangunan yang tinggi itu supaya kita kena waspada sebelum berlaku.

Kita kenalah cari alat yang kita hendak gunakan kalau berlaku 20-30 atau 60 tingkat, jadi macam mana? Hanya mencukupi dengan alat yang sedia ada? Kalau tidak, maknanya dia kena buat persediaan. Jadi bila berlaku, ada alat yang boleh dinaikkan begitu tinggi, itu terpulang kepada teknikal bahagian Jabatan Bomba, dia lebih arif. Cuma maksud saya dari segi latihan dan juga cara-cara macam mana

menyelamatkan kalau berlaku di bangunan-bangunan yang saya sebutkan tadi. Terima kasih, itu sahaja Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Ya, Sri Aman.

5.14 petang.

Tuan Jimmy Lim Donald [Sri Aman]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Tiga perkara sahaja dan saya gembira oleh kerana saya nampak Timbalan Menteri dari Sarawak yang akan mendengar oleh kerana beliau lebih tahu tentang keadaan di Sarawak. Pertama, Tuan Pengerusi, saya nampak di Sarawak penempatan bomba ini adalah *town centric*, ia ditempatkan di pekan-pekan. Jadi bilakah bomba ini akan *go rural*, pergi ke luar bandar oleh kerana di luar bandar juga di kawasan saya rumah panjang begitu banyak yang berdekatan antara satu sama lain dan penghuninya beribu-ribu tetapi tidak ada perkhidmatan bomba. Jadi bilakah kementerian Yang Berhormat akan pergi ke luar bandar dan membantu orang di rumah panjang yang seperti ini?

Yang kedua, saya ingin tahu sama ada pegawai-pegawai bomba digalakkan untuk pergi ke rumah panjang dan mengikut Jabatan Penerangan apabila kita ada perhimpunan sivik (*civic assembly*) supaya dapat menerangkan kepada orang di luar bandar apa yang harus dibuat untuk menjaga keselamatan mereka dan apa yang harus dibuat apabila ada kebakaran.

Pertanyaan saya seterusnya, apakah pertolongan yang diberi oleh Jabatan Bomba ini. Kita nampak kalau Kementerian Kesihatan mereka ada mengarahkan Pembantu Kesihatan – *Health Assistant* pergi ke rumah panjang memberi ceramah, memberi ubat di sana sini dan begitu juga Kementerian Pertanian ada juga pergi ke rumah panjang menceritakan dan memberi perkhidmatan dan saya ingin tahu sama ada bomba ini ada diarahkan untuk berbuat sedemikian.

Saya harap dan saya minta kepada Timbalan Menteri supaya apabila Yang Berhormat-Yang Berhormat, Ahli Dewan Rakyat, Ahli Dewan Undangan Negeri pergi ke rumah panjang juga apabila ada permohonan dari Jabatan Penerangan supaya turut serta supaya kita dapat mengatasi masalah ini bersama.

Yang akhirnya, saya juga kadang-kadang dilawati oleh orang-orang yang inginkan sijil bomba yang diberi oleh bomba apabila mereka hendak mengadakan sesuatu perdagangan di premis-premis dan kedai-kedai dan mereka kadang-kadang merungut oleh kerana sijil dari pihak bomba ini datang dengan begitu lewat dan adakah pihak bomba ini diberi satu *time frame* apabila permohonan dibuat untuk melawat, memeriksa premis-premis berapa minggu dan berapa bulankah mereka harus mengeluarkan sijil ataupun memberi satu kata putus sama ada premis itu sesuai atau tidak oleh kerana selama ini saya belum ada peluang untuk menerima keterangan dari kementerian. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, Selangau.

5.18 petang.

Tuan Joseph Mauh anak Ikeh [Selangau]: Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Nanti sekejap, nanti sekejap Selangau. Ada Peraturan Mesyuarat. Ya, Kota Melaka.

Tuan Kerk Kim Hock: Ya, Tuan Pengerusi, saya minta nasihat daripada Tun atas Peraturan 36 (4) oleh kerana saya baru masuk dari luar, di mana saya telah ditanya oleh pemberita berkenaan pengakuan yang telah dibuat oleh Yang Berhormat Kinabatangan. Dia telah mengaku kepada pemberita bahawa pagi ini dia telah menggunakan bahasa yang kotor terhadap Yang Berhormat Bukit Mertajam.

Tuan Pengerusi: Siapa dia?

Tuan Kerk Kim Hock: Jadi saya cadangkan supaya dia minta maaf dan kita boleh selesaikan masalah ini.

Tuan Pengerusi: Siapa dia?

Tuan Kerk Kim Hock: Yang Berhormat bagi Kinabatangan. Kalau dia berani mengaku kepada pemberita dan hendak siarkan dalam berita, lebih baik minta maaf kepada Yang Berhormat Bukit Mertajam. Dia tahu apa dia cakap pagi ini. Dia sendiri

mengaku kepada press tadi. Semua tanya saya beri komen. Mengapa seorang yang berani mengaku dia telah mengeluarkan bahasa yang kotor, kenalah minta maaf kepada Dewan ini, bukan pergi cakap dengan press apa yang dia cakap. Ini satu perkara yang tidak betul. Saya harap dapat sedikit nasihat daripada Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Kejadian yang jadi pagi tadi Yang Berhormat.....

Datuk Bung Moktar bin Radin: Check *Hansard* dulu.

Tuan Pengerusi: Sekejap Kinabatangan. Saya tidak panggil Yang Berhormat bangun ya. Kejadian yang terjadi pagi tadi, jadi mengikut Peraturan Mesyuarat kita, apa-apa satu perkara yang bersangkutan paut dengan hak keistimewaan kena dibuat pada masa itu.

Tuan Kerk Kim Hock: Kalau dia selesai, mengapa dia hendak pergi mengaku kepada pemberita dan tidak mahu meminta maaf kepada orang yang berkenaan? Ini bukan satu perkara yang kita hendak hebohkan kepada pemberita. Lagipun kita memang tidak dengar. Pemberita dengar. Dia pergi mengaku sekarang, cakap dia ada buat. Apa tujuannya pun saya tidak faham tetapi saya hendak dapatkan nasihat daripada Tun, itu sahaja. Kalau tidak besok semua keluar surat khabar yang Yang Berhormat Kinabatangan berani mengaku telah menggunakan bahasa yang kotor tetapi Dewan tidak boleh buat apa-apa.

Tuan Pengerusi: Betul Kinabatangan apa yang dikatakan itu? Betul atau tidak?

Datuk Bung Moktar bin Radin: Memang betul, Tuan Pengerusi. Kita memang bertanggungjawab. Sebab saya terpenggil begitu, bukan sahaja Bukit Mertajam, termasuk Tanjong, kita berdiri di sini, isu pagi tadi ada, dia pun keluar *sign* dengan saya begini. *[Menunjukkan isyarat tangan]* Apa ini? *[Dewan gamat seketika]*. Ini, saya nampak. Apa makna? Kalau you tarik, saya tarik. You tidak tarik, sorry.

Satu lagi, daripada KeADILan, cakap Perdana Menteri bohong, pembohong, bodoh. Apa itu? Kalau dia orang boleh cakap, kita tidak boleh cakap?

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin: Kalau dia orang tarik, saya tarik. Kalau dia orang janji tidak bikin, saya tidak bikin. Terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, ya. Selangau sila.

5.22 ptg.

Tuan Joseph Mauh ak Ikeh [Selangau]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya hanya menyentuh beberapa perkara mengenai dengan Maksud P.16, Jabatan Bomba dan Penyelamat. Di bawah Butiran Projek 00200, Kereta-kereta Bomba dan Kelengkapan di mana tambahan sebanyak RM5 juta adalah dikehendaki bagi membiayai projek perolehan, peralatan dan kelengkapan bomba termasuk portable high-pressure compressor dan penyelamat dan sebagainya.

Jadi, kita telah tahu Tuan Pengerusi, di Sarawak sering berlaku kebakaran, bukan sahaja di kampung-kampung atau di rumah panjang, tetapi juga di bandar-bandar, di pekan-pekan kecil. Misalnya, saya ambil contoh di bandar Tatau di kawasan saya, lebih 30 buah kedai telah terbakar. Dan begitu juga di pekan Selangau. Saya telah mengemukakan perkara ini beberapa kali di Dewan yang mulia ini bahawa saya rasa patut adakan balai bomba di bandar Tatau, sebuah daerah di negeri Sarawak yang tidak ada balai bomba. Jadi, saya harap kementerian yang berkenaan boleh merancang sama ada di bawah Rancangan Malaysia Kelapankah atau sekurang-kurangnya sekarang membekalkan kereta bomba bagi daerah Tatau dan pekan Selangau oleh kerana di Selangau juga tempoh hari - tahun yang lepas - lebih 29 buah kedai juga telah terbakar.

Yang kedua, saya ingin bertanya berkenaan dengan peruntukan sama ada kementerian ada membekalkan - saya telah beberapa kali juga mengemukakan perkara ini - membekalkan water pump atau pemancut air di mana kampung-kampung atau rumah panjang itu yang dekat sungai atau yang ada kolam, kalau boleh peruntukan ini saya fikir tidak banyaklah. Dalam kelompok rumah panjang dapat menggunakan enjin, peruntukan saya fikir tidak kurang ataupun lebih di antara RM5,000 ke RM10,000 untuk

mengadakan pemancut air bagi rumah-rumah panjang atau kampung-kampung yang berkenaan.

Yang ketiga, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri berkenaan dengan elaun bomba sukarela kerana bomba sukarela ini telah dipanggil untuk berkursus dan sebagainya dan adakah pihak kementerian boleh memberi elaun sedikit sebanyak kepada mereka yang telah bertungkus lumus untuk mengambil kursus, menghadiri seminar dan sebagainya? Adakah mereka ini dibekal dengan alat-alat tertentu seperti *water pump* dan sebagainya? Saya rasa, kalau mereka hanya kursus sahaja, balik ke kampung tidak ada enjin dibekalkan pun, saya rasa tidak guna. Jadi bagi saya, saya rasa kalau boleh, satu pasukan bomba sukarela itu dibekal dengan enjin-enjin tertentu supaya mereka balik ke kampung atau tempat-tempat mereka, masing-masing dapat berlatih atau menunjukkan kepada rumah-rumah panjang supaya mereka dapat menggunakan cara dengan praktis dan sebagainya.

Jadi yang akhir sekali Tuan Pengerusi, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, berkenaan dengan bomba di Sibu yang saya rasa sudah lama menunggu apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Tuan Robert Lau, di mana tempat terletak balai bomba di Sibu tidak sesuai lagi. Tempatnya kecil dan Yang Berhormat telah pergi ke tempat untuk melihat dengan sendiri. Saya rasa sudah tiba masa bahawa tempat balai bomba di Sibu dipindah ke kawasan yang lebih baik dan dibekalkan dengan alat-alat moden dan sebagainya. Jadi, saya rasa tidak ada yang lain. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya Jeli.

5.27 ptg.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad [Jeli]: Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan selamat sejahtera kepada Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian. Seterusnya, saya ingin menyentuh kepada Butiran 002000, Kereta-kereta Bomba dan Kelengkapan yang berjumlah RM5 juta. Jadi, kita perhatikan bahawa umumnya bila menyebut Jabatan Bomba, sebelum daripada berlaku peristiwa runtuhnya bangunan Highland Towers berhampiran dengan Zoo Negara dekat Taman Sri Ukay, umumnya memahami dan menyangka bahawa Jabatan Bomba ini lebih difokuskan kepada hal-hal kebakaran. Tetapi selepas daripada peristiwa tersebut, maka, Jabatan Bomba telah mula mengembangkan sayapnya dan nampak aktif dari hal-hal penyelamatan.

Tambahan pula, Tuan Pengerusi, kita perhatikan bahawa negara kita lebih kurang 20 tahun kebelakangan ini, kita mempunyai banyak bangunan-bangunan yang tinggi dan saya perhatikan bahawa kemudahan bomba masih lagi di tahap menggunakan *ladder*, dengan izin, dengan menggunakan tangga.

[Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]:
mempengerusikan Jawatankuasa]

Bilakah masanya pihak kementerian merasakan kita perlu meningkatkan keupayaan dan juga kelengkapan peralatan-peralatan bomba agar ianya juga mencakupi sepertimana yang ada di negara-negara maju, kerana kita perhatikan bahawa bilamana kebakaran melibatkan bangunan yang tinggi-tinggi, sepertimana Menara Berkembar Kuala Lumpur dan juga bangunan-bangunan yang melebihi daripada 20 tingkat ke atas, maka saya fikir bahawa teknologi menggunakan tangga mungkin sudah tidak begitu sesuai.

Sebab itu, saya merasakan bahawa sudah sampai waktu dan ketikanya Jabatan Bomba dan penyelamat boleh memikirkan bila tahap kewangan mengizinkan untuk memikirkan supaya ada mempunyai kemudahan sama ada helikopter dan juga kapal terbang penyelamat sendiri sepertimana Jabatan Polis Diraja Malaysia. Ini bermakna Jabatan Polis Diraja Malaysia pada dahulunya pun terpaksa menggunakan kapal terbang hak milik Tentera Udara Diraja Malaysia tetapi, bilamana melihat kepada tugas-tugas yang lebih mencabar, maka Jabatan Polis Diraja Malaysia telah membeli beberapa biji kapal terbang dan juga helikopter - terutamanya helikopter - dan ianya dimanfaatkan secara berkesan khususnya kita lihat dari segi hendak memantau perhimpunan-perhimpunan walaupun perhimpunan tersebut perhimpunan yang halal.

Jadi, kita perhatikan bahawa Jabatan Bomba, saya rasa sudah sampai waktunya, kita memikirkan untuk membeli kelengkapan-kelengkapan yang lebih

bersesuaian dengan masalah-masalah dan keadaan semasa, bukan hanya terbatas kepada kebakaran sahaja, tetapi juga kepada menyelamatkan nyawa-nyawa yang tersepit di gunung-gunung, melibatkan nyawa-nyawa dan juga umpamanya kapal-kapal yang mungkin tenggelam, yang hampir tenggelam di laut-lautan dan sebagainya.

Kita hendaklah fokuskan imej Jabatan Bomba itu kepada satu imej ala *Rescue 901*, dengan izin, insya-Allah, kerana kita sudah hendak mencapai negara maju. Jadi, saya fikir mungkin waktunya sudah sepatutnya hampir untuk Jabatan Bomba berfikir ke arah itu kerana kalau kita masih menggunakan tangga, maka kita masih lagi menggunakan teknologi lama.

Itulah sahaja apa yang saya hendak beri pandangan kepada pihak kementerian dan pihak kerajaan supaya mengambil perhatian tentang hal ini supaya kita dapat menyelamatkan nyawa dengan lebih tepat, lebih efisien dan lebih munasabah mengikut pada keadaan semasa.

Sekian, terima kasih. Wassalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Kuala Selangor selepas itu Timbalan Menteri menjawab.

5.32 ptg.

Tuan Mohamed Sayuti bin Said [Kuala Selangor]: Assalamualaikum Warahmatullahi Wabarakatuh. Salam Sejahtera kepada Tuan Pengerusi, Ahli-ahli Yang Berhormat dan para pegawai yang saya hormati sekalian.

Saya ingin mengambil bahagian dalam membahaskan Maksud P.16, Jabatan Bomba dan Penyelamat dalam Butiran 00100 bagi Balai Bomba dan Bangunan. Dan juga Butiran 00200 – Kereta-kereta Bomba dan Kelengkapan.

Saya ingin menyarankan kepada pihak kementerian, ada tiga cadangan yang mana dalam sesi Parlimen yang lalu saya telah menyuarakan di kawasan saya yang mana balai bomba daerah adalah bangunan yang terlalu lama, yang mana wujudnya sebelum kemerdekaan lagi. Baru-baru ini jarak di antara balai bomba dengan tempat kebakaran tidak sampai 2 kilometer. Tetapi apa yang berlaku oleh kerana kereta-kereta bomba yang begitu lama dan juga kurang berfungsi, dengan ini saya ada tiga persoalan kepada pihak kementerian yang mana saya nyatakan dalam sesi Parlimen yang lalu mengenai dengan tapak pembinaan yang baru ada.

Cumanya adakah, pembinaan baru Balai Bomba Kuala Selangor ini dimasukkan dalam RMK-8, satu. Yang keduanya, di kawasan saya mempunyai bilangan pengundi lebih kurang 60,000 orang pengundi yang mana hanya terdapat dua balai bomba sahaja iaitu Bomba di Balai Bomba Kuala Selangor dan juga di Batang Berjuntai. Saya mencadangkan supaya didirikan lagi sebuah balai bomba di kawasan Sungai Buloh, sebuah pekan yang sedang membangun.

Jadi, apa yang saya harapkan yang mana lima bulan yang lalu di kawasan Sungai Sembilan berlaku kebakaran yang melibatkan deretan kedai yang mana hampir semuanya musnah oleh kerana balai bomba di antara Kuala Selangor dengan lokasi tempat kebakaran ini begitu jauh dan habis musnah.

Namun begitu dalam RMK-8 ini saya mengharap kalau dahulunya Pekan Kuala Selangor sekarang ini menjadi Bandar Baru Kuala Selangor supaya dapat di upgrade kan mengenai dengan pembinaan baru Balai Bomba Kuala Selangor dan juga di Sungai Buloh. Seperti juga kawasan-kawasan Ahli-ahli Parlimen yang lain bahawasanya pembangunan hari ini sudah pun begitu ketara membangun. Justeru itu apa yang saya harapkan kepada kementerian untuk mengambil langkah-langkah untuk demi menjaga harta benda di kawasan-kawasan terutama di bangunan-bangunan yang baru.

Mengenai dengan masalah Bomba Sukarela di mana di kawasan saya ada dua Badan Balai Bomba Sukarela yang mempunyai peralatan sendiri. Yang mana baru-baru ini yang saya katakan tadi ada kebakaran yang berlaku oleh kerana ada dua bomba sukarela ini memberikan bantuan yang mana tidak melibatkan kebakaran ini berlarutan ataupun berpindah ke tempat yang lain. Justeru itu saya mengharap kepada pihak kementerian memberikan tambahan peralatan yang mana mereka berusaha sendiri untuk membantu mengenai dengan kebakaran ini.

Dengan ini saya mengharapkan kepada pihak kementerian mengambil kira bahawa pembinaan balai-balai bomba ini perlu disegerakan oleh kerana kawasan saya adalah merupakan kawasan yang membangun dan juga balai bomba yang saya katakan tadi adalah begitu lama iaitu sejak sebelum merdeka. Itu sahaja dan terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, sila Timbalan Menteri menjawab.

5.36 ptg.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Datuk Peter Chin Fah Kui]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang ambil bahagian dalam perbahasan ini.

Sebenarnya terdapat lapan Ahli-ahli Yang Berhormat yang berminat dalam tajuk yang kita bincangkan pada petang ini. Terlebih dahulu saya sebagai umumnya ingin hendak memberi maklumat tentang pembinaan balai bomba di dalam Rancangan Malaysia Kelapan ini. Sebenarnya kementerian ini sedang dalam proses mengadakan pembinaan balai-balai bomba.

Sebenarnya buat masa sekarang kita masih sibuk untuk menyiapkan projek-projek yang diluluskan dalam RMK-7. Walau bagaimanapun, kita harapkan dalam tahun ini atau separuh tahun hadapan kita akan dapat siapkan semua projek dalam RMK-7 dan kita akan terus sambung kepada projek-projek yang kita dapat kelulusan daripada pihak kerajaan di dalam RMK-8 ini. Sedikit maklumat yang akan saya berikan ialah dalam RMK-8 ini kita jangkakan akan membina 124 buah balai bomba baru di seluruh negara. Sama ada kita dapat capai angka itu tertaklukkan kepada tanah-tanah yang kita dapat daripada pihak kerajaan negeri dan juga peruntukan yang kita dapat daripada pihak Treasury.

Oleh itu sebab itu, maka saya tidak dapatlah petang ini untuk memastikan sama ada projek-projek yang kita cadangkan, seperti di Selangor kita cadangkan sejumlah 16 buah balai bomba yang perlu dibuat tetapi seperti yang Kuala Selangor sebut tadi, minta projek baru di Sungai Buloh tetapi sama ada kita dapatkah akhirnya membina sesuatu projek balai bomba itu saya sebut tadi, tertakluk kepada sama ada pihak negeri akan menentukan tapak yang kita minta itu.

Walaupun saya fahamlah ada juga sebilangannya..., tetapi kecil, tapak-tapak yang sudah diluluskan oleh pihak negeri. Untuk maklumat Ahli-ahli Yang Berhormat, di situlah kita akan terus apabila kita siapkan projek-projek RMK-7 itu kita akan teruskan di tapak-tapak yang sudah diluluskan oleh pihak kerajaan negeri yang mana kita akan mengusahakan untuk membina balai-balai baru di dalam RMK-8 itu.

Untuk menjawab Ahli Yang Berhormat bagi Serdang mengenai Balai Bomba Seri Kembangan, ingin saya sebutkan Yang Berhormat kalaulah dalam jawapan saya yang saya sebut kita boleh berfungsi dalam bulan Julai tetapi sekarang belum dapat, saya minta maaflah sebab maklumat yang saya terima daripada pegawai saya bila saya jawab soalan Yang Berhormat.

Berita yang terkini yang saya dapat dalam tangan saya ialah kita sekarang sedang menjalankan latihan kepada kakitangan yang kita akan letakkan dalam balai baru itu dan apabila tamatnya latihan ini, kita akan letakkan pegawai itu di dalam balai baru dan saya rasa ini tidak lama lah Yang Berhormat. Saya tidak diberitahu di sini tetapi kita harapkan dalam bulan November ini kita harapkan dapat ditamatkan latihan ini, apabila tamatnya latihan kita akan meletakkan pegawai di dalam balai baru itu.

Dari segi peralatan saya rasa itu tidak ada masalah, kita memang ada dan kita harapkan Yang Berhormat dalam bulan November ini kita akan beroperasi di Seri Kembangan.

Mengenai pili bomba Yang Berhormat dan juga Yang Berhormat-Yang Berhormat yang lain yang juga menyentuh tentang perkara ini. Pili bomba ini memang kita berhasrat untuk memperbaharui pili-pili bomba yang agak rosak sebab pili-pili yang dahulu itu di tanam oleh pihak pekerja-pekerja yang menyiapkan sesuatu jalan kadangkala itu ditanam oleh tar dan sebagainya supaya kita susah hendak cari mana pili-pili bomba yang lama itu. Maklumlah pili-pili bomba ini antaranya ialah pili-pili bomba yang sudah lama wujud dan kita giat sekarang untuk memperbaharui pili-pili

bomba yang sudah rosak dan kita dapatlah satu peruntukan yang agak besar RM5 juta daripada pihak Treasury untuk menjalankan tugas ini, baik pulih pili-pili bomba di seluruh negara. Kita haraplah dengan siangnya banyaklah lagi pili-pili bomba di seluruh negara boleh digunakan untuk masa kecemasan.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Serdang bangun Yang Berhormat. Sila.

Dato' Yap Pian Hon [Serdang]: Tuan Pengerusi, minta jasa daripada Yang Berhormat Menteri. Sukacita saya dapat *commitment* daripada kerajaan untuk memberi peruntukan banyak lagi seperti RM5 juta untuk memulihkan pili-pili bomba yang rosak. Cara mana untuk memohon? Kalau ada terdapat sesuatu kawasan itu pili bomba rosak, cara mana untuk mengemukakan permohonan untuk membaikinya. Prosedur yang begitu, saya kira ini hantar terus surat kepada Jabatan Bomba atau Bekalan Air? Supaya untuk mendapat tahu pelan induk membaiki kerosakan itu.

Datuk Peter Chin Fah Kui: Terima kasih Yang Berhormat, memang sebarang maklumat kalau dapatlah disampaikan kepada balai-balai yang terdekat dengan kawasan tersebut supaya pegawai-pegawai yang menjaga balai itu akan mengambil perhatian menyampaikan maklumat tersebut kepada ibu pejabat di Kuala Lumpur ini. Dan kita akan cubalah dengan sedaya upayanya membaik pulih mana-mana pili bomba yang sudah rosak.

Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat juga untuk skim pili bomba ini kita pun ada galakan pihak orang ramai terutamanya pihak NGO atau pihak jawatankuasa kampung atau jawatankuasa kawasan perumahan untuk bekerjasama dengan pihak Jabatan Bomba supaya sama-sama menjaga atau memelihara pili bomba supaya kalau ada pili bomba ini sudah rosak atau vandalism berlaku terhadap sesuatu pili maka kita boleh sama-sama menyampaikan maklumat tersebut kepada pihak Jabatan Bomba dan juga kalau dapatlah tolonglah bersihkan kawasan tersebut terutamanya di dalam kawasan perumahan terdekat dengan pihak penduduk di sana.

Dan untuk makluman juga Yang Berhormat sekalian, pegawai-pegawai dalam setiap balai bomba memang diarahkan untuk jaga untuk meronda kawasannya supaya pili-pili bomba ini diperiksa dengan sekurang-kurangnya satu kali dalam 3 bulan supaya pili bomba ini sentiasa dipelihara dan dapat digunakan dalam masa kecemasan.

Mengenai kereta-kereta bomba yang baru ini, untuk maklum Ahli Yang Berhormat, kementerian sudah dalam peringkat akhir untuk mendapatkan lebih banyak lagi kereta-kereta bomba dan juga peralatan seperti pam air, pam angkut yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi, bagi pasukan-pasukan bomba sukarela. Saya rasalah dengan adanya pamnya yang sekarang yang dibekalkan oleh pihak penender kita bolehlah tidak lama lagi menghantarkan pam-pam tersebut kepada pasukan-pasukan yang kita sudah tentukan untuk mendapat untuk terima pam-pam berkenaan dan saya minta Yang Berhormat sabarlah, kita akan membekalkan pam tersebut kepada seluruh negara nanti.

Saya pun akuih kita tidak dapat dalam masa yang singkat membekalkan kepada setiap pasukan bomba sukarela ini untuk mendapatkan satu pam atau peralatan yang mencukupi tetapi itulah satu matlamat kita iaitu kita hendak membekalkan sekurang-kurangnya satu pam dan hose bagi setiap pasukan bomba sukarela supaya mereka dapat berfungsi.

Walau bagaimanapun, mengenai perkara elaun yang disebutkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian tadi, memang saya bersetujulah kita perlu ada satu sistem *reward*, dengan izin, kepada pihak anggota-anggota bomba sukarela apabila mereka menjalani latihan atau mengadakan pergerakan untuk memadamkan api di kawasan mereka dan oleh sebab itu, maka sekarang kita sudah ada satu kertas yang kita sudah bincang dengan pihak Treasury supaya kita boleh mengadakan satu skim elaun, walaupun bukan elaun bulanan yang diminta oleh Ahli Yang Berhormat tadi, seperti Yang Berhormat bagi Bentong, tetapi kita sekurang-kurangnya adalah juga saya sebutkan tadi sistem *reward*, dengan izin, kepada pihak anggota yang rajin, yang terus mengikuti latihan-latihan yang dijalankan oleh pihak Jabatan Bomba dan Penyelamat dan kita haraplah dengan adanya skim elaun itu maka kita akan lihatlah pihak pasukan bomba sukarela ini akan menjadi satu pasukan yang benar-benar berkesan dan benar-benar aktif.

Tentang program yang kita sediakan bagi pasukan-pasukan bomba sukarela ini, kita memang ada selain daripada menjalankan latihan, kita juga ada setiap dua tahun sekali mengadakan satu konvensi atau konvensyen bagi pasukan-pasukan bomba sukarela di mana kita menjemput wakil-wakil dari semua pasukan bomba sukarela ini daripada seluruh negara untuk berkumpul di dalam satu tempat mana-mana negeri yang setuju untuk menjadi tuan rumah, kita akan mengadakan satu konvensi bagi mereka supaya mereka sama-samalah bertukar fikiran, sama-samalah mereka merangsangi atau pasukan bomba sukarela atau pergerakan bomba sukarela ini supaya mereka rasa ada semangat yang lebih lagi, apabila mereka tubuh dengan banyak lagi anggota-anggota bomba sukarela daripada lain-lain kawasan di seluruh negara.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat dari Sarawak ini, terutamanya Yang Berhormat bagi Sibu, saya ingin hendak sebut di Sibu ini kita memang ada satu balai bomba dan kuarters baru bagi menggantikan balai yang sedia ada di tengah-tengah bandar Sibu dan balai baru ini akan bernilai RM8 juta dan sekarang dalam proses tender dan saya rasa tidak lama lagi kalau saya tidak silap proses itu sudah habis dan kita akan memastikan manakah kontraktor yang akan membina balai baru ini.

Mengenai balai-balai yang lain di Sarawak, dalam Rancangan Malaysia Yang Kelapan, kita sudah bercadang, ini cadangan sahaja, untuk membina 23 projek baru di Sarawak, di banyak tempat termasuk Tatau Yang Berhormat sebutkan tadi, ini kita akan cubalah melaksanakannya. Saya sebutlah awal-awal tadi, semua ini projek baru, balai bomba ini tertakluklah kepada jumlah kewangan yang kita terima setiap tahun dalam budget.

Kalaulah budget baru bagi tahun 2002 ini kalau kita terima banyak peruntukan, maka kita bolehlah melaksanakan projek-projek baru ini yang lebih lagi, kalau jumlah yang kita terima bagi tahun 2000 sedikit sahaja, maka kita akan tangguhkan cadangan kita untuk membina balai baru.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Sarawak, saya memang sedarlah sebab saya datang dari Sarawak, masalah kebombaian di rumah panjang ini, macam mana kita boleh memperluaskan perkhidmatan bomba ke rumah panjang dan kepada kawasan-kawasan pedalaman seperti Bario dan sebagainya. Saya memang rasa ini satu perkara yang rumit dan saya sedang mencari jalan selain daripada mewujudkan lebih banyak lagi pasukan bomba sukarela.

Kalaulah kita hendak membinakan balai bomba di setiap kawasan pedalaman ini, maka adalah susah sedikit, sebab kita tahulah di kawasan pedalaman kita pun tidak ada jalan raya yang elok, yang bagus bagi kenderaan, bagi jentera bomba itu. Maka yang saya rasa ini adalah cara alternatif kita untuk cuba memberi perkhidmatan kepada kawasan pedalaman di negeri Sarawak dan Sabah.

Akhirnya Yang Berhormat bagi Jeli sebutkan tentang pasukan khas untuk menangani masalah di bangunan-bangunan tinggi di seluruh negara kita ini. Ingin saya memaklumkan kepada Yang Berhormat sekalian, memang Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia sudah ada cara, sebenarnya sudah ada rancangan atau sudah ada cara untuk memastikan setiap bangunan tinggi itu dilengkapi dengan peralatan dan juga dari segi reka bentuknya supaya bangunan-bangunan tinggi ini apabila berlaku bencana atau kecemasan, maka terutamanya peralatan-peralatan yang sedia ada di dalam bangunan tinggi ini boleh digunakan dahulu dan selepas itu barulah peralatan dari luar digunakan. Peralatan luar itu yang saya sebutkan itu ialah pelbagai seperti jentera tangga yang kita boleh gunakan lebih tinggi, *turn table*, dengan izin, jentera bomba dengan adanya *turn table ladder*, dengan izin, dan juga kita bolehlah gunakan helikopter yang kita sedia ada. Sebenarnya untuk makluman Ahli Yang Berhormat Jeli, memang kita sudah ada pasukan *air wing* di Jabatan Bomba dan Penyelamat dan kita terima kasihlah kepada Ahli Yang Berhormat bagi Jeli kerana memberi teguran mengenai untuk membaharui dan juga memodenkan pasukan bomba di seluruh negara supaya mereka boleh menghadapi cabaran baru di dalam alaf sekarang, alaf baru ini.

Saya rasa, Tuan Pengerusi, itu sahajalah yang saya dapat jawab dari segi umumnya dan khususnya juga bagi Ahli-ahli Yang Berhormat, memanglah kita sudah faham Jabatan Bomba dan Penyelamat ini perlu ada peruntukan yang lebih. Oleh sebab itu, maka kita mintalah pihak Treasury memberi keutamaan kepada pihak bomba terutamanya dari segi kewangan untuk mendapatkan lebih jentera dan peralatan yang baru dan canggih supaya Pasukan Bomba Dan Penyelamat di seluruh negara akan

menjadi satu pasukan yang berkesan dan dapatlah mengharumi nama Malaysia sebagai satu negara yang mencapai tahap pembangunan yang tinggi.

Dengan itu, saya ucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang memberi teguran dan juga pandangan kepada kementerian mengenai usaha-usaha dalam Jabatan Bomba dan Penyelamat. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, maslahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM80,000,000 untuk Maksud P.16 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan Tambahan Ketiga bagi tahun 2001 di bawah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM80,000,000 untuk Maksud P.16 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan Tambahan (Tamb.) (Bil.3) 2001.

Maksud P. 17 [Anggaran Pembangunan (Tamb.) (Bil.3) 2001] –

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kepala Pembangunan P.17 – Kementerian Belia dan Sukan terbuka untuk dibahas. Ya. Saya beri Yang Berhormat Tanah Merah dahulu.

6.00 ptg.

Tuan Saupi bin Daud [Tanah Merah]: Terima kasih, Tuan Pengerusi kerana memberi kebenaran saya untuk turut sama membahaskan Maksud P.17 – Kementerian Belia dan Sukan.

Saya ingin menyentuh di bawah Perkara 00100 – Institut Kemahiran Belia Negara [IKBN]. Bahawa kita tahu pada hari ini banyak institut-institut kemahiran telah dibina termasuklah Institut Kemahiran MARA, Pusat Giat MARA, Institut Latihan Perindustrian dan sebagainya. Tetapi dalam perkara ini kita harus menyokong lebih banyak lagi institut-institut ini untuk melahirkan belia-belia yang lebih matang dan lebih mahir di dalam menghadapi segala kegawatan ekonomi yang ada.

Di dalam peruntukan yang diberikan kepada negeri-negeri, saya lihat kebanyakan negeri-negeri lain mempunyai peruntukan lebih daripada RM20 juta kecuali Sarawak. Sarawak peruntukan keseluruhannya melibatkan lebih daripada RM38 juta. Jadi saya ingin mendapat penjelasan, adakah IKBN Sarawak ini perlu mendapat peruntukan yang lebih?

Dari segi pusat kemahiran juga kita ingin melihat apakah pengisian sebenar yang telah diberikan oleh pihak kerajaan kepada pelatih-pelatih yang mengikuti kursus-kursus di Institut Kemahiran Belia Negara ini kerana masih terdapat belia-belia yang keluar daripada institut atau pun IKBN ini terpaksa pula mengikuti kursus-kursus yang dianjurkan oleh pihak kerajaan melalui kursus Biro Tata Negara atau pun BTN. Apakah tidak cukup apa yang telah diberikan kepada belia-belia kita sehingga mereka ini terpaksa mengikuti kursus-kursus BTN? Saya difahamkan ada di kalangan belia-belia juga terpaksa mengikuti kursus BTN ini sampai dua tiga kali tetapi mereka tidak mendapat apa-apa kesan yang positif daripada kursus tersebut.

Yang kedua, kalau kita merujuk kepada penghantaran atau pun pengambilan pelatih-pelatih di IKBN ini dan juga kursus-kursus lain yang dianjurkan oleh pihak belia, sebelum ini pihak Kementerian Belia dan Sukan melalui Jabatan Belia dan Sukan telah mengadakan program pinjaman iaitu Program Belia Niaga dengan peruntukan dianggarkan setiap peserta belia dapat meminjam sebanyak RM50,000 untuk mengadakan program atau pun aktiviti-aktiviti yang sesuai dengan kemahiran mereka. Adakah pada hari ini di Semenanjung terutama sekali, pinjaman belia ini atau pun program belia niaga ini telah pun dihentikan tetapi masih lagi diteruskan di Sabah dan Sarawak?

Saya difahamkan adakah kemungkinan bahawa di Semenanjung ini kursus atau pun pinjaman yang diberikan kepada belia tidak berjaya kerana ramai daripada

peminjam-peminjam tidak dapat membayar balik hasil daripada pinjaman mereka walau pun diberi tempoh yang panjang sebelum kutipan semula diambil tetapi projek-projek yang dilaksanakan oleh para belia adalah gagal. Saya juga ingin menarik perhatian adakah benar bahawa sebelum ini projek-projek ini juga telah disalah gunakan terutama sekali oleh ketua-ketua atau pun pemimpin UMNO Bahagian kerana pernah di Negeri Kelantan pemimpin UMNO telah menggunakan nama belia ini.

Sebagai contoh, dengan menggunakan sepuluh orang belia mereka telah mendapat pinjaman sebanyak RM500,000 atau setengah juta, tetapi projek yang dilaksanakan adalah hanya satu sahaja. Projek pemeliharaan ternakan maka projek itu keseluruhan nama belia itu menggunakan satu tempat sahaja dan pegawai belia yang pergi semak pun ditunjukkan pada projek yang sama. Saya minta penjelasan daripada pihak kementerian, adakah perkara-perkara ini yang menyebabkan kementerian terpaksa menghentikan program pinjaman belia atau pun projek belia niaga?

Yang kedua, saya teruskan kepada Perkara 02001 iaitu Pusat Rakan Muda yang melibatkan peruntukan tambahan sebanyak lebih kurang RM12.5 juta iaitu yang melibatkan bayaran kemajuan dan juga bayaran juru perunding untuk 12 pusat Rakan Muda di seluruh negara. Saya ingin bertanya pihak kementerian, sehingga ini Kementerian Belia tidak dapat mengeluarkan satu garis panduan kepada belia. Dasar belia negara sebagaimana Dasar Pertanian Negara (DPN) tidak diikuti oleh belia-belia, pihak kementerian dan juga pegawai-pegawai belia kerana kita lihat program-program belia pada hari ini adalah tidak mempunyai satunya, program jangka panjang dan keduanya, program-program belia ini selalu diubahsuaikan mengikut selera menteri-menterinya.

Umpamanya, saya terpaksa menyebutkan nama di sini kerana ada yang sudah tidak menduduki kabinet dan sebagainya. Zaman Dato' Anwar Musa dahulu cara belianya berlainan; kemudian begitu juga dengan Tan Sri Ghani Othman, umpamanya - yang sekarang ini Menteri Besar Negeri Johor; kemudian Yang Berhormat Tan Sri Muhyiddin Yasin dan akhir sekali Dato' Hishammuddin. Tetapi kita melihat ke empat-empat pemimpin ini, ke empat-empat menteri ini mempunyai gaya dan stailnya masing-masing sehinggakan keadaan belia itu terumbang-ambing, yang mana yang hendak diikuti. Sebelum ini kita memang tahu bahawa sama ada Rakan Muda ini telah pun dipopularkan oleh Tan Sri Ghani Othman dan diikuti oleh pemimpin seterusnya. Tetapi akhir-akhir ini program ini telah tidak menampakkan hasil yang baik, dan terpaksa perkara ini diperbaharui balik oleh pihak kementerian.

Saya dalam bab ini inginlah bertanya adakah pihak kementerian mempunyai satu garis panduan untuk membentangkan di Parliman ini Dasar Belia Negara untuk jangka panjang? Yang keduanya, kalau kita lihat program-program bina mental, bina insan dan bina wadah telah begitu berkurangan pada hari ini. Kalau dulu pernah ada Rakan Masjid, Rakan Sukan dan sebagainya, tetapi pada hari ini belia-belia telah diubah corak dan pandangannya di mana belia-belia kita yang menyertai Rakan Muda pada hari ini lebih ingin menikmati perasaan atau keseronokan menyertai kegiatan belia; lebih ingin menikmati program-program lawatan yang dianjurkan dan juga boleh dikatakan belia ingin bebas daripada tanggung jawab mereka, mungkinlah terhadap keluarga mereka.

Sebab itulah mereka mengambil jalan untuk mengikuti program Rakan Muda yang akhir ini dan telah lari daripada asalnya program ini dilaksanakan. Dan, sebab itulah kalau kita lihat, sewaktu pengukuran yang telah dibuat oleh pihak belia sendiri apabila hendak menilai kejayaan-kejayaan, aktiviti-aktiviti dan program belia pada hari ini ialah melihat kepada kehadiran sesuatu program itu apabila dianjurkan.

Sebab itulah

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila gulung, Yang Berhormat.

Tuan Saupi bin Daud: Ya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa Yang Berhormat sudah habis.

Tuan Saupi bin Daud: Ya. Dan, saya minta juga di akhir ini supaya kementerian memberi tumpuan kepada program-program belia yang akhir-akhir ini agak tidak menentu dan kita lihat belia begitu berani terlibat dengan kes-kes dadah

yang begitu menonjol dan akhirnya juga terlibat dengan kes bunuh, kes liwat, kes rogol dan sebagainya.

Keadaan ini adalah amat menjejaskan dan memperlihatkan bahawa budaya dan juga belia yang ada di negara kita ini terumbang ambing dan tidak dipimpin ke arah yang lebih baik. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Larut.

6.12 ptg.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Yang Berhormat Dato' Speaker. Saya ingin turut ...

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Tuan Pengerusi.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tebrau, dahulu jadi Speaker tidak hendak cakap, datang Parlimen sibuk sahaja.

Saya hendak menyentuh Butiran P.17 – 00100, 01800, 02200, 02001.

Pertama sekali saya masih belum terlewat untuk ucapkan tahniahlah pada kontinjen Malaysia yang telah muncul sebagai juara sukan SEA baru-baru ini. Syabas kepada Majlis Sukan Negara yang telah mengangkat martabat dan maruah negara kita. Telah beberapa kali Kuala Lumpur menjadi tuan rumah dan secara tidak langsung nama Malaysia di bidang sukan telah mendapat perhatian daripada negara-negara bukan sahaja di rantau ini, bahkan juga daripada negara-negara yang lain.

Cuma saya ingin bertanya kepada pihak kementerian atau pun Majlis Sukan Negara, berhubung dengan belanjawan sebenar yang telah dibelanjakan serta mungkin keuntungan yang telah diperolehi hasil daripada tajaan oleh syarikat-syarikat atau pun badan-badan korporat yang telah sama-sama memberi sumbangan kepada menjayakan Sukan SEA yang merupakan sukan di antara sukan di peringkat antarabangsa yang mendapat pengiktirafan di rantau ini.

Begitu pun yang agak menghairankan saya dan juga mungkin para pengikut sukan tanah air ialah beberapa jenis sukan yang kita rasa tidak akan boleh dikalahkan bagi pasukan kita tetapi itulah yang terjadi. Sebagai contohnya sukan sepak takraw yang mana kita telah dimalukan oleh pasukan daripada Myanmar walaupun saya tahu Myanmar telah pun mendapat jurulatih daripada negara Thailand.

Sebelum itu kita lihat bagaimana sepak takraw telah menghadapi kemelut berhubung dengan jenis bola yang hendak dipergunakan di antara kalangan kerabat sepak takraw di negara-negara ASEAN.

Saya menumpang bangga di atas kebangkitan bola sepak, selepas 12 tahun, akhirnya mungkin walaupun harapan menggunung diletakkan oleh seluruh peminat bola sepak tanah air untuk melihat Malaysia menjulang atau pun mendapat pingat emas, begitu pun takdir telah menentukan kita hanya berjaya memperolehi pingat perak. Tetapi kalau kita lihat sambutan para penyokong bola sepak dan peminat dalam perlawanan akhir di antara Malaysia dengan Thailand - kerana sebelum ini Thailand, pasukan Thailand di bawah 23 tahun pernah dikalahkan di Kuala Lumpur dalam kejohanan piala merdeka - kehadiran 90 ribu orang penonton ini membuktikan bahawa sokongan terhadap industri bola sepak tanah air masih lagi berkembang. Dan, mudah-mudahan pasukan di bawah 23 tahun ini pada namanya ataupun pada hakikatnya adalah pemain-pemain sekitar 21 tahun ke bawah, mudah-mudahan akan terus mengharumkan nama negara kita.

Begitu pun yang menjadi agak mengejutkan kita ialah selain kita merayakan kejayaan berpesta di atas kemenangan sukan SEA, terdapat pula kemelut dalam beberapa jenis sukan, terutamanya sukan olahraga. Saya amat rasa dukacita apabila lemparan telah dibuat oleh seorang daripada pegawai kementerian seolah-olah menggambarkan bahawa sukan olahraga, walaupun tidak disertai boleh memenangkan pingat dan juga Malaysia boleh menjadi juara.

Saya rasa kenyataan seperti itu tidak seharusnya dikeluarkan dalam pada ketika kita telah bangun dan bangkit daripada pelbagai masalah untuk melahirkan para atlet dalam sukan sebesar ini. Saya berharap pihak berkenaan terutamanya Menteri atau pun Timbalan Menteri supaya mencari jalan kerana ekor dari pada kenyataan

tersebut Persatuan Olahraga Malaysia menghadapi perbalahan sesama mereka, di antara badan-badan gabungan. Ini amat mendukacitakan kita.

Jadi, saya berharap pihak kementerian supaya memandangkan perkara ini dengan begitu serius kerana saya diberitahu pelari jarak dekat kita, Watson Nyambek kononnya akan beralih daripada sukan olahraga kepada permainan bola sepak tidak lama lagi. Jadi inilah seringkali kita hadapi apabila kita sedang membina

Datuk Anifah bin Aman: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya, silakan.

Datuk Anifah bin Aman: Terima kasih, Yang Berhormat. Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat telah pun menyatakan bahawa pasukan Malaysia atau negara Malaysia terutama sekali dalam bola sepak kita telah pun mengharap-harapkan bahawa sukan bola sepak ini akan membawa emas pada sukan SEA yang lalu. Adakah Yang Berhormat bersetuju dengan saya bahawa pentadbir FAM pada masa kini telah pun sekian lama mentadbir sukan bola sepak dan apakah ketiadaan atau pun kemenangan yang tidak pernah dicapai pada sekian lama, adakah ini akibat daripada kelemahan pentadbir FAM, yang mana Yang Berhormat sendiri adalah selaku Naib Presiden? Minta penjelasan.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya cuba berganjak sedikit bagaimana negara Perancis yang terpaksa menunggu 15 tahun - mungkin lebih - untuk memenangi piala dunia, itu pun apabila kejohanan terbesar di dunia itu berlangsung di Paris. Jadi dalam hal ini saya rasa ada baiknya kita jangan menoleh ke belakang, kita terus melangkah ke hadapan kerana sudah ada petunjuk bahawa ada kebangkitan pasukan negara kita terutamanya pasukan remaja.

Dan ingin saya menegaskan di sini bagaimana kelab-kelab dari luar sama ada daripada Jerman ataupun yang terbaru saya sendiri telah pun dihubungi supaya pemain-pemain kita ini dapat menyertai Liga Inggeris.

*[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] **mempengerusikan Jawatankuasa**]*

Saya ingin menyebut sebuah kelab Lincoln City walaupun mereka bermain di peringkat division tiga tetapi yang penting ialah kalau pemain-pemain ini dapat kita hantar kita telah berjaya menembusi industri bola sepak di England khususnya. Jadi, saya yakin dan percaya dengan *attachment*, dengan izin, pemain-pemain tersebut insya-Allah pasukan kebangsaan kita diharap akan terus menjadi sebuah pasukan yang disegani sebagaimana sebelum era Pro diperkenalkan sejak tahun 1989 di negara kita ini lebih-lebih lagi dengan penyertaan pemain-pemain import

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa cukup.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Sikit lagi, Tuan Pengerusi. Sebab ini penting.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sebenarnya Yang Berhormat ini...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya ingin...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sebenarnya bola sepak tidak kena mengena dengan ...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Masuk, Tuan Pengerusi. Sukan SEA, Sukan Komanwel termasuk sukan. Saya baca sini.., sikit lagi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apalah, lagi seminit sahajalah Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya kalau tidak penting saya tidak cakap, Tuan Pengerusi. Dan saya ingin bertanya kepada kementerian atau Majlis Sukan Negara tentang persediaan Sukan Komanwel tahun depan di Manchester kerana saya lihat ada peruntukan yang diminta untuk diluluskan untuk pembiayaan Sukan Komanwel 1998 yang diadakan di Kuala Lumpur. Kita sudah hendak masuk ke sukan yang baru yang akan diadakan di Manchester, Sukan Komanwel tetapi masalah Sukan Komanwel yang diadakan di Kuala Lumpur nampaknya masih belum selesai. Jadi, saya harap kepada pihak kementerian melalui Majlis Sukan Negara supaya dapat

membuat perancangan yang lebih teliti berhubung dengan anggaran perbelanjaan termasuklah apabila projek atau program ini diswastakan. Dan ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cukup.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasihlah, Tuan Pengerusi, saya cadang sentuh Senai sikit tetapi oleh kerana masa tidak ada ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apalah, tidak apalah. Ini saya sendiri sentuhlah.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya minta jugalah kepada kementerian berhubung dengan IKBN ini dengan peruntukan RM1.3 juta saya hendak tahu tentang hasil peserta-peserta yang telah mengikuti kursus IKBN ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Bachok.

6.23 ptg.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof [Bachok]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Pertama saya merujuk kepada Maksud P.17 Butiran Projek 00100 Institut Kemahiran Belia Negara (IKBN) dan secara spesifik saya menyentuh kepada Butiran 00109 IKBN Kelantan. Daripada keseluruhan peruntukan yang disebut dalam bekalan tambahan ini yang berjumlah RM99,131,700 kepada IKBN ini, sebanyak RM9,175,000 kepada IKBN Kelantan.

Beberapa persoalan saya ingin mendapat penjelasan daripada pihak kementerian. Pertama sekali peruntukan yang telah pun diuraikan dalam kertas ringkas bekalan tambahan ini disebutkan ialah harga yang dianggarkan kepada IKBN keseluruhannya ialah berjumlah RM81,521,699. Kemudian dibuat anggaran projek baru ataupun pindaan kepada projek ini ialah RM97,632,000. Dalam tempoh tahun 1996 hingga 2000 atau dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketujuh, peruntukan telah pun diuntukkan kepada Institut Kemahiran Belia Negara Kelantan ini berjumlah RM22,491,166. Kemudian dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan sebanyak RM61 juta.

Kemudian, satu persoalan lagi ialah anggaran perbelanjaan sebenar yang telah pun diperuntukkan untuk tempoh belanjawan tahun 2000 lepas ialah RM22,340,903. Jadi daripada anggaran-anggaran yang telah dipinda beberapa kali ini saya melihat pula kepada anggaran belanjawan tahun 2001 peruntukan untuk IKBN Kelantan ini ialah sebanyak RM26,175,000. Jadi, pada kali ini tambahan yang dikemukakan ialah tambahan ketiga yang berjumlah RM9,175,000 ini dari sudut pengurusan kewangan sebenarnya apakah peruntukan sebanyak RM9 juta lebih ini dibelanjakan untuk tujuan-tujuan bagi menyiapkan projek pembinaan IKBN Kelantan ataupun perkara-perkara lain yang berbangkit di bawah pengurusan IKBN Kelantan kerana setahu saya projek pembinaan IKBN Kelantan setakat ini ialah dalam progres tidak siap sepenuhnya. Dan perkara ini saya dapat maklum daripada sesi Parlimen yang lepas dan operasi sepenuhnya belum berjalan. Oleh kerana itu menerusi peruntukan tambahan ini sebanyak RM3 juta dikatakan telah dikeluarkan pendahuluan daripada Simpanan Luar Jangka menerusi waran yang telah pun dikeluarkan bilangan 28/2001.

Kesimpulannya, saya ingin mendapat penjelasan bilakah projek IKBN Kelantan ini akan beroperasi sepenuhnya, dan jumlah untuk menampung dari sudut kemudahan mendapat kursus kepada belia-beliannya, berapa tempat ataupun berapa bilangan peserta yang mampu ditampung oleh IKBN Kelantan. Kemudian dari sudut kursus yang ditawarkan menerusi IKBN Kelantan ini, saya ingin pendetilan sekiranya pihak kementerian tidak mampu menjawab pada petang ini mungkin perkara ini boleh dibuat secara bertulis kepada saya sebab saya ingin mendapat penjelasan.

Kemudiannya lagi, dalam arus pembangunan yang sedia berlaku sekarang ini kita melihat belia-belia dalam negara kita ini harus dijanakan kepada suatu kemahiran yang begitu cukup demi untuk memenuhi pasaran tenaga dalam negara bagi memenuhi sekali gus tuntutan pembangunan perindustrian dan juga keusahawanan yang sedang digarap oleh kerajaan itu sendiri. Persoalannya ialah dari sudut penyesuaian kewujudan IKBN dalam konteks Kelantan sendiri untuk memenuhi pasaran tenaga kerja di peringkat negeri Kelantan yang sebahagian besar adalah berasas kepada sektor ekonominya pertanian dan keusahawanan. Apakah pihak

kementerian mengambil kira keperluan pasaran tenaga belia ini dari sudut sektor ekonomi tempatan dalam memastikan hala tuju kewujudan IKBN di Kelantan ini berfungsi dengan sebaiknya?

Kemudian, di bawah Butiran Projek 02001 Pusat Rakan Muda. Tuan Pengerusi, sukacita saya menyentuh berhubung dengan peruntukan yang disediakan tambahan RM12,500,000 ini adalah untuk pusat Rakan Muda sebanyak 12 pusat semuanya untuk bayaran kemajuan dan juga bayaran juru perunding Pusat Rakan Muda. Secara spesifik saya ingin mendapat penjelasan apakah maksud kepada bayaran kemajuan Pusat Rakan Muda itu sendiri dan apakah maksud bayaran kepada juru perunding. Adakah selama ini kewujudan Pusat Rakan Muda untuk menguruskan program-program belia yang berorientasikan tajuk Rakan Muda ini perlu menggunakan pakar-pakar perunding yang tidak memadai dengan pegawai-pegawai latihan belia yang ada ataupun pegawai-pegawai di Kementerian Belia itu sendiri?

Sekiranya juruperunding dimanfaatkan dari sudut kriteria sebenar juru perunding yang dilantik oleh Pusat Rakan Muda untuk menguruskan program-program Rakan Muda, kita yakin di sebalik program itu mempunyai satu matlamat untuk memenuhi wawasan negara dan dasar kerajaan itu sendiri. Jadi, sejauh mana pengharapan sebenar pihak kementerian kepada juru perunding ini sendiri untuk menguruskan Pusat-pusat Rakan Muda ataupun program-program Rakan Muda itu sendiri? Kita tahu pihak perunding ini sendiri mempunyai matlamat perniagaan yang sudah pasti bayaran-bayaran berbanding dengan pencapaian di sebalik program yang dianjurkan penyertaan serta mutu peserta kesan daripada program ini tidak menjadi satu isu utama. Yang penting ialah mereka mendapat bayaran yang setimpal kepada bakti ataupun perundingan yang mereka uruskan.

Oleh kerana itu, kita lihat dalam suasana sekarang, Projek Rakan Muda mempunyai sesuatu matlamat yang jelas untuk melahirkan generasi gemilang di kalangan belia. Ini bermakna setiap belia yang menyertai Program Rakan Muda ini sudah pasti dan mesti mempunyai satu kegemilangan dari sudut jasmani, rohani dan juga mental itu sendiri.

Jadi, dalam suasana negara sekarang yang dilamun oleh pelbagai masalah belia, dengan belia yang tidak mencukupi asuhan keibubapaan di peringkat rumahtangga, dari sekolah dan juga oleh agensi-agensi tertentu, sudah pasti kementerian mempunyai satu tanggungjawab yang besar menerusi Program Rakan Muda ini.

Apa yang saya musykilkan ialah khususnya bagi kami di Kelantan tidak nampak satu keceriaan dari sudut kemajuan Program Rakan Muda ini kerana saya perhatikan sependuk-sependuk Program Rakan Muda ini dinaikkan apabila berlakunya musim cuti sekolah tiga kali dalam setahun sahaja – awal tahun, pertengahan tahun dan penghujung tahun - sedangkan program ini sepatutnya...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: diuruskan berterusan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sila gulung.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Ya. Oleh kerana itu, saya menyedari pentingnya program ini dan saya ingin mendapat penjelasan.

Yang satu lagi ialah setakat mana dari sudut pembiayaan Program Rakan Muda ini boleh disalurkan kepada wakil-wakil rakyat untuk membantu melancarkan lagi Program Rakan Muda, khususnya wakil rakyat daripada PAS di Kelantan itu sendiri yang kita sendiri tidak ada satu maklumat rasmi dari sudut peruntukan, yang boleh dimanfaatkan oleh rakyat bagi membantu melancarkan Program Rakan Muda ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Bentong.

6.33 ptg.

Tuan Liow Tiong Lai [Bentong]: Terima kasih Tuan Pengerusi.

Berhubung dengan Maksud P.17, Kementerian Belia dan Sukan, Butiran 00100 (IKBN), saya ingin mendapat tahu tentang kursus-kursus yang telah diadakan di IKBN sepanjang tahun yang diadakan ini. Adakah kementerian bercadang untuk

mengambil masuk lebih ramai murid atau pelajar yang tercicir di peringkat PMR ataupun dari segi pelajar-pelajar yang tidak menyempurnakan pelajaran mereka di peringkat PMR ataupun hanya sampai ke peringkat Tingkatan Satu ataupun Tingkatan Dua? Kerana saya nampak memang kerajaan kita memberi perhatian yang berat kepada latihan kemahiran belia-belia dan untuk melahirkan lebih ramai lagi tenaga mahir bagi menampung permintaan negara.

Banyak lagi kementerian lain juga menawarkan kursus-kursus kemahiran yang sedemikian iaitu Peperiksaan MLVK, Sijil Pertengahan MLVK. Untuk menjadikan Kementerian Belia dan Sukan lebih dinamik, lebih unik berbanding dengan kementerian lain untuk menarik minat belia-belia bersama dengan kementerian, saya rasa adalah baik sekiranya ada rancangan untuk memupuk dan memastikan belia-belia kita yang tercicir di bangku sekolah ini dimasukkan ke IKBN, tidak kira dari segi kelulusan mereka.

Dengan cara ini, saya rasa kursus-kursus yang telah ditawarkan di IKBN ini perlu meluaskan skopnya dan dengan cara ini, kita juga dapat menyelesaikan masalah gejala sosial yang semakin meruncing pada masa kini.

Tuan Pengerusi, saya juga ingin menyentuh sedikit tentang kemudahan yang akan disediakan di Pusat Rakan Muda sebanyak RM12,500,000 yang telah disediakan untuk 12 Pusat Rakan Muda dan kita menanti-nanti, memang ini satu rancangan baik untuk mengadakan satu Pusat Rakan Muda bagi meningkatkan aktiviti-aktiviti belia dan juga memastikan semua lapisan belia dapat mengambil bahagian dan dorongan daripada wujudnya Pusat Rakan Muda ini.

Oleh itu, kemudahan-kemudahan yang disediakan itu perlulah dapat menarik perhatian belia. Dan apakah berhubung dengan baru-baru ini kementerian juga melancarkan Kempen Extreme Sports yang diwujudkan di beberapa kawasan, sama ada Extreme Sports ini akan disediakan di Pusat-pusat Rakan Muda ini? Saya rasa ini juga penting kerana belia masa kini memang mempunyai minat yang berlainan dan saya juga berharap ada sesetengah Extreme Sports ini boleh dijadikan satu tarikan pelancong untuk menarik pelancong-pelancong dari luar negara untuk masuk ke negara kita.

Dengan adanya kemudahan sukan yang begitu baik, saya rasa kita bukan sahaja dapat meningkatkan prestasi belia kita, kita juga dapat melahirkan ahli-ahli sukan negara yang bertaraf antarabangsa.

Berhubung dengan kemudahan sukan antarabangsa yang telah kita peruntukkan sebanyak RM11 juta ini, saya juga ingin mendapat maklumat lanjut daripada kementerian, Yang Berhormat Timbalan Menteri, memang kita dari segi penyelenggaraan penyediaan kemudahan sukan antarabangsa ini, banyak kemudahan sukan ini kita telah pun swastakan. Adakah kementerian ataupun kerajaan perlu lagi mengeluarkan begitu banyak peruntukan untuk menampung penyelenggaraan kemudahan-kemudahan sukan ini?

Adakah kementerian mempunyai rancangan-rancangan yang spesifik untuk meningkatkan peruntukan bagi melahirkan ahli-ahli sukan terutamanya di peringkat sekolah? Saya rasa di peringkat sekolahlah merupakan sumber untuk kita melahirkan ahli-ahli sukan negara. Oleh itu, kerjasama di antara Kementerian Belia dan Sukan dengan Kementerian Pendidikan adalah amat penting dan menurut maklumat yang saya dapat, memang Kementerian Pendidikan mempunyai peruntukan yang amat kurang untuk bahagian sukannya dan mereka juga berharap Kementerian Belia dan Sukan dapat berkongsi peruntukan agar pelajar-pelajar di sekolah dapat turut menikmati kemudahan dan juga latihan dan sokongan daripada Kementerian Belia dan Sukan.

Oleh itu, saya ingin mendapat maklumat lanjut sama ada Kementerian Belia dan Sukan sudah ada satu master plan yang menyeluruh bersama dengan Kementerian Pendidikan, bersama-samalah kedua-dua kementerian ini untuk bekerjasama melahirkan lebih ramai lagi ahli-ahli sukan negara.

Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tebrau.

6.40 ptg.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan [Tebrau]: Terima kasih, Tuan Pengerusi, dapat juga peluang berucap, terima kasih banyak. Saya satu dua tiga perkara, ini pun Ahli Parlimen kerja lebih masa, saya tidak tahu boleh tidak ditambah elaun lebih masa bersidang, ialah macam kakitangan kerajaan kalau lebih dia dapat elaun.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kalau boleh ringkaskan lagi.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Yalah, Tuan Pengerusi, sudah tidak boleh dapat kerana sudah ada elaun gaji penuh, yang lain bolehlah. [Ketawa] Dan kedua, berucap kali pertama seorang pembangkang pun tidak ada di Dewan inilah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tidak ada bahan lain kah?

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Ini saya terus pergi, Tuan Pengerusi, ke tajuk berhubung dengan Butiran 01800 Penyediaan Sukan Komanwel. Saya cuma hendak bertanya dalam ini tambahan sebanyak RM22 juta adalah dikehendaki sebagai sebahagian bayaran penyelenggaraan balik Projek Penswastan Kompleks Sukan Bukit Kiara. Saya tidak tahu adakah projek penswastan ini dahulu diberi kepada pihak swasta, kemudian projek ini diserahkan balik atau macam mana? Saya tidak tahu apa tujuan sebenar projek ini. Kalau ianya berkaitan dengan pembinaan rumah-rumah kediaman ahli-ahli sukan yang dibina oleh pihak tertentu, adakah bangunan-bangunan ini dijual kepada orang ramai untuk membelinya ataupun dibiarkan begitu sahaja dengan tidak ada penghuni? Kita hendak menunggu Sukan Komanwel akan datang tidak tahu berapa lama. Saya difahamkan adakah sebahagian daripada rumah ini dibayar atau diganti kepada kontraktor-kontraktor yang membuat tetapi tidak dapat dibayar atau diberikan rumah sebagai ganti.

Saya tidak jelas, Tuan Pengerusi, dalam perkara ini. Jadi, saya hendak tahu kalau betul kerana masalah penambahan ini berkaitan dengan pembinaan bangunan tempat kediaman, kalau boleh dijual kepada orang ramai agaknya boleh ditawarkan dengan harga yang macam mana, boleh atau tidak ini dilakukan, berhubung dengan penyerahan balik projek penswastan Kompleks Sukan Komanwel. Saya tahu memang banyak bangunan dibina, beribu bilik tetapi mungkin selepas itu tidak digunakan. Selepas itu kementerian jual kepada orang ramai, ataupun dijual kepada kontraktor yang tidak dapat dibayar hutang. Ini saya tidak tahu sama ada ia benar atau tidak. Kalau tidak, saya minta maaf. Tetapi kalau ya, kita juallah termasuk mungkin kita semua dapat membeli atau orang ramai dapat membeli rumah-rumah pangsa yang ada di kawasan tersebut.

Yang kedua, berhubung dengan Butiran Projek 02200, Kemudahan Sukan Antarabangsa. Kita berterima kasih untuk penaja sukan antarabangsa tetapi di samping itu saya juga meminta kementerian kalau boleh adalah peruntukan untuk kemudahan sukan bukan antarabangsa sahaja tetapi kemudahan sukan-sukan di luar bandar atau di kampung-kampung atau di projek-projek perumahan, tempat kemudahan sukan. Saya ingat kalau kementerian keluarkan RM5 juta, RM10 juta setahun untuk membina padang permainan bola sepak, sebab saya dapati sekarang, Tuan Pengerusi, padang bola sepak ini amat penting kepada projek-projek di kawasan perumahan dan juga di kampung-kampung kerana ramai anak-anak muda yang suka bermain bola sepak tetapi tidak ada tempat. Mereka menggunakan bermacam-macam tempat, padang yang tidak rata atau compound yang tidak sesuai kerana dia hendak minat tidak ada.

Jadi, boleh tidak kementerian di samping kita adakan kemudahan sukan antarabangsa itu kita juga memperuntukkan supaya satu kemudahan sukan, padang-padang, sebab dikeluarkan satu peruntukan dan dibahagikan. Umpamanya kawasan Parlimen Tebrau RM500,000, bina padang bola, tidak apa.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Buat dekat Masai atau Plentong.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Masai atau Plentong, Yang Berhormat tahu ya, Masai?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, saya tahu.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Masai itu apa Yang Berhormat? Bahasa Cinakah itu?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak apalah, teruskan. *[Ketawa]*

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Tak, tadi Yang Berhormat tanya, saya memang suka berlawan ini. Dekat mana saya, Tuan Pengerusi? Ini sukan ini tadi. Jadi, kementerian ini mintalah kemudahan sukan, betul ini minta betul, kemudahan sukan berilah peruntukan tetapkan untuk padang bola. Saya ingat ini kalau dapat padang bola sepak ini semua kawasan, bukan kawasan saya, termasuk kawasan Yang Berhormat, ... selamat kita pemuda-pemuda pun tidak terbiar, anak muda pun tidak terbiar, dia ada tempat beriadah, dia suka. Sebab sekarang ini pertandingan bola sepak macam-macam cara ada tujuh sebelah, setiap minggu ada pertandingan bola sepak tujuh belah. Meminjam padang atau terpaksa datang daripada kawasan jauh hendak pergi ke satu padang itu. Dia hendak masuk bertanding, jadi kalau boleh ini kementerian timbangkan untuk mengadakan satu peruntukan membina padang bola. Itu sahajalah, Tuan Pengerusi, dua perkara dan diharap lain kali jangan lupa membenarkan saya lagi. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Serdang.

6.46 ptg.

Dato' Yap Pian Hon [Serdang]: Tuan Pengerusi, saya hanya menyentuh Butiran 02001 Pusat Rakan Muda. Ini adalah kerana ada kaitan di kawasan saya. Walaupun tambahan sebanyak RM12.5 juta untuk 12 projek Pusat Rakan Muda di seluruh negara, bolehkah Yang Berhormat memberi huraian mana kawasan letaknya 12 projek Pusat Rakan Muda yang sedang dijalankan. Sebab pentingnya kerana Pusat Rakan Muda ini untuk memberi perangsang kepada generasi muda untuk menyertai aktiviti yang dianjurkan oleh pusat tersebut. Pada waktu ini aktiviti-aktiviti Pusat Rakan Muda ini saya difahamkan beberapa aktiviti telah dikaji semula dan dapat lagi garis panduan baru untuk menarik ramai lagi generasi muda untuk menyertai aktiviti-aktiviti Rakan Muda.

Saya minta penjelasan sama ada benar atau tidak supaya buat waktu ini aktiviti-aktiviti Rakan Muda ini hendaklah dipertingkatkan lagi. Maka garis panduan baru untuk menarik ramai lagi generasi muda untuk menyertai aktiviti-aktiviti Rakan Muda memang penting dan mustahak. Maka itu mintalah penjelasan sama ada perubahan garis panduan aktiviti-aktiviti Rakan Muda ini.

Satu perkara penting, pihak kementerian telah memohon sekeping tanah di Batu 12 Puchong, seluas 5 ekar untuk dijadikan Pusat Rakan Muda. Pihak kerajaan negeri telah meluluskan tapak itu tetapi bayaran premium itu sangat tinggi, maka rayuan dari pihak kementerian untuk mengurangkan bayaran premium. Saya rasa pihak Kerajaan Negeri Selangor sepatutnya menimbangkan untuk mengurangkan bayaran premium supaya mewujudkan Pusat Rakan Muda di kawasan Puchong. Itu sebab saya minta pihak kementerian bolehlah berbincang dengan pihak kerajaan negeri untuk memaklumkan sebab ini adalah satu aktiviti generasi muda di kawasan Puchong. Kalau bayaran premium yang tinggi itu akan menjejaskan projek ini, kerana peruntukan sebanyak RM6 juta untuk membina Pusat Rakan Muda di kawasan Puchong, tetapi bayaran itu lebih daripada RM2 juta. Sebab itu saya difahamkan tetapi adakah pihak kementerian boleh terus berbincang dengan pihak kerajaan negeri Selangor untuk dapat mengurangkan bayaran premium di atas tapak seluas 5 ekar yang diluluskan kepada kementerian ini.

Tuan Pengerusi, saya juga minta penjelasan daripada pihak kementerian setakat ini berapa jumlah Pusat Rakan Muda wujud di seluruh negara kita, bagaimana aktiviti-aktiviti dijalankan sepanjang masa di Pusat Rakan Muda ini dan apakah prestasi sehingga kini supaya laporan ringkas ini mungkin memberi pengetahuan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat di Dewan ini untuk mendapatkan gambaran di atas kegiatan Rakan Muda yang dilancarkan sepanjang masa di kementerian ini, untuk mencegah sifat-sifat generasi muda yang tidak baik. Sebab mereka akan dapat membetulkan sikap-sikap atau sifat-sifat mereka yang telah cenderung kepada penagihan dadah dan lain-lain. Dengan begitu pentingnya saya berharap pihak kementerian boleh memberi penjelasan yang lebih lanjut berkaitan dengan program Pusat Rakan Muda di Dewan ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Sri Aman.

6.49 ptg.

Tuan Jimmy Lim Donald: Terima kasih Tuan Pengerusi, sedikit sahaja. Merujuk kepada 018000 Penyediaan Sukan Komanwel. Mulanya saya ingin bertanya masihkah kita ada hutang yang masih belum dibayar dari SUKOM yang lepas? Saya ingin tahu, kalau ada, berapa banyakkah *commitment* kita yang belum dibayar lagi?

Yang seterusnya dalam sukan juga, Tuan Pengerusi, kita hendak membuat pelaburan yang bijak dan untuk persediaan Sukan Komanwel ini saya ingin minta kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, apakah pelaburan yang bijak yang kita sedang rancangan untuk menentukan pelaburan kita memang bijak. Oleh kerana apabila kita menghantar pasukan kita ke England ke Manchester nanti saya akan bayangkan ramai orang yang hendak mengikut. Oleh kerana semua hendak melihat Manchester, hendak melihat England, ramai orang yang tidak menepati sasaran pun hendak ikut, pegawai pun hendak ikut, *coach* pun hendak ikut. Jadi, apabila kita balik apakah pulangan yang kita dapat tidak sepadan dengan bilangan yang kita hantar?

Ini yang saya hendak tahu oleh kerana wang ini terhad dan kita patutlah menggunakan wang yang diberikan oleh Dewan yang mulia ini dengan bijak. Kemudahan sukan antarabangsa ini saya hendak tahu juga oleh kerana kita dengar walaupun banyak kejayaan apabila kita membuat persediaan yang begitu rapi, menghantar pasukan hoki kita ke luar negeri dan di *preliminary round*, dengan izin, kita sudah kalah teruk. Jadi, ini satu pelaburan yang tidak bijak. Di manakah salah kita? Dan juga badminton pada satu ketika dulu kita jaguh dunia tetapi sekarang di manakah kita jaguh? Saya nampak tidak ada tetapi yang kita nampak hanya pergaduhan-pergaduhan di antara *coach* pemain dan di antara kelab-kelab. Jadi di manakah salah kita dan apakah rancangan yang akan dibuat untuk menentukan apabila kita menghantar pasukan ke perjumpaan antarabangsa, kita tidak malu?

Akhirnya, Tuan Pengerusi, saya hendak tahu apakah jenis kerjasama yang diadakan di antara Kementerian Yang Berhormat Timbalan Menteri dengan Kementerian Pembangunan Sosial yang mana merangkumi Kementerian Belia dan Sukan di Sarawak. Dan apabila wang disalurkan adakah itu melalui Kementerian Pembangunan Sosial (KPS) di Sarawak? Adakah kementerian di pihak Persekutuan ini menentukan apakah rancangan-rancangan yang harus dijalankan di Sarawak?

Adakah kementerian di peringkat Persekutuan ini mendengar apa juga cadangan-cadangan oleh kerana kita nampak Sarawak adalah satu wilayah yang *rural* dan *population center* adalah di luar bandar dan apakah rancangan untuk belia yang telah difikirkan untuk membantu orang muda yang di luar bandar ini supaya mereka juga dapat keuntungan dan menikmati kemudahan-kemudahan yang diberi oleh Kementerian Belia dan Sukan dan melalui Program Rakan Muda. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Batu Pahat. Dan lepas itu Yang Berhormat Timbalan Menteri boleh menjawab.

6.54 petang.

Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin [Batu Pahat]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya ingin menyentuh mengenai anggaran asal Kementerian Belia dan Sukan yang jauh berkurangan daripada tahun 2000 yang mana bagi tahun 2001 secara langsung diluluskan sebanyak RM132,228,310 dan perbelanjaan sebenar pada tahun 2000, RM211,713,104. Ini bermakna berkurangan sebanyak RM79,484,794. Jadi persidangan pada kali ini membahas dan akan meluluskan perbelanjaan pembangunan tambahan yang ketiga bagi tahun 2001 bagi Kementerian Belia dan Sukan sebanyak RM146,028,550 iaitu peruntukan tambahan sebanyak lebih 100% daripada anggaran 2001 yang diluluskan. Jadi saya berharap kepada Kementerian Belia dan Sukan pada masa-masa yang akan datang supaya dapat membuat perancangan lebih efisien daripada kementerian selaras dengan tuntutan pembangunan belia dalam era globalisasi.

Saya ingin menyentuh mengenai butiran 00100 bayaran kemajuan kepada lapan Institut Kemahiran Belia Negara iaitu di negeri Johor, Kelantan, Melaka, Negeri Sembilan, Pulau Pinang, Perlis, Sabah dan Sarawak yang mana peruntukan tambahan yang diperlukan sebanyak RM99,131,700.

Saya ingin menyentuh IKBN negeri Johor yang terletak di Pulau Sebatang, Pontian yang mana kementerian menyewa di atas tapak bekas kilang nenas yang dibina pada awal tahun 1960-an. Sejarah awal Institut Kemahiran Belia Negara di Johor menumpang di tapak UTM Skudai di mana IKBN diberi konsesi membina UTM

Skudai. Hari ini pembangunan UTM Skudai dipertingkatkan lagi. Jadi, tapak UTM yang digunakan oleh IKBN terpaksa diserahkan balik kepada pemiliknya iaitu UTM sendiri. Yang menjadi persoalan kepada masyarakat setempat ialah bagaimana pihak Kementerian boleh mengguna pakai bangunan yang telah usang iaitu bangunan kilang nenas - kalau tidak silap saya - iaitu di bawah Lembaga Nenas Malaysia yang mana Yang Amat Berhormat Dato' Seri Dr. Mahathir pernah menjadi pengerusinya satu ketika dulu untuk ditempatkan pelatih-pelatih IKBN negeri Johor.

Penempatan IKBN di Pulau Sebatang, Pontian tidaklah begitu *economic* kerana perbelanjaan untuk membaiki lebih besar daripada Kementerian membina satu tapak baru IKBN. Jadi keadaan usang IKBN Pulau Sebatang, Pontian dirasakan oleh banyak pihak terutama semasa lawatan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri di IKBN tersebut kalau tidak silap saya pada Julai 2001 yang lalu. Saya juga ingin menyentuh Butiran 02200, Kemudahan Sukan Antarabangsa. Saya rasa belum terlewat untuk mengucapkan tahniah kepada Kementerian Belia dan Sukan kerana berjaya dalam Sukan SEA ke-21 baru-baru ini yang mana peruntukan tambahan sebanyak RM11 juta diperlukan.

Saya sebenarnya bukanlah sebagai seorang ahli sukan yang mana saya ingin menyentuh kemelut yang berlaku di antara dua badan sukan yang sama-sama boleh menyumbang kepada kemajuan pembangunan sukan di negara kita sendiri tetapi mereka ini tidak segan silu bertelagah secara terbuka. Yang saya maksudkan ialah antara Kesatuan Olahraga Malaysia dan Majlis Sukan Negara. Jadi saya berharap pihak Kementerian dapat mencari penyelesaian yang terbaik terutama kepada Menteri Belia dan Sukan sendiri. Saya juga berharap kepada Menteri Belia dan Sukan kerap-keraplah datang ke Parlimen supaya dapat sama-sama menyelesaikan masalah-masalah Kementerian. Jangan dibebankan kepada Timbalannya sahaja. Terima kasih, saya mohon menyokong.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, sila.

6.58 petang.

Timbalan Menteri Belia dan Sukan [Datuk Ong Tee Keat]: Tuan Pengerusi, terlebih dahulu izinkanlah saya ambil kesempatan ini untuk mengucapkan ribuan terima kasih kepada lapan orang Ahli Yang Berhormat yang menunjukkan keprihatinan mereka terhadap perkara-perkara dan program-program yang dilaksanakan oleh Kementerian saya iaitu Kementerian Belia dan Sukan.

Sebelum saya menjawab secara terperinci akan soalan-soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat-Yang Berhormat berkenaan, izinkanlah saya menyentuh terlebih dahulu satu persoalan yang rupa-rupanya dapat menarik perhatian ramai iaitu penswastaan yang terbabit dalam penyediaan kemudahan sukan untuk Sukan Komanwel pada tahun 1998. Walaupun ianya telah lama berlalu tetapi apa yang sebenarnya berlaku ini, ianya bukanlah disebabkan oleh tiadanya perancangan yang rapi ataupun satu pelaburan yang kurang bijak dan sebagainya, itu tidak timbul sama sekali, saya hendak tegaskan di sini.

Sebenarnya soal ini adalah bersabit dengan satu projek penswastaan yang membabitkan Syarikat Alam Baiduri Sendirian Berhad yang telah pun memeteraikan satu perjanjian dengan Kementerian saya, Kementerian Belia dan Sukan, pada 28 September 1995 untuk membina kemudahan *lawn bowls* dan sebuah stadium tertutup yang diguna sebagai *venue* bagi bola jaring semasa Sukan Komanwel berlangsung di Kuala Lumpur.

Mengikut perjanjian yang berkenaan, Alam Baiduri iaitu syarikat yang berkenaan adalah dikehendaki membina kemudahan-kemudahan seperti lima gelanggang *lawn bowls*, sebuah *clubhouse*, sebuah lagi bangunan *annex* dan sebuah stadium tertutup.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat yang berkenaan, untuk menampung kos pembinaan yang terlibat, Alam Baiduri telah pun diberi hak ke atas tiga gelanggang *lawn bowls*, bangunan *clubhouse* dan kawasan-kawasan di sekitar kemudahan yang berkenaan, sedangkan stadium tertutup, dua gelanggang *lawn bowls* dan bangunan *annex* akan diserahkan kepada Kementerian Belia dan Sukan. Tetapi malangnya, apa yang berlaku kemudian adalah di luar dugaan semua pihak dan Syarikat Alam Baiduri didapati tidak menjalankan ataupun tidak mengendalikan

kemudahan-kemudahan sukan yang dipertanggungjawabkan kepadanya iaitu tiga gelanggang *lawn bowls* dan bangunan *clubhouse*.

Syarikat yang berkenaan juga tidak berminat untuk membina *service apartments* yang sepatutnya dibina mengikut perjanjian penswastaaan yang berkenaan atas tanah yang diberi, walaupun kerja-kerja cerucuk ataupun *piling* telah pun dilaksanakan.

Tuan Pengerusi, sesungguhnya sejak siap sedianya kemudahan-kemudahan yang berkenaan, Alam Baiduri tidak pernah menyelenggarakannya dan kemudahan-kemudahan di kompleks tersebut terbiar dalam keadaan tanpa penyelenggaraan yang rapi. Ini sudah tentu akan menyebabkan kemudahan-kemudahan sukan yang dibina dengan perbelanjaan yang begitu besar akan terjejas dari segi kualiti dan juga tahap penggunaannya jika tidak diselenggarakan dengan rapi. Lebih-lebih lagi penyelenggaraan gelanggang *lawn bowls* sepertimana yang kita sedia maklum, ianya memerlukan penyelenggaraan yang rapi lagi rumit.

Tuan Pengerusi, pengambilalihan oleh kerajaan dalam persoalan ini sesungguhnya akan menyelamatkan kemudahan-kemudahan yang terbabit dan mengekalkan gelanggang-gelanggang *lawn bowls* ini sebagai salah satu pusat padang bowling nasional. Dalam erti kata lain, kemudahannya tetap tidak dibiarkan begitu sahaja dan ianya tetap akan digunakan pada bila-bila masa sahaja, bukan sahaja untuk menampung keperluan temasya sukan, bahkan untuk kegunaan orang awam.

Dalam perkara ini, Tuan Pengerusi, kerajaan telah pun bersetuju mengambil balik projek ini dengan harga RM44 juta sahaja dan kos ini adalah berpanduan kepada penilaian yang dibuat oleh Jabatan Kerja Raya dan ianya hanya mengambil kira *construction works* ataupun perbelanjaan yang bersabit dengan kerja-kerja pembinaan sahaja, tidak termasuk caj-caj kewangan yang lain, yang terpaksa ditanggung oleh Alam Baiduri sendiri.

Berhubung dengan persoalan yang dibangkitkan oleh beberapa orang Ahli Yang Berhormat tentang kebaikan ataupun apa kelebihan yang terbabit dalam pengambilalihan kemudahan-kemudahan ini, suka saya mengambil kesempatan ini untuk memaklumkan Dewan yang mulia ini bahawa, dengan berbuat demikian, bukan sahaja pihak kerajaan mendapat sebuah kompleks sukan yang serba lengkap di kawasan yang mempunyai nilai hartanah yang tinggi, malahan dengan berbuat demikian, kerajaan juga dapat menebus kembali pinjaman yang telah pun diambil oleh pihak Syarikat Alam Baiduri.

Walau bagaimanapun, jumlah sebenar yang akan dibayar kepada Syarikat Alam Baiduri itu adalah satu jumlah yang telah pun ditolak segala hutang-hutang Alam Baiduri yang masih tertunggak dengan kerajaan. Umpamanya, kos penyelenggaraan ataupun *maintenance costs* - dengan izin - bagi tiga buah gelanggang atau padang bowling dan untuk bangunan rumah kelab (*clubhouse*) kepada Perbadanan Stadium Merdeka (PSM) yang terpaksa menyelenggarakannya sejak tahun 1998 lagi.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Datuk Ong Tee Keat: Nanti dahulu, Yang Berhormat. Biar saya habiskan ayat ini. Sesungguhnya kos sehingga bulan Mac tahun ini adalah sebanyak RM1.6 juta sedangkan kos pembinaan di Jalan Barat di Bukit Jalil adalah sebanyak RM2.8 juta. Tuan Pengerusi, dalam erti kata lain, dengan secara tidak langsung, kerajaan telah pun dapat mengutip balik hutang-hutang syarikat ini kepada kerajaan.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Tebrau bangun.

Datuk Ong Tee Keat: Ya.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan: Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Sebenarnya, telah pun dijelaskan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri berhubung dengan pengambilalihan projek penswastaaan gelanggang bowling dan *lawn bowls* dan juga rumah kelab. Saya hendak taulah, semasa perjanjian dibuat dengan Alam Baiduri, syarikat yang bertanggungjawab dalam pembinaan ini, adakah tidak perjanjian sekiranya projek ini tidak disiapkan oleh Alam Baiduri, bayaran-bayarannya patut dibayar kepada Alam Baiduri itu sendiri ataupun dia dengan secara automatik dia berhenti? Saya tidak tahu, mengikut penjelasan Timbalan Menteri sendiri, kita kena

bayar tunggakan kepada Syarikat Alam Baiduri. Siapa yang salah dalam perkara ini? Adakah Syarikat Alam Baiduri itu sendiri ataupun kementerian? Kalau Alam Baiduri itu yang silap atau salah tidak ikut perjanjian penswastaan, sepatutnya kerajaan ambil alih terus dengan tidak ada apa-apa bayaran. Tetapi, ini macam kerajaan ambil tetapi bayaran dan tunggakan kena bayar kepada Alam Baiduri. Apakah dalam perjanjian itu, termaktub perkara yang tertentu? Kalau tidak, ini macam kerajaan rugilah. Sudah serah kepada swasta, selepas itu swasta itu tidak dapat melaksanakan, kerajaan bayar kepada penswastaan. Jadi, tergendala projek itu, untunglah syarikat yang berkenaan. Saya mohon sedikit penjelasan Tuan Pengerusi.

Datuk Ong Tee Keat: Terima kasih Yang Berhormat bagi Tebrau. Sesungguhnya, ada lagi yang saya hendak huraikan dan segala-gala yang terbabit itu memanglah mengikut atau menurut syarat-syarat yang tertera dalam perjanjian itu. Jadi, soal sama ada ikut atau tidak perjanjian itu, saya rasa tidak timbul. Memang ikut, ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: [Bangun]

Datuk Ong Tee Keat: Di samping itu, dengan penyerahan semula projek ini kepada kerajaan, pihak kerajaan akan dapat balik tanah seluas 5.518 ekar yang boleh diguna pakai untuk pembangunan prasarana sukan yang lain. Sebab sebelum ini, tanah yang berkenaan itu sepatutnya kalau mengikut perjanjian yang berkenaan, ianya sepatutnya dibangunkan untuk membina *service apartments* oleh pihak syarikat Alam Baiduri, tetapi, oleh kerana ianya tidak berjaya, maka tanah itu sekarang ini diserahkan kembali kepada kerajaan dan zon ini telah pun dizonkan sebagai kawasan riadah dan ini sekaligus akan menambahkan lagi kemudahan sukan yang sedia ada. Jadi, jika kita meninjau dari sudut penyediaan kemudahan-kemudahan sukan, khususnya untuk masyarakat umum, ini memang satu kelebihan, satu kebaikan yang kita boleh dapat walaupun, sebelum ini ada rancangan yang berbeza, umpamanya *service apartments* dan sebagainya.

Jadi, sekarang ini dari sudut penyediaan kemudahan sukan saya rasa ianya juga memanfaatkan pihak kerajaan kiranya ditinjau dari segi sudut ataupun dari segi wang ringgit sebab kerja-kerja cerucuk (*piling works*), dengan izin, yang dibuat sebelum ini oleh pihak Alam Baiduri itu tetap tidak ditanggung oleh pihak kerajaan. Ya, Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Yang Berhormat. Ini adalah satu projek yang besar yang memakan belanja berjuta-juta ringgit ibarat sebuah padang bola sepak stadium. Kalau di peringkat negeri ia boleh didirikan sebuah stadium bola sepak. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat tentang *maintenance*, dengan izin, siapakah yang menguruskannya? Adakah kementerian akan mewujudkan sebuah perbadanan kerana ini merupakan satu stadium? Biasanya stadium akan ada sebuah perbadanan.

Jadi, saya ingin tahu adakah stadium ini juga akan diuruskan oleh sebuah perbadanan yang akan dilantik ataupun Majlis Sukan Negara sendiri yang akan menguruskan. Minta penjelasan. [Disampuk]

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Larut. Seperti mana yang saya jelaskan tadi segala kerja penyelenggaraan itu tetap ditangani oleh Perbadanan Stadium Malaysia (PSM). Ini cukup jelas, Yang Berhormat.

Seterusnya, Tuan Pengerusi, saya ingin beralih kepada satu lagi persoalan yang dibangkitkan oleh beberapa orang Ahli Yang Berhormat iaitu yang bersabit dengan Sukan SEA. Walaupun dalam perbahasan tadi terdapat banyak cadangan dan juga teguran yang bersabit dengan perkembangan atau pembangunan sukan dalam negara kita tetapi di sini saya hanya boleh menjawab soalan-soalan yang berkaitan dengan maksud pembangunan dan yang lain itu saya tetap akan ambil kira dalam perancangan kerja-kerja ataupun tugas-tugas kementerian saya.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Tuan Pengerusi, beralih kepada Sukan SEA walaupun banyak telah dibangkitkan tentang soal untung rugi dalam penganjuran Temasya Sukan SEA Ke-21 kali ini tetapi suka saya memaklumkan Dewan yang mulia ini bahawa apa yang diperuntukkan dalam rang undang-undang ini sebenarnya hanya mencakupi projek-projek pembangunan untuk menyediakan kemudahan ataupun untuk menaik taraf

kemudahan bagi venue pertandingan dan penyediaan peralatan pertandingan yang berjumlah RM24 juta. Sedangkan soal untung rugi ini ianya setakat ini masih belum dapat dimuktamadkan memandangkan bahawa masih terdapat banyak lagi butir-butir perakaunan yang perlu dijelaskan.

Saya yakin penuh bahawa ianya akan dapat disediakan secepat mungkin. Walaupun demikian, Tuan Pengerusi, untuk makluman Dewan yang mulia ini kerajaan telah pun meluluskan peruntukan sebanyak RM50 juta bagi mengelolakan Temasya Sukan SEA Ke-21 ini dan peruntukan yang berkenaan tidak termasuk perbelanjaan bagi kerja menaik taraf kemudahan dan juga penyediaan venue pertandingan dan sebagainya.

Jawatankuasa Pengelola sesungguhnya telah pun menetapkan bahawa peruntukan yang boleh dibelanjakan secara langsung oleh jawatankuasa-jawatankuasa tidak boleh melebihi RM50 juta. Peruntukan tambahan hanya boleh dibelanjakan jika perlu dari pendapatan melalui kerajaan ataupun lain-lain sumbangan yang diperolehi oleh Jawatankuasa Pengelola. Dari segi pendapatan Jawatankuasa Pengelola telah menerima tajaan bernilai RM25.5 juta dalam bentuk wang tunai dan barangan, hasil keuntungan jualan tiket adalah sebanyak RM3.2 juta dan hasil jualan hak menjual cenderamata mencecah RM300,000.

Pendapatan sebanyak RM29 juta ini telah membantu mengurangkan tanggungan kewangan pihak kerajaan bagi penganjuran Sukan SEA. Urusetia Sukan SEA pada ketika ini sedang mengumpul dan memproseskan bayaran yang telah pun dibuat oleh semua jawatankuasa. Penyata perbelanjaan dan pendapatan sebenar yang telah diaudit dijangka akan dapat disediakan pada akhir tahun ini.

Tuan Pengerusi, berbalik kepada soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat bagi Tanah Merah. Suka saya memaklumkan Dewan yang mulia ini bahawa kursus BTN sebenarnya tidak

Tuan Pengerusi: Larut bangun, Yang Berhormat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Yang Berhormat. Sebelum Yang Berhormat pergi ke kursus, tentang venue tadi, Yang Berhormat ada menyebut tentang venue, penyediaan pembangunan. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat tentang beberapa venue yang digunakan untuk Sukan SEA ini tidak menyeluruh, hanya di Johor dan di Penang. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat umpamanya venue untuk Velodrom Sukan Lumba Basikal. Kenapa Ipoh tidak dipilih sedangkan kejohanan peringkat antarabangsa, peringkat dunia diadakan di sana? Adakah venue di Ipoh itu Velodrom Rakyat tidak mencapai taraf Sukan SEA sedangkan peringkat dunia telah digunakan di sana?

Jadi, minta sedikit penjelasan daripada Yang Berhormat ataupun tidak ada permohonan daripada pihak berkenaan daripada negeri. Minta penjelasan.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, walaupun soal pemilihan venue itu tidak terangkum dalam perbelanjaan tambahan ini tetapi saya ingin juga hendak jawab soalan Yang Berhormat bahawa pemilihan venue sebenarnya ianya memang tidak dapat kita memenuhi hasrat, aspirasi semua pihak, semua tempat pada masa yang sama.

Walaupun demikian, suka saya menyatakan bahawa kesesuaian satu-satunya venue itu tidak semestinya hanya ditinjau dari segi sama ada ianya memenuhi kehendak ataupun piawaian antarabangsa. Sebab selain daripada itu terdapat banyak lagi faktor-faktor yang perlu dipertimbangkan dan saya rasa memanglah mustahil kita hendak memilih semua venue yang bertaraf antarabangsa untuk menganjurkan acara-acara sukan yang berkenaan. Itu memang mustahil.

Jadi, terpaksa kita menggugurkan beberapa tempat yang elok walaupun berpotensi, walaupun sesuai tetapi oleh kerana terdapat kekangan yang tertentu umpamanya kekangan dari segi kewangan dan sebagainya Yang Berhormat. Ya, Tebrau.

Datuk Haji Mohamad Ali bin Haji Hassan: Faktor utama saya ingatkan, ini survey ini, adakah Yang Berhormat bersetuju dengan saya, venue yang di Ipoh itu tidak digunakan kerana orang ramai di Ipoh tak minat dalam lumba basikal jadi dialih di tapak lain supaya tidak rugi Sukan SEA itu. Adakah betul macam ini, Yang Berhormat?

Datuk Ong Tee Keat : Tuan Pengerusi, sebenarnya maklum balas dari semua lapisan masyarakat khususnya peminat-peminat sukan kita itu tetap diambil kira dan ini hanya akan memberikan pihak jawatankuasa pengelola ya, *to take steps*, dengan izin dalam kerja penilaian semula tugas-tugas kita pada masa temasya sukan ini berlangsung di Kuala Lumpur.

Tuan Pengerusi, saya berbalik kepada soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Tanah Merah. Ingin saya memaklumkan Yang Berhormat berkenaan bahawa Kursus PTN sebenar tidak terangkum dalam sukatan pelajaran ataupun *syllabus*, dengan izin, IKBN atau Institut Kemahiran Belia Negara yang dimaksudkan. Sedangkan Program Belia Niaga yang disebutkan oleh Yang Berhormat Tanah Merah itu kalau tak silap saya apa yang dimaksudkan itu adalah projek Tabung Ekonomi Belia yang membabitkan pinjaman wang pinjaman yang dikhususkan untuk belia yang berkecimpung dalam bidang ekonomi. Dan ianya juga tidak terangkum dalam dimensi IKBN ini.

Saya memang suka hendak jawab apa yang dibangkitkan itu sebenarnya tidak tepat. Sebab setakat ini apa yang berlaku di Semenanjung hanyalah sekadar pembekuan pinjaman yang berkenaan, bukannya dimansuhkan sama sekali sebab di Semenanjung, projek ini ditangani bersama oleh kementerian saya dengan kerjasama pihak bank iaitu BSNC (Bank Simpanan Nasional Commercial) yang telah pun digabungkan baru-baru ini.

Beliau juga menyentuh tentang Pusat Rakan Muda. Saya ingin memaklumkan Yang Berhormat yang berkenaan sekali lagi bahawa Dasar Belia Negara sesungguhnya bukan sahaja wujud malahan ianya tetap subur dalam pelaksanaannya. Itu sebabnya tidaklah tepat Yang Berhormat berkenaan mendakwa bahawa setakat ini kita tiada sebarang dasar belia negara. Di samping itu program Rakan Muda patut juga ditinjau dalam perspektif yang dinamik dan bukannya statik.

Saya menyangkal dakwaan beliau bahawa pelaksanaan program Rakan Muda ini dibuat mengikut selera menteri masing-masing ataupun menteri yang berbeza-beza. Dalam pelaksanaan program Rakan Muda, program seperti Rakan Masjid dan juga program-program yang berbentuk riadah itu tetap terangkum dan tetap dilaksanakan dari semasa ke semasa. Tidaklah tepat kiranya Yang Berhormat dari Tanah Merah mendakwa bahawa mereka yang terbabit, yang terlibat, peserta-peserta yang terlibat dalam program Rakan Muda ini biasanya bersikap ataupun mempunyai pemikiran inginkan kebebasan supaya tidak bertanggungjawab atas tindak tanduk mereka. Itu tidak tepat dan untuk makluman Yang Berhormat, nilai-nilai yang murni yang selama ini disemaikan di kalangan peserta-peserta remaja yang mengambil bahagian dalam program Rakan Muda tetap diteruskan.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, panjang lagi, Yang Berhormat?

Datuk Ong Tee Keat : Ada sedikit lagi, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Ya.

Datuk Ong Tee Keat : Tuan Pengerusi, untuk menjawab soalan yang dibangkitkan Yang Berhormat dari Bachok tadi, ingin saya memaklumkan Yang Berhormat bahawa projek pembinaan IKBN di Bachok sesungguhnya persiapannya telah pun menjangkau 81%. Walaupun ianya dianggap ketinggalan jadual tetapi ianya tetap berjalan dengan lancar dan IKBN yang berkenaan sesungguhnya bukanlah semata-mata untuk menampung pasaran guna tenaga dalam negeri yang berkenaan sahaja. Dalam erti kata lain, IKBN di Kelantan bukanlah sekadar untuk menampung pasaran guna tenaga untuk negeri Kelantan sahaja sebab semua IKBN yang dibina kebelakangan ini memang mempunyai ciri-ciri pengkhususan dari segi tawaran kursus.

Di samping itu, saya ingin juga ucapan terima kasih kepada Yang Berhormat Bachok atas keprihatinan beliau terhadap pelaksanaan program Rakan Muda di Kelantan. Ini satu petanda yang baik walaupun sebelum ini saya difahamkan bahawa pihak kerajaan negeri tetap tidak ingin bekerjasama dengan Kerajaan Pusat dalam pelaksanaan program Rakan Muda sebab kononnya program Rakan Muda ini dianggap sebagai satu program yang tidak selari dengan kehendak pihak kerajaan negeri. Sebab kononnya ianya membabitkan pergaulan bebas dan sebagainya, walaupun tidak tepat tetapi ingin juga saya terangkan kepada Yang Berhormat.

Untuk makluman Yang Berhormat bagi Bachok juga, dalam pembinaan IKBN dan juga PRM ataupun Pusat Rakan Muda di negeri Kelantan khususnya, kadang kala soal tanah itu tetap merupakan satu-satunya masalah, satu-satunya kekangan sebab seperti mana yang kita sedia maklum bahawa soal tanah itu adalah dalam bidang kuasa kerajaan negeri dan saya juga ingin meminta Yang Berhormat supaya dapat memberikan pihak Kerajaan Pusat bantuan dan kerjasama yang sewajarnya dari segi penyediaan tapak.

Tuan Pengerusi, sebelum saya mengakhiri....

Tuan Pengerusi: Bachok bangun, Yang Berhormat, Bachok bangun.

Tuan Wan Nik bin Wan Yusof: Sedikit. Tadi soalan saya berhubung dengan peruntukan Rakan Muda kepada wakil rakyat, itu saya ingat perlu sedikit penjelasanlah sebab kita sendiri pun memang dari sudut program wakil rakyat merangka program-program untuk belia ini. Bagaimana pihak kami untuk mendapat sedikit kemudahan. Terima kasih.

Datuk Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Bentong mencadangkan agar pelajar-pelajar yang tercicir daripada sekolah khususnya mereka yang tidak berjaya dalam peperiksaan PMR diberikan peluang untuk memasuki dan menyertai kursus IKBN. Itu tetap merupakan satu cadangan yang bernas, walaupun pada ketika ini tetap terdapat kesulitan yang tertentu umpamanya seperti mana yang kita sedia maklum bahawa syarat kemasukan itu biasanya memerlukan sijil SPM ataupun sekurang-kurangnya seseorang peserta yang berpotensi atau sekurang-kurangnya telah pun bersekolah ke peringkat tingkatan lima.

Walaupun demikian, IKBN dengan adanya projek IKBN yang baru khususnya yang tertera dalam Rancangan Malaysia Yang Kelapan, sudah tentu kapasiti pengambilan akan terus meningkat untuk menampung keperluan yang semakin mendesak.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Serdang juga membangkitkan soalan mengenai Pusat Rakan Muda di kawasan beliau, tetapi dari apa yang saya sediakan di sini, Pusat Rakan Muda (PRM) di negeri Selangor kalau mengikut butiran yang ada pada saya, setakat ini hanya Pusat Rakan Muda Klang sahaja yang telah pun bermula. Dan di bawah Rancangan Malaysia Yang Kelapan, satu lagi Pusat Rakan Muda, Petaling - sebenarnya Petaling bukan Puchong - Yang Berhormat, Pusat Rakan Muda Petaling memang telah pun dirancang dan saya berharap mungkin Yang Berhormat akan dapat memberikan pihak kementerian idea-idea ataupun input, dengan izin, yang membina untuk memperelokkan pelaksanaan program yang berkenaan.

Akhir kata, ...

Tuan Pengerusi: Ada yang bangun Yang Berhormat.

Datuk Ong Tee Keat: Ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih Yang Berhormat.

Saya hendak sentuh tentang Pusat Rakan Muda ini, RM12.5 juta ini. Apa tujuan yang sebenar, Yang Berhormat, tentang menampung bayaran kemajuan dan bayaran juru perunding sehingga hujung tahun ini bagi 12 projek rakan muda? Itu yang pertama.

Yang kedua, tentang IKBN tadi, ke mana mereka ini selepas tamat kursus? Masa depan mereka? Kerana kita tahu selepas ini banyak lagi kolej-kolej yang akan didirikan oleh kerajaan umpamanya, kolej komuniti - sebagai perbandingan atau contoh - yang akan memberi kelonggaran untuk kursus sijil dan diploma. Jadi saya ingin tahu ke mana arah mereka ini selepas menamatkan kursus di IKBN ini. Minta sedikit penjelasan dari Yang Berhormat.

Datuk. Ong Tee Keat: Tuan Pengerusi, untuk makluman Ahli Yang Berhormat bagi Larut, biasanya graduates ataupun pelatih-pelatih yang telah pun berlatih di IKBN tajaan Kementerian saya, Kementerian Belia dan Sukan, biasanya mereka ini akan dapat diterapkan ke dalam pasaran guna tenaga swasta. Dan setakat ini walaupun saya tidak mempunyai perangkaan yang detail, yang terperinci, tetapi memadai kiranya saya memaklumkan Yang Berhormat, bahawa setakat ini sambutan dari pihak swasta termasuk sektor korporat terhadap pelatih-pelatih yang berkenaan

tetap memberangsangkan. Dan mungkin Ahli Yang Berhormat, saya akan cubalah memberikan Yang Berhormat angka-angka yang berkenaan untuk meyakinkan Yang Berhormat.

Akhir kata, Tuan Pengerusi, bersabit dengan soalan yang dibangkitkan tadi oleh Ahli Yang Berhormat dari Batu Pahat iaitu IKBN Pontian yang kononnya bertempat di sebuah kilang nenas, suka saya menjelaskan bahawa IKBN Pontian yang berkenaan sebenarnya merupakan sebuah institut di bawah pengurusan Koperasi Belia Negara ataupun KOBENA dan bukannya di bawah pengurusan kementerian saya, walaupun nama itu tetap IKBN (Institut Kemahiran Belia Negara). Pihak Kementerian Belia dan Sukan hanya menaja para belia untuk mengikuti kursus-kursus ataupun latihan kemahiran dalam institut yang berkenaan.

Tuan Pengerusi, saya berharap dengan jawapan ini serba sedikitlah saya dapat menjawab soalan-soalan yang dibangkitkan oleh lapan orang Ahli-ahli Yang Berhormat yang pada hemat saya banyak di antara soalan-soalan yang berbangkit itu adalah bertindih dan kiranya masih terdapat soalan-soalan yang tidak sempat saya hendak jawab, saya tetap akan memberikan maklumat yang diperlukan. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM146,028,550 untuk Maksud P.17 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan Tambahan Ketiga bagi tahun 2001 di bawah Kementerian Belia dan Sukan hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM146,028,550 untuk Maksud P.17 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan Tambahan (Tamb.) (Bil.3) 2001.

Maksud P.18 [Anggaran Pembangunan (Tamb.)(Bil.3) 2001] –

Tuan Pengerusi: Kepala Pembangunan P.18 di bawah Kementerian Perusahaan Utama terbuka untuk dibahas. Ya, Bachok.

7.37 mlm.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof [Bachok]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Saya mengambil kesempatan ini untuk membahaskan Perbekalan Tambahan di bawah P.18 Kementerian Perusahaan Utama di bawah Butiran Projek 00401 (Lembaga Tembakau Negara).

Peruntukan yang disalurkan ini dapat saya fahami ialah untuk meneruskan pelaksanaan projek-projek pembangunan dalam tempoh Rancangan Malaysia Kelapan yang nilainya sebanyak RM1 juta. Wang RM1 juta ini telah pun dikeluarkan menerusi simpanan luar jangka sebagaimana waran yang dicatitkan dalam penjelasan Rang Undang-undang Perbekalan Tambahan ini di bawah Bil. 23 tahun 2001.

Yang sebenarnya saya ingin mendapat penjelasan iaitu kelulusan RM1 juta ini sebagai tambahan untuk meneruskan pelaksanaan projek-projek pembangunan di bawah RMK8 itu dari sudut bentuk projek sebenarnya yang melibatkan perbelanjaan RM1 juta.

Ingin saya mendapat penjelasan daripada pihak kementerian kerana daripada butiran disebutkan juga anggaran perbelanjaan sebenar untuk tempoh 2000 kepada Lembaga Tembakau Negara berjumlah RM3,363,900. Dan daripada peruntukan belanjawan tahun 2001, peruntukan pembangunan untuk Lembaga Tembakau Negara disebutkan sebanyak RM1,145,000, dan selepas dipinda anggaran belanjawan 2001 pula dinaikkan RM1 juta lagi. Maka menjadikan jumlah peruntukan untuk pembangunan Lembaga Tembakau Negara bagi tempoh Rancangan Malaysia Kelapan ini ialah sebanyak RM2,145,000.

Sebenarnya peruntukan ini pada pandangan saya adalah berkurangan berbanding dengan peruntukan yang telah pun dikeluarkan oleh pihak kerajaan bagi tempoh belanjawan tahun 2000 dahulu kerana pada tempoh tahun belanjawan 2000, telah diperuntukkan lebih daripada itu iaitu RM1,208,900 lebih besar berbanding dengan tahun 2001.

Jadi, berdasarkan kepada perbandingan ini, pada pandangan saya lagi RM2 juta yang dimaksudkan ini terlalu kecil untuk pihak Lembaga Tembakau Negara menguruskan projek-projek pembangunan yang dimaksudkan kerana daripada sasaran pengeluaran daun tembakau hijau dan kering bagi tempoh 2001 ini targetnya telah meningkat sebanyak 5.1%.

Jadi, dengan target pengeluaran hasil tembakau ini meningkat daripada tahun 2000, sasarannya ialah 72,000 tan metrik untuk tempoh tahun 2001. Ini disasarkan sebanyak 75,700 tan metrik. Maka kenaikan sebanyak 5.1% yang disasarkan oleh Lembaga Tembakau Negara ini pada pandangan saya lagi memerlukan suatu peruntukan yang lebih besar lagi untuk mengimbangi projek-projek pembangunan untuk menyokong kepada keperluan penambahan produktiviti tembakau.

Wajarnya lagi ialah peruntukan pembangunan untuk Lembaga Tembakau ini ditambah. Saya ingat masih belum kelewatan untuk pihak Kementerian Perusahaan Utama untuk mendapat tambahan kerana untuk LTN sendiri masih meletakkan suatu harapan dari sudut penghasilan tembakau memenuhi sasaran pihak LTN dan juga pihak pengeluar khususnya pihak penanam dan pengawet.

Begitu juga perhatian harus diberikan kepada pembangunan infrastruktur untuk kemudahan-kemudahan pihak penanam tembakau yang berjumlah lebih daripada 22,000 keluarga khususnya di Kelantan, sebahagian besarnya di Kelantan, dengan asas untuk memenuhi pertama sekali ialah kemudahan pengairan yang belum selesai kerana setiap kali musim penanaman diiringi dengan hujan sudah pasti mereka terperangkap dengan bencana banjir kerana sistem pengairan yang tidak disokong sepenuhnya oleh pihak Lembaga Tembakau Negara dan masih mengharap sepenuh kepada penyelesaian oleh pihak JPS – Jabatan Parit dan Saliran.

Yang keduanya ialah di pihak penanam sendiri yang menghadapi masalah-masalah penghantaran hasil-hasil tanaman tembakau atau daun-daun yang dipungut daripada pokok untuk dijual menyebabkan sampai lewat petang barulah mereka boleh menjual daun-daun menyebabkan pada tempoh petangnya daun sebahagiannya telah rosak kerana kepanasan, kerana kelewatan lori-lori pengangkutan. Jadi perkara ini tidak dalam pertimbangan pihak Lembaga Tembakau Negara, malah ia menyerah bulat-bulat kepada daya usaha pihak penanam atau pengawet. Apa salahnya pihak Lembaga Tembakau Negara boleh menguruskan dari sudut perniagaannya untuk menyediakan khidmat berbayar daripada LTN sendiri bagi menyelesaikan masalah pengangkutan ini.

Demikian juga di pihak penanam sendiri menghadapi masalah untuk mendapat khidmat nasihat daripada kakitangan dan pegawai Lembaga Tembakau bagi melicinkan urusan mereka dan bagi memastikan cara-cara penanaman yang lebih baik untuk menghasilkan produktiviti yang begitu baik.

Demikian lagi, saya melihat pembangunan yang perlu diberi perhatian ialah adanya satu komuniti penanam/pengawet yang mengusahakan penanaman tembakau di Kelantan ini ialah mereka memerlukan pendahuluan kewangan bagi memulakan projek mereka. Apa yang berlaku sekarang sebahagian mereka yang mendapat projek penanam/pengawet ini disebabkan mereka ini hanya mempunyai modalnya ialah tanah sahaja tetapi untuk memulakan penanaman terpaksa mereka berhutang sama ada daripada rakan atau pun menerusi institusi-institusi kewangan yang ada seperti Bank Pertanian dan seumpamanya.

Jadi, oleh kerana itu kalaulah pihak Lembaga Tembakau boleh mengadakan satu dana bagi menyediakan suatu peruntukan kewangan pendahuluan kepada penanam/pengawet, ianya lebih bermanfaat untuk menyelesaikan tekanan kewangan. Ini kerana permulaan kepada penanam tembakau ini dimulakan penghujung tahun dan pada masa itu keperluan kewangannya begitu mendesak dengan musim perayaannya, dengan musim persekolahan memasuki tahun baru dan sebagainya. Oleh kerana itu perhatian kepada penanam/pengawet ini perlu suatu dana bagi memulakan kewangan dalam bentuk pendahuluan kepada penanam/pengawet disediakan oleh LTN sendiri.

Khususnya lagi jika dilihat kepada Lembaga Tembakau Negara sendiri perlu kepada suatu pembangunan dalaman bagi mencekapkan lagi servis mereka kepada industri tembakau ini. Pertama ialah dari sudut pentadbiran dan yang keduanya ialah dari sudut program-program pembangunan di peringkat perjalanan Lembaga Tembakau itu sendiri. Saya melihat berdasarkan pengalaman yang berlaku dalam kawasan saya – Parlimen Bachok sendiri – masih kekurangan tenaga daripada

pegawai dan kakitangan Lembaga Tembakau Negara sendiri yang boleh memberi perhatian khusus di bidang khidmat nasihat kepada penanam/pengawet.

Oleh kerana itu kita dapati sebahagian daripada penanam-penanam menanam tembakau tidak mendapat nasihat yang baik, maka mereka menyalahgunakan beberapa input seperti baja dan juga racun yang sebahagian mereka itu di luar daripada kawalan yang menyebabkan kerosakan kepada tanaman dan kesannya menjejaskan kualiti daun kering. Demikian juga saya memerhati perlu kepada pejabat-pejabat cawangan, tambahan daripada cawangan-cawangan yang ada kepada Lembaga Tembakau Negara bagi memastikan suatu khidmat dan pemantauan yang lebih berkesan pihak Lembaga Tembakau dalam usaha mencapai matlamat industri tembakau itu lebih berdaya maju.

Yang ketiganya ialah kemudahan-kemudahan di peringkat pentadbiran pejabat-pejabat LTN sendiri. Saya rasakan perlu kepada suatu pembangunan semula; penggunaan komputer harus digarapkan lebih baik untuk merekod segala-galanya dan demikian juga kenderaan-kenderaan pejabat yang telah pun lama tidak bertukar perlu juga diberi perhatian oleh pihak kementerian atau pun semua peraturan seumpamanya demi melihat imej Lembaga Tembakau Negara berdaya saing dalam menghadapi AFTA yang akan datang.

Satu lagi yang dimusykilkan oleh pihak industri tembakau ini ialah kepentingan kepada pihak pengawet. Dari sudut masa depannya, banyak pengusaha syarikat mengawet yang mengadu kepada saya supaya membangkitkan perkara ini sekali lagi di Parlimen kerana dalam sesi yang lepas saya telah membangkitkan betapa mereka ini menghadapi tekanan hutang dengan institusi kewangan akibat daripada tiga tahun berturut-turut kemerosotan hasil tembakau yang diusahakan kerana bencana banjir. Oleh kerana itu mereka merayu supaya pihak kementerian menerusi agensi-agensi tertentu boleh menyalurkan bantuan-bantuan secara spesifik atau pun secara tidak langsung bagi meringan beban tanggungan hutang mereka atau pun untuk melangsaikan sebahagian daripada tanggungan hutang mereka di atas ruang-ruang yang ada di pihak kementerian yang boleh mengadakan berbagai-bagai rundingan dan budi bicara dengan pihak institusi kewangan atau pun menerusi Persatuan Pengawet-Pengawet Tembakau di Negeri Kelantan itu sendiri.

Dalam persidangan yang lepas pihak kementerian telah memberi satu jawapan bahawa perkara ini dalam perhatian pihak kementerian, kemungkinan-kemungkinan kerajaan boleh membantu pengawet-pengawet yang terhimpit dengan masalah hutang ini. Saya masih lagi menaruh keyakinan dengan jawapan itu. Cuma di pihak pengawet masih lagi belum mendapat sesuatu yang membanggakan untuk mereka menguruskan industri ini dengan lebih berdaya maju.

Meskipun industri tembakau ini dari sudut pandangan kesihatannya adalah bersifat kontradiksi namun penyelesaian beberapa isu ekonomi tempatan khususnya di Kelantan, sara rasa peruntukan kepada Lembaga Tembakau Negara untuk menguruskan pembangunan di bawah tempoh Rancangan Malaysia Kelapan perlu ditambah lagi bagi memastikan industri ini lebih berdaya maju kepada petani yang berjumlah lebih 22,000 keluarga khususnya di Kelantan. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ya, Timbalan Menteri jawab.

7.48 mlm.

Timbalan Menteri Perusahaan Utama [Datuk Anifah Aman]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Bachok yang telah membangkitkan tentang peruntukan yang diberikan kepada Lembaga Tembakau Negara.

Ingin saya jelaskan di sini bahawa tambahan sebanyak RM1 juta yang telah pun diadakan itu adalah dikehendaki bagi meneruskan projek-projek pembangunan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan. Permohonan peruntukan sebanyak RM1 juta ini adalah bagi projek pembangunan. Ianya membiayai program pembangunan latihan, pengairan dan perparitan dan perlindungan tanaman, pemulihan kawasan, mekanisasi tembakau, program kawalan, kualiti input dari hasil tembakau dan juga program infrastruktur yang telah pun disebutkan oleh Yang Berhormat tadi.

Jumlah yang dipohon oleh kementerian atau Lembaga Tembakau Negara ialah RM8,119,995 dan diluluskan sebanyak RM1,145,000. Peruntukan ini akan

diagihkan bagi melaksanakan projek pembangunan pada suku tahun pertama dan kedua. Tambahan RM1 juta yang dipohon adalah bagi membiayai program seterusnya. Kesan dan faedah pembangunan ini adalah keperluan tambahan peruntukan yang dipohon dijangka dapat membantu kumpulan sasaran dan kakitangan LTN dalam menjalankan tugas harian mereka. Kemudahan dan peralatan amat penting bagi melicinkan kerja-kerja harian dan seterusnya dapat meningkatkan produktiviti dan kerja yang sangat-sangat kita perlukan.

Dan juga beberapa perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat tadi bahawa kerajaan melalui Kementerian Perusahaan Utama telah pun berusaha membantu apabila pengusaha-pengusaha tembakau menghadapi bencana alam yang baru lalu dan saya sendiri telah berulang alik ke Bachok dan telah pun mengarahkan bantuan hampir RM31 juta bagi mereka-mereka yang terlibat dalam dilema mereka.

Dan, hasil daripada tinjauan saya ke kawasan Yang Berhormat bagi Bachok - malangnya Yang Berhormat tidak hadir sama pada ketika itu - bahawa rata-rata penanam-penanam tembakau dan termasuk juga pengawet begitu berterima kasih dan begitu menerima bantuan yang telah pun dilaksanakan oleh kerajaan melalui Kementerian Perusahaan Utama.

Dan, saya berpendapat bahawa Kerajaan Negeri tidak ada sebarang apa pun bantuan diberi kepada penanam dan juga pengawet dan sebaliknya kerajaan Barisan Nasional, pemimpin-pemimpin Barisan Nasional yang dikatakan pemimpin Firaun inilah yang telah turun untuk membantu penanam-penanam di kawasan Yang Berhormat itu.

[Tepuk]

Jadi, Yang Berhormat, saya telah terangkan pada awal-awal lagi bahawa dalam melaksanakan dasar kerajaan, kita tidaklah memilih sama ada penanam atau pun pengawet ini mempunyai pandangan atau pun ideologi politik yang berbeza daripada kita. Yang penting, yang saya telah pun diamanahkan oleh kementerian dan juga kerajaan Barisan Nasional, ialah untuk membantu penanam-penanam atau pun pengawet yang bermasalah. Dan tidak pernah saya diberi nasihat atau pun pandangan bahawa jangan bantu sekiranya orang ini mempunyai kefahaman politik yang berbeza.

Jadi, Yang Berhormat, seperti yang saya katakan dahulu pada pertama kalinya saya menjawab soalan seumpama ini bahawa kalaulah Yang Berhormat ikhlas untuk membantu rakyat di kawasan Yang Berhormat itu, cubalah hubungi saya terus, janganlah melalui dalam Parlimen ini sahaja dan di Dewan yang mulia ini sahaja. – Saya katakan bahawa sekiranya Yang Berhormat perlu, [Tepuk] sekiranya Yang Berhormat-Yang Berhormat perlu meminta bantuan dan mempunyai acara-acara atau pun pendekatan yang memberi manfaat kepada penanam dan pengawet tembakau itu, sila hubungi saya secara terus dan secara langsung dan janganlah menunggu sesi dewan yang kita adakan beberapa kali dalam setahun.

Jadi, Yang Berhormat, langkah-langkah yang telah dikemukakan dan cadangan-cadangan yang Yang Berhormat katakan tentang kegunaan komputer dan kenderaan dan juga tentang mana kita hendak menghadapi kemungkinan AFTA telah pun kita bincangkan dan telah pun kemukakan dan kita juga telah memberi satu skim yang kita panggil “exit scheme” kepada penanam dan pengawet.

Dan, bantuan dari segi kewangan, kita telah pun mengambil kira tentang hutang piutang mereka dan kita berpendapat bahawa ada juga di antara pengusaha-pengusaha yang mengambil kesempatan di mana mereka sengaja tidak mahu membayar hutang dan oleh itu menggunakan Ahli Yang Berhormat daripada parti pembangkang untuk mengambil kesempatan bahawa oleh kerana kelemahan pengurusan mereka sendiri maka mereka memohon untuk perlindungan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat supaya mereka dikecualikan daripada pembayaran ini.

Yang Berhormat, daripada segi apa juga perniagaan bahawa kalau hutang kita itu kita tidak bayar, maka tidak mungkin kita akan dapat teruskan perniagaan kita. Dan, pihak kerajaan dan juga kementerian kita telah pun mengambil kira sekiranya hutang ini tidak dapat diselesaikan oleh kerana sebab-sebab yang tertentu - misalnya bencana alam - maka kita akan membantu mereka seboleh mungkin, tetapi janganlah bantuan ini disalahgunakan dan digunakan juga isu politik bahawa kalau apa juga cara bantuan yang diberikan oleh Kementerian Perusahaan Utama. Tetapi kalau ini digunakan sebagai isu politik maka tidak ada kesudahannya.

Saya berasal daripada negeri Sabah dan saya telah pun melihat secara dekatnya masalah yang dihadapi oleh penduduk-penduduk di Bachok khasnya, Yang Berhormat, maka saya faham tentang betapa pentingnya kerajaan untuk membantu penanam seumpama ini. Jadi, oleh itu kita sering mengadakan perjumpaan dan juga perbincangan dengan kilang-kilang rokok, cara macam mana kita hendak membantu penanam dan pengawet seumpama ini.

Dan, saya ingat - kalau tidak silap saya - pada minggu hadapan saya akan ke Bachok juga dan ke Kota Bharu untuk berunding dengan penanam pengawet cara macam mana hendak memajukan industri ini supaya dapat kita, kalau sekiranya kita menghadapi juga masalah-masalah yang telah kita hadapi, cara macam mana kita hendak meminimumkan masalah yang dihadapi.

Jadi, Yang Berhormat, saya juga memohon kepada Yang Berhormat dalam Dewan yang mulia ini supaya apa juga cadangan Yang Berhormat untuk memajukan atau untuk meningkatkan produktiviti tembakau di negara kita ini khasnya di kawasan Yang Berhormat, sila kemukakan kepada saya dan insya-Allah, kita akan kaji dan kita akan selidik seboleh mungkin cara macam mana kita hendak meningkatkan pendapatan di kawasan Yang Berhormat itu.

Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM50,808,010 untuk Maksud P.18 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan Tambahan Ketiga bagi tahun 2001 di bawah Kementerian Perusahaan Utama hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM50,808,010 untuk Maksud P.18 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan Tambahan (Tamb.) (Bil.3) 2001.

Maksud P.19 [Anggaran Pembangunan (Tamb.) (Bil.3) 2001] -

Tuan Pengerusi: Oleh kerana P.19 hanya token sahaja ia tidak perlu dibahas.

[Tiada Perbahasan]

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM10 untuk Maksud P.19 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan Tambahan Ketiga bagi tahun 2001 di bawah Kementerian Pertanian hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM10 untuk Maksud P.19 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan Tambahan (Tamb.) (Bil.3) 2001.

Maksud P.20 [Anggaran Pembangunan (Tamb.) (Bil.3) 2001] -

Tuan Pengerusi: Oleh kerana P.20 hanya token sahaja ia tidak perlu dibahas.

[Tiada Perbahasan]

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM20 untuk Maksud P.20 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan Tambahan Ketiga bagi tahun 2001 di bawah Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM20 untuk Maksud P.20 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan Tambahan (Tamb.) (Bil.3) 2001.

Maksud P.23 dan P.24 [Anggaran Pembangunan (Tamb.) (Bil.3) 2001] -

Tuan Pengerusi: Oleh kerana P.23 dan P.24 hanya token sahaja ia tidak perlu dibahaskan.

[Tiada Perbahasan]

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM100 untuk Maksud P.23 dan sebanyak RM10 untuk Maksud P.24 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan Tambahan Ketiga bagi tahun 2001 di bawah Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM100 untuk Maksud P.23 dan sebanyak RM10 untuk Maksud P.24 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan Tambahan (Tamb.) (Bil.3) 2001.

Maksud B. 26 [Jadual] -**Maksud P. 26 [Anggaran Pembangunan (Tamb.) (Bil.3) 2001] –**

Tuan Pengerusi: Kepala Bekalan B.26 dan Kepala Pembangunan P.26 di bawah Kementerian Pendidikan terbuka untuk dibahas.

Ya, Kubang Kerian.

7.59 mlm.

Tuan Husam bin Haji Musa [Kubang Kerian]: Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Saya ingin mengambil bahagian untuk sama-sama membahaskan Maksud P.26 Kementerian Pendidikan. *[Disampuk]* Sekejap, Tuan Pengerusi. *[Disampuk]* *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, sambung besok, Yang Berhormat. *[Ketawa]* *[Disampuk]*

Tuan Husam bin Haji Musa: Tambahan untuk menampung program Rancangan Makanan Tambahan Untuk Golongan Murid Termiskin dan juga peruntukan untuk biasiswa kecil persekutuan dan biasiswa kelas persediaan universiti dan juga peruntukan bagi pusat pengembangan kurikulum bagi perolehan buku dan alat bantuan mengajar dan juga bagi menampung kenaikan kadar elaun latihan guru, kursus diploma perguruan Malaysia dan kursus diploma lepasan ijazah. *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi: Besok, Yang Berhormat sambung. *[Ketawa]*

[Majlis bersidang semula]

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, mesyuarat ditangguhkan hingga jam 10.00 pagi esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 8.00 malam.